

M. TUDOM. AKADÉMIAI

A L M A N A C H

CSILAGÁSZATI ÉS KÖZÖNSÉGES

NAPTÁRRAL.

MDCCCLXXVI-RA.

BUDAPESTEN.

A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(Az Akadémia épületében.)

Ára 1 frt.

A M. T. AKADEMIA

némely kiadványa jelentékenyen leszállított áron:

- Frivaldszky Imre.** Jellemző adatok Magyarország Faunájához. 13 kőrajzu táblával. 1856. 274 lap. . . . . 1 frt 80 kr.
- Szilágyi Sándor.** Lorintfy Zsuzsánna. 1872. 104 lap. . . . . — » 60 »
- Tudománytár.** Közrebocsátja a m. tudós társaság. 8-rét. **I. folyam:** 12 kötetben. 1834—1836. **Uj folyam:** 16 kötetben. 1837—1844., az 1834—1839. és 1841—1844. folyam együtt megrendelve 4 frt — kr.
- Budenz József.** Magyar-ugor összehasonlító szótár. I. és II. füzet. 1873—1875. 8-rét. 431 lap. Egy-egy füzet . . . . . 1 frt.
- Budenz József.** Erdei- és hegyi-cseremisiz szótár. (Vocabularium čeremisicum utriusque dialecti.) Főleg Reguly cseremisiz szógyűjteményéből és az Ujtestamentom cseremisiz fordításából. 1866. 8-rét. VII és 104 lap . . . . . 50 kr.
- Emlékkönyv.** (akadémiai) Kazinczy Ferencz születése évszázados ünnepéről 1859. október 27-én. 1859. 4-rét 83 lap . . . . . 50 kr.
- Fábián István.** Finn nyelvtan 1859. 8-rét. 292 lap . . . . . 50 kr.
- Hellen klassikusok** magyar fordításokban:
1. kötet. Sophocles, Oedipusz a király. — Euripides Iphigenia Aulisban. Fordította Guzmics I. 1840. 8-rét 240 lap . . . . . 20 kr.
  2. kötet. Homer Odisszejája, ford. Szabó István. 1857. 8-rét. 336 lap. (Kilián Gy. sajátja) . . . . . 70 kr.
  3. kötet. Párhuzamos életrajzok Plutarchból. Fordit. Székács József. 1847. 8-rét. XIII 395 lap. . . . . 1 frt.
- Imre Sándor.** A magyar nyelvújítás óta divatba jött idegen és hibás szólások bírálata, tekintettel az újítás helyes módjaira. 1873. 8-rét. VIII és 213 lap. . . . . 1 frt.
- Kalevala.** A finneknemzeti eposza. Az eredetiből fordította Barna Ferdinánd m. tud. akadémia I. tag. 1871. Nagy 8-rét. XV és 336 lap. . . . . 1 frt.
- Kazinczy Ferencz** eredeti munkái. Összeszedte Bajza és Sehedel. Két kötet. 1836. 8-rét. XII 305 és VII 414 lap. I. köt. (elfogyott). II. köt. Utazások . . . . . 40 kr.
- A magyar nyelvrendszere.** Közre bocsátja a magyar tudományos társaság. 2-ik kiadás. 1847. 8-rét. 374 lap. . . . . 20 kr.
- Szarvas Gábor.** A magyar igeidők. 1872. 8-rét. XVII és 308. lap. . . . . 1 frt.
- Szász Károly.** Széchenyi emlékezete. 1860. 8-rét. 15 lap. . . . . 10 kr.
- Ponori Thewrewk Emil.** A helyes magyarság elvei 1873. 8-rét. VIII és 112 lap. . . . . 50 kr.

MAGYAR TUDOM. AKADÉMIAI
ALMANACH

CSILLAGÁSZATI ÉS KÖZÖNSÉGES

NAPTÁRRAL,

MDCCCLXXVI-RA.

BUDAPESTEN, 1876.

Á M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALÁBAN.

(Az Akadémia bérházában.)

ALBERT SCHUBERT

ALBERT SCHUBERT

ALBERT SCHUBERT

ALBERT SCHUBERT

ALBERT SCHUBERT

ALBERT SCHUBERT

ALBERT SCHUBERT

Budapest, 1876. Nyomatott az Athenaeum nyomdájában.

CSILLAGÁSZATI
ÉS
KÖZÖNSÉGES NAPTÁR

MDCCCLXXVI-ra.

SZERKESZTETTE

KONDOR GUSZTÁV,

A M. T. A. L. TAGJA.

Ünnepszámítás 1876-ra.

Számok és ünnepek	Gergely-féle vagy új naptár	Julius-féle vagy ó naptár
Aranyszám	15	15
Epacta (Holdkulcs)	IV	XV
Napkör	9	9
Római adószám	4	4
Vasárnapi betű	BA	DC
Septuagesima	Februarius 13-án	Februarius 1-én
Hamvazó szerda	Martius 1-én	Februarius 18-án
Húsvét vasárnap	Aprilis 16-án	Aprilis 4-én
Áldozó csütörtök	Május 25-én	Május 13-án
Pünkösd vasárnap	Junius 4-én	Május 23-án
Első advent vasárnap	December 3-án	November 28-án
I. Kántornap	Martius 8-án	Februarius 25-én
II. Kántornap	Junius 7-én	Május 26-án
III. Kántornap	September 20-án	September 15-én
IV. Kántornap	December 20-án	December 15-én

Időszámítás 1876-ra.

Az 1876-ik szökőév a

- 7384—7385-ik év a byzanci időszak szerint.
- 7368 » » az alexandriai időszak szerint.
- 7076 » » a világteremtés óta Eusebius szerint.
- 6589 » » a Julian-féle időszak szerint.
- 6055 » » a világteremtés óta a zsidó régi évrend szerint.
- 5636—5637 » » a világteremtés óta a zsidó újabb korszámításban.
- 3891 » » az Ábrahám időszakban.
- 2629 » » Róma fölépítése óta Varro szerint.
- 2623 » » a Nabonassar-féle korszakban.
- 2199 » » a Philippi évszámban nagy Sándor halála óta.
- 1924 » » az Antiochiai korszakban.
- 1914 » » a Spanyol vagy a Caesarok korszakában.
- 1592 » » a Diocletian vagy a Martirok korszakában.
- 1292—1293 » » a török korszakban.
-
- 1921 » » a Julius-féle naptárjavítás óta.
- 636 » » a papir feltalálása óta.
- 534 » » a löpor feltalálása óta.
- 456 » » a nyomdászat feltalálása óta.
- 384 » » Amerika fölfedezése óta.
- 359 » » a Reformáció óta.
- 294 » » a Gergely-féle naptárjavítás óta.
- 268 » » a távcső feltalálása óta.
- 189 » » az általános nehézkedés törvényének Newton által fölfedezése óta.
- 177 » » a gőzgép feltalálása óta.

Időszámítás 1876-ra.

Az 1876-ik szökőév a

- 987-ik év a mai Magyarországnak a magyar nép által Árpád vezér-
lete alatt elfoglalásától számítva.
- 882 » » István megkereszteltetése óta.
- 876 » » sz. István király megkoronáztatása óta.
- 784 » » Horvátországnak sz. László által elfoglalása óta.
- 774 » » Dalmátországnak Kálmán által elfoglalása óta.
- 659 » » II. Endrének a sz. földre való menetele óta.
- 654 » » az » Arany Bulla« alkotatása óta.
- 638 » » a Kún népnek IV. Béla alatt Magyarországra bevándor-
lása óta.
- 635 » » Magyarországnak IV. Béla alatt a mongol-tatárok általi
elpusztítása óta.
- 575 » » III. Endre, az Árpádház utolsó ivadéka halála óta.
- 494 » » Nagy Lajos halálától számítva.
- 432 » » a várnai ütközettől számítva.
- 420 » » Hunyadi János halála óta.
- 386 » » Mátyás király halála óta.
- 362 » » a Dózsa György általi pór-lázadástól számítva.
- 350 » » a mohácsi ütközettől számítva.
- 335 » » Budának a törököktől végképi elfoglalása óta.
- 310 » » Zrínyi halála óta.
- 241 » » a magyar kir. tudomány-egyetem alapítása óta.
- 190 » » Budának visszafoglalásától számítva.
- 96 » » a magy. kir. tudomány-egyetem újjáalakításától számítva.
- 74 » » a magyar Múzeum alapítása óta.
- 51 » » a magyar Tudományos-Akadémia alapítása óta.
- 39 » » a nemzeti színház alapítása óta.
- 27 » » a budapesti lánczhíd fölépítése óta.

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-oros naptár 1875. dec.
Szomb	1	1 Újév, Kis Kar.	Újév napja	20 Ignác
Vas.	2	2 B. Makár apát	B. Abel, Szet	21 E. IV. Adv. v. J.
Hétfő	3	3 Genovéva	Enoh	22 <i>Anastasius</i>
Kedd	4	4 Titus pk.	Izabella	23 Krétai 10 v.
Szerda	5	5 Telesphorus	Simeon	24 <i>K. e. böjt vége</i>
Csüt.	6	6 Vízkereszt	Sz. 3 kir.	25 N. Karáson
Péntek	7	7 Lucián †	Izidor	26 B. A. eljegy.
Szomb.	8	8 Szeverin	Erhard	27 István vt.
Vas.	9	9 B. 1. Ep. Jul.	B. 1. Ep. Márc.	28 E. 2000 vért.
Hétfő	10	10 Remete Pál	Remete Pál	29 <i>Apró szent.</i>
Kedd	11	11 Hygin	Matilda	30 Anysia
Szerda	12	12 Ernő pk.	Reinhold	31 Melánia
Csüt.	13	13 Hilár püspök	Vidor	1 Újév. 1876.
Péntek	14	14 Nólai Bódog †	Bódog	2 Sylvester
Szomb.	15	15 Mór	Mór	3 Malachias
Vas.	16	16 B. 2. Ep. Jéz. sz. n.	B. 2. Ep. M.	4 D. 70 apostol
Hétfő	17	17 Remete Antal	Remete Antal	5 <i>Theophant</i>
Kedd	18	18 Piroska	Piroska	6 Epiphania
Szerda	19	19 Kanut	Sára	7 <i>Ker. János</i>
Csüt.	20	20 Fáb. és Sebest. vt.	Fábián és Seb.	8 Chos. György
Péntek	21	21 Ágnes †	Ágnes	9 Polyeuctes
Szomb.	22	22 Vince	Vince	10 Niz. Gergely
Vas.	23	23 B. 3. Ep. B. A. elj.	B. 3. Ep. Em.	11 D. 1. Theod.
Hétfő	24	24 Timotheus	Timotheus	12 Tatianus
Kedd	25	25 <i>Pál fordulása</i>	Pál fordulása	13 Hermilus
Szerda	26	26 Polykárp	Polykárp	14 <i>Sabbas</i>
Csüt.	27	27 Aranysz. János	Aranysz. Ján.	15 Thebai Pál
Péntek	28	28 Margit szüz †	Nagy Károly	16 Vasas Péter
Szomb.	29	29 Szalézi Ferenc	Valér	17 <i>Nagy Antal</i>
Vas.	30	30 B. 4. Ep. Martina	B. 4. Ep. Ad.	18 D. 2. Athanasia
Hétfő	31	31 Nólai Péter	Virgil	19 Macarius

○ EN. Jan. 4. 4 ó. 40 p. este.

○ HT. Jan. 11. 7 ó. 39 p. reggel.

II.

Januarius 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő - v. idő p. mp.	Csillagidő köz. délb. ó. p. mp.
	5636. Tebet, Sebat	1292. Dsu'l-hedse 1293. Moharrem		
1	4 14. sz., (Sabb.)	4	+ 3 37'0	18 41 45'6
2	5	5	+ 4 5'4	18 45 42'2
3	6	6	4 33'5	49 38'7
4	7	7	5 1'1	53 35'3
5	8 Böjt, zs.törv. átf.m.	8 Isten kinyilatk.	5 28'4	57 31'8
6	9 Böjt, Egypt. m. m.	9	5 55'1	19 1 28'4
7	10 Sz. böjt, Jer. ostr.	10 46. p. (Dsuma)	6 21'4	5 24'9
8	11 15. szombat	11	6 47'2	9 21'5
9	12	12	+ 7 12'4	19 13 18'1
10	13	13	7 37'1	17 14'6
11	14	14	8 1'2	21 11'2
12	15	15	8 25'8	25 7'7
13	16	16	8 47'7	29 4'3
14	17	17 49. péntek	9 10'0	33 0'9
15	18 16. szombat	18 Tó ünnep	9 31'7	36 57'4
16	19	19	+ 9 52'7	19 40 54'0
17	20	20	10 13'1	44 50'5
18	21	21	10 32'7	48 47'1
19	22	22 Béke-ünnep	10 51'7	52 43'6
20	23	23	11 10'0	19 56 40'2
21	24	24 50. péntek	11 27'5	20 0 36'8
22	25 17. sz., ● UH. el.	25 Aii gyűr. vissza.	11 44'2	4 33'3
23	26	26	+ 12 0'3	20 8 29'9
24	27	27	12 15'5	12 26'4
25	28 Sadduc. kiz. Sanh.	28	12 29'9	16 23'0
26	29	29	12 43'6	20 19'5
27	1 Sebat, Újh. napj.	30	12 56'4	24 16'1
28	2	1 Moh. 1293. Újév	13 8'5	28 12'7
29	3 18. szombat	2	13 19'7	32 9'2
30	4	3	+ 13 30'0	20 36 5'8
31	5	4	13 39'6	40 2'3

○ UN. Jan. 18. 10 ó. 6 p. reggel.

● UH. Jan. 26. 2 ó. 58 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold														
	hossza		elhajl.		kelte		lem.		hosz- szo	elhajl.		kelte		lemen.					
	o	'	o	'	ó.	p.	ó.	p.		o	'	ó.	p.	ó.	p.				
1	280	26	♃	-23	3	7	51	4	16	♃	-13	0	10	40	r.	9	5	e.	
2	281	27	♃	-22	58	7	51	4	17	♃	-	7	19	10	56	r.	10	18	e.
3	282	28	»	22	52		51		18	♃	-	1	13	11	10		11	33	
4	283	30	»	22	46		51		19	♃	+	5	5	11	25		*	*	
5	284	31	»	22	40		51		20	♃		11	19	11	41		0	49	r.
6	285	32	»	22	33		50		21	♃		17	13	0	1	e.	2	8	
7	286	33	»	22	26		50		22	♃		22	18	0	28		3	32	
8	287	34	»	22	18		50		23	♃		26	7	1	8		4	57	
9	288	35	♃	-22	10	7	50	4	24	♃	+	28	12	1	58	e.	6	21	r.
10	289	36	»	22	1		49		25	♃		28	11	3	8		7	31	
11	290	37	»	21	52		49		27	♃		26	4	4	32		8	24	
12	291	39	»	21	43		48		28	♃		22	9	5	58		9	3	
13	292	40	»	21	33		48		30	♃		16	58	7	26		9	31	
14	293	41	»	21	23		47		31	♃		11	0	8	46		9	51	
15	294	42	»	21	12		47		32	♃	+	4	42	10	1		10	7	
16	295	43	♃	-21	1	7	46	4	34	♃	-	1	35	11	14	e.	10	22	r.
17	296	44	»	20	49		46		35	♃		7	36	*	*		10	36	
18	297	45	»	20	38		45		36	♃		13	10	0	26	r.	10	51	
19	298	46	»	20	25		44		38	♃		18	6	1	36		11	8	
20	299	47	»	20	13		43		39	♃		22	17	2	47		11	29	
21	300	48	♃	19	59		42		40	♃		25	31	3	56		11	55	
22	301	49	»	19	46		41		42	♃		27	37	5	1		0	30	e.
23	302	50	♃	-19	32	7	40	4	43	♃	-	28	38	6	4	r.	1	16	e.
24	303	51	»	19	18		39		45	♃		28	2	6	53		2	13	
25	304	52	»	19	4		38		46	♃		26	15	7	34		3	15	
26	305	53	»	18	49		37		47	♃		23	13	8	4		4	27	
27	306	54	»	18	33		36		49	♃		19	7	8	28		5	42	
28	307	55	»	18	18		35		50	♃		14	8	8	47		6	55	
29	308	56	»	18	2		34		52	♃		8	30	9	3		8	8	
30	309	57	♃	-17	46	7	33	4	54	♃	-	2	24	9	18	r.	9	22	e.
31	310	58	»	17	29		31		56	♃	+	3	52	9	32		10	37	

A nap hossza jan. 1-én: 8 ó. 25 perc.

A nap januarius hóban 1 ó.-al nő.

○ EN. jan. 4. 4 ó. 40 p. este.

○ HT. jan. 11. 7 ó. 39 p. reggel.

○ UN. jan. 18. 10 ó. 6 p. reggel.

● UH. jan. 26. 2 ó. 58 p. este.

IV.

Januarius 1876.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap-ja	egyen emelk.		elhajl.		kelte		delelése		lemen.	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	19	9	—24	33	8	19 r.	0	23 e.	4	27 e.
	8	19	52	23	8	8	31	0	43	4	56
	14	20	34	20	46	8	36	1	1	5	26
	20	21	13	17	33	8	35	1	17	5	59
	26	21	46	13	51	8	26	1	26	6	26
♀ Venus	2	20	36	—20	19	9	23 r.	1	51 e.	6	19 e.
	8	21	7	18	19	9	19	1	57	6	35
	14	21	37	16	1	9	13	2	3	6	53
	20	22	5	13	28	9	7	2	9	7	11
	26	22	33	10	41	8	58	2	13	7	28
♂ Mars	2	23	23	—4	38	10	54 r.	4	37 e.	10	20 e.
	8	23	39	2	49	10	38	4	29	10	20
	14	23	55	—1	0	10	21	4	21	10	21
	20	0	10	+0	49	10	5	4	13	10	21
	26	0	21	2	2	9	50	4	5	10	20
♃ Jupiter	2	15	29	—17	57	4	3 r.	8	43 r.	1	23 e.
	10	15	34	18	17	3	39	8	17	0	55
	18	15	40	18	34	3	15	7	51	0	27
	26	15	45	18	50	2	48	7	24	0	0 d.
	♄ Saturnus	2	21	44	—15	1	10	4 r.	2	59 e.	7
12		21	48	14	40	9	27	2	23	7	19
22		21	53	14	17	8	50	1	48	6	46
♅ Uranus	2	9	28	+15	42	7	26 e.	2	42 r.	9	58 r.
	12	9	27	15	49	6	45	2	2	9	19
	22	9	25	15	57	6	3	1	21	8	39
♆ Neptun	2	1	55	+9	54	0	21 e.	7	9 e.	1	57 r.
	12	1	55	9	55	11	42 r.	6	30	1	18
	22	1	55	9	56	11	2	5	51	0	40

Merkur e hó vége felé este látható, 28-án Saturnussal együtt áll. — Venus esti csillag, 17-én Saturnussal együtt áll. — Mars este látható, 10 óra után leszáll. — Jupiter reggel látható. — Saturnus este látható. — Uranus az oroszán csillagzatban Regulus álló csillag közelében egész éjjel látható. Mozgása: keletről nyugotra. — Neptun jó távcsővel a kos csillagzatban éjfélig látható, 20-án a nappal negyedfényben van.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
2	9	— e.	Marsnak együttáll. a holddal az egy. emelk...föd.
3	2	— r.	Nap a földközéleben.
4	4	40 e.	○ EN. (Hold az első negyedben).
5	11	— r.	Venusnak legnagyobb déli napköz. szélessége.
	0	— é.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
8	0	— é.	Merkurnak legnagyobb déli napköz. széles.
10	5	— r.	Hold a földközéleben.
11	7	39 r.	○ HT. (Holdtölte.)
13	4	— r.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk. Jupiter I. mellékb. fogy., belépte: 6 ó. 24 p. r
14			Jupiter II. mellékb. fogy., belépte: 3 ó. 23 p. r.
17	9	— r.	Venusnak együttáll. Saturnussal az egyen.emelk. Venus Saturnustól 20'5 ívp.-el délre.
18	10	6 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
20	11	— e.	Neptun negyedfényben a nappal.
	11	— e.	Jupiternek együttállása a holddal az egy. emelk.
21			Jupiter II. mellékb. fogy., bel.: 5 ó. 56 p. r.
			Jupiter IV. mellékb. fogy., köz.: 6 ó. 55 p. r.
22	10	— r.	Hold a földtávolban.
26	2	58 e.	● UH. (Újhold.)
27	0	— é.	Merkur az emelk. pálya-csomójában.
28	3	— r.	Merkurnak együttállása a holddal az egy. emelk.
	4	— r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
	7	— e.	Merkurnak legnagyobb keleti elongatiója. .18°24'
	10	— e.	Merkurnak együttáll. Saturnussal az egyen.emelk. Merkur Saturnustól 98 ívp.-el éjszakra.
29	6	— r.	Venusnak együttáll. a holddal az egy.emelk.,föd. Jupiter I. mellékbolyg. fogy.; bel.: 4 ó. 40 p. r.
31	5	— e.	Marsnak együttáll. a holddal az egy. emelk., föld.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g				
	neve és jegye	nagy-sága	az együtt-állás ideje, közép idő ó. p.	egyenes emelkedése ó. p.	elhajlása °
2	Mars ♂		8 52 e.		
4	Halak 71 ε	4	8 29 e.	0 57·5	+ 7 13·3
7	Kos 48 ε	4·5	1 21 r.	2 52·1	+20 30·6
7	Bika 17	4·5	7 38 e.	3 37·5	+23 43·3
	Bika 19	5	7 46 e.	3 37·8	+24 4·6
	Bika 20	5	8 0 e.	3 38·5	+23 58·7
	Bika 23	4·5	8 12 e.	3 39·0	+23 33·6
	Bika 25 η	3	8 39 e.	3 40·1	+22 43·2
	Bika 27	4	9 18 e.	3 41·8	+23 40·3
9	Anonyma	5·5	2 57 r.	5 1·9	+27 52·3
	Bika 136	5·5	6 18 e.	5 45·5	+27 34·8
10	Szekeřész 44 x	4·5	1 57 r.	6 7·5	+29 32·5
	Ikkrek 47	5·5	9 40 e.	7 3·7	+27 3·5
11	Ikkrek 60 t	5	2 46 r.	7 18·0	+28 2·5
	Ikkrek 65 b ²	5	4 14 r.	7 22·1	+28 10·2
	Ikkrek 69 v	4·5	6 28 r.	7 28·3	+27 10·1
13	Oroszlán 37	5·5	11 24 e.	10 10·0	+14 20·7
14	Oroszlán 63 χ	5	10 17 e.	10 58·6	+ 8 0·3
15	Oroszlán 77 σ	4·5	6 14 r.	11 14·7	+ 6 42·5
21	Skorpio 6 π	4	4 24 r.	15 51·3	-25 45·3
	Anonyma	5·5	6 53 r.	15 55·8	-25 31·0
29	Venus ♀		6 44 r.		
31	Halak 63	4·5	7 7 e.	0 42·2	+ 6 54·6

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. jan.
Kedd	1 32	Ignác p. vt.	Brigitta	20 <i>Euthymius</i>
Szerd.	2 33	Gyertyasz. B. A.	Gyerty. sz. B. A.	21 Maximus
Csüt.	3 34	Balázs püspök	Balázs	22 Timotheus
Péntek	4 35	Korz. András †	Veronika	23 Kelemen
Szomb.	5 36	Ágota szűz vt.	Ágota	24 Xenia
Vas.	6 37	B.5.Ep. Dorotya	B 5. Ep. Dor.	25 D.Triod. G.lt.
Hétfő	7 38	Romuald	Remuald	26 Xenophon
Kedd	8 39	János hitv.	Salamon	27 <i>Arany sz. Ján.</i>
Szerda	9 40	Apollónia	Apollónia	28 Ephraim
Csüt.	10 41	Skolastika	Gábor, Árpád	29 Ignác
Péntek	11 42	Dezső †	Dezső	30 Nagy Bazil
Szomb.	12 43	Eulália	Eulália	31 <i>Cyrus, János</i>
Vas.	13 44	B. Sept. R. Katal.	B. Sept. Kast.	1 Febr. D. I. S. T.
Hétfő	14 45	Bálint vt.	Bálint	2 Gy. sz. B. A.
Kedd	15 46	Faustin	Faustin	3 <i>Simeon, Anna</i>
Szerda	16 47	Juliána sz.	Juliána	4 Izidor
Csüt.	17 48	Konstancia	Konstancia	5 Ágota
Péntek	18 49	Simon †	Zsuzsánna	6 Bucolus
Szomb.	19 50	Konrad	Gabin	7 Parthenius
Vas.	20 51	B. Sex. Eleuther	B. Sex. Euch.	8 D. 2. Sex. Th.
Hétfő	21 52	Eleonora	Eleonora	9 Nicephor.
Kedd	22 53	<i>Péter székf.</i>	Péter	10 Charal.
Szerda	23 54	Romana	Szeverin	11 Balázs
Csüt.	24 55	<i>Szökő nap</i>	<i>Szökő nap</i>	12 Meletius
Péntek	25 56	<i>Mátyás ap.</i> †	Mátyás	13 Márton
Szomb.	26 57	Valburga	Valburga	14 Auxentius
Vas.	27 58	A. Quinq. Sándor	A. Quinq. Gy.	15 D. 3. Quinq. O.
Hétfő	28 59	Leander püspök	Leander	16 Pamphilus
Kedd	29 60	Roman, <i>Hish.</i>	Roman	17 Theodor

○ EN. Febr. 3. 3 ó. 9 p. reggel.

○ HT. Febr. 9. 7 ó. 3 p. este.

II. Februarius 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő - v. idő	Csillagidő köz. - délb.
	5636. Sebat Adar	1293. Moharrem Safar	p. mp.	ó. p. mp.
1	6	5	+13 48 3	20 43 58.9
2	7	6	13 56.1	47 55.4
3	8	7	14 3.1	51 52.0
4	9 Fa-ünnep	8 2. péntek	14 9.3	55 48.6
5	10 19. szombat	9	14 14.6	20 59 45.1
6	11	10 Hussein hal.	+14 19.1	21 3 41.7
7	12	11	14 22.8	7 38.2
8	13	12	14 25.7	11 34.8
9	14	13	14 27.7	15 31.3
10	15 Öröm napja	14 } szerencse-napok	14 29.0	19 27.9
11	16	15 3. péntek	14 29.5	23 24.5
12	17 20. szombat	16 Jérus. kibl. kih.	14 29.2	27 21.0
13	18	17	+14 28.2	21 31 17.6
14	19	18	14 26.4	35 14.1
15	20	19	14 23.9	39 10.7
16	21	20	14 20.7	43 7.2
17	22 Niskalem h. e. ü.	21	14 16.8	47 3.8
18	23 Benj. ell. háb. e. ü.	22 4. péntek	14 12.2	51 0.3
19	24 21. sz., ● UH. el.	23	14 6.9	54 56.8
20	25	24	+14 1.0	21 58 53.4
21	26	25	13 54.4	22 2 50.0
22	27	26	13 47.2	6 46.6
23	28	27	13 39.3	10 43.1
24	29 Antioch. Ep. h. e. ü.	28	13 30.8	14 39.7
25	30 Újhold napja	29 5. péntek	13 21.7	18 36.2
26	1 Adar, 22. sz.	30	13 12.1	22 32.8
27	2	1 Safar	+13 1.9	22 26 29.3
28	3	2	12 51.0	30 25.9
29	4	3	12 39.7	34 22.4

○ UN. Febr. 17. 6. ó. 12 p. reggel.

● UH. Febr. 25. 7. ó. 37 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hosz- sza	elhajl.	kelte	lemen.
	o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.	o ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.	
1	311 59	☾ -17 12	7 30	4 58	☾	+10 3	9 47 r.	11 54 e.
2	313 0	» 16 55	29	5 0	☾	15 56	10 4	* *
3	314 1	» 16 38	27	2	☾	21 8	10 28	1 18 r.
4	315 2	» 16 20	26	4	☾	25 14	11 1	2 39
5	316 2	» 16 2	25	5	☾	27 51	11 45	4 1
6	317 3	☾ -15 44	7 23	5 6	☾	+28 34	0 43 e.	5 13 r.
7	318 4	» 15 25	22	7	☾	27 17	1 59	6 12
8	319 5	» 15 7	21	8	☾	24 6	3 23	6 56
9	320 5	» 14 48	20	10	☾	19 23	4 51	7 29
10	321 6	» 14 28	18	11	☾	13 39	6 15	7 52
11	322 7	» 14 9	17	13	☾	7 20	7 35	8 10
12	323 7	» 13 49	15	15	☾	+ 0 51	8 52	8 25
13	324 8	☾ -13 29	7 13	5 17	☾	- 5 28	10 5 e.	8 41 r.
14	325 8	» 13 9	11	19	☾	11 23	11 20	8 54
15	326 9	» 12 48	10	20	☾	16 43	* *	9 11
16	327 10	» 12 28	8	22	☾	21 13	0 31 r.	9 31
17	328 10	» 12 7	7	24	☾	24 49	1 43	9 55
18	329 11	» 11 46	5	25	☾	27 17	2 52	10 26
19	330 11	☾ 11 25	3	27	☾	28 32	3 55	11 8
20	331 12	☾ -11 3	7 1	5 28	☾	-28 27	4 48 r.	0 0 d.
21	332 12	» 10 42	6 59	30	☾	27 2	5 31	1 2 e.
22	333 12	» 10 20	57	31	☾	24 21	6 6	2 13
23	334 13	» 9 58	55	33	☾	20 32	6 32	3 25
24	335 13	» 9 36	53	34	☾	15 43	6 53	4 40
25	336 13	» 9 14	52	36	☾	10 8	7 10	5 55
26	337 14	» 8 51	50	37	☾	- 4 2	7 25	7 10
27	338 14	☾ -8 29	6 48	5 39	☾	+ 2 21	7 39 r.	8 25 e.
28	339 14	» 8 6	46	40	☾	8 43	7 54	9 43
29	340 14	» 7 44	44	42	☾	14 49	8 11	11 3

A nap hossza febr. 1-én: 9 ó. 28 p.

A nap februarius hónap 1 ó. 30

p.-el nő.

☉ EN. febr. 3. 3 ó. 9 p. r.

☉ HT. febr. 9. 7 ó. 3 p. e.

☉ UN. febr. 17. 6 ó. 12 p. r.

● UH. febr. 25. 7 ó. 37 p. r.

V. Februarius 1876.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emélk.		elhaj- lása		kelte		delelése		lemen.	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♿ Merkur	2	22	6	—10	9	8	0 r.	1	18 e.	6	36 e.
	8	21	59	6	7	7	26	0	47	6	8
	14	21	34	10	31	6	43	11	59 r.	5	15
	20	21	13	12	52	6	9	11	14	4	19
	26	21	8	14	34	5	48	10	45	3	42
♀ Venus	2	23	5	—	7 15	8	46 r.	2	17 e.	7	48 e.
	8	23	32	4	11	8	36	2	21	8	6
	14	23	59	—	1 3	8	25	2	24	8	23
	20	0	25	+	2 6	8	13	2	26	8	39
	26	0	51	5	14	8	2	2	29	8	56
♂ Mars	2	0	44	+	4 42	9	32 r.	3	56 e.	10	20 e.
	8	1	0	6	27	9	16	3	48	10	20
	14	1	16	8	9	8	59	3	40	10	21
	20	1	31	9	48	8	44	3	32	10	21
	26	1	47	11	24	8	29	3	25	10	21
♃ Jupiter	2	15	48	—	19 1	2	26 r.	7	0 r.	11	34 r.
	10	15	52	19	12	1	59	6	32	11	5
	18	15	55	19	21	1	31	6	4	10	37
	26	15	58	19	27	1	3	5	35	10	7
	♄ Saturnus	2	21	58	—	13 51	8	9 r.	1	9 e.	6
12		22	2	13	26	7	31	0	34	5	37
22		22	7	13	2	6	55	0	0 d.	5	5
♅ Uranus	2	9	23	+	16 5	5	16 e.	0	35 r.	7	54 r.
	12	9	22	16	13	4	35	11	54 e.	7	14
	22	9	20	16	21	3	53	11	13	6	33
♆ Neptun	2	1	56	+	9 59	10	19 r.	5	8 e.	11	57 e.
	12	1	56	10	2	9	40	4	29	11	18
	22	1	57	10	8	9	1	3	51	10	41

Merkur 13-án a nappal az alsó együttállásban van, nem látható. — Venus esti csillag. — Mars este látható, 10 óra után lesz áll. — Jupiter 20-án a nappal negyedfényben van, az éj második felében látható. — Saturnus 17-én a nappal együtt áll, nem látható. — Uranus 10-én a nappal szembenállásban van, az oroszlán csillagzatban Regulus állócsillag közelében egész éjjel látható. Mozgása: keletről nyugotra. — Neptun jó távcsővel a kos csillagzatban este látható.

M. Akad. Almanach 1876-ra.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
1	2	— e.	Merkur a napközben
2	7	— r.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
3	3	9 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
5			Jupiter I. mellékb. fogy., bel.: 6 ó. 33 p. r.
	7	— r.	Mars az emelkedő pálya-csomójában.
7	10	— r.	Uranusnak szembenállása a nappal.
11		— r.	Hold a földközben.
8			Jupiter III. mellékb. fogy., bel.: 5 ó. 25 p. r.
9	1	— e.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
9	7	3 e.	○ HT. (Holdtölte.)
11	9	— e.	Merkurnak legn. éjszakai napközépi szélessége.
13	6	— r.	Merkurnak alsó együttállása a nappal.
14			Jupiter I. mellékb. fogy., bel.: 2 ó. 55 p. r.
15			Jupiter II. mellékb. fogy., belépte: 2 ó. 51 p. r.
17	6	12 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben)
	2	— e.	Jupiternek együtt. a holddal az egy. emelk.
	10	— e.	Saturnus együttállása a nappal.
19	5	— r.	Hold a földtávban.
20	5	— r.	Jupiter negyedfényben a nappal.
21			Jupiter I. mellékb. fogy., bel.: 4 ó. 49 p. r.
			Jupiter II. mellékb. fogy., bel.: 5 ó. 23 p. r.
23	0	— d.	Merkurnak együttállása a holdd. az egyen. emelk.
24	6	— e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
25	7	37 r.	● UH. (Újhold.)
28			Jupiter I. mellékb. fogy., bel.: 6 ó. 42 p. r.
	9	— e.	Venusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
29	0	— d.	Marsnak együttállása a holddal az egy. emelked.
	1	— e.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.

VI.

Februarius 1876.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g					elhajlása	
	neve és jegye	nagy- sága	az együtt- állítás ideje, közép idő ó. p.	egyenes emelkedése ó. p.	°	'	
4	Bika 59 χ	5.5	6 0 e.	4 15.0	+25	20.1	
5	Bika β	2	5 43 e.	5 18.5	+28	30.0	
6	Bika 136	5.5	3 32 r.	5 45.5	+27	34.8	
	Szekerész 49	5	6 36 e.	6 27.4	+28	7.0	
7	Ikrek 83 φ	5	11 19 e.	7 45.9	+27	5.1	
8	Rák 43 γ	4.5	6 37 e.	8 36.1	+21	54.8	
11	Oroszlán 53 l	5.5	1 20 r.	10 42.7	+11	12.0	
17	Mérleg 42	5	3 40 r.	15 32.9	-23	24.8	

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. febr.
Szerda	1 61	Alb., <i>Hamv. sz.</i> †	Albin	18 Leo p., <i>H. sz.</i>
Csüt.	2 62	Simplicius	Simplicius	19 Archippus
Péntek	3 63	Kunig., <i>Jéz. 5 sz. s.</i> †	Kunigunda	20 Leo pk.
Szomb.	4 64	Kázmér	† Adorján	21 Timotheus
Vas.	5 65	A. 1. b. v. Euseb.	A. Quadr. Fr.	22 D. 4. I. b. v. Od.
Hétfő	6 66	Frigyes	Fridolin	23 Polykarp
Kedd	7 67	Aquín. Tamás	Felicitas	24 <i>Szőkö nap</i>
Szerda	8 68	Ist. Ján., Kánt. †	Philemon	25 <i>Ker. J. Kánt.</i>
Csüt.	9 69	<i>Cyrril és Meth.</i>	Prudentius	26 Tarasius
Péntek	10 70	40 vt. Jéz. töv. k. †	Sándor	27 Porphyrius
Szomb.	11 71	Heraklius	† Rozina	28 Procopius
Vas.	12 72	A. 2. b. v. Gerg.	A. Rem. Gerg.	29 C. 5. II. b. v. B.
Hétfő	13 73	Rozina	Ernö	1 Mart. Eudoxia
Kedd	14 74	Mathilda	Zakariás	2 Hesychius
Szerda	15 75	Longinus	† Kristóf	3 Eutropius
Csüt.	16 76	Heribert	Czirják	4 Gerasimus
Péntek	17 77	Gertrud	† Gertrud	5 Conon
Szomb.	18 78	Sándor	† Anselm	6 42 vértanu
Vas.	19 79	A. 3. b. v. József	A. Oculi Józs.	7 C. 6. III. b. v. B.
Hétfő	20 80	Nikétas	Ruprecht	8 Theophilactes
Kedd	21 81	Benedek	Benedek	9 <i>40 vértanu</i>
Szerda	22 82	Octavia <i>Böjt köz.</i> †	Kázmér	10 Quadratus
Csüt.	23 83	Victorin	Eberhárd	11 Sophronius
Péntek	24 84	<i>Gábor főangyal</i> †	Gábor	12 Theophanes
Szomb.	25 85	Gyüm. oltó B. A. †	Gy. oltó B. A.	13 Nicephorus
Vas.	26 86	A. 4. b. v. Manó	A. Laet. Manó	14 C. 7. IV. b. v. B.
Hétfő	27 87	Rupertus	Hubert	15 Agapius
Kedd	28 88	Guntram	Malchus	16 Sabinus
Szerda	29 89	Cyrrillus	† Eustasius	17 <i>Elek</i>
Csüt.	30 90	Quirinus	Guido	18 Cyrrillus
Péntek	31 91	Amos próf.	† Amos	19 Chrysanthom.

○ EN. Mart. 3. 11 ó. 4 p. reggel.

○ HT. Mart. 10. 7 ó. 28 p. reggel.

II.

Martius 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k.idő-v.idő	Csillagidő köz.-délb
	5636. Adar Nisan	1293. Safar Rebi el-avvel	p. mp.	ó. p. mp.
1	5	4	+12 27·8	22 38 19·0
2	6	5	12 15·4	42 15·5
3	7 Böjt, Mózes h. m.	6 6. péntek	12 2·5	46 12·1
4	8 23. sz., Eső-ün.	7	11 49·2	50 8·7
5	9	8	+11 35·3	22 54 5·2
6	10	9	11 21·0	22 58 1·8
7	11	10	11 6·4	23 1 58·3
8	12	11	10 51·3	5 54·9
9	13 Ester-Böjt	12	10 35·8	9 51·4
10	14 Kis Purim	13 7. péntek	10 20·0	13 48·0
11	15 24. sz., N. Pur.	14 } szerencse-napok	10 3·9	17 44·5
12	16	15 Szerencse-nap	+ 9 47·5	23 21 41·1
13	17	16	9 30·8	25 37·6
14	18	17	9 13·8	29 34·2
15	19	18	8 56·6	33 30·7
16	20	19	8 39·2	37 27·3
17	21	20 8. péntek	8 21·6	41 23·9
18	22 25. sz., ● UH. el.	21	8 3·9	54 20·4
19	23 Zor. templ. besz.	22	+ 7 46·0	23 49 17·0
20	24	23	7 28·0	53 13·5
21	25	24	7 9·9	23 57 10·1
22	26	25	6 51·7	0 1 6·6
23	27	26	6 33·4	5 3·2
24	28 Ant. rend. viszsz.	27 9. péntek	6 15·1	8 59·7
25	29 26. szombat	28	5 56·7	12 56·3
26	1 Nisan, Újhold n.	29 Egek ünnepe	+ 5 38·3	0 16 52·8
27	2 Áron gyermek. h. n.	1 Rebi el-avvel	5 19·9	20 49·4
28	3	2	5 1·6	24 45·9
29	4	3	4 43·3	28 42·5
30	5	4	4 25·0	32 39·1
31	6	5 10. péntek	4 6·7	36 35·6

○ UN. Mart. 18. 2 ó. 41 p. reggel.

● UH. Mart. 25. 9 ó. 28 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold							
	hossza		elhajl.		kelte		lem.					
	o	'	o	'	ó. p.	ó. p.	o	'				
1	341	15	☾	- 7	21	6 43	5 43	☾	+20	11	8 33 r.	* *
2	342	15	»	6	58	41	45	☾	24	33	9 0	0 27 r.
3	343	15	»	6	35	39	46	☾	27	30	9 40	1 48
4	344	15	»	6	12	37	48	☾	28	42	10 33	3 3
5	345	15	☾	- 5	49	6 35	5 49	☾	+28	0	11 41 r.	4 6 r.
6	346	15	»	5	25	33	51	☾	25	25	1 3 e.	4 53
7	347	15	»	5	2	31	53	☾	21	18	2 25	5 28
8	348	15	»	4	39	29	54	☾	15	59	3 48	5 54
9	349	15	»	4	15	27	56	☾	9	55	5 10	6 15
10	350	15	»	3	52	25	57	☾	+ 3	28	6 27	6 31
11	351	14	»	3	28	23	59	☾	- 2	59	7 43	6 45
12	352	14	☾	- 3	5	6 21	6 0	☾	- 9	9	8 57 e.	6 59 r.
13	353	14	»	2	41	18	2	☾	14	49	10 11	7 15
14	354	14	»	2	17	16	3	☾	19	45	11 23	7 33
15	355	13	»	1	54	14	5	☾	23	44	* *	7 55
16	356	13	»	1	30	11	6	☾	26	39	0 36 r.	8 24
17	357	13	»	1	6	8	8	☾	28	19	1 42	9 1
18	358	12	»	0	42	6	9	☾	28	42	2 40	9 49
19	359	12	☾	- 0	19	6 4	6 10	☾	-27	45	3 27 r.	10 48 r
20	0	11	☾	+ 0	5	2	12	☾	25	30	4 6	11 53
21	1	11	»	0	29	1	13	☾	22	4	4 35	1 7 e.
22	2	10	»	0	52	5 59	15	☾	17	35	4 57	2 20
23	3	10	»	1	16	57	16	☾	12	15	5 15	3 34
24	4	9	»	1	40	55	18	☾	- 6	15	5 31	4 50
25	5	9	»	2	3	54	19	☾	+ 0	10	5 44	6 7
6	6	8	☾	+ 2	27	5 52	6 21	☾	+ 6	43	6 0 r.	7 25 e.
27	7	7	»	2	50	50	22	☾	13	3	6 16	8 47
28	8	7	»	3	13	48	24	☾	18	50	6 37	10 12
29	9	6	»	3	37	46	25	☾	23	36	7 4	11 35
30	10	5	»	4	0	43	26	☾	26	58	7 40	* *
31	11	4	»	4	23	41	28	☾	28	36	8 28	0 55 r.

A nap hossza mart. 1-én: 11 ó.

A nap martiusihóban 1 ó. 47 p-el nő.

☉ EN. mart. 3. 11 ó. 4 p. r.

☾ HT. mart. 10. 7 ó. 28 p. r.

☉ UN. mart. 18. 2 ó. 41 p. r.

● UH. mart. 25. 9 ó. 28 p. e.

IV.

Martius 1876.

B o l y g ó k						
jegyé és neve	hó nap- ja	egyen- emelk. ó. p.	elhaj- fása °	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lemen. ó. p.
♿ Merkur	2	21 15	-15 10	5 39 r.	10 33 r.	3 27 e.
	8	21 34	14 55	5 31	10 27	3 23
	14	21 59	13 42	5 27	10 29	3 31
	20	22 29	11 38	5 16	10 36	3 46
	26	23 2	8 45	5 20	10 45	4 10
♀ Venus	2	1 13	+ 7 47	7 52 r.	2 31 e.	9 10 e.
	8	1 39	10 46	7 40	2 33	9 26
	14	2 6	13 36	7 30	2 36	9 42
	20	2 33	16 14	7 20	2 39	9 58
	26	3 0	18 40	7 10	2 43	10 16
♂ Mars	2	2 1	+12 41	8 16 r.	3 18 e.	10 20 e.
	8	2 17	14 10	8 2	3 11	10 20
	14	2 33	15 34	7 47	3 3	10 19
	20	2 49	16 53	7 34	2 56	10 18
	26	3 6	18 6	7 20	2 49	10 18
♃ Jupiter	2	15 59	-19 30	0 45 r.	5 17 r.	9 49 r.
	10	16 0	19 33	0 14	4 46	9 18
	18	16 0	19 33	11 43 e.	4 15	8 47
	26	16 0	19 30	11 11	3 43	8 15
	♄ Saturnus	2	22 11	-12 40	6 23 r.	11 29 r.
12		22 16	12 15	5 46	10 54	4 2
22		22 20	11 52	5 9	10 19	3 29
♅ Uranus	2	9 19	+16 28	3 15 e.	10 36 e.	5 57 r.
	12	9 17	16 34	2 34	9 55	5 16
	22	9 16	16 40	1 53	9 15	4 37
♆ Neptun	2	1 58	+10 13	8 25 r.	3 15 e.	10 5 e.
	12	1 59	10 19	7 47	2 37	9 25
	22	2 0	10 26	7 8	1 59	8 50

Merkur e hó elején reggel látható. — Venus esti csillag, 29-én Marssal együttáll. — Mars este látható, 10 óra után leszáll, 1-én Neptunnal együttáll. — Jupiter éjjel körül felkel, és reggelig látható. — Saturnus nem látható. — Uranus az oroszlan csillagzatban egész éjjel látható. Mozgása: keletről nyugotra. — Neptun jó távcsövel a kos csillagzatban látható, 12-én Venussal együttáll.

Hó napja	közép idő		Égijelenetek
	ó.	p.	
1	10	— r.	Marsnak együttállása Neptunnal az egy. emelk.
	6	— e.	Venus az emelkedő pálya-csomójában.
3	11	4 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
5	3	— e.	Hold a földközelen.
6	9	— r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
7	8	— e.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
8			Jupiter I. mellékbolyg. fogy., bel.: 3 ó. 4 p. r.
10	7	28 r.	○ HT. (Holdtölte.)
			Holdfogyatkozás. A sötétülés kezdete: 6 ó. 37 p. r. Budapesten nem lesz látható.
	3	— e.	Merkurnak legnagyobb nyuogti elongat... 27° 31'
12	11	— e.	Neptunnak együttáll. Venussal az egyen. emelk.
15			Jupiter III. mellékbolyg. fogy., bel.: 1 ó. 12 p. e. Jupiter I. mellékb. fogy., bel.: 4 ó. 56 p. r.
16	1	— r.	Jupiternek együttáll. a holddal az egy. emelk.
	1	— e.	Merkur a naptárvan.
	1	— r.	Hold a földközelen.
18			Jupiter I. mellékb. fogy., bel.: 2 ó. 19 p. r.
18	2	41 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
	0	— d.	Merkur együttállása Saturnussal az egy. emelk. Merkur a Saturnustól 23° 8 ívp.-el délre.
20	7	— r.	Nap a kosban . . . . . Tavasz kezdete.
23	9	— r.	Saturnusnak együttáll. a holdd. az egy. emelk. főd.
	10	— e.	Merkurnak együttáll. a holdd. az egy. emelk. főd.
24			Jupiter I. mellékbolyg. fogy., bel.: 1 ó. 19 p. r.
25			Jupiter II. mellékbolyg. fogy., bel.: 4 ó. 52 p. r.
25	9	28 e.	● UH. (Újhold.)
			Napfogyatkozás. A fogyatk. kezd. által. a föld. 6 ó. 40 p. e. bp. v. idő Budapesten nem lesz látható.
27	9	— e.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
29	4	— r.	Venusnak együttáll. a holddal az egy. emelk.
	5	— r.	Marsnak egy. a holddal az egy. emelk.
	10	— e.	Venusnak együttállása Marssal az egyenes emelk.; Venustól 69° 4'-el délre.

VI.

Martius 1876.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g				
	neve és jegye	nagy- sága	együttállás ideje közép-idő ó. p.	egyenes emelked. ó. p.	elhajlása °
1	Kos 58 α	4.5	8 27 e.	3 7.8	+20 35.0
2	Bika 52 φ	5.5	10 51 e.	4 12.7	+27 3.1
	Bika 59 χ	5.5	11 45 e.	4 15.0	+25 20.1
3	Bika β	2	11 57 e.	5 18.5	+28 30.0
5	Szekerész 49	5	1 32 r.	6 27.4	+28 7.0
	Ikrek 60 ι	5	8 29 e.	7 18.0	+28 2.5
	Ikrek 65 b^a	5	10 2 e.	7 22.1	+28 10.2
6	Ikrek 69 υ	4.5	0 23 r.	7 28.3	+27 10.1
7	Rák 43 γ	4.5	3 3 r.	8 36.1	+21 54.8
8	Oroszlán 37	5.5	7 40 e.	10 10.0	+14 20.7
10	Oroszlán 77 σ	4.5	2 32 r.	11 14.7	+6 42.5
16	Anonyma	5	1 9 r.	16 0.6	-25 59.6
18	Nyilas 10 γ^1	4	5 48 r.	17 57.1	-29 35.0
28	Kos 48 ε	4.5	8 5 e.	2 52.1	+20 50.6
30	Anonyma	5.5	11 12 e.	5 1.9	+27 52.3
31	Szekerész 44 z	4.5	11 31 e.	6 7.5	+29 32.5

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. mart.
Szomb.	1 92	Hugo püspök †	Theodor	20 Megöltsz. Aty.
Vas.	2 93	A. 5. b. v., P. Fer.	A. Jud. Amál.	21 C. S. V. b. v. J.
Hétfő	3 94	Richárd	Darius	22 Vazul
Kedd	4 95	Izidor	Ambrus	23 Nicon
Szerda	5 96	Vince †	Hozéas	24 Zachariás
Csüt.	6 97	Sixtus	Iréna	25 Gyüm. O. B. A.
Péntek	7 98	Armin, <i>Fájd. sz.</i> †	Heggesippus	26 <i>Gábor</i>
Szomb.	8 99	Dénes †	Apollónia	27 Matrona
Vas.	9 100	A. 6. b. v., Vir. v.	A. Vir. vas. D.	28 C. 9. VI. b. v. H.
Hétfő	10 101	Dániel	Dániel	29 Márk
Kedd	11 102	Leo pápa	Leo	30 Klim. Ján.
Szerda	12 103	Gyula †	Gyula	31 Hypatius
Csüt.	13 104	<i>Nagy cs. Herm.</i> †	Justinus	1 Apr. Mar.
Péntek	14 105	<i>Nagy pént. Tib.</i> †	Nagy pént.	2 Titus
Szomb.	15 106	<i>Nagy sz., Anast.</i> †	Olympia	3 Nicetas
Vas.	16 107	A. Husvét vas.	A. Húsv. vas.	4 C. Husv. vas.
Hétfő	17 108	Husvét hétfő	Husvét hétfő	5 Husvét hétf.
Kedd	18 109	Apollónia	Apollónia	6 Husvét kedd
Szerda	19 110	Crescentia	Crescentia	7 Mil. György
Csüt.	20 111	Géza	Sulpitius	8 Herodion
Péntek	21 112	Anselm püsp. †	Adolár	9 Eupsyche.
Szomb.	22 113	Soter és Cajus	Sótér és Cajus	10 Terentius
Vas.	23 114	A. 1. Quas. Feh. v.	A. 1. Qu. Gy.	11 C. 1. Antipas
Hétfő	24 115	<i>György</i>	Albrecht	12 Vazul
Kedd	25 116	<i>Márk evang.</i>	Márk evang.	13 Artemon
Szerda	26 117	Kilit	Kilit	14 Márton p.
Csüt.	27 118	Peregrin ht.	Anastasius	15 Aristarch
Pent.	28 119	Vitál. vt. <i>Jéz. ger.</i> †	Vitális	16 Agape, Iréne
Szomb.	29 120	Veronai Péter vt.	Sibylla	17 Symeon
Vas.	30 121	A. 2. Miser. S. Kat.	A. 2. Mis. Entr.	18 C. 2. János sz.

○ EN. Apr. 1. 5 ó. 28 p. este.

○ HT. Apr. 8. 8 ó. 55 p. este.

II. Aprilis 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet	Csillagidő
	5636. Nisan Ijar	1293. Rebî el-avvel Rebî el-accher	k. idő-v. idő p. mp.	köz. délb. ó. p. mp.
1	7 27. szombat	6	+ 3 48'6	0 40 32'2
2	8	7	+ 3 30'6	0 44 28'7
3	9	8 Medina székv. h.	3 12'6	48 25'3
4	10 Böjt, Mária h. n.	9	2 54'8	52 21'8
5	11	10	2 37'2	0 56 18'4
6	12	11 Szent-éj	2 19'8	1 0 14'9
7	13	12 11. p., Mah. sz. n.	2 2'6	4 11'5
8	14 28. sz., Passa ü. e.	13 Szerencse-nap	1 45'6	8 8'0
9	15 Passa ünn. kezd.	14 } szerencse-napok	+ 1 28'8	1 12 4'6
10	16 Második ünnep	15 }	1 12'3	16 1'1
11	17 }	16 }	0 56'1	19 57'7
12	18 } Fél-ünnepek	17 }	0 40'2	23 54'3
13	19 }	18 }	0 24'6	27 50'8
14	20 }	19 12. péntek	+ 0 9'3	31 47'4
15	21 29. sz., Het. ünn.	20	- 0 5'6	35 43'9
16	22 Nyolcadik ünn.	21	- 0 21'1	1 39 40'5
17	23	22	0 34'2	43 37'0
18	24	23 Mahom. hal. napj.	0 47'9	47 33'6
19	25	24	1 1'2	51 30'1
20	26 Böjt, Josua h. m.	25	1 14'0	55 26'7
21	27	26 13. péntek	1 26'4	1 59 23'3
22	28 30. sz., ● UH. el.	27	1 38'4	2 3 19'8
23	29	28	- 1 49'8	2 7 16'4
24	30 Újhold napja	29	2 0'8	11 12'9
25	1 Ijar	30	2 11'4	15 9'5
26	2	1 Rebî el-accher	2 21'4	19 6'0
27	3 2. Perek	2	2 31'0	23 2'6
28	4	3 14. péntek	2 40'1	26 59'1
29	5 31. szombat	4	2 48'6	30 55'7
30	6 Böjt, húsv. e. e. b. m.	5	- 2 56'7	2 34 52'2

○ UN. Apr. 17. 9 ó. 54 p. este.

● UH. Apr. 24. 8 ó. 20 p. reggel.

○ EN. Apr. 30. 11 ó. 43 p. este.

Hó napja	⊙ Nap						☾ Hold					
	hossza		elhajl.		kelte lem.		hossza		elhajl.		kelte lemen.	
	o	'	o	'	ó.	p.	ó.	p.	o	'	ó.	p.
1	12	4	∩	+	4 46	5 39	6 29	☽	+	28 19	9 32 r.	2 1 r.
2	13	3	∩	+	5 9	5 37	6 31	☽	+	26 12	10 47 r.	2 52 r.
3	14	2	»		5 32	35	32	☽		22 29	0 9 e.	3 32
4	15	1	»		5 55	33	34	☽		17 33	1 31	3 59
5	16	0	»		6 18	31	35	♄		11 48	2 51	4 19
6	16	59	»		6 41	29	37	♄	+	5 35	4 7	4 37
7	17	58	»		7 3	27	38	♄	-	0 47	5 22	4 51
8	18	57	»		7 26	25	40	♄		7 1	6 37	5 4
9	19	55	∩	+	7 48	5 23	6 41	♄	-	12 51	7 51 e.	5 20 r.
10	20	54	»		8 10	21	42	♄		18 3	9 4	5 38
11	21	53	»		8 32	19	43	♄		22 25	10 18	5 58
12	22	52	»		8 54	17	45	♄		25 44	11 28	6 23
13	23	50	»		9 16	15	46	♄		27 51	* *	6 56
14	24	49	»		9 37	13	48	♄		28 40	0 30 r.	7 40
15	25	48	»		9 59	12	49	♄		28 8	1 21	8 34
16	26	46	∩	+	10 20	5 10	6 51	♄	-	26 20	2 3 r.	9 38 r.
17	27	45	»		10 41	8	52	♄		23 20	2 35	10 47
18	28	44	»		11 2	6	53	♄		19 16	2 58	0 0 d.
19	29	42	»		11 23	5	55	♄		14 18	3 18	1 12 e.
20	30	41	∪		11 43	3	56	♄		8 37	3 36	2 27
21	31	39	»		12 4	1	57	♄	-	2 24	3 49	3 42
22	32	38	»		12 24	4 59	59	∩	+	4 7	4 4	5 0
23	33	36	∪	+	12 44	4 58	7 0	∩	+	10 38	4 20 r.	6 21 e.
24	34	34	»		13 3	56	2	∩		16 45	4 37	7 46
25	35	33	»		13 23	54	3	∩		22 2	5 2	9 14
26	36	31	»		13 42	52	5	∩		26 1	5 38	10 37
27	37	29	»		14 1	50	7	∩		28 13	6 22	11 52
28	38	28	»		14 20	49	8	∩		28 27	7 21	* *
29	39	26	»		14 39	47	9	∩		26 44	8 36	0 49 r.
30	40	24	∪	+	14 57	4 45	7 10	∩	+	23 20	9 58 r.	1 32 r.

Anap hossza apr. 1-én: 12 ó. 50 p.
A nap aprilis hóban 1 ó. 35 p.-el nő.

○ EN. apr. 1. 5 ó. 28 p. e.
○ HT. apr. 8. 8 ó. 55 p. e.
○ UN. apr. 16. 9 ó. 54 p. e.
● UH. apr. 24. 8 ó. 20 p. r.
○ EN. apr. 30. 11 ó. 43 p. e.

IV. Aprilis 1876.

B o l y g ó k						
jegyé és neve	hó nap-ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj-lása ° ' °	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme nete ó. p.
♀ Merkur	2	23 43	- 4 28	5 15 r.	10 58 r.	4 41 e.
	8	0 21	- 0 5	5 9	11 12	5 15
	14	1 2	+ 4 52	4 55	11 20	5 45
	20	1 46	10 11	5 1	11 51	6 41
	26	2 34	15 27	5 0	0 15 e.	7 30
♀ Venus	2	3 32	+21 9	7 1 r.	2 47 e.	10 33 e.
	8	4 0	22 57	6 55	2 52	10 49
	14	4 28	24 26	6 51	2 56	11 1
	20	4 56	25 33	6 47	3 0	11 13
	26	5 23	26 19	6 46	3 4	11 22
♂ Mars	2	3 25	+19 25	7 5 r.	2 41 e.	10 17 e.
	8	3 42	20 26	6 52	2 34	10 16
	14	3 59	21 21	6 40	2 27	10 14
	20	4 16	22 9	6 29	2 21	10 13
	26	4 34	22 50	6 18	2 14	10 10
♃ Jupiter	2	15 59	-19 27	10 41 e.	3 14 r.	7 47 r.
	10	15 57	19 20	10 7	2 41	7 15
	18	15 54	19 12	9 33	2 6	6 39
	26	15 51	19 2	8 57	1 31-	6 5
♄ Saturnus	2	22 24	-11 27	4 29 r.	9 40 r.	2 51 e.
	12	22 28	11 7	3 51	9 4	2 17
	22	22 32	10 49	3 14	8 28	1 42
♅ Uranus	2	9 15	+16 44	1 8 e.	8 30 e.	3 52 r.
	12	9 14	16 46	0 27	7 50	3 13
	22	9 14	16 46	11 48 r.	7 11	2 34
♆ Neptun	2	2 1	+10 35	6 25 r.	1 17 e.	8 9 e.
	12	2 3	10 41	5 46	0 39	7 32
	22	2 5	10 50	5 8	0 1	6 54

Merkur 22-én a nappal felső együttállásban van, nem látható. — Venus esti csillag, 11 óra körül leszáll. — Mars este látható, 10 óra után leszáll. — Jupiter 10 óra körül este felkel, és reggelig a skorpio csillagzatban látható. — Saturnus reggel látható. — Uranus reggel 3 óra körül leszáll. Mozgása: keletről nyugotra. — Neptun 22-én a nappal együttáll, nem látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
1	5	28 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
4	1	— r.	Venus a napközelen.
1	—	— r.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
5	11	— e.	Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
8	8	55 e.	○ HT. (Holdtölte.)
12	7	— r.	Jupiter I. mellékbolyg. fogy., bel.: 11 ó. 35 p. e.
14	—	— r.	Jupiternek együttáll. a holddal az egy. emelk.
14	—	— e.	Jupiter IV. mellékbolyg. fogy., köz.: 0 ó. 32 p. r.
16	9	— e.	Hold a földtávban.
16	—	— e.	Jupiter I. mellékbolyg. fogy., bel.: 1 ó. 28 p. r.
16	9	54 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
19	—	— e.	Jupiter II. mellékbolyg. fogy., bel.: 1 ó. 51 p. r.
11	—	— e.	Saturnusnak egy. a holddal az egy. emelk. . . fődés
22	2	— e.	Merkurnak felső együttállása a nappal
3	—	— e.	Neptunnak együttállása a nappal.
8	—	— e.	Neptunnak együttáll. Merkurral az egy. emelk. Neptun Merkurtól 85 ívp-el délre.
23	—	— e.	Jupiter I. mellékbolyg. fogy., bel.: 3 ó. 22 p. r.
8	—	— r.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
24	8	20 r.	● UH. (Újhold.)
2	—	— e.	Merkurnak együttállása a holddal az egy. emelk.
11	—	— e.	Merkur az emelkedő pálya-csomójában.
26	6	— r.	Venusnak legn. éjszaki napközépi szélessége.
5	—	— e.	Hold a földközelen.
8	—	— e.	Marsnak együttállása a holddal az egy. emelk.
27	—	— e.	Jupiter III. mellékbolyg. fogy., bel.: 0 ó. 58 p. r.
3	—	— e.	Venusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
29	1	— e.	Merkur a napközelen.
30	11	43 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g					
	neve és jegye	nagy- sága	az együtt- állítás ideje, közép idő ó. p.	egyenes emelkedése ó. p.	elhajlása ó. p.	
1	Ikrek 47	5·5	8 34 e.	7 3·7	+27	3·5
2	Ikrek 60 t	5	2 2 r.	7 18·0	+28	2·5
5	Oroszlán 37	5·5	2 43 r.	10 10·0	+14	20·7
	Oroszlán 53 l	5·5	6 25 e.	10 42·7	+11	12·0
6	Oroszlán 63 γ	5	2 14 r.	10 58·6	+ 8	0·3
7	Szűz 5 β	3·5	1 18 r.	11 44·2	+ 2	27·8
9	Szűz 67 α	1	2 12 r.	13 18·6	-10	30·8
11	Anonyma 4	4	0 8 r.	14 50·2	-20	51·2
	Mérleg 42	5	8 33 e.	15 32·9	-23	24·8
12	Skorpio 2 A	5·5	2 44 r.	15 46·2	-24	57·3
	Skorpio 6 π	4	5 9 r.	15 51·3	-25	45·3
14	Nyilas 3	5	6 8 r.	17 39·7	-27	46·9
27	Bika 136	5·5	9 58 e.	5 45·5	+27	34·8

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orsz naptár 1876. apr.
Hétfő	1 122	<i>Fülöp és Jakab</i>	Fülöp és Jak.	19 Paphnutius
Kedd	2 123	Athanasius	Zsigmond	20 Tiv. Theodor
Szerda	3 124	<i>Ker. felt.</i>	Kereszt feltal.	21 Januarius.
Csüt.	4 125	Flórián	Flóris	22 S. Theodor
Péntek	5 126	Pius pápa	† Gotthard	23 György
Szomb.	6 127	Portai János	Detrich	24 Sabbas
Vas.	7 128	A. 3. Jub. Sz. J. ol. ü	A. 3. Jub. Ged.	25 C. 3. Márk év.
Hétfő	8 129	Mihály árk. m.	Szaniszló	26 Basileus
Kedd	9 130	Naz. Gergely	Hiob	27 Simeon
Szerda	10 131	Izidor	Viktorin	28 Vízszentelés
Csüt.	11 132	Gangolf	Adalbert	29 <i>9 vértanu</i>
Péntek	12 133	Pongrác	† Pongrác	30 <i>Jakab</i>
Szomb.	13 134	Szervác	Szervác	1 Máj., Jerem.
Vas.	14 135	A. 4. Cant. Bonif.	A. 4. Cant. B.	2 C. 4. N. Athan.
Hétfő	15 136	Zsófia	Zsófia	3 Timotheus
Kedd	16 137	Nep. János	Peregrin	4 Pelagia
Szerda	17 138	Paskalis	Torpetus	5 Iréne
Csüt.	18 139	Theodot	Liborius	6 Hiob
Péntek	19 140	Coelestin	† Potentiana	7 Sz. Ker. feltal.
Szomb.	20 141	Bernhard	Anasztáz	8 <i>János hitv.</i>
Vas.	21 142	A. 5. Rog. Bódog	A. 5. Rog. Pr.	9 C. 5. Izsaiás pr.
Hétfő	22 143	Julia	ker. Ilona	10 Z. Simon
Kedd	23 144	Dezső	Dezső	11 Mocius
Szerda	24 145	Johanna	napok Zsuzsánna	12 Epiphanius p.
Csüt.	25 146	Áldozó Csüt.	Áldozó Csüt.	13 Áldozó csüt.
Péntek	26 147	Neri Fülöp	† Béda	14 Izidor vt.
Szomb.	27 148	János pápa	Lucian	15 Pachomius
Vas.	28 149	A. 6. Exau. Vilm.	A. 6. Exau. V.	16 C. 6. Theodor
Hétfő	29 150	Maximilian	Maximilian	17 Andronicus
Kedd	30 151	Nándor	Nándor	18 Péter és Dén.
Szerda	31 152	Angela	Petronella	19 Patricius

☉ HT. Máj. 8. 11 ó. 9 p. reggel.

☉ UN. Máj. 16. 2 ó. 43 p. este.

II.

Május 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k.idő-v.idő	Csillagidő köz.-délb.
	5636. Ijar, Sivan	1293. Rebî el-accher Dsemâdi el-avvel		
1	7 Böjt, Jer. Templ.b.	6	— 3 4·2	2 38 48·8
2	8	7	3 11·2	42 45·4
3	9	8	3 17·7	46 41·9
4	10 Böjt, 3. Perek	9	3 23·6	50 38·5
5	11 Böjt, Illés hal. m.	10	3 29·0	54 35·0
6	12 32. szombat	11	3 33·9	2 58 31·6
7	13	12	— 3 38·2	3 2 28·1
8	14 Böjt, Kis hv., 4. P.	13	3 41·9	6 24·7
9	15	14	3 45·1	10 21·3
10	16	15	3 47·6	14 17·8
11	17	16	3 49·6	18 14·4
12	18 Lag-B'omer	17	3 51·0	22 10·9
13	19 33. szombat	18	3 51·9	26 7·5
14	20	19	— 3 52·1	3 30 4·0
15	21	20	3 51·7	34 0·6
16	22	21	3 50·8	37 57·2
17	23 Böjt, Gaza elf. m.	22	3 49·3	41 53·7
18	24 5. Perek	23	3 47·2	45 50·3
19	25	24	3 44·5	49 46·8
20	26 34. sz., ● UH. e.	25	3 41·3	53 43·4
21	27	26	— 3 37·5	3 57 39·9
22	28 Samuel próf. h. m.	27	3 33·1	4 1 36·5
23	29	28	3 28·3	5 33·1
24	1 Sivan, Újhold n.	29	3 22·9	9 29·6
25	2 6. Perek	1	3 17·0	13 26·2
26	3	2	3 10·6	17 22·7
27	4 35. szombat	3	3 3·8	21 19·3
28	5 Hetek ünn. előest.	4	— 2 56·5	4 25 15·8
29	6 Hetek ünnepe	5	2 48·8	29 12·4
30	7 Második ünnep	6	2 40·7	33 9·0
31	8	7	2 32·1	37 5·5

● UH. Máj. 23. 4 ó. 41 p. este.

○ EN. Máj. 30. 7 ó. 5 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold										
	hossza		elhajl.		kelte		lem.		hossz- sza	elhajl.		kelte		lemez.	
	o	'	o	'	ó.	p.	ó.	p.		o	'	ó.	p.	ó.	p.
1	41	22	☉	+15 15	4 44	7 12	☉	+18 38	11 21	r.	2 3	r.	2 3	r.	
2	42	20	»	15 33	42	13	☽	13 5	0 40	e.	2 26	e.	2 26	e.	
3	43	18	»	15 51	40	14	☽	7 1	1 57		2 43		2 43		
4	44	17	»	16 8	38	16	☽	+ 0 47	3 11		2 59		2 59		
5	45	15	»	16 25	37	17	☽	- 5 25	4 24		3 13		3 13		
6	46	13	»	16 42	35	18	☽	11 14	5 37		3 28		3 28		
7	47	11	☉	+16 59	4 34	7 20	☽	-16 34	6 50	e.	3 43	r.	3 43	r.	
8	48	9	»	17 15	32	21	☽	21 9	8 3		4 1		4 1		
9	49	7	»	17 31	31	22	☽	24 45	9 14		4 25		4 25		
10	50	4	»	17 46	30	24	☽	27 14	10 17		4 56		4 56		
11	51	2	»	18 2	29	25	☽	28 26	11 15		5 36		5 36		
12	52	0	»	18 17	27	27	☽	28 18	11 58		6 25		6 25		
13	52	58	»	18 32	26	28	☽	26 52	* *		7 26		7 26		
14	53	56	☉	+18 46	4 25	7 29	☽	-24 13	0 35	r.	8 34	r.	8 34	r.	
15	54	54	»	19 0	24	31	☽	20 32	1 1		9 43		9 43		
16	55	51	»	19 14	22	32	☽	15 54	1 22		10 54		10 54		
17	56	49	»	19 28	21	33	☽	10 36	1 39		0 6 e.		0 6 e.		
18	57	47	»	19 41	19	35	☽	- 4 41	1 54		1 20		1 20		
19	58	45	»	19 54	18	36	☽	+ 1 36	2 8		2 34		2 34		
20	59	42	»	20 6	17	37	☽	8 1	2 23		3 52		3 52		
21	60	40	☽	+20 18	4 16	7 38	☽	+14 15	2 40	r.	5 16	e.	5 16	e.	
22	61	38	»	20 30	15	39	☽	19 56	3 2		6 42		6 42		
23	62	35	»	20 42	14	40	☽	24 31	3 30		8 9		8 9		
24	63	33	»	20 53	13	41	☽	27 30	4 11		9 30		9 30		
25	64	31	»	21 3	12	42	☽	28 29	5 5		10 37		10 37		
26	65	28	»	21 14	11	43	☽	27 20	6 17		11 28		11 28		
27	66	26	»	21 24	10	44	☽	24 17	7 41		* *		* *		
28	67	23	☽	+21 34	4 9	7 46	☽	+19 47	9 4	r.	0 5	r.	0 5	r.	
29	68	21	»	21 43	8	47	☽	14 19	10 27		0 30		0 30		
30	69	18	»	21 52	7	48	☽	8 13	11 47		0 50		0 50		
31	70	16	»	22 0	7	49	☽	+ 2 2	1 2	e.	1 6		1 6		

A nap hossza máj. 1-én: 14 ó. 28 p.

A nap májusban 1 ó. 14 p.-el nő.

○ HT. máj. 8. 11 ó. 9 p. r.

○ UN. máj. 16. 2 ó. 43 p. e.

● UH. máj. 23. 4 ó. 41 p. e.

○ EN. máj. 30. 7 ó. 5 p. r.

IV.

Május 1876.

B o l y g ó k								
jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása °	kelte		delelése		leмен. ó. p.
				ó.	p.	ó.	p.	
♀ Merkúr	2	3 24	+19 59	5 2 r.	0 41 e.	8 20 e.		
	8	4 11	23 13	5 6	1 5	9 4		
	14	4 53	24 58	5 14	1 23	9 32		
	20	5 25	25 25	5 20	1 32	9 44		
	26	5 48	24 53	5 22	1 30	9 38		
♀ Venus	2	5 50	+26 43	6 47 r.	3 7 e.	11 27 e.		
	8	6 16	26 46	6 49	3 10	11 31		
	14	6 40	26 29	6 51	3 10	11 29		
	20	7 3	25 54	6 54	3 9	11 24		
	26	7 23	25 5	6 57	3 6	11 15		
♂ Mars	2	4 51	+23 24	6 9 r.	2 8 e.	10 7 e.		
	8	5 8	23 51	6 0	2 2	10 4		
	14	5 25	24 10	5 52	1 55	10 0		
	20	5 43	24 23	5 44	1 49	9 54		
	26	6 0	24 28	5 38	1 43	9 48		
♃ Jupiter	2	15 48	-18 53	8 30 e.	1 5 r.	5 40 r.		
	10	15 44	18 41	7 53	0 29	5 5		
	18	15 40	18 28	7 18	11 55 e.	4 32		
	26	15 36	18 14	6 40	11 18	3 56		
	♄ Saturnus	2	22 34	-10 34	2 37 r.	7 52 r.	1 7 e.	
12		22 37	10 21	1 57	7 14	0 31		
22		22 39	10 12	1 19	6 37	11 55 r.		
♅ Uranus	2	9 14	+16 45	11 10 r.	6 32 e.	1 54 r.		
	12	9 15	16 42	10 31	5 53	1 15		
	22	9 16	16 38	9 52	5 14	0 36		
♆ Neptun	2	2 6	+10 57	4 30 r.	11 23 r.	6 16 e.		
	12	2 7	11 5	3 51	10 45	5 39		
	22	2 9	11 11	3 13	10 7	5 1		

Merkúr este jól látható. — Venus esti csillag, 11 óra után leszáll. — Mars este látható, 10 órakor leszáll. — Jupiter 17-én a nappal szembenállásban van, a mérleg csillagzatban egész éjjel látható. Mozgása: keletről nyugotra. — Saturnus 28-án a nappal negyedfényben van, éjjel után felkel. — Uranus 6-án a nappal negyedfényben van, éjjel után leszáll. — Neptun nem látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
	ó.	p.	
1			Jupiter I. mellékb. fogy., bel.: 11 ó. 44 p. e.
3			Jupiter III. mellékb. fogy., bel.: 4 ó. 56 p. r.
5	7	— r.	Venusnak legn. keleti elongatiója . . . . 45° 32'
6	6	— r.	Uranus negyedfényben a nappal.
8	11	9 r.	○ HT. (Holdtölte.)
9			Jupiter I. mellékbolyg. fogy., bel.: 1 ó. 38 p. r.
	9	— r.	Jupiternek együttállása a holddal az egy. emelk.
	9	— e.	Merkurnak legnagyobb éjsz. napköz. szélessége
12	1	— è.	Hold a földtávban.
13			Jupiter II. mellékb. fogy., belépte: 10 ó. 52 p. e.
16			Jupiter I. mellékbolyg. fogy., bel.: 3 ó. 32 p. r.
16	2	43 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
17	0	— d.	Saturnusnak együttál. a holdd. az egy. emelk. föld.
	7	— e.	Jupiternek szembenállása a nappal.
18			Jupiter I. mel. bolyg. fogy., kil.: 0 ó. 8 p. r.
21			Jupiter II. mellékbolyg. fogy., kil.: 3 ó. 58 p. r.
	2	— e.	Merkurnak legnagyobb. keleti elongatiója. . . 22° 25.
	8	— e.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
23	4	41 e.	● UH. (Újhold.)
24	8	— e.	Hold a földközépen.
25			Jupiter I. mellékbolyg. fogy., kil.: 2 ó. 2 p. r.
	6	— r.	Merkurnak együttállása a holddal az egy. emelk.
	11	— r.	Marsnak együttállása a holddal az egy. emelk.
26	6	— e.	Venusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
28	2	— e.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
	9	— e.	Saturnus negyedfényben a nappal.
30	7	5 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g						
	neve és jegye	nagysága	az együttállás ideje, közép idő ó. p.	egyenes emelkedése ó. p.	elhajlása °		
3	Oroszlán.	53 l	5·5	0 8 r.	10 42·7	+11 12·0	
9	Mérleg	42	5	3 55 r.	15 32·9	-23 24·8	
	Skorpio	20 σ	4	10 48 e.	16 13·6	-25 17·6	
10	Skorpio	21 α	1	2 32 r.	16 21·8	-26 9·3	
13	Nyilas	43 τ	3	1 0 r.	18 59·2	-27 51·0	
16	Bak	25 γ	4	2 45 r.	21 33·2	-17 13·3	
17	Vízöntő	57 σ	5·5	5 1 r.	22 24·0	-11 18·7	
18	Vízöntő	90 ϖ	5	4 0 r.	23 7·9	- 6 43·0	
20	Halak	63 δ	4·5	4 22 r.	0 42·2	+ 6 54·6	
27	Rák	43 γ	4·5	9 33 e.	8 36·1	+21 54·8	
30	Oroszlán	77 σ	4·5	9 55 e.	11 14·7	+ 6 42·5	

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. máj.
Csüt.	1 153	Gratiána	Nikodem	20 Thallelaeus
Péntek	2 154	Erasmus	† Ephraim	21 Konst., Hel.
Szomb.	3 155	Klotilda	Erasmus	22 Basiliscus
Vas.	4 156	A. Pünkösd vas.	A. Pünkösd v.	23 C. Pünkösd v.
Hétfő	5 157	Pünkösd hétfő	Pünk. hétfő	24 Pünk. hétfő
Kedd	6 158	Norbert apát	Benignus	25 Pünk. kedd
Szerda	7 159	Róbert Kánt. †	Lukretia	26 Carpus, Kánt.
Csüt.	8 160	Medard	Medard	27 Helladiu
Péntek	9 161	Prim. és Felicitas †	Primus és Fel.	28 Eutyche
Szomb.	10 162	Skoti Margit	Onuphrius	29 Theodosia
Vas.	11 163	A. 1. Sz. H. v. Barn.	A. Tr. Barn.	30 C. 1 M. sz. v. Izs.
Hétfő	12 164	F. János Jéz. sz. v.	Basilides	31 Hermias
Kedd	13 165	Páduai Antal	Tóbiás	1 Jun. Justinus
Szerda	14 166	Vazul pk.	Antonia	2 Nicephorus
Csüt.	15 167	Urnapja	Vidos	3 Lucillian
Péntek	16 168	Benno	† Justina	4 Metrophan
Szomb.	17 169	Adolf	Folmár	5 Dorotheus
Vas.	18 170	A. 2. Tr. Paulina	A. 1. Tr. Gerv.	6 C. 2. Hilarion
Hétfő	19 171	Juliana	Szilvér	7 Theodotus
Kedd	20 172	Szilvér	Silas	8 Str. Theodor
Szerda	21 173	Gonz. Alajos	Albanus	9 Cyr. Sándor
Csüt.	22 174	Paulinus	Achatius	10 Sánd., és Ant.
Péntek	23 175	Szid. Jéz. sz. sz. †	Zoltán	11 Bertalan
Szomb.	24 176	Ker. János	Ker. János	12 Onuphrius
Vas.	25 177	A. 3. Tr. Prosper	A. 2. Tr. Eulog.	13 C. 3. Aquilina
Hétfő	26 178	János és Pál	Jeremiás	14 Elisaeus
Kedd	27 179	László kir.	László	15 Amos pr.
Szerda	28 180	Leo pápa, Irén †	Leo és Jozua	16 Tychon
Csüt.	29 181	Pét. és Pál	Péter, Pál	17 Manó
Péntek	30 182	Pál emlékezete †	Pál emlékez.	18 Leontius

○ HT. Jun. 7. 1 ó. 53 p. reggel.

○ UN. Jun. 15. 4 ó. 31 p. reggel.

II.

Junius 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet	Csillagidő
	5636. Sivan Tanuz	1293. Dsemâdi el-avv. Dsemâdi el-acch.	k. idő- v. idő p. mp.	köz.-délb. ó. p. mp.
1 9		8 Ali születés napja	— 2 23:2	4 41 2:1
2 10		9 19. péntek	2 13:9	4 48 5:6
3 11 36. szombat		10	2 4:2	4 55:2
4 12		11	— 1 54:2	4 52 41:3
5 13		12	1 43:9	4 56 48:3
6 14		13	1 33:2	5 0 44:9
7 15 Makkab. győz.		14 } szerencse-napok	1 22:3	4 41:4
8 16		15 } Ali halál napja	1 11:0	8 38:0
9 17		16 20. péntek	0 59:6	12 34:5
10 18 37. szombat		17	0 47:8	16 31:1
11 19		18	— 0 35:8	5 20 27:7
12 20		19	0 23:6	24 24:2
13 21		20 Konstant. bevét.	— 0 11:2	28 20:8
14 22		21	+ 0 1:3	32 17:3
15 23		22	0 14:0	36 13:9
16 24 Bójt, Jerob. elp. m.		23 21. péntek	0 26:9	40 10:5
17 25 38. sz., ● UH. e.		24	0 39:8	44 7:0
18 26		25	+ 0 52:8	5 48 3:6
19 27		26	1 5:9	52 0:1
20 28		27	1 19:0	55 56:7
21 29		28	1 32:1	5 59 53:3
22 30 Újhold napja		29	1 45:1	6 3 49:8
23 1 Tamuz		30 22. péntek	1 58:1	7 46:4
24 2 39. szombat		1 Dsem.-el-accher	2 11:1	11 42:9
25 3		2	+ 2 23:8	6 15 39:5
26 4		3	2 36:5	19 36:1
27 5		4	2 48:9	23 32:6
28 6		5	3 1:2	27 29:2
29 7		6	3 13:3	31 25:7
30 8		7 23. péntek	3 25:1	35 22:3

● UH. Jun. 21. 11 ó. 33 p. este.

○ EN. Jun. 28. 4 ó. 30 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hosz- sza	elhajl.	kelte	lemen.
	o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.	o ' "	ó. p.	ó. p.	
1	71 13	☐ +22 8	4 6	7 50	♁ - 4 8	2 14 e.	1 20 r.	
2	72 11	" 22 16		6 51	♁ 10 1	3 26	1 34	
3	73 8	" 22 23		5 52	♁ 15 25	4 39	1 50	
4	74 5	☐ +22 30	4 5	7 53	♁ -20 7	5 51 e.	2 8 r.	
5	75 3	" 22 37		4 54	♁ 23 56	7 2	2 29	
6	76 0	" 22 43		4 55	♁ 26 39	8 10	2 55	
7	76 57	" 22 49		3 55	♁ 28 10	9 7	3 35	
8	77 55	" 22 54		3 56	♁ 28 21	9 56	4 21	
9	78 52	" 22 59		2 57	♁ 27 12	10 35	5 18	
10	79 49	" 23 4		2 57	♁ 24 52	11 3	6 22	
11	80 47	☐ +23 8	4 1	7 57	♁ -21 26	11 26 e.	7 32 r.	
12	81 44	" 23 12		1 58	♁ 17 5	11 45	8 42	
13	82 41	" 23 15		1 58	♁ 12 1	0 0 ó.	9 53	
14	83 39	" 23 18		1 59	♁ 6 23	* *	11 5	
15	84 36	" 23 21		1 59	♁ - 0 22	0 13 r.	0 15 e.	
16	85 33	" 23 23		1 59	♁ + 5 51	0 28	1 29	
17	86 30	" 23 25		1 59	♁ 12 1	0 43	2 46	
18	87 28	☐ +23 26	4 1	8 0	♁ +17 48	1 2 r.	4 11 e.	
19	88 25	" 23 27		1 0	♁ 22 47	1 26	5 38	
20	89 22	" 23 27		2 0	☐ 26 27	2 0	7 3	
21	90 19	☾ 23 27		2 0	☐ 28 18	2 46	8 17	
22	91 17	" 23 27		2 0	☾ 27 59	3 51	9 16	
23	92 14	" 23 26		2 0	☾ 25 35	5 11	9 59	
24	93 11	" 23 25		3 0	☾ 21 25	6 39	10 30	
25	94 8	☾ +23 24	4 3	8 1	♁ +16 2	8 8 r.	10 54 e.	
26	95 6	" 23 22		4 1	♁ 9 55	9 31	11 11	
27	96 3	" 23 19		4 1	♁ + 3 32	10 50	11 27	
28	97 0	" 23 16		5 1	♁ - 2 48	0 4 e.	11 40	
29	97 57	" 23 13		5 1	♁ 8 51	1 17	11 55	
30	98 54	" 23 10		6 1	♁ 14 24	2 30	* *	

A nap hossza jun. 1-én: 15 ó. 44 p.

A nap jun. 19-ig 15 p.-el nő; innen pedig jun. végeig 4 p.-el fogy.

A leghosszabb nap 15 ó. 59 p.

○ HT. jun. 7. 1 ó. 53 p. r.

○ UN. jun. 15. 4 ó. 31 p. r.

● UH. jun. 21. 11 ó. 33 p. e.

○ EN. jun. 28. 4 ó. 30 p. e.

IV.

Junius 1876.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása ° ' "	kelte	delelése	lemen.
				ó. p.	ó. p.	ó. p.
♿ Merkur	2	5 59	+23 25	5 16 r.	1 14 e.	9 12 e.
	8	5 55	21 45	4 57	0 47	8 37
	14	5 43	20 6	4 32	0 11	7 50
	20	5 30	18 55	4 2	11 34 r.	7 6
	26	5 22	18 36	3 31	11 3	6 35
♀ Venus	2	7 44	+23 52	6 57 r.	2 58 e.	10 59 e.
	8	7 57	22 42	6 53	2 48	10 43
	14	8 6	21 28	6 46	2 34	10 22
	20	8 10	20 15	6 34	2 14	9 54
	26	8 9	19 6	6 15	1 49	9 23
♂ Mars	2	6 20	+24 25	5 30 r.	1 35 e.	9 40 r.
	8	6 37	24 14	5 25	1 29	9 33
	14	6 54	23 57	5 21	1 22	9 23
	20	7 11	23 33	5 16	1 15	9 14
	26	7 18	23 2	5 12	1 8	9 4
♃ Jupiter	2	15 32	-18 4	6 7 e.	10 47 e.	3 27 r.
	10	15 29	17 52	5 31	10 12	2 53
	18	15 26	17 42	4 56	9 37	2 18
	26	15 23	17 35	4 21	9 3	1 45
	♄ Saturnus	2	22 41	-10 6	0 38 r.	5 56 r.
12		22 41	10 4 11	59 e.	5 17	10 35
22		22 41	10 6 11	20	4 38	9 56
♅ Uranus	2	9 17	+16 32	9 11 r.	4 32 e.	11 53 e.
	12	9 19	16 25	8 35	3 55	11 15
	22	9 20	16 16	7 29	3 17	10 37
♆ Neptun	2	2 10	+11 18	2 30 r.	9 25 r.	4 20 e.
	12	2 11	11 23	1 51	8 47	3 43
	22	2 12	11 29	1 13	8 9	3 5

M e r k u r 16-án a nappal az alsó együttállásba jő, nem látható. — V e n u s esti csillag, 8-án legnagyobb fényében ragyog, fényereje 57-szer nagyobb Wega állócsillagénál. — M a r s este látható. — J u p i t e r a mérleg csillagzatban tartózkodik, éjfél után leszáll Mozgása: keletről nyugotra. — S a t u r n u s a vizöntő csillagzatban az éj második felében látható. — U r a n u s este látható. — N e p t u n jó távesővel a kos csillagzatban reggel látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
	ó.	p.	
2	8	— r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában. Jupiter I. mellékbolyg. fogy. kil.: 10 ó. 25 p. e.
5	9	— r.	Jupiternek együttállása a holddal az egy. emelk.
7	1	53 r.	○ HT. (Holdtölte.) Jupiter II. mellékbolyg. fogy., kil.: 10 ó. 28 p. e.
8	10	— e.	Hold a földtávban.
8	—	—	Venus a legnagyobb fényben. Fényereje 56·4 ha a Lant α csillagának fényereje egysé- gül vétetik fel.
9			Jupiter III. mellékbolyg. fogy., bel.: 0 ó. 47 p. r.
10			Jupiter I. mellékbolyg. fogy., kil.: 0 ó. 19 p. r.
12	1	— e.	Merkur a naptávban.
13	9	— e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes em. . . . földés.
15			Jupiter II. mellékbolyg. fogy., kil.: 1 ó. 5 p. e.
15	4	31 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
16	3	— r.	Merkurnak alsó együttállása a nappal.
18	8	— r.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
21	3	— r.	Nap a rákban . . . . . Nyár kezdete.
	7	— r.	Venus a leszálló pálya-csomójában.
	11	— r.	Merkurnak együttállása a holddal az egy. emelk.
21	11	33 e.	● UH. (Újhold.)
22	5	— r.	Hold a földközélen.
23	1	— r.	Marsnak együttállása a holddal az egy. emelked
	8	— e.	Venusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
24	0	— é.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
25			Jupiter I. mellékbolyg. fogy., kil.: 10. ó. 37. p. e.
28	4	30 e.	○ EN. (Hold az első negyedben.)

VI.

Junius 1876.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g					
	neve és jegye	nagy- sága	az együtt- állás ideje, közép idő ó. p.	egyenes emelkedése ó. p.		elhajlása °
5	Anonyma	5·5	8 57 e.	15	55·8	-25 31·0
	Anonyma	5	11 9 e.	16	0·5	-25 59·5
8	Nyilas 10γ ¹	4	3 41 r.	17	57·1	-29 35·0
10	Nyilas 58 ω	5	6 7 r.	19	48·2	-26 37·9
13	Vízöntő 42	5·5	4 59 r.	22	10·2	-13 26·9
26	Oroszlán 63 χ	5	9 3 e.	10	58·6	+ 8 0·3
29	Szűz 67 α	1	8 50 e.	13	18·7	-10 30·8
	Szűz 68 i	5	9 37 e.	13	20·2	-12 3·7

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. jun.
Szomb.	1 183 Theodorik	Theobald	19 Judás apost.
Vas.	2 184 A. 4. Tr. S. B. A.	A. 3. Tr. S. B. A.	20 C. 4. Method.
Hétfő	3 185 Heliodor	Kornél	21 Julianus
Kedd	4 186 Ulrik	Udalrik	22 Özséb
Szerda	5 187 Domitius	Sarolta	23 Agrippina
Csüt.	6 188 Izsaiás próf.	Goár	24 <i>Ker. Ján. sz.</i>
Péntek	7 189 Vilibald	† Vilibald	25 Febronia
Szomb.	8 190 Kilian	Kilian	26 Thess. Dávid
Vas.	9 191 A. 5. Tr. Lukretia	A. 4. Tr. Luiza	27 C. 5. Sz. P. b. v.
Hétfő	10 192 Amália	Amália	28 Cyrus és Ján.
Kedd	11 193 I. Pius p. vt.	Eleonora	29 Péter és Pál
Szerda	12 194 Henrik	Henrik	30 <i>12 apostol</i>
Csüt.	13 195 Margit	Margit	1 Jul., K. és D.
Péntek	14 196 Bonaventura	† Bonaventura	2 <i>B. A. ruhája</i>
Szomb.	15 197 Apostolok oszlása	Apost. oszlása	3 Hyacinth
Vas.	16 198 A. 6. Tr. K. B. A.	A. 5. Tr. Ruth	4 C. 6. Kr. And.
Hétfő	17 199 Elek	Elek	5 Athanasius
Kedd	18 200 Frigyes	Maternus	6 Sisoe
Szerda	19 201 Aurelia	Rufina	7 Mal. Tamás.
Csüt.	20 202 Illés próf.	Illés	8 Procopius
Pént.	21 203 Praxedes	† Paulina	9 Pancracius
Szomb.	22 204 <i>Mária Magdolna</i>	Magdolna	10 <i>45 vértanu</i>
Vas.	23 205 A. 7. Tr. Apollinár	A. 6. Tr. Apoll.	11 C. 7. Euphemia
Hétfő	24 206 Krisztina	Krisztina	12 Proclus
Kedd	25 207 <i>Jakab apostol</i>	Jakab	13 <i>Gábor ark.</i>
Szerda	26 208 <i>Anna</i>	Anna	14 Aquila ap.
Csüt.	27 209 Pantaleon	Márta	15 Cerycus
Péntek	28 210 Victor	† Pantaleon	16 Athenogenes
Szomb.	29 211 Márta	Beatrix	17 <i>Marina vt.</i>
Vas.	30 212 A. 8. Tr. Abd. és Sz.	A. 7. Tr. Abd.	18 C. 8. Aemilian
Hétfő	31 213 Lojolai Ignác	Ernest	19 Dius, Macrina

○ HT. Jul. 6. 4 ó. 54 p. este.

○ UN. Jul. 14. 3 ó. 12 p. este.

II.

Julius 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz. dél. ó. p. mp.
	5636. Tamuz Ab	1293. Dsemâdi el-acch. Redseb		
1	9 40. szombat	8	+ 3 36·6	6 39 18·8
2	10	9 Abubekr. sz. napj.	+ 3 47·9	6 43 15·4
3	11	10	3 58·9	47 12·0
4	12	11	4 9·5	51 8·5
5	13	12	4 19·8	55 5·1
6	14	13 } szerencse-napok	4 29·8	6 59 1·6
7	15	14 } 24. péntek	4 39·4	7 2 58·2
8	16 41. szombat	15 }	4 48·7	6 54·8
9	17 Bőjt, Templ. e. m.	16	+ 4 57·5	7 10 51·3
10	18	17	5 6·0	14 47·9
11	19	18	5 14·0	18 44·4
12	20	19	5 21·5	22 41·0
13	21	20 Fatima szül. nap.	5 28·7	26 37·5
14	22	21 25. péntek	5 35·3	30 34·1
15	23 42. sz., ● UH. e.	22	5 41·5	34 30·7
16	24	23	+ 5 47·2	7 38 27·2
17	25	24	5 52·5	42 23·8
18	26	25	5 57·2	46 20·3
19	27	26	6 1·3	50 16·9
20	28	27	6 5·0	54 13·5
21	29	28 26. péntek	6 8·1	7 58 10·0
22	1 Ab, 43. sz. Újh. n.	29	6 10·6	8 2 6·6
23	2	1 Redseb	+ 6 12·5	8 6 3·1
24	3	2	6 13·8	9 59·7
25	4	3	6 14·6	13 56·2
26	5	4 Titkok éjje	6 14·7	17 52·8
27	6	5	6 14·2	21 49·4
28	7	6 27. péntek	6 13·1	25 45·9
29	8 44. szombat	7	6 11·4	29 42·5
30	9 Bőjt, T. elp. m.	8	+ 6 9·1	8 33 39·0
31	10	9	6 6·1	37 35·6

● UH. Jul. 21. 6 ó. 9 p. reggel.

○ EN. Jul. 28. 4 ó. 35 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossz- sza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.	° ' "	°. p.	ó. p.	ó. p.
1	99 52	☉	+23 6	4 6 8 1	☾	-19 15	3 41 e.	0 13 r.
2	100 49	☉	+23 1	4 7 8 0	☾	-23 14	4 54 e.	0 33 r.
3	101 46	"	22 56	7 0	☾	26 12	6 1	0 59
4	102 43	"	22 51	8 0	☾	27 58	7 3	1 33
5	103 40	"	22 45	8 7 59	☾	28 25	7 54	2 17
6	104 37	"	22 39	9 59	☾	27 34	8 35	3 12
7	105 35	"	22 33	10 58	☾	25 28	9 10	4 13
8	106 32	"	22 26	11 58	☾	22 14	9 31	5 23
9	107 29	☉	+22 19	4 12 7 57	☾	-18 4	9 50 e.	6 33 r.
10	108 26	"	22 11	13 57	☾	13 8	10 6	7 43
11	109 23	"	22 3	14 56	☾	7 39	10 20	8 55
12	110 21	"	21 55	14 56	☾	- 1 46	10 34	10 5
13	111 18	"	21 46	15 55	☾	+ 4 18	10 49	11 16
14	112 15	"	21 37	16 54	☾	10 21	11 4	0 30 e.
15	113 12	"	21 28	17 53	☾	16 6	11 26	1 49
16	114 10	☉	+21 18	4 18 7 52	☾	+21 14	11 54 e.	3 11 e.
17	115 7	"	21 8	19 51	☾	25 19	* *	4 34
18	116 4	"	21 57	20 50	☾	27 51	0 33 r.	5 52
19	117 1	"	20 46	21 49	☾	28 26	1 29	6 59
20	117 59	"	20 35	22 48	☾	26 52	2 41	7 50
21	118 56	"	20 23	23 47	☾	23 22	4 4	8 27
22	119 53	"	20 11	24 46	☾	18 18	5 35	8 55
23	120 51	☉	+19 59	4 26 7 45	☾	+12 15	7 4 r.	9 14 e.
24	121 48	"	19 46	27 44	☾	+ 5 43	8 27	9 32
25	122 45	"	19 33	28 43	☾	- 0 53	9 46	9 46
26	123 43	"	19 20	30 42	☾	7 13	11 2	10 1
27	124 40	"	19 7	31 41	☾	13 3	0 17	10 18
28	125 37	"	18 53	32 39	☾	18 13	1 31	10 37
29	126 35	"	18 38	34 38	☾	22 28	2 44	11 0
30	127 32	☉	+18 24	4 35 7 37	☾	25 43	3 54 e.	11 32 e.
31	128 29	"	18 9	36 35	☾	27 46	4 56	* *

A nap hossza jul. 1-én: 15 ó. 55 p.

A nap jul. hóban 56 p-el fogy.

☉ HT. jul. 6. 4 ó. 54 p. e.

☉ UN. jul. 14. 3 ó. 12 p. e.

☉ UH. jul. 21. 4 ó. 9 p. r.

☉ EN. jul. 28. 6 ó. 35 p. r.

V. Julius 1876.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó nap- ja	egyen- emelk. ó. p.	elhaj- lása ° ' "	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lemen. ó. p.
♀ Merkur	2	5 26	+19 12	3 7 r.	10 43 r.	6 19 e.
	8	5 42	20 26	2 53	10 35	6 17
	14	6 11	21 48	2 51	10 40	6 29
	20	6 51	22 39	3 2	10 57	6 52
	26	7 40	22 18	3 29	11 22	7 15
♀ Venus	2	8 1	+18 5	5 49 r.	1 18 e.	8 47 e.
	8	7 48	17 14	5 17	0 41	8 5
	14	7 32	16 35	4 40	0 2	7 24
	20	7 17	16 11	4 4	11 23 r.	6 42
	26	7 5	16 0	3 29	10 47	6 5
♂ Mars	2	7 44	+22 55	5 8 r.	1 1 e.	8 54 e.
	8	8 1	21 43	5 4	0 54	8 44
	14	8 17	20 54	5 1	0 46	8 31
	20	8 33	20 0	4 58	0 38	8 18
	26	8 49	19 2	4 57	0 31	8 5
♃ Jupiter	2	15 22	-17 31	3 56 e.	8 38 e.	1 20 r.
	10	15 20	17 28	3 23	8 5	0 37
	18	15 20	17 28	2 51	7 33	0 15
	26	15 20	17 31	2 20	7 2	11 44 e.
	♄ Saturnus	2	22 41	-10 12	11 20 e.	3 58 r.
12		22 40	10 21	10 40	3 17	9 16
22		22 38	10 33	10 0	2 36	8 34
♅ Uranus	2	9 22	+16 7	7 20 r.	2 39 e.	9 58 e.
	12	9 25	15 57	6 44	2 2	9 20
	22	9 27	15 46	6 9	1 25	8 41
♆ Neptun	2	2 13	+11 32	0 33 r.	7 29 r.	2 25 e.
	12	2 14	11 35	11 54 e.	6 51	1 48
	22	2 14	11 37	11 15	6 12	1 9

Merkur e hó közepén reggel látható. — Venus 14-én a nappal az alsó együttállásban van, nem látható. — Mars nem látható. — Jupiter az éj első felében látható, éjféli körül leszáll. Mozgása: keletről nyugotra. — Saturnus este 10 óra körül felkel, és a vizöntében reggelig látható. Mozgása: keletről nyugotra. — Uranus este látható. — Neptun jó távcsőben a kos csillagzatban az éj második felében látható, 28-án a nappal negyedfényben van.

Hó napja	közép idő		Égi jele netek
	ó.	p.	
1	9	— r.	Nap a földtávban.
2	10	— r.	Jupiternek együttállása a holddal az egy. emelk.
	10	— e.	Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
6	1	— r.	Hold a földtávban.
	1	— r.	Venusnak együttállása a Marssal az egy. emelk.
6	4	54 e.	○ HT. (Holdtölte.)
	9	2	— r. Merkurnak legnagyobb nyugoti elongat. . . 21° 1'
			Jupiter II. mellékb. fogy., kil.: 10 ó. 14 p. e.
11	3	— r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedés . . . fődés.
14	10	— r.	Venusnak alsó együttállása a nappal.
14	3	12 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
			Jupiter III. mellékb. fogy. kil. : 10 ó. 28 p. e.
15	5	— e.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
18			Jupiter I. mellékb. fogy., kil.: 10 ó. 50 p. e.
20	0	— d.	Venusnak együtt. a holddal az egy. emelk.
	2	— e.	Hold a földközélen.
21	6	9 e.	● UH. (Újhold.)
	5.	— e.	Marsnak együttáll. a holddal az egy. emelk.
	10	— e.	Merkur az emelkedő pályacsomójában.
22	1	— e.	Urasnusnak együttáll. a holddal az egy. emelk.
23	2	— r.	Merkurnak együttáll. Venussal az egy. emelk.
25	1	— e.	Venus a naptávban.
26	0	— d.	Merkur a napközélen.
28	3	— r.	Neptun negyedfényben a nappal.
28	4	34 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
29	4	— e.	Jupiternek egy. a holddal az egy. emelkedésben.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g						
	neve és jegye	nagy- sága	az együtt- állítás ideje, közép idő ó. p.	egyenes emelkedése		elhajlása	
				ó.	p.	ó.	p.
2	Skorpio 2 A	5.5	10 16 e.	15	46.2	-24	57.3
3	Skorpio 6 π	4	0 42 r.	15	51.3	-25	45.3
5	Nyilas 3	5	1 57 r.	17	39.7	-27	46.9
6	Nyilas 27 φ	3.5	3 55 r.	18	37.9	-27	7.0
11	Saturnus ♄		3 1 r.				
14	Halak 71 ε	4	4 1 r.	0	56.5	+ 7	13.3
17	Bika 17	4.5	4 40 r.	3	37.5	+23	43.3
	Bika 23	4.5	5 15 r.	3	38.9	+23	33.6
	Bika 25 η	3	5 42 r.	3	40.1	+23	43.2
19	Bika 136	5.5	3 48 r.	5	45.5	+27	34.8
29	Mérleg 42	5	10 20 e.	15	32.9	-23	24.8
30	Skorpio 21 α	1	9 1 e.	16	21.8	-26	9.3

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. jul.
Kedd	1 214	Vasas Péter	Vasas Péter	20 <i>Illés prof.</i>
Szerda	2 215	Porciunkula	Gusztáv	21 Simeon
Csüt.	3 216	István	Ágoston	22 <i>Mária Magd.</i>
Péntek	4 217	Domonkos †	Domonkos	23 Phocas
Szomb.	5 218	<i>Havi B. Asszony</i>	Oszvald	24 Krisztina
Vas.	6 219	A. 9. Tr. Ur. sz. v.	A. 8. Tr. Sixtus	25 C. 9. Anna
Hétfő	7 220	Kajetán	Donatus	26 Hermolaus
Kedd	8 221	Czirjék	Czirjék	27 Pantaleon
Szerda	9 222	Roman	Roland	28 Prochorus
Csüt.	10 223	Lőrinc	Lőrinc	29 Callinicus
Péntek	11 224	Zsuzsánna †	Zsuzsánna	30 Silas
Szomb.	12 225	Klára	Klára	31 Eudocimus
Vas.	13 226	A. 10. Tr. Kassián	A. 9. Tr. Kass.	1 A. C. 10. B. A. k.
Hétfő	14 227	Özséb †	Özséb	2 István
Kedd	15 228	Nagy B. Asszony	N. B. Asszony	3 Izsák és Dal.
Szerda	16 229	Rókus	Rókus	4 7 gyermek vt.
Csüt.	17 230	Bertram	Augusta	5 Eusignius
Péntek	18 231	Iona †	Agapetus	6 Urunk sz. v.
Szomb.	19 232	Lajos †	Szebald †	7 Dometius
Vas.	20 233	A. 11. Tr. István	A. 10. Tr. Istv.	8 C. 11. Aemil.
Hétfő	21 234	Franciska	Adolf	9 <i>Mátyás ap.</i>
Kedd	22 235	Timoté	Timoté	10 Lőrinc
Szerda	23 236	Fülöp pk.	Zakariás	11 Euplus
Csüt.	24 237	Bertalan	Bertalan	12 Phocius
Péntek	25 238	Lajos k. †	Lajos	13 Maximus
Szomb.	26 239	Sámuel próféta	Samu	14 Michäeus
Vas.	27 240	A. 12 Tr. C. József	A. 11. Tr. Gebh.	15 C. 12. N. B. A.
Hétfő	28 241	Ágoston	Ágoston	16 <i>Diomedes</i>
Kedd	29 242	Ján s fővétele	János fővétele	17 Miron
Szerda	30 243	Róza	Benő	18 Florus, Laur.
Csüt.	31 244	Rajmund	Paulinus	19 András vt.

○ HT. Aug. 5. 7 ó. 54 p. reggel.

○ UN. Aug. 12. 11 ó. 15 p. este.

II. Augustus 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő- v. idő	Csillagidő köz.- délb.
	5636. Ab Elul	1293. Redseb Sabân	p. mp.	ó. p. mp.
1 11		10		
2 12		11	+ 6 2'5	8 41 32'1
3 13		12	5 58'3	45 28'7
4 14		13 } 28. péntek	5 53'5	49 25'3
5 15	45. sz., Öröm ün.n.	14 } szerencse-napok	5 48'1	53 21'8
			5 42'1	8 57 18 4
6 16	Bójt, Lámpa el.m.	15 szerencse-nap	+ 5 35'5	9 1 14'9
7 17		16	5 28'3	5 11'5
8 18		17	5 20'5	9 8'0
9 19		18	5 12'1	13 4'6
10 20		19	5 3'3	17 1'1
11 21	Kis fa-ünnep	20 29. péntek	4 53'8	20 5'7
12 22	46. sz., ● UH e.	21	4 43'8	24 54'3
13 23		22	+ 4 33'3	9 28 50'8
14 24		23	4 22'2	32 47'4
15 25		24	4 10'7	36 43'9
16 26		25	3 58'6	40 40'5
17 27		26	3 46'0	44 37'0
18 28		27 30. péntek	3 33'0	48 33'6
19 29	47. szombat	28 Mohamed próf. elf.	3 19'4	52 30'1
20 30	Újhold napja	29 Égbeszállat éjje	+ 3 5'4	9 56 26'7
21 1	Elul	30	2 50'9	10 0 23'3
22 2		1 Sabân	2 35'9	4 19'8
23 3	Selihot, 40 iman.	2	2 20'5	8 16'4
24 4		3 Hussein sz. napj.	2 4'6	12 12'9
25 5		4 31. péntek	1 48'3	16 9'5
26 6	48. szombat	5	1 31'6	20 6'0
27 7	Jeruz. fal. felsz.	6	+ 1 14'5	10 24 2'6
28 8		7	0 57'0	27 59'1
29 9		8	0 39'2	31 55'7
30 10		9	0 20'9	35 52'3
31 11		10	+ 0 2'4	39 48'8

● UH. Aug. 19. 1 ó. 42 p. este.

○ EN. Aug. 26. 7 ó. 34 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold					
	hossza		elhajl.	kelte lem.	hossz- sza	elhajl.		kelte lemen.		
	o	'	o	'		ó. p.	ó. p.	ó. p.		
1	129	27	Ω	+17 54	4 37	7 34	☿	-28 33	5 52 e.	0 13 r.
2	130	24	"	17 39	38	33	♄	27 59	6 35	0 31
3	131	22	"	17 23	40	31	♃	26 9	7 10	2 5
4	132	19	"	17 7	41	30	♂	23 9	7 36	3 12
5	133	17	"	16 51	43	28	♁	19 8	7 57	4 23
6	134	14	Ω	+16 34	4 44	7 27	☿	-14 18	8 14 e.	5 34 r.
7	135	12	"	16 17	45	25	♄	8 53	8 27	6 45
8	136	9	"	16 0	47	23	♃	- 3 2	8 41	7 57
9	137	8	"	15 43	48	22	♂	+ 3 1	8 55	9 6
10	138	4	"	15 25	49	20	♁	9 4	9 10	10 19
11	139	2	"	15 8	51	19	♄	14 51	9 28	11 35
12	139	59	"	14 49	52	17	♃	20 5	9 53	0 54 e.
13	140	57	Ω	+14 31	4 53	7 15	☿	+24 23	10 28 e.	2 16 e.
14	141	55	"	14 13	55	14	♄	27 21	11 14	3 33
15	142	52	"	13 54	56	12	♃	28 36	* *	4 44
16	143	50	"	13 35	57	10	♂	27 50	0 18 r	5 42
17	144	48	"	13 16	59	8	♁	25 7	1 35	6 22
18	145	46	"	12 56	5	6	♄	20 40	3 2	6 53
19	146	43	"	12 37	1	4	♃	14 58	4 30	7 16
20	147	41	Ω	+12 17	5 2	7 3	☿	+ 8 30	5 57 r.	7 35 e.
21	148	39	"	11 57	4	1	♄	+ 1 45	7 20	7 50
22	149	37	"	11 37	5	6 59	♃	- 4 53	8 39	8 5
23	150	35	♁	11 16	6	57	♂	11 7	9 57	8 21
24	151	33	"	10 56	7	55	♁	16 40	11 13	8 39
25	152	31	"	10 35	9	53	♄	21 21	0 27 e.	9 1
26	153	29	"	10 14	11	51	♃	24 59	1 40	9 30
27	154	27	♁	+ 9 53	5 13	6 49	☿	-27 25	2 47 e.	10 9 e.
28	155	25	"	9 32	14	47	♄	28 34	3 46	10 56
29	156	23	"	9 10	16	45	♃	28 22	4 34	11 55
30	157	21	"	8 49	17	43	♂	26 53	5 13	* *
31	158	19	"	8 27	18	41	♁	24 11	5 41	0 58 r.

A nap hossza aug. 1-én: 14 ó. 57 p.
A nap augusztus hóban 1 ó. 34 p.-el
fogy.

☉ HT. aug. 5. 7 ó. 54 p. r.
☉ UN. aug. 12. 11 ó. 15 p. e.
● UH. aug. 19. 1 ó. 42 p. e.
☉ EN. aug. 26. 7 ó. 34 p. e.

IV. Augustus 1876.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap-ja	egyen emelk.		elhajl.		kelte		delelése		lelen.	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♃ Merkur	2	8 42	+19 57	4 17	r.	11 56	r.	7 35	e.		
	8	9 31	16 33	5 1		0 22	e.	7 43			
	14	10 16	12 25	5 42		0 43		7 44			
	20	10 56	7 58	6 19		0 59		7 39			
	26	11 31	3 29	6 52		1 11		7 30			
♀ Venus	2	6 58	+16 4	2 55	r.	10 13	r.	5 31	e.		
	8	6 59	16 17	2 29		9 49		5 9			
	14	7 5	16 34	2 11		9 32		4 53			
	20	7 15	16 49	1 56		9 19		4 42			
	26	7 29	16 58	1 46		9 9		4 32			
♂ Mars	2	9 7	+17 47	4 54	r.	0 21	e.	7 48	e.		
	8	9 22	16 39	4 51		0 13		7 35			
	14	9 37	15 27	4 49		0 4		7 19			
	20	9 52	14 11	4 46		11 55	r.	7 4			
	26	10 7	12 52	4 44		11 46		6 48			
♃ Jupiter	2	15 21	-17 36	1 54	e.	6 35	e.	11 16	e.		
	10	15 22	17 44	1 25		6 5		10 45			
	18	15 25	17 56	0 56		5 36		10 16			
	26	15 28	18 9	0 29		5 8		9 47			
	♄ Saturnus	2	22 36	-10 49	8 35	e.	1 50	r.	7 5	r.	
12		22 33	11 5	7 55		1 8		6 19			
22		22 30	11 2	7 14		0 26		5 38			
♅ Uranus	2	9 29	+15 33	5 28	r.	0 44	e.	8 0	e.		
	12	9 31	15 21	4 51		0 6		7 23			
	22	9 34	15 9	4 16		11 30	r.	6 44			
♆ Neptun	2	2 14	+11 38	10 32	e.	5 29	r.	0 26	e.		
	12	2 14	11 37	9 53		4 50		11 47	r.		
	22	2 14	11 35	9 13		4 10		11 7			

Merkur 5-én a nappal felső együttállásban van, nem látható. — Venus hajnal-csillag, 18-án legnagyobb fényében ragog, fényereje 57-szer nagyobb Wega állócsillagénál. — Mars 13-án a nappal együttállásban van, nem látható. — Jupiter 15-én a nappal negyedfényben van, este látható. — Saturnus 27-én a nappal szembenáll, a vízöntőben egész éjjel látható. Mozgása: keletről nyugotra. — Uranus 12-én a nappal együttállásban van, nem látható. — Neptun jó távcsövel a kos csillagzatban este 10 órától reggelig látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
2	8	— r.	Hold a földtávban.
3			Jupiter I. mellékbolyg. fogy., kil. : 9 ó. 8 p. e.
5	2	— r.	Merkurnak felső együttállása a nappal.
5	7	54 r.	○ HT. (Holdtölte.)
6	6	— r.	Merkurnak legnagyobb éjszaki napköz. szélessége
	7	— e.	Merkurnak együttállása Marssal az egy. emelk. Merkur Marstól 38'4 ívp.-el éjszakra.
7	6	— r.	Saturnusnak együttáll. a holdd. az egy. em. . . földés
8	11	— r.	Merkurnak együttáll. Urasnussal az egy. emelk. Uranus Merkurtól 68'4 ívp.-el délre.
	9	— e.	Hold a földtávban.
10	10	— e.	Jupiter II. mellékbolyg. fogy.; kil. : 10 ó. 3. p. e.
11	0	— é.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
12	11	— r.	Uranusnak együttállása Marssal az egy. emelk.
	9	— e.	Uranusnak együttállása a nappal.
12	11	14 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.) Neptun a napközben.
	2	— r.	Marsnak együttállása a nappal.
15	9	— e.	Jupiter negyedfényben a nappal.
16	6	— e.	Venusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
17	3	— r.	Venusnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
	9	— e.	Hold a földközben.
18	9	— e.	Venus a legnagyobb fényben . . . Fényereje 56'7. ha a Lant α csillag fényereje egységül vétetik fel.
19	2	— r.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
	9	— r.	Marsnak együttáll. a holdd. az egy. emelk. . . földés.
19	1	42 e.	● UH. (Újhold).
20	3	— e.	Merkurnak együttáll. a holdd. az egy. em. . . földés.
26	3	— r.	Jupiternek együttállása a holddal az egy. emelk.
26	7	31 e.	○ E.N. (Hold az első negyedben.)
27	6	— e.	Saturnusnak szembenállása a nappal.
29	8	— r.	Merkur a leszálló pályá-csomójában.

VI.

Augustus 1876.

C s i l l a g f ö d d é s e k

Hó napja	c s i l l a g					elhajlása	
	neve és jegye	nagy- sága	az együtt- állítás ideje, közép idő ó. p.	egyenes emelkedése ó. p.	o	i	
5	Bak 22 η	4	3 33 r.	20 57·3	-20	20·6	
	Bak 40 γ	4	9 40 e.	21 33·2	-17	13·2	
6	Bak 49 δ	3	1 15 r.	21 40·2	-16	41·3	
7	Vízöntő 57 σ	5·5	0 18 r.	22 24·1	-11	18·7	
	Saturnus ♄		5 54 r.				
	Vízöntő 90 ρ	5	11 53 e.	23 7·9	-6	43·0	
10	Halak 63 δ	4·5	2 30 r.	0 42·2	+6	54·6	
14	Bika 52 φ	5·5	2 4 r.	4 12·7	+27	3·1	
	Bika 59 χ	5·5	2 57 r.	4 15·0	+25	20·1	
15	Bika β	2	2 49 r.	5 18·5	+28	30·0	
16	Szekerész 49	5	3 46 r.	6 27·4	+28	7·0	
17	Ikrek 69 υ	4·5	1 52 r.	7 28·3	+27	10·1	
28	Nyilas 10 γ ¹	4	10 45 e.	17 57·1	-29	35·0	

Hét, hó és év napja	Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. aug.
Péntek	1 245	Egyed apát †	20 Samu
Szomb.	2 246	Absolon	21 Thaddaeus
Vas.	3 247	A. 13. Tr. Öran. ü.	22 C. 13. Agath.
Hétfő	4 248	Rozália	23 Lupus
Kedd	5 249	Lőrinc	24 Eutyches
Szerda	6 250	Magnus	25 <i>Titus apost.</i>
Csüt.	7 251	Regina †	26 Adorjan
Péntek.	8 252	Kisasszony	27 Poemon
Szomb.	9 253	Gorgon	28 Mőzes
Vas.	10 254	A. 14. Tr. B. A. n.	29 C. 14. Ján. f.
Hétfő	11 255	Prot. és Hyacint	30 Sándor
Kedd	12 256	Macedonius	31 <i>B. A. öve</i>
Szerda	13 257	Mauritius	1 Sept. Simeon
Csüt.	14 258	<i>Sz. Kereszt felm.</i>	2 Mamas
Péntek	15 259	Nikoméd, †	3 Anthimus
Szomb.	16 260	Ludmilla	4 Babylas
Vas.	17 261	A. 15. Tr. Hildeg.	5 C. 15. Zachar.
Hétfő	18 262	Tamás	6 Mihály árk.
Kedd	19 263	Januarius	7 Sozon
Szerda	20 264	Eustach., Kánt. †	8 Kisasszony
Csüt.	21 265	Máté év.	9 Joachim
Péntek	22 266	Móric †	10 Menodora
Szomb.	23 267	Tekla	11 Theodora
Vas.	24 268	A. 16. Tr. Gellért	12 C. 16. Auton.
Hétfő	25 269	Kleofás	13 Cornelius
Kedd	26 270	Cyprián	14 Ker. felem.
Szerda	27 271	Kozma és Demjén	15 Nicet., Kánt.
Csüt.	28 272	<i>Vencel k.</i>	16 Euphemia
Péntek	29 273	<i>Mihály főangyal</i> †	17 <i>Zsófia</i>
Szomb.	30 274	Jerom. egyh. aty.	18 Eumenius

○ HT. Sept. 3. 10 ó. 29 p. este.

○ UN. Sept. 11. 5 ó. 37 p. reggel.

II. September 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő-v. idő p. mp.	Csillagidő köz. délb. ó. p. mp.
	5636. Elul 5637. Tisri.	1293. Sabán Ramadán		
1 12		11 32. péntek	— 0 16'5	10 43 45'4
2 13	49. szombat	12	0 35'6	47 41'9
3 14		13	— 0 55'0	10 51 38'5
4 15		14	1 14'7	55 35'0
5 16		15	1 34'6	10 59 31'6
6 17	Görögök elűzetése	16	1 54'8	11 3 28'1
7 18		17	2 15'1	7 24'7
8 19		18 33. péntek	2 35'6	11 21'2
9 20	50. szombat	19	2 56'2	15 17'8
10 21		20	— 3 16'9	11 19 14'3
11 22		21	3 37'8	22 10'9
12 23		22	3 58'7	27 7'5
13 24		23	4 19'7	31 4'0
14 25		24	4 40'8	35 0'6
15 26		25 34. péntek	5 1'9	38 57'1
16 27	55. sz., ● UH. e.	26	5 23'0	42 53'7
17 28		27	— 5 44'1	11 46 50'2
18 29	Böjt, év vége m.	28	6 5'2	50 46'8
19 1	Tisri 5637. Újév	29	6 26'2	54 43'3
20 2	Második ünnep	1 Ramadán	6 47'2	11 58 39'9
21 3	Gedajlah-böjt	2	7 8'1	12 2 36'4
22 4		3 35. p. Ábrahám k.	7 29'0	6 33'0
23 5	1. szombat	4 Korán küldetése	7 49'7	10 29'5
24 6	Böjt, 20. zs. h. m	5	— 8 10'4	12 14 26'1
25 7	Böjt, az ar. bor. i. m	6	8 30'8	18 22'7
26 8		7 Mózes 5. könyve	8 51'2	22 19'2
27 9	Eng. ün. előest.	8	9 11'3	26 15'8
28 10	Engesztel. ünn.	9	9 31'2	30 12'3
29 11		10 36. péntek	9 50'9	34 8'9
30 12	2. szombat	11	10 10'4	38 5'4

● UH. Sept. 17. 11 ó. 9 p. este.

○ EN. Sept. 25. 1 ó. 20 p. este.

Hó napja	☉ Nap						☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hosz-	elhajl.	kelte	lemen.		
	o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.	o. p.	sza	o ' "	ó. p.	ó. p.		
1	159 17	ny + 8 5	5 20	6 39	☾	-20 25	6 3 e.	2 9 r.		
2	160 15	» 7 44	21	37	☾	15 45	6 20	3 21		
3	161 13	ny + 7 21	5 22	6 35	☾	-10 25	6 35 e.	4 33 r.		
4	162 11	» 6 59	24	33	☾	- 4 34	6 49	5 45		
5	163 10	» 6 37	25	31	☾	+ 1 33	7 2	6 57		
6	164 8	» 6 15	26	29	☾	7 43	7 17	8 10		
7	165 6	» 5 52	28	27	☾	13 37	7 35	9 24		
8	166 4	» 5 30	29	25	☾	19 2	7 58	10 42		
9	167 3	» 5 7	30	23	☾	23 33	8 27	0 4 e.		
10	168 1	ny + 4 44	5 32	6 21	☾	+26 50	9 9 e.	1 22 e.		
11	169 0	» 4 21	33	19	☾	28 31	10 4	2 33		
12	169 58	» 3 58	34	17	☾	28 19	11 14	3 33		
13	170 56	» 3 35	36	15	☾	26 15	* *	4 18		
14	171 55	» 3 12	37	13	☾	22 28	0 35 r.	4 54		
15	172 54	» 2 49	39	11	☾	17 17	2 3	5 19		
16	173 52	» 2 26	40	9	ny	11 10	3 28	5 38		
17	174 51	ny + 2 3	5 42	6 7	ny	+ 4 33	4 53 r.	5 54 e.		
18	175 49	» 1 39	43	4	☾	- 2 11	6 13	6 9		
19	176 48	» 1 16	44	2	☾	8 40	7 32	6 24		
20	177 47	» 0 53	46	0	☾	14 35	8 50	6 42		
21	178 46	» 0 29	47	5 58	☾	19 44	10 6	7 3		
22	179 44	» + 0 6	49	56	☾	23 49	11 21	7 29		
23	180 43	☾ - 0 17	50	54	☾	26 45	0 33 e.	8 3		
24	181 42	☾ - 0 41	5 51	5 52	☾	-28 21	1 35 e.	8 48 e.		
25	182 41	» 1 4	53	50	☾	28 35	2 29	9 42		
26	183 40	» 1 28	54	48	☾	27 30	3 10	10 44		
27	184 39	» 1 51	55	46	☾	25 11	3 42	11 54		
28	185 38	» 2 14	57	44	☾	21 46	4 6	* *		
29	186 37	» 2 38	58	42	☾	17 22	4 26	1 5 r.		
30	187 37	» 3 1	59	39	☾	12 14	4 42	2 16		

A nap hossza sept. 1-én: 13 ó. 19 p.
A nap szeptember hóban 1 ó. 39 p.-el
fogy.

○ HT. sept. 3. 10 ó. 29 p. e.
○ UN. sept. 11. 5 ó. 37 p. r.
● UH. sept. 17. 11 ó. 11 p. e.
○ EN. sept. 25. 1 ó. 20 p. e.

IV. September 1876.

B o l y g ó k						
jegyé és neve	hó nap-ja	egyen. emelk. ó. p.	elhaj-lása °	kelte ó. p.	delelése ó. p.	leme-nete ó. p.
♀ Merkúr	2	12 9	— 1 34	7 24 r.	1 21 e.	7 18 e.
	8	12 37	5 34	7 47	1 26	7 5
	14	13 3	9 8	8 6	1 28	6 50
	20	13 24	12 4	8 17	1 26	6 35
	26	13 39	14 3	8 18	1 17	6 16
♀ Venus	2	7 50	+16 55	1 39 r.	9 2 r.	4 25 e.
	8	8 10	16 38	1 36	8 58	4 20
	14	8 31	16 5	1 33	8 56	4 14
	20	8 54	15 16	1 42	8 56	4 10
	26	9 18	14 10	1 47	8 56	4 6
♂ Mars	2	10 24	+11 16	4 41 r.	11 36 r.	6 31 e.
	8	10 38	9 51	4 39	11 27	6 15
	14	10 52	8 24	4 36	11 17	5 58
	20	11 7	6 55	4 34	11 8	5 42
	26	11 21	5 25	4 30	10 58	5 26
♃ Jupiter	2	15 32	—18 22	0 6 e.	4 44 e.	9 22 e.
	10	15 36	18 38	11 41 r.	4 17	8 53
	18	15 41	18 56	11 15	3 50	8 25
	26	15 46	19 15	10 51	3 24	7 57
♄ Saturnus	2	22 27	—11 41	7 14 e.	11 40 e.	4 51 r.
	12	22 25	11 58	6 29	10 57	4 7
	22	22 22	12 12	5 47	10 15	3 23
♅ Uranus	2	9 37	+14 57	3 37 r.	10 49 r.	6 1 e.
	12	9 39	14 46	3 1	10 12	5 23
	22	9 41	14 35	2 25	9 35	4 45
♆ Neptun	2	2 14	+11 33	8 30 e.	3 26 r.	10 22 r.
	12	2 13	11 29	7 50	2 46	9 42
	22	2 12	11 25	7 10	2 6	9 2

Merkúr nem látható. — Venus hajnal-csillag éjjél után 1 óra körül felkel. — Mars reggel látható. — Jupiter este látható. — Saturnus a vizöntöben egész éjjél látható. Mozgása: kelet-ről nyugotra. — Uranus reggel látható. — Neptun jó távcsővel a kosban egész éjjél látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	6.	p.	
3	8	— r.	Saturnusnak együttáll. a holdd. az egy. em... fődés.
3	10	29 e.	○ HT. (Holdtölte.)
			Holdfogyatkozás.
			A sötétülés kezdete 9 ó. 32 p. e.
			" " közepe 10 ó. 39 p. e.
			" " vége 11 ó. 46 p. e.
			Budapesten látható.
8	5	— r.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
	0	— d.	Merkur a naptávban.
11	5	37 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
12	8	— r.	Mars a naptávban,
14	10	— r.	Venusnak együttállása a holddal az egy. emelk
	5	— e.	Hold a földközélen.
15	2	— e.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
17	2	— r.	Marsnak együttáll. a holddal az egy. emelk... főd.
17	11	11 r.	● UH. (Újhold)
			Napfogyatkozás.
			A fogyatkozás kezdete a földön általában : 8 ó.
			34 p. e. bp. v. időben. Budapesten nem lesz látható.
18	5	— r.	Merkurnak legnagyobb keleti elongatiója... 26°28'
19	0	— d.	Merkurnak együttáll. a holdd. az egy. em... fődés.
22	6	— e.	Nap a mérlegben . . . . . Ősz kezdete
	7	— e.	Jupiternek együttállása a holddal az egy. emelk.
23	11	— r.	Venusnak legnagyobb nyugoti elongatiója 46° 8'
25	1	20 e.	○ EN. (Hold az első negyedben).
26	3	— e.	Hold a földtávban,
28	10	— e.	Merkurnak legnagyobb déli napköz. széles.
30	0	— d.	Saturnusnak együttáll. a holdd. az egy. em... főd.

VI.

September 1876.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g					
	neve és jegye	nagy- sága	az együtt- állítás ideje, közép idő ó. p.	egyenés emelkedése ó. p.	elhajlása °	
2	Vízöntő 42	5·5	11 34 e.	22 10·2	—13	26·9
8	Kos 48 ε	4·5	10 26 e.	2 52·1	+20	50·6
11	Anonyma	5·5	2 58 r.	5 1·9	+27	52·3
12	Szekerész 44 x	4·5	3 28 r.	6 7·5	+27	32·5
20	Merkur ♀		0 40 r.			

☉ HT. Oct. 8. ó. 12 p. este.
 ☽ EV. Oct. 10. 11 ó. 30 p. este.

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. sept.
Vas.	1 275	A. 17. Tr. <i>Olv. ün.</i>	A. 16. Tr. B. A. I.	19 C. 17. Troph.
Hétfő	2 276	Leodegár	Leodegar	20 Eustáthius
Kedd	3 277	Kandid	Kandid	21 Codratus
Szerda	4 278	Szeraf. Ferenc	Szeraf. Ferenc	22 Phocas
Csüt.	5 279	Placidus	Fides	23 <i>K. János fog.</i>
Péntek	6 280	Brúnó hitv. †	Friderika	24 Thekla
Szomb.	7 281	Justina	Amália	25 Euphrosyna
Vas.	8 282	A. 18. Tr. Brig.	A. 17. Tr. Pel.	26 C. 18. <i>Ján. év.</i>
Hétfő	9 283	Dénes	Dénes	27 Callistratus
Kedd	10 284	Borgiai Ferenc	Gedeon	28 Chariton
Szerda	11 285	Nikáz	Burghárd	29 Cyriacus
Csüt.	12 286	Miksa	Miksa	30 Gergely
Péntek	13 287	Kálmán †	Ede	1 Oct. B. A. sz.
Szomb.	14 288	Kalaszt	Kalaszt	2 Cyprian
Vas.	15 289	A. 19. Tr. Terézia	A. 18. Tr. Hed.	3 C. 19. Dénes
Hétfő	16 290	Gallus apát	Gál	4 Hierotheus
Kedd	17 291	<i>Hedvig</i>	Florentina	5 Charitine
Szerda	18 292	Lukács év.	Lukács évang.	6 <i>Tamás apost.</i>
Csüt.	19 293	Alk. Péter	Nándor	7 Sergius
Péntek	20 294	Felicián †	Vendelin	8 Pelagia
Szomb.	21 295	Orsolya szüz	Orsolya	9 Jakab ap.
Vas.	22 296	A. 20. Tr. Kord.	A. 19. Tr. Kor.	10 C. 20. Eulam.
Hétfő	23 297	Kapistr. János	Szeverin	11 Fülöp ap.
Kedd	24 298	Rafael	Salome	12 Probus
Szerda	25 299	Krizánt	Vilma	13 Carpus
Csüt.	26 300	Amand	Evariszt	14 <i>Paraskevi</i>
Péntek	27 301	Fruментius †	Szabina	15 Lucian
Szomb.	28 302	<i>Simon és Juda</i>	Simon és Juda	16 Longinus
Vas.	29 303	A. 21. Tr. Narc.	A. 20. Tr. Nar.	17 C. 21. Hoseas
Hétfő	30 304	Kolos	Kolos	18 <i>Lukács évang.</i>
Kedd	31 305	Farkas †	Reform. ün.	19 Joel próféta

○ HT. Oct. 3. 0 ó. 12 p. este.

○ UN. Oct. 10. 11 ó. 36 p. reggel.

II. October 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k. idő - v. idő	Csillagidő köz.-délb.
	5637. Tisri Marchesvan	1293. Ramadân Sevvâl	p. mp.	ó. p. mp.
1	13	12	—10 29·6	12 42 2·0
2	14 Sátoros ün. előest.	13	10 48·5	45 58·5
3	15 Sátoros ünnep	14 } szerencse-napok	11 7·0	49 55·1
4	16 Második ünnep	15	11 25·3	53 51·6
5	17	16	11 43·1	12 57 48·2
6	18	17 37. péntek	12 0·6	13 1 44·7
7	19 3. szombat	18 Jézus evang. kül.	12 17·7	5 41·3
8	20	19	—12 34·3	13 9 37·9
9	21 Pálmák ünnepe	20	12 50·5	13 34·4
10	22 Gyül-zárünnep	21	13 6·2	17 31·0
11	23 Törvényör. ünn.n.	22	13 21·4	21 27·5
12	24	23	13 36·1	25 24·1
13	25	24 38. péntek	13 50·2	29 20·6
14	26 4. sz., ● UH. e.	25	14 3·8	33 17·2
15	27	26	—14 16·9	13 37 13·7
16	28	27 Mindenható éjje	14 29·3	41 10·3
17	29	28	14 41·2	45 6·8
18	30 Újhold napja	29 Gyász-ünnep	14 52·5	49 3·4
19	1 Marchesvan	30	15 3·1	53 59·9
20	2	1 Sevvâl. N. Bair.	15 13·1	13 56 56·5
21	3 5. szombat	2 Nagy Bairam	15 22·5	14 0 53·1
22	4	3 Nagy Bairam	—15 31·2	14 4 49·6
23	5 Böjt	4	15 39·2	8 46·2
24	6 Böjt, Jer. elp. u.	5	15 46·6	12 42·7
25	7	6	15 53·2	16 39·3
26	8 Böjt	7 Hamsa halála	15 59·2	20 35·8
27	9	8 40. péntek	16 4·4	24 32·4
28	10 6. szombat	9	16 8·9	28 28·9
29	11	10	—16 12·6	14 32 25·5
30	12 Böjt	11	16 15·6	36 22·1
31	13	12	16 17·8	40 18·6

● UH. Oct. 17. 11 ó. 13 p. reggel.

○ EN. Oct. 25. 9 ó. 11 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap					☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossz-	elhajl.	kelte	lemen.	
	o /	o /	ó. p.	ó. p.	sza	o /	ó. p.	ó. p.	
1	188 35	♄	— 3 24	6 0	5 37	☾	— 6 31	4 56 e.	3 28 r.
2	189 34	»	3 48	2	35	☾	— 0 25	5 10	4 40
3	190 33	»	4 11	3	33	☾	+ 5 50	5 25	5 53
4	191 32	»	4 34	5	31	☾	+ 11 57	5 41	7 10
5	192 31	»	4 57	6	30	☾	17 38	6 3	8 30
6	193 30	»	5 20	7	28	☾	22 31	6 30	9 50
7	194 30	»	5 43	9	26	☾	26 10	7 8	11 11
8	195 29	♄	— 6 6	6 10	5 24	☾	+ 28 13	8 0 e.	0 25 e.
9	196 28	»	6 29	11	22	☾	28 28	9 6	1 29
10	197 28	»	6 52	13	20	☾	26 51	10 24	2 19
11	198 27	»	7 14	14	18	☾	23 32	11 45	2 55
12	199 27	»	7 37	16	16	☾	18 48	* *	3 23
13	200 26	»	7 59	17	14	☾	13 6	1 7 r.	3 43
14	201 26	»	8 22	19	12	☾	6 46	2 31	4 1
15	202 25	♄	— 8 44	6 20	5 10	☾	+ 0 12	3 51 r.	4 16 e.
16	203 25	»	9 6	22	8	♄	— 6 17	5 8	4 31
17	204 24	»	9 28	23	6	♄	12 24	6 26	4 47
18	205 24	»	9 50	25	4	♄	17 50	7 43	5 6
19	206 24	»	10 12	26	2	♄	22 21	9 0	5 31
20	207 24	»	10 33	28	0	♄	25 44	10 14	6 0
21	208 23	»	10 55	29	4 59	♄	27 49	11 21	6 41
22	209 23	♄	— 11 16	6 31	4 57	♄	— 28 32	0 19 e.	7 30 e.
23	210 23	♄	11 37	33	56	♄	27 53	1 4	8 31
24	211 23	»	11 58	35	54	♄	25 57	1 42	9 37
25	212 23	»	12 19	36	52	♄	22 55	2 9	10 47
26	213 23	»	12 39	38	51	♄	18 54	2 29	11 57
27	214 22	»	12 59	39	49	☾	14 3	2 46	* *
28	215 22	»	13 19	41	47	☾	8 37	3 2	1 8 r.
29	216 22	♄	— 13 39	6 42	4 45	☾	— 2 42	3 15 e.	2 19 r.
30	217 22	»	13 59	44	43	☾	+ 3 29	3 30	3 31
31	218 23	»	— 14 18	46	41	☾	9 43	3 45	4 47

A nap hossza oct. 1-én : 11 ó. 37 p.

A nap october hóban 1 ó. 42 p.-el
fogy.

○ HT. oct. 3. 0 ó. 12 p. e.

○ UN. oct. 10. 11 ó. 36 p. r.

● UH. oct. 17. 11 ó. 13 p. r.

○ EN. oct. 25. 9 ó. 11 p. r.

V. October 1876.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó nap- ja	egyen- emelk. ó. p.	elhaj- lása °	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lemen. ó. p.
♀ Merkur	2	13 43	-14 29	8 20 r.	0 57 e.	5 54 e.
	8	13 31	12 36	7 15	0 21	5 27
	14	13 7	8 26	6 8	11 34	5 0
	20	12 52	4 46	5 12	10 55	4 38
	26	12 59	4 14	4 54	10 38	4 22
♀ Venus	2	9 43	+12 48	1 54 r.	8 57 r.	4 0 e.
	8	10 8	11 9	2 3	8 58	3 53
	14	10 33	9 16	2 14	9 0	3 46
	20	10 59	7 10	2 27	9 2	3 37
	26	11 25	4 53	2 39	9 4	3 29
♂ Mars	2	11 35	+ 3 54	4 28 r.	10 49 r.	5 10 e.
	8	11 49	2 22	4 25	10 39	4 53
	14	12 3	+ 0 49	4 23	10 30	4 37
	20	12 17	- 0 44	4 20	10 20	4 20
	26	12 31	2 16	4 19	10 11	4 3
♃ Jupiter	2	15 50	-19 30	10 32 r.	3 4 e.	7 36 e.
	10	15 56	19 49	10 10	2 39	7 8
	18	16 3	20 9	9 46	2 14	6 42
	26	16 10	20 28	9 23	1 49	6 15
	♄ Saturnus	2	22 20	-12 24	4 27 e.	9 34 e.
12		22 18	12 33	3 46	8 53	1 59
22		22 17	12 39	3 6	8 12	1 18
♅ Uranus	2	9 43	+14 25	1 47 r.	8 57 r.	4 7 e.
	12	9 45	14 17	1 11	8 20	3 29
	22	9 47	14 10	0 33	7 42	2 51
♆ Neptun	2	2 11	+11 19	6 31 e.	1 26 r.	8 21 r.
	12	2 10	11 14	5 50	0 45	7 40
	22	2 9	11 8	5 11	0 5	6 59

Merkur 13-án a nappal az alsó együttállásba jő, nem látható. — Venus hajnal-csillag, 2 óra körül reggel felkel, — Mars reggel látható. — Jupiter este látható. — Saturnus éjjél után leszáll. Mozgása: keletről nyugotra. — Uranus az oroszlán csillagzatban tartózkodik, éjjél után felkel, 2-án Venussal együttáll. — Neptun 26-án a nappal szembenáll, a kos csillagzatban jó távcsővel egész éjjél látható.

M. Akad. Almanach 1876-ra.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
2	2	— e.	Uranusnak együttállása Venussal az egy. emelk.
3	0	12 e.	○ HT. (Holdtölte.)
5	10	— r.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
10	11	36 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben)
	4	— e.	Hold a földközéiben.
12	10	— r.	Venus az emelk. pálya-csomójában.
	0	— é.	Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
13	6	— r.	Merkurnak alsó együttállása a nappal.
	9	— e.	Venusnak együttáll. a holdd. az egy. em. . . fődés.
15	7	— e.	Marsnak együttállása a holddal az egy. emelked.
16	10	— e.	Merkurnak együttállása a holdd. az egyen. emelk.
17	11	13 r.	● UH. (Újhold.)
	10	— e.	Venus az emelkedő pálya-csomójában.
20	1	— e.	Jupiternek együttállása a holddal az egy. emelk.
22	0	— d.	Merkur a napközéiben
24	11	— r.	Hold a földtávban.
25	9	11 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
26	0	— é.	Neptunnak szembenállása a nappal.
27	7	— e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
28	11	— e.	Merkurnak legn. nyugoti elongatiója . . 18° 37'

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g				
	neve és jegye	nagy- sága	az együtt- állítás ideje, közép idő ó. p.	egyenes emelkedése ó. p.	elhajlása °
3	Halak 71 ε	4	10 39 e.	0 56·5	+ 7 13·3
6	Kos 48 ε	4·5	4 26 r.	2 52·1	+20 50·6
	Bika 17	4·5	11 24 e.	3 37·5	+23 43·3
	Bika 19	5	11 31 e.	3 37·8	+24 4·6
	Bika 20	5	11 56 e.	3 38·5	+23 58·7
	Bika 23	4·5	11 59 e.	3 38·9	+23 33·6
7	Bika 25 η	3	0 27 r.	3 40·1	+23 43·2
	Bika 27	4	1 8 r.	3 41·8	+23 40·3
	Anonyma	5	9 32 e.	4 33·6	+28 22·4
9	Bika 136	5·5	0 42 r.	5 45·5	+27 34·8
10	Ikrek 47	5·5	6 1 r.	7 3·7	+27 3·5
23	Nyilas 40 τ	3	6 28 e.	18 59·2	-27 51·0
26	Bak 40 γ	4	9 2 e.	21 33·2	-17 13·3
27	Saturnus 7 δ		7 41 e.		
	Vízöntő 57 σ	5·5	11 46 e.	22 24·1	-11 18·7
28	Vízöntő 90 φ	5	11 11 e.	23 7·9	- 6 43·0
31	Halak 63 δ	4·5	0 34 r.	0 42·2	+ 6 54·6

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár 1876. oct.
Szerd.	1 306	Mindenszentek	Mindenszent.	20 Arthemius
Csüt.	2 307	<i>Halottak emlék.</i>	Halottak eml.	21 Hilarion
Péntek	3 308	Hubert †	Godofréd	22 Acerbius
Szomb.	4 309	<i>Borrom. Károly</i>	Imre	23 Jakab apost.
Vas.	5 310	A. 22. Tr. Imre h.	A. 21. Tr. Blan.	24 C. 22. Areth.
Hétfő	6 311	Lénárd	Erdmann	25 Marcian
Kedd	7 312	Engelbert	Malachiás	26 Demeter
Szerda	8 313	Godofréd	Szever	27 Nestor
Csüt.	9 314	Tivadar	Todor	28 István
Péntek	10 315	Avell, András †	Probus	29 Anastasia
Szomb.	11 316	<i>Márton pk.</i>	Mártón	30 Zenobius
Vas.	12 317	A. 23. Tr. Emilia	A. 22. Tr. Jón.	31 C. 23. Stachys
Hétfő	13 318	Szaniszló	Briccius	1 Nov. Kozma
Kedd	14 319	Venerand	Levin	2 Acindymus
Szerda	15 320	<i>Lipót</i>	Lipót	3 Aceptsimas
Csüt.	16 321	Otmár apát	Otmár	4 Joannicius
Péntek	17 322	Gergely csodat. †	Hugó	5 Galaction
Szomb.	18 323	Odó apát	Geláz	6 Pál püspök
Vas.	19 324	A. 24. Tr. B. A. olt.	A. 23. Tr. Erzs.	7 C. 24. Jerom.
Hétfő	20 325	Valoisi Bódog	Edmund	8 Mih. főangy.
Kedd	21 326	<i>B. A. beavatása</i>	B. A. beavat.	9 Onesiphor
Szerda	22 327	Cicella	Cicella	10 Erastus
Csüt.	23 328	Kelemen	Kelemen	11 Győző
Péntek	24 329	Ker. nev. János †	Emilia	12 <i>János p.</i>
Szomb.	25 330	<i>Katalin szüz vt.</i>	Katalin	13 <i>Aranysz. Ján.</i>
Vas.	26 331	A. 25. Tr. Konrad	A. 24. Tr. Kon.	14 C. 25. <i>Fülöp a.</i>
Hétfő	27 332	Virgil	Günter	15 <i>Kar. el. b. kezd.</i>
Kedd	28 333	Sosthenes	Rufus	16 <i>Máté evang.</i>
Szerda	29 334	Szaturnin	Valter	17 Gergely
Csüt.	30 335	<i>András ap.</i>	András	18 Plat. és Rom.

○ HT. Nov. 2. 0 ó. 47 p. reggel.

○ UN. Nov. 6. 6 ó. 33 p. este.

II. November 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet k.idő.-v.idő	Csillagidő köz.-délb	
	5637. Marchesvan Kislev	1293. Sevval Dsú'l-kade	p. mp.	ó. p. mp.	
1 14		13	} szerencse-napok 15 41. péntek	—16 19·2	14 44 15·2
2 15		14		16 19·8	48 11·7
3 16		15		16 19·6	52 8·3
4 17 7. szombat		16		16 18·6	56 4·8
5 18		17		—16 16·8	15 0 1·4
6 19 B.Sát. ü. al. e. b. m.		18		16 14·0	3 57·9
7 20		19		16 10·5	7 54·5
8 21		20		16 6·0	11 51·1
9 22		21		16 0·7	15 47·6
10 23 Templ. fert. gör. á.		22	42. péntek	15 54·6	19 44·2
11 24 8.sz., ● UH. előtt		23		15 47·5	23 40·7
12 25		24		—15 39·6	15 27 37·3
13 26		25		15 30·9	31 33·8
14 27		26		15 21·2	35 30·4
15 28		27		15 10·8	39 27·0
16 29		28		14 59·4	43 23·5
17 1 Kislev Újh. nap.		29	43. péntek	14 47·3	47 20·1
18 2 9. sz. Esőérte ima		1	Dsú'l-kade, Böjt	14 34·3	51 16·6
19 3 Bálv. tiszt. eltörl.		2		—14 20·5	15 55 13·2
20 4		3		14 5·9	15 59 9·7
21 5		4	7 alvó a parl. m.	13 50·4	16 3 6·3
22 6 Böjt, Jer. k. e. m.		5	Ábr. Kaaba épít.	13 34·3	7 2·9
23 7 Herodes hal. napja		6		13 17·3	10 59·4
24 8		7	44.p., M. átm. a N.	12 59·6	14 56·0
25 9 10. szombat		8		12 41·1	18 52·5
26 10		9		—12 22·0	16 22 49·1
27 11		10		12 2·1	26 45·6
28 12		11		11 41·5	30 42·2
29 13		12		11 20·2	34 38·8
30 14		13	szerencse-nap	10 58·3	38 35·3

● UH. Nov. 16. 2 ó. 4 p. reggel.

○ EN. Nov. 24. 5 ó. 43 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hosz- sza	elhajl.	kelte	lemen.
	o /	o /	ó. p.	ó. p.	o /	ó. p.	ó. p.	ó. p.
1	219 23	☾ -14 38	6 47	4 40	☽ +15 38	4 4 e.	6 2 r.	
2	220 23	" 14 57	49	38	☽ 20 56	4 31	7 28	
3	221 23	" 15 15	50	36	☽ 25 4	5 7	8 52	
4	222 23	" 15 34	51	35	☽ 27 41	5 54	10 12	
5	223 23	☾ -15 52	6 53	4 33	☽ +28 26	6 56 e.	11 20 r.	
6	224 23	" 16 10	55	32	☽ 27 13	8 11	0 17 e.	
7	225 24	" 16 28	56	31	☽ 24 13	9 34	0 57	
8	226 24	" 16 45	58	29	☽ 19 47	10 59	1 27	
9	227 24	" 17 2	7 0	28	☽ 14 19	* *	1 50	
10	228 25	" 17 19	1	27	☽ 8 13	0 20 r.	2 7	
11	229 25	" 17 36	3	26	☽ + 1 49	1 38	2 22	
12	230 26	☾ -17 52	7 4	4 24	☽ - 4 33	2 53 r.	2 37 e.	
13	231 26	" 18 8	6	23	☽ 10 38	4 10	2 52	
14	232 27	" 18 24	7	22	☽ 16 12	5 25	3 10	
15	233 27	" 18 39	8	21	☽ 20 57	6 41	3 31	
16	234 28	" 18 54	10	20	☽ 24 40	7 55	4 0	
17	235 28	" 19 9	11	19	☽ 27 9	9 7	4 35	
18	236 29	" 19 23	12	18	☽ 28 18	10 8	5 22	
19	237 29	☾ -19 37	7 14	4 17	☽ -28 3	10 59 r.	6 19 e.	
20	238 30	" 19 50	15	16	☽ 26 31	11 40	7 23	
21	239 31	" 20 4	16	15	☽ 23 48	0 8 e.	8 32	
22	240 31	☽ 20 17	18	14	☽ 20 6	0 32	9 41	
23	241 32	" 20 29	19	13	☽ 15 34	0 51	10 51	
24	242 33	" 20 41	21	12	☽ 10 25	1 6	0 0 ó.	
25	243 34	" 20 53	23	11	☽ - 4 47	1 20	* *	
26	244 34	☽ -21 4	7 25	4 10	☽ + 1 11	1 33 e.	1 10 r.	
27	245 35	" 21 15	27	10	☽ 7 17	1 48	2 22	
28	246 36	" 21 26	29	9	☽ 13 17	2 6	3 38	
29	247 37	" 21 36	30	9	☽ 18 50	2 30	4 59	
30	248 38	" 21 45	31	8	☽ 23 30	2 58	6 22	

A nap hossza nov. 1-én: 9 ó. 53 p.

A nap november hónap 1 ó. 16 p.-
el fogy.

☉ HT. nov. 2. 0 ó. 47 p. r.

☉ UN. nov. 8. 6 ó. 33 p. e.

● UH. nov. 16. 2 ó. 4 p. r.

☉ EN. nov. 24. 5 ó. 43 p. r.

IV. November 1876.

B o l y g ó k						
jegye és neve	hó nap- ja	egyen- emelk. ó. p.	elhaj- lása °	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lemen. ó. p.
♿ Merkúr	2	13 28	— 6 53	5 6 r.	10 39 r.	4 12 e.
	8	14 0	10 21	5 32	10 49	4 6
	14	14 36	14 0	6 0	11 0	4 0
	20	15 13	17 24	6 31	11 14	3 57
	26	15 52	20 20	7 1	11 29	3 57
♀ Venus	2	11 55	+ 2 2	2 55 r.	9 7 r.	3 19 e.
	8	12 21	— 0 31	3 8	9 9	3 10
	14	12 48	3 8	3 23	9 12	3 1
	20	13 14	5 46	3 38	9 15	2 52
	26	13 41	8 22	3 54	9 19	2 44
♂ Mars	2	12 48	— 4 3	4 14 r.	9 59 r.	3 44 e.
	8	13 2	5 34	4 11	9 50	3 29
	14	13 16	7 4	4 8	9 41	3 14
	20	13 31	8 32	4 6	9 32	2 58
	26	13 45	9 58	4 3	9 22	2 41
♃ Jupiter	2	16 15	—20 45	9 3 r.	1 28 e.	5 53 e.
	10	16 23	21 3	8 40	1 3	5 26
	18	16 31	21 21	8 24	0 45	5 6
	26	16 38	21 37	7 55	0 15	4 35
♄ Saturnus	2	22 16	—12 41	2 22 e.	7 28 e.	0 34 r.
	12	22 16	12 38	1 43	6 49	11 55 e.
	22	22 17	12 32	1 3	6 10	11 17
♅ Uranus	2	9 48	+14 3	11 51 e.	6 59 r.	2 7 e.
	12	9 49	14 0	11 13	6 21	1 29
	22	9 49	13 58	10 34	5 42	0 50
♆ Neptun	2	2 8	+11 3	4 26 e.	11 20 e.	6 14 r.
	12	2 7	10 57	3 47	10 40	5 33
	22	2 6	10 52	3 6	9 59	4 52

Merkúr e hó elején reggel látható. — Venus hajnal-csillag, 28-án Marssal együttáll. — Mars reggel látható. — Jupiter este látható. — Saturnus a vizöntöben az éj első felében látható. — Uranus az oroszán csillagzatban az éj második felében látható. — Neptun jó távcsövel a kos csillagzatban egész éjjel látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
1	5	— e.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
	7	— e.	Merkurnak legn. éjszakai napközépi szélessége.
2	0	47 r.	○ HT. (Holdtölte.)
	5	8	— r Hold a földközében.
8	6	33 e	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
	9	7	— r. Uranusnak együttállása a holddal az egy. emelk.
12	7	— e.	Venusnak együttállása a holddal az egy. emelk
13	0	— d.	Marsnak együttállása a holddal az egy. emelk.
14	11	— e.	Venus a napközében.
15	7	— r.	Merkurnak együttállása a holddal az egy. emelk.
16	2	4 r.	● UH. (Újhold.)
		5	— e. Uranus negyedfényben a nappal.
17	8	— r.	Jupiternek együttáll. a holddal az egy. emelk.
21	7	— r.	Hold a földtávolban.
23	3	— e.	Saturnus negyedfényben a nappal.
24	5	— r.	Saturnusnak egy. a holddal az egy. emelk. fődés
24	5	43 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
27	7	— r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
28	8	— r.	Venusnak együttáll. Marssal az egyen. emelk. Mars Venustól 74·7 ívp-el délre.
29	2	— r.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.

VI.

November 1876.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g					elhajlása	
	neve és jegye	nagy- sága	együttállás ideje közép-idő ó. p.	egyenes emelked. ó. p.	o		
5	Bika 52 φ	5·5	8 40 e.	4 12·7	+27	3·1	
	Bika 59 χ	5·5	9 33 e.	4 15·0	+25	20·1	
4	Bika β	2	9 8 e.	5 18·5	+28	30·0	
5	Szekerész 49	5	10 19 e.	6 27·4	+28	7·0	
6	Ikrek 69 υ	4·5	9 4 e.	7 28·3	+27	10·2	
7	Ikrek 77 ζ	3·5	0 24 r.	7 36·9	+24	41·6	
	Rák 43 γ	4·5	11 57 e.	8 36·1	+21	54·8	
10	Oroszlán 47 ζ	4	0 54 r.	10 26·3	+9	56·6	
11	Oroszlán 84 τ	5	3 55 r.	11 21·5	+3	32·3	
23	Vízöntő 33 ι	4·5	7 25 e.	21 59·7	-14	28·2	
24	Vízöntő 73 χ	5	8 32 e.	22 46·1	-8	14·3	
29	Kos 48 ε	4·5	10 48 e.	2 52·1	+20	50·6	
30	Bika 23	4·5	5 37 e.	3 38·9	+23	33·6	
	Bika 25 η	3	6 3 e.	3 40·1	+23	43·2	
	Bika 27	4	6 42 e.	3 41·8	+23	40·3	

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orsz naptár 1876. nov.
Péntek	1 336	Eligius	† Longinus	19 Abadius
Szomb.	2 337	Bibiana	Aurólia	20 Gergely
Vas.	3 338	A.I. Adv. v. X. F.	A.I.A.v. Kas	21 C. 26. B. A. bea.
Hétfő	4 339	Borbála	Borbála	22 Philemon
Kedd	5 340	Szabbás apát	Abigail	23 Amphiloehus
Szerda	6 341	Miklós püspök	Miklós	24 <i>Katalin</i>
Csüt.	7 342	Ambrus	† Agathon	25 Kelemen
Péntek	8 343	B. A. fogant.	Sopronius	26 György
Szomb.	9 344	Leokádia	Joakim	27 Jakab
Vas.	10 345	A.II. Adv. v. Jud.	A.II.A.v. Jud.	28 C.I.A.v. Istv.
Hétfő	11 346	Damasus	Damáz	29 Paramon
Kedd	12 347	Maxentius	Otilia	30 <i>András apost.</i>
Szerda	13 348	Luca	Luca	1 Dec. Nahum
Csüt.	14 349	Spiridion	Nikáz	2 Habakuk
Péntek	15 350	Caelian	† Ignác	3 Sophronius
Szomb.	16 351	Etelka	Ananiás	4 <i>Borbála</i>
Vas.	17 352	A. III. Adv. v. L.	A. III.A.v. Lá	5 C.II.A.v. Sab.
Hétfő	18 353	Gratián	Vunibald	6 Miklós
Kedd	19 354	Nemesis	Ábrahám	7 Ambrus
Szerda	20 355	Liber., Kánt. †	Ammon	8 Patapius
Csüt.	21 356	Tamás apost.	Tamás	9 B. A. fogant.
Péntek	22 357	Demetrius	† Beata	10 Menas
Szomb.	23 358	Victoria	† Dagobert	11 Dániel
Vas.	24 359	A.IV.A.v. Á. és É	A.IV.A.v. Á. É	12 C.III.A.v. Sp.
Hétfő	25 360	Nagy Karácson	Nagy Karács.	13 Eustratius
Kedd	26 361	István vértanu	István vért.	14 Thyrsus
Szerda	27 362	<i>János évang.</i>	János évang.	15 Eleuth., Kánt.
Csüt.	28 363	<i>Aprószentek</i>	Aprószentek	16 Aggaeus
Péntek	29 364	Tamás püspök †	Jonathán	17 Ósatyák
Szomb.	30 365	Dávid király	Dávid	18 Sebestyén
Vas.	31 366	A. Szilveszter	A. Szilveszter	19 C.IV.A.v. Bon.

○ HT. Dec. 1. 0 ó. 20 p. este.

○ UN. Dec. 8. 3 ó. 39 p. reggel.

II. December 1876.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Idő- egyenlet	Csillagidő	
	5637. Kislev Tebet	1293. Dsú'l-kade Dsú'l-hedse	k. idő-v. idő p. mp.	köz. délb. ó. p. mp.	
1	15	14	45. péntek,	— 10 35·8	16 42 31·9
2	16	15	szerecsene-napok	10 12·6	46 28·4
3	17	16		— 9 48·8	16 50 25·0
4	18	17		9 24·3	54 21·6
5	19	18		8 59·4	16 58 18·1
6	20	19	Esőéerti ima	8 33·8	17 2 14·7
7	21	20	Ünnep a Gar. h.	8 7·8	6 11·2
8	22	21	46. péntek	7 41·2	10 7·8
9	23	22	12. sz., ● UH. el.	7 14·2	14 4·3
10	24	23	Gyertya meggy. ü.	— 6 46·7	17 18 0·9
11	25	24	Felavatási ün.	6 18·8	21 57·5
12	26	25		5 50·5	25 54·0
13	27	26		5 21·9	29 50·6
14	28	27		4 53·0	33 47·1
15	29	28	47. péntek	4 23·8	37 43·7
16	30	29	13. sz., Újhold n.	3 54·4	41 40·3
17	1	30	Tebet	— 3 24·7	17 45 36·8
18	2	1	Dsú'l-hedse	2 54·9	49 33·4
19	3	2		2 25·0	53 29·9
20	4	3		1 55·0	17 57 26·5
21	5	4		1 25·0	18 1 23·1
22	6	5	48. péntek	0 54·9	5 19·6
23	7	6	14. szombat	— 0 24·9	9 16·2
24	8	7	Bójt, a k. átf. miatt	+ 0 5·1	18 13 12·7
25	9	8	Bójt, Egypt. m. m.	0 35·0	17 9·3
26	10	9	Bójt, Jerus. ostr. m.	1 4·7	21 5·9
27	11	10	Kis Bairam	1 34·3	25 2·4
28	12	11		2 3·7	29 59·0
29	13	12	49. péntek	2 32·9	32 55·5
30	14	13	15. szombat szerecsene-nap	3 1·8	36 52·1
31	15	14	szerecsene-nap	+ 3 30·5	18 40 48·6

● UH. Dec. 15. 7 ó. 30 p. este.

○ EN. Dec. 24. 0 ó. 58 p. reggel.

○ HT. Dec. 30. 11 ó. 15 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hosz- sza	elhajl.	kelte	lemen.	
	o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.	o ' "	o ' "	ó. p. ó. p.	ó. p.	
1	249 38	X ↗	-21 55	7 32	4 8	Π	+26 48	3 41 e.	7 46 r.
2	250 39	"	22 4	33	8	Π	28 16	4 39	9 2
3	251 40	X ↗	-22 12	7 34	4 7	⊖	+27 41	5 53 e.	10 5 r.
4	252 41	"	22 20	35	7	⊖	25 7	7 16	10 52
5	253 42	"	22 28	36	7	∞	20 54	8 43	11 28
6	254 43	"	22 35	37	7	∞	15 31	10 7	11 54
7	255 44	"	22 42	38	6	ny	9 26	11 27	0 12 r.
8	256 45	"	22 48	39	6	ny	+ 3 2	* *	0 29
9	257 46	"	22 54	40	6	⊖	- 3 20	0 45 r.	0 44
10	258 47	X ↗	-22 59	7 41	4 6	⊖	- 9 26	2 0 r.	0 59 e.
11	259 48	"	23 4	42	6	⊖	15 2	3 14	1 16
12	260 49	"	23 8	43	6	⊖	19 54	4 29	1 37
13	261 50	"	23 12	43	6	⊖	23 49	5 43	2 2
14	262 51	"	23 16	44	6	⊖	26 35	6 56	2 35
15	263 52	"	23 19	45	6	X ↗	28 4	7 58	3 18
16	264 53	"	23 21	46	7	⊖	28 10	8 53	4 10
17	265 54	X ↗	-23 23	7 47	4 7	⊖	-26 57	9 37 r.	5 11 e.
18	266 56	"	23 25	47	7	⊖	24 31	10 10	6 20
19	267 57	"	23 26	48	8	∞	21 3	10 35	7 29
20	268 58	"	23 27	48	8	∞	16 45	10 54	8 39
21	269 59	"	23 27	49	9	X	11 48	11 10	9 48
22	271 0	⊖	23 27	49	9	X	6 23	11 25	10 55
23	272 1	"	23 26	50	10	X	- 0 38	11 39	* *
24	273 2	⊖	-23 25	7 50	4 11	⊖	+ 5 17	11 52 r.	0 3 r.
25	274 4	"	23 24	50	11	∞	11 9	0 8 e.	1 16
26	275 5	"	23 22	51	12	∞	16 45	0 27	2 32
27	276 6	"	23 19	51	12	∞	21 42	0 53	3 51
28	277 7	"	23 16	51	13	∞	25 34	1 29	5 15
29	278 8	"	23 12	51	13	∞	27 52	2 18	6 35
30	279 9	"	23 8	51	14	⊖	28 11	3 24	7 46
31	280 10	⊖	-23 4	7 51	4 15	⊖	+26 22	4 47 e.	8 42 r.

A nap hossza dec. 1-én: 8 ó. 36 p.

A nap dec. 24-ig 16 p.-el fogy; innen pedig dec. végeig 3 p.-el nő.

A legrövidebb nap 8 ó. 20 p.

○ HT. dec. 1. 0 ó. 20 p. e.

○ UN. dec. 8. 3 ó. 39 p. r.

● UH. dec. 15. 7 ó. 30 p. e.

○ EN. dec. 24. 0 ó. 58 p. r.

○ HT. dec. 30. 11 ó. 15 p. e.

IV. December 1876.

B o l y g ó k						
jegyé és neve	hó nap- ja	egyen- emelk. ó. p.	elhaj- lása ° ' "	kelte ó. p.	delelése ó. p.	lemer. ó. p.
♀ Merkur	2	16 31	-22 41	7 30 r.	11 44 r.	3 58 e.
	8	17 12	24 21	7 57	0 2 e.	4 7
	14	17 53	25 15	8 20	0 19	4 18
	20	18 35	25 19	8 39	0 38	4 37
	26	19 17	24 28	8 52	0 56	4 2
♀ Venus	2	14 9	-10 54	4 8 r.	9 23 r.	2 38 e.
	8	14 37	13 18	4 24	9 27	2 30
	14	15 6	15 32	4 41	9 33	2 25
	20	15 36	17 33	4 56	9 38	2 20
	26	16 6	19 18	5 14	9 45	2 16
♂ Mars	2	14 0	-11 22	4 2 r.	9 14 r.	2 26 e.
	8	14 15	12 43	4 0	9 5	2 10
	14	14 30	14 1	3 57	8 56	1 55
	20	14 45	15 15	3 55	8 48	1 41
	26	15 1	16 26	3 52	8 40	1 30
♃ Jupiter	2	16 44	-21 50	7 38 r.	11 57 r.	4 16 e.
	10	16 51	22 4	7 16	11 34	3 52
	18	16 59	22 14	6 53	11 10	3 27
	26	17 7	22 26	6 30	10 46	3 2
♄ Saturnus	2	22 19	-12 23	0 24 e.	5 32 e.	10 40 e.
	12	22 21	12 10	11 46 r.	4 55	10 4
	22	22 23	11 53	11 7	4 17	9 27
♅ Uranus	2	9 49	+13 58	9 55 e.	5 3 r.	0 11 e.
	12	9 49	14 0	9 15	4 23	11 31 r.
	22	9 48	14 4	8 35	3 43	10 51
♆ Neptun	2	2 5	+10 48	2 27 e.	9 19 e.	4 11 r.
	12	2 5	10 44	1 47	8 39	3 31
	22	2 4	10 42	1 7	7 59	2 51

Merkur 4-én a nappal felső együttállásban van, nem látható, — Venus hajnal-csillag. — Mars 4 óra körül reggel felkel — Jupiter 4-én a nappal együttállásban van, nem látható. — Saturnus este látható. — Uranus 9 óra körül este felkel, és reggelig látható. — Neptun jó távcsővel a kos csillagzatban reggel látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelenetek
	ó.	p.	
1	0	20 e.	○ HT. (Holdtölte.)
3	5	— r.	Hold a földközelen.
4	0	— d.	Merkurnak felső együttállása a nappal
4	4	— e.	Jupiternek együttállása a nappal.
6	—	e.	Merkurnak együttáll. Jupiterrel az egy. emelk. Merkur Jupitertől 90°4 ívp.-el délre.
5	11	— r.	Merkur a naptávban.
6	1	— e.	Uranusnak együttáll. a holdd az egy. em. .födés.
10	—	e.	Venusnak legn. éjszaki. napközépi szélessége.
8	3	39 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben.)
12	5	— r.	Marsnak egy. a holddal az egy. emelk.
9	—	e.	Venusnak együttáll. a holddal az egy. emelk.
15	3	— r.	Jupiternek együttáll. a holddal az egy. emelk.
15	7	30 e.	● UH. (Újhold.)
16	9	— r.	Merkurnak együttáll. a holdd. az egy. emelk.
18	11	— e.	Hold a földtávban.
21	0	— d.	Nap a bakban . . . . . Tél kezdete.
3	—	e.	Saturnusnak együttáll. a holdd. az egy. emelk.
24	0	58 r.	○ EN. (Hold az első negyedben.)
25	9	— e.	Merkurnak legnagyobb déli napközépi szélessége.
26	0	— d.	Neptunnak együttállása a holddal az egy. emelk.
30	11	15 e.	○ HT. (Holdtölte.)
31	2	— e.	Hold a földközelen.
6	—	e.	Nap a földközelen.

VI. December 1876.

Csillagfödések

Hó napja	c s i l l a g				
	neve és jegye	nagy- sága	az együtt- állás ideje közép idő ó. p.	egyenes emelkedése ó. p.	elhajlása °
1	Bika 59 χ	5·5	7 19 r.	4 15·0	+25 20·1
2	Anonyma	5·5	0 26 r.	5 1·9	+27 52·3
	Bika β	2	6 20 r.	5 18·5	+28 30·0
	Szekerész 44 α	4·5	11 42 e.	6 7·5	+29 32·5
3	Ikrek 47	5·5	7 47 e.	7 3·7	+27 3·5
4	Ikrek 69 υ	4·5	4 47 r.	7 28·3	+27 10·2
7	Oroszlán 47 ζ	4	6 44 r.	10 26·3	+ 9 56·6
10	Szűz 67 ψ	5·5	5 20 r.	12 47·9	— 8 51·9
20	Bak 49 δ	3	4 22 e.	21 40·2	—16 41·3
	Bak 51 μ	5	7 45 e.	21 46·5	—14 8·0
24	Halak 63 δ	4·5	7 56 e.	0 42·2	+ 6 54·6
28	Bika 17	4·5	4 5 r.	3 37·5	+23 43·3
	Bika 19	5	4 13 r.	3 37·8	+24 4·6
	Bika 20	5	4 27 r.	3 38·5	+23 58·7
	Bika 23	4·5	4 40 r.	3 38·9	+23 33·6
	Bika 25 η	3	5 7 r.	3 40·1	+23 43·2
	Bika 59 χ	5·5	6 29 e.	4 15·0	+25 20·1
30	Bika 186	5·5	3 2 r.	5 45·5	+27 34·8

Nap- és holdfogyatkozások 1876-ra.

1876-ik évben lesz két nap- és két hold-fogyatkozás, melyek közül azonban Budapesten csak a második holdfogyatkozás lesz látható.

I. Holdfogyatkozás 1876. mart. 10-én.

A sötétülés kezdete	6 ó. 37 p. r. bp. k. időben
» » közepé	7 ó. 38 p. r. » » »
» » vége	8 ó. 38 p. r. » „ »

A sötétülés nagysága 3'6 hüvelyk.

A hold a fogyatkozás folyama alatt e következő helyek tetőpontjában van:

282° 18'	keleti	hosszban	Greenwichtől	és	4° 57'	éjsz. szélességben
267 42	»	»	»	»	4 40	»
253 6	»	»	»	»	4 24	»

Ezen fogyatkozás kezdete tehát nyugot Európa- és Afrikában, a fogyatkozás egész folyama pedig Amerikában látható lesz.

Budapesten nem lesz látható, mivel a nap mart. 10-én 6 ó. 25 p-kor felkel.

II. Gyűrűs napfogyatkozás 1876. mart. 25-én.

A fogyatkozás kezdete a földön általában 6 óra után este lesz

188° 34' keleti hosszban Greenwichtől és

5 42 déli szélességben

A gyűrűs fogyatkozás kezdete a földön általában 7 óra után este lesz

170° 45' keleti hosszban Greenwichtől és

8 47 éjszaki szélességben.

A fogyatkozás vége a földön általában 11 óra után este lesz

295° 33' keleti hosszban Greenwichtől, és

52 21 éjszaki szélességben.

E fogyatkozás éjszak-Amerikában lesz látható,

Budapesten nem lesz látható.

Nap- és holdfogyatkozások 1876-ra.

III. Holdfogyatkozás 1876. sept. 3-án.

A sötétülés kezdete	9 ó. 32 p. e. bp. k. időben
» » közepé	10 ó. 39 p. e. » » »
» » vége	11 ó. 46 p. e. » » »

A sötétülés nagysága 4:1 hüvelyk.

A hold a fogyatkozás folyama alatt e következő helyek tetőpontjaiban van :

55° 50'	keleti hosszban	Greenwichtől és	8° 10'	déli szélességben
39 31	»	»	7 53	»
23 13	»	»	* 7 37	»

A fogyatkozás tehát Australia nyugoti felében, Azsia-, Europa-, Afrika- és dél Amerikában látható lesz, tehát **Budapest** is.

IV. Teljes napfogyatkozás 1876. sept. 17-én.

A fogyatkozás kezdete a földön általában 8 óra után este leszén
159° 23' keleti hosszban Greenwichtől, és

9 57 északi szélességben.

A teljes fogyatkozás kezd. a földön általában 9 óra után este leszén
144° 18' keleti hosszban Greenwichtől és

1 17 déli szélességben.

A teljes fogyatkozás vége a földön általában éjfél után leszén
275° 29' keleti hosszban Greenwichtől és

59 35 déli szélességben.

A fogyatk. vége a földön általáb. 18-án reggel 1 óra után leszén
261° 13' keleti hosszban Greenwichtől és

48 19 déli szélességben.

A csendes oceánon látható, **Budapest** nem lesz látható.

Pályakör ferdesége, nap aberratiója, parallaxisa
és sugara, hold parallaxisa és sugara 1876-ra.

Év, hó és nap	pályakör ferdesége ° ' "	☉ Nap			☾ Hold		
		aberra- tiója "	paral- laxisa "	sugara ' "	paral- laxisa ' "	sugara ' "	
1875. dec. 31	23 27 28·0	20·79	9·00	16 17·6	55 13 15	4·3	
1876. jan. 7	23 27 28·1	20·79	9·00	16 17·5	60 7 16	24·4	
	14 28·2	20·78	9·00	17·2	58 38 16	0·3	
	21 28·3	20·77	8·99	16·6	54 5 14	45·7	
	28 28·4	20·76	8·98	15·8	55 45 15	13·1	
" febr. 4	23 27 28·5	20·73	8·98	16 11·9	59 29 16	14·1	
	11 28·6	20·71	8·97	13·6	58 29 15	57·7	
	18 28·8	20·67	8·96	12·2	54 12 14	47·6	
	25 28·9	20·64	8·94	10·6	56 29 15	25·0	
" mart. 3	23 27 29·0	20·62	8·92	16 8·9	59 12 16	9·5	
	10 29·0	20·57	8·90	7·2	57 52 15	47·5	
	17 29·0	20·52	8·88	5·3	54 15 14	48·5	
	24 29·0	20·49	8·87	3·3	57 9 15	36·0	
	31 29·0	20·45	8·85	1·4	59 24 16	12·7	
" apr. 7	23 27 28·9	20 42	8·83	15 59·5	57 1 15	33·8	
	14 28·8	20·37	8·82	57·6	54 12 14	47·6	
	21 28·7	20·33	8·80	55·7	57 34 15	42·8	
	28 28·6	20·28	8·78	54·0	59 57 16	21·9	
" máj. 5	23 27 28·4	20·25	8·77	15 52·4	56 16 15	21·5	
	12 28·3	20·22	8·76	50·9	54 4 14	45·5	
	19 28·1	20·19	8·74	49·5	57 39 15	44·3	
	26 28·0	20·17	8·73	48·3	60 37 16	32·8	
" jun. 2	23 27 27·9	20·15	8·72	15 47·3	55 31 15	9·1	
	9 27·8	20·13	8·72	46·5	53 59 14	44·2	
	16 27·8	20·12	8·71	45·9	57 32 15	42·1	
	23 27·8	20·12	8·71	45·4	61 5 16	40·4	
	30 27·8	20·11	8·70	45·3	55 35 15	10·2	

Pályakör ferdesége, nap aberratiója, parallaxisa
és sugara, hold parallaxisa és sugara 1876-ra.

Év, hó és nap	pályakör		☉ N a p			☾ H o l d	
	ferdesége	0 ' "	aberra-	paral-	sugara	paral-	sugara
			tiója	laxisa		laxisa	
			"	"	' "	' "	' "
1876. jul.	7	23 27 27·8	20·11	8·70	15 45·4	54 3	14 45·1
	14	27·8	20·11	8·70	45·6	57 23	15 39·7
	21	27·9	20·12	8·71	46·1	61 7	16 40·8
	28	28·0	20·14	8·72	46·8	55 36	15 10·4
" aug.	4	23 27 28·1	20·16	8·72	15 47·7	54 16	14 48 7
	11	28·2	20·18	8·73	48·8	57 25	15 40·4
	18	28·3	20·21	8·75	50·0	60 38	16 32·9
	25	28·4	20·24	8·76	51·5	55 40	15 11·6
" sept.	1	23 27 28·5	20·27	8·77	15 53·1	54 36	14 54·0
	8	28·6	20·31	8·79	54·7	57 48	15 46·6
	15	28·6	20·35	8·80	56·5	59 48	16 19·3
	22	28·6	20·39	8·82	58·4	55 38	15 11·1
	29	28·6	20·42	8·84	16 0·3	54 53	14 58·9
" oct.	6	23 27 28·5	20·46	8·86	16 2·3	58 33	15 58·7
	13	28·4	20·50	8·88	4·2	58 56	16 5·0
	20	28·3	20·54	8·90	6·1	55 24	15 7·4
	27	28·2	20·59	8·91	8·0	55 1	15 1·1
" nov.	3	23 27 28·0	20·63	8·92	16 9·8	59 30	16 14·4
	10	27·9	20·66	8·94	11·4	58 18	15 54·8
	17	27·8	20·69	8·95	12·8	55 0	15 0·7
	24	27·6	20·73	8·97	14·2	54 57	15 0·1
" dec.	1	23 27 27·5	20·75	8·98	16 15·3	60 20	16 28·0
	8	27·4	20·77	8·99	16·2	58 8	15 51·9
	15	27·3	20·78	9·00	16·9	54 33	14 53·4
	22	27·3	20·78	9·00	17·4	54 50	14 58·0
	29	27·3	20·79	9·00	17·6	60 39	16 33·2

N a p r e n d s z e r ü n k .

A csillagászok fáradhatatlan buzgósága következtében naprendszerünk évről évre új égi testekkel szaporodik, az 1875-ik évi Almanach megjelenése óta naprendszerünk ismét hat új bolygóval szaporodott, ugyanis a

(138)-ik bolygód

1874. máj. 19-én Toulouse-ban Perrotin által,

(139)-ik bolygód

1874. oct. 13-án Polában Palisa által,

140-ik bolygód

. . . . .

(141)-ik Lumen

1875. jan. 13-án Párisban Henry Pál által,

(142) ik Polana

1875. jan. 28-án Polában Palisa által és

(143) ik Adria

1875. febr. 23-án Polában Palisa által — fölfedeztetett.

A következőkben egy táblázatot bocsátunk közzé, melyben a bolygódok jegye és neve, fölfedezés ideje és helye, régre a fölfedező neve foglaltatik. A bolygódok jegyeire nézve meg kell jegyezni, hogy ezeket ugymint a bolygókat külön jegyekkel jelölték. De a midőn amazok száma gyorsan szaporodott, igen bajos volt mindegyiknek külön-külön helyes jegyet adni; azért a bolygódok most köröcskébe zárt számokkal jelöltetnek, mely számok egyszersmind a bolygódoknak fölfedezési rendjét is előállítják. A bolygódok előbbi jegyei régieknek, az utóbbiak pedig újaknak neveztetnek.

Fölfedezésök idejére nézve, a négy első bolygódot kivéve, melyek a 19-ik század első évtizedében fölfedeztettek, a többiek mind az 1845-ik évtől kezdve, jelen ideig, lettek ismeretesek. Az 1845-ik évtől számítva jelen ideig, az 1846-ik évet kivéve, mind-

egyik év meghozta e tekintetben az észlelők fázadozásainak gyümölcsseit. Ezen évek közül a legtermékenyebb volt az 1868-iki év, melyben 12; azután az 1872-iki év, melyben 11; továbbá az 1861-iki év, melyben 10; az 1857-iki év, melyben 9; az 1852-iki, melyben 8; az 1851-iki, 1866-iki, 1873-iki és 1874-iki évek, melyek mindegyikében 6; végre az 1856., 1858., 1862., 1871., és 1874-iki évek, melyek mindegyikében 5 stb. bolygód fölfedeztetett. Általában az 1845-ik évtől egész mostanáig középszámban egy évre 5 új bolygód fölfedezése esik.

Fölfedezésük helyére nézve **Amerika** áll elül, hol 40 bolygód fölfedeztetett; azután következik franciaország, hol 38; németország, hol 27; továbbá angolország, hol 18 stb. bolygód fölfedeztetett.

A városok közül **Párisé** a dicsőség, hol 23 bolygód fölfedeztetett; azután következik Bilk és Clinton, melyek mindegyikében 20 bolygód fölfedeztetett; továbbá Ann-Arbor, hol 15; **Marseille**, hol 14; **London**, hol 11; **Nápoly**, hol 9 stb. bolygód fölfedeztetett.

A fölfedezők közül legszerencsésebb volt **Luther Bilkben**, ki 20 bolygódot fölfedezett; azután következik **Peters Clintonban**, ki 19; **Watson Ann-Arborban**, ki 15; **Goldschmidt Párisban**, ki 13; **Hind Londonban**, ki 11; **de Gasparis Nápolyban**, ki 9 stb. bolygódot fölfedezett.

A következő táblában vannak a főbolygók azaz a bolygók és bolygódok nevei betű szerint rendezve.

Ezt követik a főbolygók pálya elemrendszerei, ezekben foglaltatik:

1. A főbolygók jegye és neve.
2. Az időszak, részint berlini közép időben kifejezve. Ezen időszak alatt azon időt értjük, melyben a képzelt közép főbolygó, vagyis az egyenletesen mozgó főbolygó, a valódi főbolygóval a pálya nagyobb tengelyében találkozik.
3. Közép éjnapegyzen a pályarendszernek azon eleme, mely az emelkedő pálya-csomó hosszára és a pályahajlásra vonatkozik. Alatta rendszeren az éjnapegyzenvonálnak azon fekvése értendő, a minő volna az a nutatio nélkül.
4. A közép-anomalia, azaz azon szög, melyet a pálya

nagyobb tengelye a főbolygó közép helyéhez húzott vezérsugárral a nap középpontjában képez; ez a napközeltől számíttatik. A főbolygó közép helye alatt értjük azon helyet, melyet a főbolygó a nap körüli körben való egyenletes mozgása következtében elfoglal; ezt a főbolygó valódi helyétől jól meg kell különböztetni, mely a kerülekben van.

5. A főbolygó napközeli hossza azon szög, mely a napközeli és az emelkedő pályacsomó között van; ez a képzelt éjnapegyenesre van viszonyítva.

6. Az emelkedő pálya-csomó hossza alatt azon szögöt értjük, melyet az emelkedő pálya-csomóhoz húzott sugár az éjnap egyenvonallal képez; ez a képzelt éjnap egyenvonalra van viszonyítva.

7. A pálya-hajlás alatt azon szögöt értjük, melyet a főbolygó pályasíkja a nappályakör síkjával képez.

8. A középkiülsőség, mely a gyúpont távolságának arányát adja, a nagyobb féltengelyhez, mely távolság a kerülek középpontjától számíttatik.

9. A pályának nagyobb féltengelye, azaz a főbolygónak középtávolsága a naptól, a földünk távolságát a naptól egységül ölvéve. Ha e távolságokat geographiai mértföldben akarjuk kifejezni, akkor ezeket 20,029.820 számmal kell szorozni, ha fel tesszük, hogy a nap parallaxisa $8''85$.

10. Naponkénti középmozgás. Ha 360 számot a főbolygó keringési idejével elosztjuk, megkapjuk a főbolygó naponkénti mozgását napközépi hosszban és fokokban kifejezve; ezt azután ívmásodpercekre lehet átváltóztatni. Meg kell jegyezni, hogy a keringés csillagzati, vagy is hogy a főbolygónak a nap körüli keringési ideje egy bizonyos álló csillagra vagy az égnek bizonyos álló pontjára nézve van viszonyítva.

Merkur, Venus, földünk, Mars, Jupiter, Saturnus és Uranus főbolygóknak pálya-élemei *Le Verrier* től származnak; ezek a párisi csillagda memoirjában közzé lettek téve; a Neptun pálya-elemrendszere pedig *Kowalski* től származik. A többi főbolygók pálya-elemrendszerei a »Berliner astronomisches Jahrbuch« nyoman vannak összeállítva.

Ezek után következnek a főbolygódok a naptól való távol-

ságuk és csillagzati keringési idejük szerint rendezve, melyekből kitűnik, hogy a bolygók közül *F l o r a* (8) ♃ távolsága a naptól, mely 44,092.000 geogr. mf., a legkisebb, míg *C a m i l l a* (107) távolsága a naptól, mely 71,310.000 geogr. mf. a legnagyobb. A két szélső távolság közti különbség körülbelül 27 millió mf., e térköz közé vannak az eddig fölfedezett bolygók szorítva. Ha e térközöt felezzük, és e hányadost a legkisebb bolygód-távolsághoz adjuk, azt fogjuk tapasztalni, hogy a naphoz közelebb eső félben 106, a távolabb esőben pedig 30 bolygód van, tehát a közelebb eső félben több mint háromszor annyi bolygód van fölfedezve, mint a távolabb esőben. Ez világosan mutatja azt, hogy az eddig fölfedezett bolygók, száma mely jelenleg 113, még jóval fog nagyobbodni. Továbbá *F l o r a* (8) ♃ csillagzati keringése, mely 1193.006 nap, a legkisebb, míg *C a m i l l a* (107), mely 2453.576 nap, a legnagyobb.

Tekintve továbbá a bolygók középkívülségét, látjuk, hogy *L o m i a* (117) bolygónak e középkívülsége, mely 0.0228841, a legkisebb, ellenben a (125)-ik alatti bolygódé, mely 0.3467537, a legnagyobb.

Végre a pálya-hajlásuknál fogva a bolygók közül *M a s s a l i a*-nak (20) van a legkisebb pálya hajlása, mely $0^{\circ} 41' 16'' 0$, míg *P a l l a s*-é (2) ♄ a legnagyobb, mely $34^{\circ} 41' 31'' 0$.

Ezt követik a mellékbolygók, nevezetesen a földünk 1, Jupiter 4, Saturnus 8, Uranus 4 és Neptun 1 mellékbolygójának pálya-elemrendszerei.

Említésre méltó, hogy a földünk holdjának pálya-elemei *H a n s e n* holdtábláiból, Jupiter mellékbolygóié pedig *D a m o i s e a u* tábláiból vannak összeállítva. Jupiter mellékbolygóinak pályahajlásuk a pályakörhöz képest *L a p l a c e* *M e c a n i q u e* célteste-jéből származnak, ellenben valódi átmérő *S t r u v e* méréséből származnak. Saturnus mellékbolygóinak pálya-elemei részben *L a s s e l*-, *J a c o b*-, *B e s s e l*- és *B o n d*-tól származnak, míg Uranus mellékbolygóié *A d a m*-, *H i n d*- és *L a s s e l*-től, végre Neptuné *L e s s e l*, *B o n d* fáradozásainak eredményei.

Bolygók jegyzéke fölfedezésök ideje szerint.

Bolygód jegye és neve	fölfedezés ideje	fölfedezés helye	fölfedező neve
(1) ♃ Ceres	1801. jan. 1-én	Palermo	Piazzi
(2) ♀ Pallas	1802. mart. 28-án	Bréma	Olbers
(3) ♃ Juno	1804. sept. 1-én	Lilienthal	Harding
(4) ♃ Vesta	1807. mart. 29-én	Bréma	Olbers
(5) ♃ Astraea	1845. sept. 8-án	Driesen	Henke
(6) ♃ Hebe	1847. jul. 1-én	Driesen	Henke
(7) ♃ Iris	„ aug. 13-án	London	Hind
(8) ♃ Flora	„ oct. 18-án	London	Hind
(9) ♃ Metis	1848. apr. 26-án	Markree	Graham
(10) ♃ Hygiea	1849. apr. 12-én	Nápoly	de Gasparis
(11) ♃ Parthenope	1850. máj. 11-én	Nápoly	de Gasparis
(12) ♃ Victoria	„ sept. 13-án	London	Hind
(13) Egeria	„ nov. 2-án	Nápoly	de Gasparis
(14) Irene	1851. máj. 19-én	London	Hind
(15) ♃ Eunomia	„ jul. 29-én	Nápoly	de Gasparis
(16) Psyche	1852. mart. 17-én	Nápoly	de Gasparis
(17) ♃ Thetis	„ apr. 17-én	Bilk	Luther
(18) Melpomene	„ jun. 24-én	London	Hind
(19) Fortuna	„ aug. 22-én	Nápoly	de Gasparis
(20) Massalia	„ sept. 19-én	London	Hind
(21) Lutetia	„ nov. 15-én	Páris	Goldschmidt
(22) Calliope	„ nov. 16-án	London	Hind
(23) Thalia	„ dec. 15-én	London	Hind
(24) Themis	1853. apr. 5-én.	Nápoly	de Gasparis

Bolygók jegyzéke fölfedezésök ideje szerint.

Bolygód jegye és neve	fölfedezés ideje	fölfedezés helye	fölfedező neve
(25) Phocaea	1853. apr. 7-én	Marseille	Chacornac
(26) ☿ Proserpina	" máj. 5-én	Bilk	Luther
(27) Euterpe	" nov. 8-án	London	Hind
(28) ♃ Bellona	1854. mart 1-én	Bilk	Luther
(29) Amphitrite	" mart. 1-én	London	Marth
(30) Urania	" jul. 22-én	London	Hind
(31) Euphrosyne	" sept. 2-án	Washington	Ferguson
(32) Pomona	" oct. 26-án	Páris	Goldschmidt
(33) Polyhymnia	" oct. 28-án	Páris	Chacornac
(34) Circe	1855. apr. 16-án	Páris	Chacornac
(35) ♃ Leucothea	" apr. 19-én	Bilk	Luther
(36) Atalante	" oct. 5-én	Páris	Goldschmidt
(37) † Fides	" oct. 5-én	Bilk	Luther
(38) Leda	1856. jan. 12-én	Páris	Chacornac
(39) Laetitia	" febr. 8-án	Páris	Chacornac
(40) Harmonia	" mart. 31-én	Páris	Chacornac
(41) Daphne	" máj. 22-én	Páris	Goldschmidt
(42) Isis	" máj. 23-án	Oxford	Pogson
(43) Ariadne	1857. apr. 15-én	Oxford	Pogson
(44) Nysa	" máj. 27-én	Páris	Goldschmidt
(45) Eugenia	" jun. 26-án	Páris	Goldschmidt
(46) Hestia	" aug. 16-án	Oxford	Pogson
(47) Aglaja	" sept. 15-én	Bilk	Luther
(48) Doris	" sept. 19-én	Páris	Goldschmidt

Bolygók jegyzéke fölfedezésük ideje szerint.

Bolygód jegye és neve	fölfedezés ideje	fölfedezés helye	fölfedező neve
(49) Pales	1857. sept. 19-én	Páris	Goldschmidt
(50) Virginia	„ oct. 4-én	Washington	Ferguson
(51) Nemausa	1858. jan. 22-én	Nismes	Laurent
(52) Europa	„ febr. 4-én	Páris	Goldschmidt
(53) Calypso	„ apr. 4-én	Bilk	Luther
(54) Alexandra	„ sept. 10-én	Páris	Goldschmidt
(55) Pandora	1858. sept. 10-én	Albany	Searle és Schubert
(56) Melete	1857. sept. 9-én	Páris	Goldschmidt
(57) Mnemosyne	1859. sept. 22-én	Bilk	Luther
(58) Concordia	1860. mart. 24-én	Bilk	Luther
(59) Elpis	„ sept. 12-én	Páris	Chacornac
(60) Echo	„ sept. 9-én	Páris	Goldschmidt
(61) Danaë	„ sept. 15-én	Washington	Ferguson
(62) Erato	„ sept. 14-én	Berlin	Förster és Lasser
(63) Ausonia	1861. febr. 11-én	Nápoly	de Gasparis
(64) Angelina	„ mart. 5-én	Marseille	Tempel
(65) Cybele	„ mart. 9-én	Marseille	Tempel
(66) Maja	„ apr. 10-én	Cambridge(Sz.O.)	Tuttle
(67) Asia	„ apr. 17-én	Madras	Pogson
(68) Leto	„ apr. 29-én	Bilk	Luther
(69) Hesperia	„ apr. 29-én	Milano	Schiaparelli
(70) Panopaea	„ máj. 5-én	Páris	Goldschmidt
(71) Niobe	„ aug. 13-án	Bilk	Luther
(72) Feronia	„ máj. 29-én	Clinton(Sz.O.)	Safford és Peters

Bolygódok jegyzéke fölfedezésök ideje szerint.

Bolygód jegye és neve	fölfedezés ideje	fölfedezés helye	fölfedező neve
(73) Clytia	1862. apr. 7-én	Cambridge(Sz.O.)	Tuttle
(74) Galatea	„ aug. 23-én	Marseille	Tempel
(75) Eurydice	„ sept. 22-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(76) Freia	„ oct. 21-én	Copenhága	d' Arrest
(77) Frigga	„ nov. 12-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(78) Diana	1863. mart. 15-én	Bilk	Luther
(79) Eurynome	„ sept. 14-én	Ann-Arbor(Sz.O.)	Watson
(80) Sappho	1864. febr. 2-án	Madras	Pogson
(81) Terpsichore	„ sept. 30-án	Marseille	Tempel
(82) Alcmene	„ nov. 27-én	Bilk	Luther
(83) Beatrix	1865. apr. 23-án	Nápoly	de Gasparis
(84) Clio	„ aug. 25-én	Bilk	Luther
(85) Jo	„ sept. 19-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(86) Semele	1866. jan. 4-én	Berlin	Tietjen
(87) Sylvia	„ máj. 16-án	Madras	Pogson
(88) Thisbe	„ jun. 15-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(89) Julia	„ aug. 16-án	Marseille	Stephan
(90) Antiope	„ oct. 1-én	Bilk	Luther
(91) Aegina	„ nov. 4-én	Marseille	Stephan
(92) Undina	1867. jul. 7-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(93) Minerva	„ aug. 24-én	Ann-Arbor(Sz.O.)	Watson
(94) Aurora	„ sept. 6-án	Ann-Arbor(Sz.O.)	Watson
(95) Arethusa	„ nov. 23-án	Bilk	Luther
(96) Aegle	1868. febr. 17-én	Marseille	Coggia

Bolygódok jegyzéke fölfedezésök ideje szerint.

Bolygód jegye és neve	fölfedezés ideje	fölfedezés helye	fölfedező neve
(97) Clotho	1868. febr. 17-én	Marseille	Tempel
(98) Janthe	„ apr. 18-án	Clinton(Sz.O.)	Peters
(99) Dike	„ máj. 28-án	Marseille	Borelly
(100) Hecate	„ jul. 11-én	Ann-Arbor(Sz.O.)	Watson
(101) Helena	„ aug. 15-én	Ann-Arbor(Sz.O.)	Watson
(102) Miriam	„ aug. 22-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(103) Hera	„ sept. 7-én	Ann-Arbor (Sz.O.)	Watson
(104) Clymene	„ sept. 13-án	Ann-Arbor (Sz.O.)	Watson
(105) Artemis	„ sept. 16-án	Ann-Arbor (Sz.O.)	Watson
(106) Dione	„ oct. 10-én	Ann-Arbor (Sz.O.)	Watson
(107) Camilla	„ nov. 17-én	Madras	Pogson
(108) Hecuba	1869. apr. 2-án	Bilk	Luther
(109) Felicitas	„ oct. 9-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(110) Lydia	1870. apr. 19-én	Marseille	Borelly
(111) Ate	„ aug. 14-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(112) Iphigénia	„ sept. 19-én	Clinton(Sz.O.)	Peters
(113) Amalthea	1871. mart. 12-én	Bilk	Luther
(114) Cassandra	„ jul. 23-án	Clinton(Sz.O.)	Peters
(115) Thyra	„ aug. 6-án	Ann-Arbor(Sz.O.)	Watson
(116) Sirona	„ sept. 8-án	Clinton(Sz.O.)	Peters
(117) Lomia	„ sept. 12-én	Marseille	Borelly
(118) Peitho	1872. mart. 15-én	Bilk	Luther
(119) Althaea	„ apr. 3-án	Ann-Arbor(Sz.O.)	Watson
(120) Lachesis	„ apr. 10-én	Marseille	Borelly

Bolygódok jegyzéke fölfedezésök ideje szerint.

Bolygód jegye és neve	fölfedezés ideje	fölfedezés helye	fölfedező neve
(121) Hermione	1872. máj. 12-én	Ann-Arbor (Sz.o.)	Watson
(122) Gerda	" jul. 31-én	Clinton (Sz.O.)	Peters
(123) Brunhilda	" " "	Clinton (Sz.O.)	Peters
(124) Alceste	" aug. 23-án	Clinton (Sz.O.)	Peters
(125)	" sept. 11-én	Páris	Henry Prosper
(126) Velleda	" nov. 5-én	Páris	Henry Pál
(127) Johanna	" " "	Páris	Henry Prosper
(128) Nemesis	" nov. 25-én	Ann Arbor (Sz.O.)	Watson
(129) Antigone	1873. febr. 6-án	Clinton (Sz.O.)	Peters
(130) Electra	" febr. 17-én	Clinton (Sz.O.)	Peters
(131) Vala	" máj. 27-én	Marseille	Borelly
(132) Aethra	" jun. 17-én	Marseille	Coggia
(133) Cyrene	" aug. 26-án	Ann-Arbor (Sz.O.)	Watson
(134) Sophrosyna	" sept. 27-én	Bilk	Luther
(135) Hertha	1874. febr. 18-án	Clinton (Sz.O.)	Peters
(136)	" mart. 18-án	Pola	Palisa
(137)	" apr. 21-én	Pola	Palisa
(138)	" máj. 19-én	Toulouse	Perrotin
(139)	" oct. 10-én	Peking	Watson
(140)			
(141) Lumen	1875. jan. 13-án	Paris	Henry Pál
(142) Polana	" jan. 28-án	Pola	Palisa
(143) Adria	" febr. 23-án	Pola	Palisa

A főbolygók nevei betű szerint rendezve.

F ö b o l y g ó k					
sorszám	neve és jegye	sorszám	neve és jegye	sorszám	neve és jegye
1	Adria (143)	26	Brunhilda (123)	51	Eugenia (45)
2	Aegina (91)	27	Calliope (22)	52	Eunomia ♃ (15)
3	Aegle (96)	28	Calypso (53)	53	Euphrosyne (31)
4	Aethra (132)	29	Camilla (107)	54	Europa (52)
5	Aglaja (47)	30	Cassandra (114)	55	Eurydice (75)
6	Alceste (124)	31	Ceres ♄ (1)	56	Eurynome (79)
7	Alcmene (82)	32	Circe (34)	57	Euterpe (27)
8	Alexandra (54)	33	Clio (84)	58	Felicitas (109)
9	Althaea (119)	34	Clotho (97)	59	Feronia (72)
10	Amalthea (113)	35	Clymene (104)	60	Fides † (37)
11	Amphitrite (29)	36	Clytia (73)	61	Flora ♃ (8)
12	Angelina (64)	37	Concordia (58)	62	Fortuna (19)
13	Antigone (129)	38	Cybele (65)	63	Föld ♂
14	Antiope (90)	39	Cyrene (133)	64	Freia (76)
15	Arethusa (95)	40	Danaë (61)	65	Frigga (77)
16	Ariadne (43)	41	Daphne (41)	66	Galatea (74)
17	Artemis (105)	42	Diana (78)	67	Gerda (122)
18	Asia (67)	43	Dike (99)	68	Harmonia (40)
19	Astraea ♃ (5)	44	Dione (106)	69	Hebe ♃ (6)
20	Atalante (36)	45	Doris (48)	70	Hecate (100)
21	Ate (111)	46	Echo (60)	71	Hecuba (103)
22	Aurora (94)	47	Egeria (13)	72	Helena (101)
23	Ausonia (63)	48	Electra (130)	73	Hera (103)
24	Beatrix (83)	49	Elpis (59)	74	Hermione (121)
25	Bellona ♂ (28)	50	Erato (62)	75	Hertha (135)

A főbolygók nevei betű szerint rendezve.

F ö b o l y g ó k

sorszáma	neve és jegye	sorszáma	neve és jegye	sorszáma	neve és jegye
76	Hesperia (69)	101	Melete (56)	126	Saturnus ♄
77	Hestia (46)	102	Melpomene (18)	127	Semele (86)
78	Hygiea ☿ (10)	103	Merkur ☿	128	Sirona (116)
79	Irene (14)	104	Metis ♃ (9)	129	Sophrasyné (134)
80	Iphigenia (112)	105	Minerva (93)	130	Sylvia (87)
81	Iris ♃ (7)	106	Miriam (102)	131	Terpsichore (81)
82	Isis (42)	107	Mnemosyne (57)	132	Thalia (23)
83	Janthe (98)	108	Nemausa (51)	133	Themis (24)
84	Jo (85)	109	Nemesis (128)	134	Thetis ♃ (17)
85	Johanna (127)	110	Neptun ♆	135	Thisbe (88)
86	Julia (89)	111	Niobe (71)	136	Thyra (115)
87	Juno ♃ (3)	112	Nisa (44)	137	Undina (92)
88	Jupiter ♃	113	Pales (49)	138	Urania (30)
89	Lachesis (120)	114	Pallas ♃ (2)	139	Uranus ♅
90	Laetitia (39)	115	Pandora (55)	140	Vala (131)
91	Leda (38)	116	Panopaea (70)	141	Velleda (126)
92	Leto (68)	117	Parthenope ♃ (11)	142	Venus ♀
93	Leucothea ♃ (35)	118	Peitho (118)	143	Vesta ♃ (4)
94	Lomia (117)	119	Phocaea (25)	144	Victoria ♃ (12)
95	Lumen (141)	120	Polana (142)	145	Virginia (59)
96	Lutetia (21)	121	Polyhymnia (33)	146	..... (125)
97	Lydia (110)	122	Pomona (32)	147	..... (136)
98	Maja (66)	123	Proserpina ♃ (26)	148	..... (137)
99	Mars ♂	124	Psyche (16)	149	..... (138)
100	Massalia (20)	125	Sappho (80)	150	..... (139)
				151	..... (140)

I. A főbolygók pályá-

Főbolygó jegye és neve	időszak		közép- éjnap- egyen	közép anomalía			napközeli hossza		
	közép időben p. = párisi idő b. = berlini idő			0	'	"	0	'	"
☿ Merkur	1850. jan. 1. p.	az időszak		252	8	6.5	75	7	13.9
♀ Venus	1850. jan. 1. p.	az időszak		116	6	0.2	129	27	14.5
♁ Föld	1850. jan. 1. p.	az időszak		0	25	22.0	100	21	21.5
♂ Mars	1850. jan. 1. p.	az időszak		110	22	37.6	333	17	53.7
① ♃ Ceres	1874. dec. 25. 0 b.	az időszak		313	46	50.0	149	37	49.3
② ♀ Pallas	1874. nov. 1. 0 b.	az időszak		305	41	34.9	121	53	19.7
③ ♃ Juno	1874. nov. 1. 0 b.	az időszak		352	31	47.4	54	50	14.5
④ ♃ Vesta	1874. dec. 7. 0 b.	az időszak		176	44	33.3	250	56	51.5
⑤ ♃ Astraea	1874. dec. 7. 0 b.	az időszak		316	12	3.4	134	56	53.7
⑥ ♃ Hebe	1874. sep. 15. 0 b.	1874. 0		345	39	11.1	15	15	41.4
⑦ ♃ Iris	1850. jan. 0. 0 b.	az időszak		166	7	9.0	41	23	21.1
⑧ ♃ Flora	1848. jan. 1. 0 b.	az időszak		35	54	3.6	32	54	28.3
⑨ ♃ Metis	1858. jun. 30. 0 b.	az időszak		57	4	34.7	71	3	52.1
⑩ ♃ Hygiea	1873. sept. 2. 0 b.	1870. 0		90	7	10.7	237	57	49.0
⑪ ♃ Parthenope	1874. oct. 15. 0 b.	1874. 0		53	37	1.2	318	1	56.7
⑫ ♃ Victoria	1851. jan. 0. 0 b.	az időszak		66	2	39.9	301	39	25.0
⑬ ♃ Egeria	1850. jan. 0. 0 b.	az időszak		210	46	34.3	120	9	58.2
⑭ ♃ Irene	1874. dec. 14. 0 b.	1870. 0		282	28	25.6	180	10	39.3
⑮ ♃ Eunomia	1854. jan. 0. 0 b.	az időszak		122	5	31.5	27	52	0.5
⑯ ♃ Psyche	1874. jul. 23. 0 b.	1870. 0		300	16	30.7	15	8	5.3
⑰ ♃ Thetis	1873. nov. 9. 0 b.	1870. 0		136	49	20.0	261	32	54.9
⑱ ♃ Melpomene	1854. jan. 0. 0 b.	az időszak		80	4	37.0	15	5	31.0
⑲ ♃ Fortuna	1874. máj. 10. 0 b.	1870. 0		204	30	22.5	30	57	27.2
⑳ ♃ Massalia	1874. aug. 7. 0 b.	1870. 0		224	57	30.3	99	1	31.7

elem rendszerei.

II.

emelkedő pálya csomó hossza 0 / ' "	pálya- hajlása 0 / ' "	közép- kivüliség	pálya nagyobb fél- tengelye	naponkénti közép- mozgás "	
80 27 48·5	3 5 9·5	0·1621073	2·435443	933·55438	(21)
66 36 4·6	13 43 46·6	0·0987775	2·909943	714·79213	(22)
67 37 15·4	10 13 31·6	0·2296836	2·630155	831·8299	(23)
35 48 49·2	0 48 39·4	0·1242168	3·135678	639·013125	(24)
214 5 20·6	21 34 39·3	0·2558034	2·399308	954·72359	(25)
45 54 59·3	3 35 47·7	0·0873359	2·656067	819·68468	(26)
93 51 20·1	1 35 30·4	0·1739115	2·347195	986·69440	(27)
144 36 11·5	9 22 1·2	0·1534951	2·776518	766·9301	(28)
356 40 46·5	6 7 4·6	0·0742308	2·525299	869·03522	(29)
303 7 39·1	2 6 9·5	0·1268405	2·365278	975·4016	(30)
31 30 29·1	26 28 45·5	0·2227411	3·147272	635·48443	(31)
220 42 55·2	5 28 49·9	0·0830164	2·587289	852·587992	(32)
9 3 57·2	1 56 18·7	0·3399784	2·861326	733·0873	(33)
184 45 57·1	5 26 33·5	0·1072855	2·686454	805·81906	(34)
355 40 56·4	8 12 1·5	0·2237000	2·992310	685·4834	(35)
359 13 53·5	18 42 12·8	0·3023421	2·745176	780·1018	(36)
8 14 36·3	3 7 5 0	0·1746822	2·643373	825·5985	(37)
296 23 42·0	6 57 10·1	0·1521100	2·741492	781·6748	(38)
157 20 57·2	10 22 17·9	0·1125794	2·769383	769·89607	(39)
93 34 54·2	4 15 48·4	0·0465912	2·267253	1039·3353	(40)
179 4 57·3	16 0 26·3	0·2705645	2·760210	773·73729	(41)
84 27 51·7	8 34 32·9	0·2256152	2·440063	930·9057	(42)
264 30 43 4	3 27 44·6	0·1670906	2·203550	1084·7315	(43)
131 3 49·8	3 42 1·1	0·1508827	2·422713	940·91886	(44)
148 7 26·9	6 35 40·3	0·0832488	2·719900	791·00251	(45)

III.

A főbolygók pályá-

Főbolygó jegye és neve	időszak közép időben b. = berlini idő	közép- éjnap- egyen	közép	napközeli
			anomalía	hossza
			0 ' "	0 ' "
(46) Hestia	1870. jan. 0·0 b.	1870·0	359 33 15·9	354 14 18·7
(47) Aglaja	1874. jan. 15·0 b.	1870·0	158 40 10·9	312 44 23·0
(48) Doris	1874. oct. 20 0 b.	1870·0	322 1 22·8	70 18 34·8
(49) Pales	1874. dec. 25·0 b.	1870·0	40 1 48·5	31 31 44·8
(50) Virginia	1872. feb. 20 0 b.	1870·0	120 49 1·6	10 8 59·2
(51) Nemausa	1873. máj. 5·0 b.	1870·0	57 44 19·2	174 34 36·5
(52) Europa	1872. jan. 1·0 b.	1870·0	232 35 20·0	106 37 2·7
(53) Calypso	1873. sep. 20·0 b.	az időszak	302 1 7·6	92 38 44·4
(54) Alexandra	1858 dec. 30·0 b.	az időszak	52 11 19·7	294 16 3·2
(55) Pandora	1871. oct. 23·0 b.	1870·0	304 19 6·3	10 31 55·4
(56) Melete	1874. oct. 21·0 b.	1870·0	66 25 11·3	294 37 0·5
(57) Mnemosyne	1866. dec. 8·0 b.	1870·0	59 54 8·3	53 55 9·3
(58) Concordia	1865. jan. 7 0 b.	az időszak	21 24 4·2	189 10 5·0
(59) Elpis	1865. jan. 7·0 b.	az időszak	334 18 57·1	18 18 43·6
(60) Echo	1870. jan. 0·0 b.	1870·0	94 43 27·8	98 36 53·5
(61) Danaë	1874. apr. 6·0 b.	1874·0	225 12 35·7	343 41 53·8
(62) Erato	1874 dec. 26·0 b.	1870·0	180 40 48·9	38 27 17·9
(63) Ausonia	1873. jul. 24 0 b.	1870 0	29 29 34·8	270 10 33·2
(64) Angelina	1865. jan. 7·0 b.	az időszak	355 46 58·1	123 37 27·7
(65) Cybele	1873. an. 25·0 b.	1870·0	247 32 29·2	259 35 38·5
(66) Maja	1872. aug. 25·6 b.	1872·0	357 11 0·0	46 21 12·0
(67) Asia	1873. oct. 11·0 b.	1870·0	52 13 12·5	306 31 32·3
(68) Leto	1864. feb. 22·0 b.	az időszak	107 30 19·6	345 5 41·6
(69) Hesperia	1871. feb. 25·0 b.	1870·0	18 7 16·6	108 10 28·2
(70) Panopaea	1870. sep. 18·0 b.	1870·0	22 3 56·6	299 48 51·6

elem rendszerei.

emelkedő pálya-csomó hossza	pálya- hajlása	közép- kivüliség	pálya nagyobb fél- tengelye	napenkénti közép- mozgás	
0 ' "	0 ' "			"	
181 30 35·3	2 17 30·0	0·1641667	2·526460	883·56391	(46)
4 11 24·7	5 0 35·2	0·1329023	2·878610	726·49430	(47)
185 4 6·3	6 29 16·2	0·0716952	3·112854	646·05374	(48)
290 32 47·7	3 8 18·5	0·2355370	3·084031	655·13143	(49)
173 45 11·6	2 47 51·3	0·2851629	2·651973	821·58576	(50)
175 43 44·6	9 57 5·2	0·0672307	2·365159	975·47484	(51)
129 45 22·4	7 26 30·3	0·1054565	3·099627	650·50791	(52)
144 3 9·3	5 6 31·9	0·2025841	2·620692	836·34063	(53)
313 49 25·8	11 46 58·7	0·1986822	2·709342	795·62672	(54)
10 51 51·6	7 13 52·9	0·1428746	2 760386	773·6632	(55)
194 6 58·1	8 1 54·0	0·2363266	2·597041	847·79009	(56)
200 6 4·1	15 10 20·5	0·1092881	3·155462	633·01220	(57)
161 19 50·3	5 1 50·5	0·042563	2·700373	799·59642	(58)
170 20 26·9	8 37 14·6	0·1172615	2·713096	793·97881	(59)
192 5 39·5	3 34 16·7	0 1847414	2·393044	958·47412	(60)
334 12 58·9	18 14 47·8	0·1610470	2·988676	686·73382	(61)
125 42 39·7	2 12 23·9	0·1734329	3·129531	640·89605	(62)
337 58 9 8	5 47 35·4	0·1246766	2·395773	956·83703	(63)
311 10 13·3	1 19 54·3	0·1281932	2·681927	808·31196	(64)
158 42 56·8	3 28 40·4	0 1130910	3·434748	557·39636	(65)
8 16 36·0	3 5 6 0	0·1654780	2·649537	822·7061	(66)
202 37 35·2	5 59 20·5	0·1864892	2·421035	941·90020	(67)
44 53 5·6	7 57 34·6	0 1882824	2·780540	765·27658	(68)
187 3 13·9	8 27 55·1	0·1711594	2·977903	690·46377	(69)
48 18 21·8	11 38 13·9	0·1826488	2·613872	839·614466	(70)

IV. A főbolygók pályá-

Főbolygó jegye és neve	időszak közép-időben b. = berlini idő	közép- éjnap- egyén	közép	napközél
			anomalía	hossza
			0 ' "	0 ' "
(71) Niobe	1871.oct.13·0 b.	1870·0	171 55 31·4	221 23 27·5
(72) Feronia	1870.jan.0·0 b.	1870·0	93 23 59·6	307 58 10·4
(73) Clytia	1871.dec.2·0 b.	1870·0	200 57 42·6	56 57 45·0
(74) Galatea	1874.mart.19·0 b.	1870·0	166 27 38·5	7 49 25·4
(75) Eurydice	1874.apr.6·5 b.	1870·0	251 22 13·7	335 16 13·6
(76) Freia	1874.sept.9·0 b.	1870·0	274 2 3·1	92 41 41·3
(77) Frigga	1870.jan.0·0 b.	1870·0	197 35 33·7	58 27 49·6
(78) Diana	1873.nov.21·0 b.	1870·0	226 25 1·6	121 9 8·1
(79) Eurynome	1874.jul.20·0 b.	1870·0	275 23 48·6	44 16 7·1
(80) Sappho	1865.dec.3·0 b.	1870·0	66 19 36·0	355 10 4·3
(81) Terpsichore	1864.oct.6·0 b.	1870·0	333 26 20·6	48 33 38·9
(82) Alcmene	1873.nov.21·0 b.	1870·0	297 48 1·0	132 12 47·8
(83) Beatrix	1870.oct.28·0 b.	1870·0	175 16 28·6	191 47 26·0
(84) Clío	1869.máj.26·0 b.	1870·0	4 35 8·3	339 28 49·9
(85) Jo	1870.jan.0·0 b. az időszak		29 53 46·1	322 34 31·5
(86) Semele	1871.dec.2·0 b.	1870·0	34 4 59·8	29 35 29·5
(87) Sylvia	1866.máj.16·0 b.	1866·0	273 20 51·9	337 23 5·9
(88) Thisbe	1871.oct.3·0 b.	1870·0	40 15 6·8	308 25 28·7
(89) Julia	1866.oct.29·0 b.	1870·0	351 46 27·4	353 17 56·4
(90) Antiope	1874.jan.5·0 b.	1870·0	156 29 2·9	301 37 31·2
(91) Aegina	1874.sep.11·0 b.	1870·0	281 1 54·4	80 15 18·8
(92) Undina	1871.apr.6·0 b.	1870·0	216 40 33·1	331 18 49·1
(93) Minerva	1872.nov.6·0 b.	1870·0	109 32 48·4	274 43 34·4
(94) Aurora	1873.nov.1·5 b.	1870·0	0 8 27·9	45 27 20·4
(95) Arethusa	1872.sept.7·0 b.	1870·0	342 57 16·8	31 16 24·6

elem rendszerei.

IV.

emelkedő pálya-csomó hossza	pálya- hajlása	közép kivütliség	pálya nagyobb fél- tengelye	naponkénti közép- mozgás	
0 ' "	0 ' "			"	
316 22 1·6	23 19 38·0	0·1743405	2·753848	776·41863	(71)
207 48 31·7	5 23 52 9	0·1197802	2·266077	1040·14680	(72)
7 43 59·0	2 24 21·9	0·0426143	2·664935	815·6034	(73)
197 44 16·0	3 59 37·8	0 2359921	2·785255	763·33245	(74)
359 47 58·4	5 0 37·7	0·3057585	2·673544	811·66253	(75)
212 4 32·0	2 2 46·0	0·1742168	3·409294	563·65038	(76)
2 12 51·6	2 28 6·6	0·1361191	2 673655	811·6121	(77)
333 55 8·4	8 38 45·4	0·2053402	2·623200	835·1396	(78)
206 35 25·7	4 36 55·5	0·1944707	2·443618	928·87365	(79)
218 35 23·7	8 36 48·9	0·2001047	2·296147	1019·78147	(80)
2 36 27·3	7 55 39·6	0·2109902	2·853321	736·174424	(81)
26 52 16·5	2 51 6·7	0·2203423	2·764616	771·88782	(82)
27 32 3·5	5 0 17·7	0·0859043	2·430053	936·66160	(83)
327 24 20·1	9 22 31·5	0·2364340	2·361731	977·5994	(84)
203 55 58·8	11 53 15·8	0·1911540	2·653895	820·69328	(85)
87 57 6·4	4 47 37·8	0·2100822	3·111991	646·32239	(86)
76 27 18·4	10 47 8·6	0·0758184	3·488110	544·6710	(87)
277 44 33·3	5 14 28·0	0·1631757	2·767320	770·75734	(88)
311 33 2·6	16 10 50·4	0 1805349	2·551009	870·841225	(89)
71 20 1·0	2 16 38 7	0·1720690	3·134939	639·23864	(90)
10 59 11·6	2 8 10·7	0·1087300	2·589495	851·49872	(91)
102 44 27·5	9 56 57·6	0·1023816	3·185126	624·18976	(92)
5 3 40·3	8 36 34·3	0·1405417	2·753664	776·49465	(93)
4 32 46·0	8 5 10·4	0·0869843	3·160802	631·4088	(94)
244 22 3·5	12 51 31·6	0·1454638	3·078506	656·89406	(95)

V. A főbolygók pályá-

Főbolygó jegye és neve	időszak	közép- éjnap- egyen	közép anomalia	napközeli hossza
	közép időben b. = berlini idő			
			0 ' "	0 ' "
(96) Aegle	1873.mart.6·0 b.	1870·0	327 4 27·2	163 9 59·3
(97) Clotho	1874. jul. 4·5 b.	1870·0	238 18 17·4	65 30 38·3
(98) Janthe	1870. jan. 0·0 b.	1870·0	166 4 27·9	147 57 1·3
(99) Dike	1868. jun. 5·0 b.	1868·0	350 36 10·7	240 35 34·4
(100) Hecate	1868. jul. 10·0 b.	1870·0	358 7 52 5	307 59 4·7
(101) Helena	1868. aug. 15·5 b	1870·0	11 26 15·2	327 59 14·8
(102) Miriam	1870. jan. 0·0 b. az időszak		114 31 40 6	354 41 26·6
(103) Hera	1872. jul. 29·0 b.	1870·0	345 41 22·2	321 19 7·6
(104) Clymene	1868. sep. 13·5 b	1870·0	317 33 5·9	58 13 53·0
(105) Artemis	1868. sep. 28·0 b.	1870·0	102 39 19·3	242 37 38·0
(106) Dione	1869. jan. 0·0 b.	1870·0	6 25 35·2	27 13 58·4
(107) Camilla	1868. dec. 19·5 b	1868·0	303 7 6·0	112 49 57·6
(108) Hecuba	1871. sep. 13·0 b.	1870·0	162 58 18·5	173 49 21·7
(109) Felicitas	1875. jan. 31·5 b.	1875·0	51 23 0·2	56 0 59·9
(110) Lydia	1872. nov. 4·5 b.	1870·0	64 14 39·2	331 40 0·3
(111) Ate	1873. máj. 5·0 b.	1870·0	93 11 33·6	108 32 35·1
(112) Iphigenia	1874. oct. 27·5 b.	1874·0	52 39 49·5	338 9 20·3
(113) Amalthea	1874. jan. 0·0 b	1870·0	255 11 42·8	199 10 52·7
(114) Cassandra	1874. jan. 0·0 b.	1874·0	359 37 6 6	153 5 51·1
(115) Thyra	1874. máj. 20·0 b	1870·0	208 34 6·8	43 2 43·0
(116) Sirona	1874. máj. 8·0 b.	1870·0	59 28 6·9	152 44 57·9
(117) Lomia	1871. sep. 15 5 b.	1870·0	309 23 44·0	48 37 18·0
(118) Peitho	1872. mart. 31·0 b.	1872·0	84 20 37·5	77 19 34·9
(119) Althaea	1872. máj. 1·5 b.	1872·0	195 5 3·3	12 45 35·1
(120) Lachesis	1872. máj. 1·0 b.	1872·0	335 12 55·6	220 19 10·9

elem rendszerei.

V.

emelkedő pálya-csomó hossza	pálya- hajlása	közép kivüliség	pálya nagyobb fél- tengelye	napenkénti közép- mozgás	
o ' "	o ' "			"	
322 49 44·4	16 6 47·3	0·1404772	3·049718	656·21891	(96)
160 35 38·7	11 45 36·9	0·2581212	2·667154	814·58117	(97)
354 18 2·3	15 32 53·4	0·1896043	2 687811	805·2086	(98)
41 43 41·5	13 53 17·3	0·2383908	2·796654	758 662	(99)
128 26 45·8	6 22 10·6	0·1565207	3·097844	650·7544	(100)
343 41 15·1	10 11 22·0	0·1391923	2·584307	854 06431	(101)
211 36 33·3	5 4 58·7	0·2551106	2·660866	817·4706	(102)
136 10 24·2	5 24 2·1	0·0806387	2·702047	798·85365	(103)
44 13 57·8	2 51 50·5	0·1772718	3·151161	634·3085	(104)
187 57 2·3	21 31 36·4	0·1728562	2·376103	968·74316	(105)
63 16 46·0	4 38 23·3	0·1828743	3·160504	631·4980	(106)
175 41 20·3	9 47 41·5	0·1227162	3·560180	528·200	(107)
352 17 11·9	4 24 10·3	0·1005204	3·211262	616·58512	(108)
4 58 28·4	8 2 48·3	0·2988178	2·695193	801·90242	(109)
57 9 6·8	5 59 18·0	0·0797635	2·740160	782·2441	(110)
306 13 1·3	4 56 43·1	0·1059994	2·593845	849·358	(111)
324 3 1·4	2 36 47·7	0·1285514	2·433490	934·67883	(112)
123 4 38·7	5 2 19·4	0·0877787	2·376545	968·4740	(113)
164 24 12·1	4 54 31·2	0·1401121	2·675815	810·6292	(114)
308 56 53·2	11 34 35·6	0·1938753	2·379092	966·91511	(115)
64 18 32·6	3 35 10·9	0·1439455	2·766093	771·2703	(116)
349 30 20·1	14 57 28·4	0·0228841	2·99 7111	686·0326	(117)
47 25 45·4	7 47 36·0	0·1645670	2·437682	932·26891	(118)
203 53 34·1	5 46 44·1	0·0839377	2·580018	856·1944	(119)
342 39 56·2	6 59 52·1	0·0544080	3·153624	640·1650	(120)

VI. A főbolygók pályá-

Főbolygó jegye és neve	időszak	közép éjnap- egyen	közép anomalía	napközeli hossza
	közép-időben p. = párisi idő b. = berlini idő			
(121) Hermione	1872. jun. 9.5 b.	1872.0	259 26 32.0	0 28 49.4
(122) Gerda	1875. jan. 1.5 b.	1870.0	258 33 5.3	208 37 54.4
(123) Brunhilda	1872. jan. 0.0 b.	1872.0	214 22 0.5	71 51 32.9
(124) Alceste	1872. aug. 26.5 b	1870.0	79 18 28.3	245 33 42.5
(125)	1872. sep. 12.0 b.	1872.0	64 45 29.0	251 10 25.0
(126) Velleda	1874. jan. 0.0 b.	1870.0	149 55 16.5	317 45 50.3
(127) Johanna	1874. apr. 17.0 b	1874.0	35 3 41.8	122 55 29.8
(128) Nemesis	1873. feb. 25.5 b.	1872.0	59 55 44.4	12 14 30.5
(129) Antigone	1874. jan. 0.0 b.	1874.0	346 24 11.0	240 49 9.1
(130) Electra	1874. jan. 0.0 b.	1874.0	164 8 0.4	20 12 51.9
(131) Vala	1874. oct. 23.0 b.	1870.0	123 46 6.3	258 25 43.1
(132) Aethra	1873. jun. 18.5 b	1873.0	79 33 58.8	152 38 14.8
(133) Cyrene	1873. oct. 17.5 b.	1870.0	86 40 30.2	247 51 45.1
(134) Sophrosyne	1874. jan. 0.0 b.	1870.0	312 30 21.0	66 44 4.6
(135) Hertha				
(136)	1874. apr. 4.4 b.	1874.0	251 54 45.1	121 3 15.5
(137)				
(138)				
(139)	1874. dec. 1.5 b.	1874.0	71 56 15.1	197 18 28.3
(140)				
(141) Lumen				
(142) Polana				
(143) Adria				
♃ Jupiter	1850. jan. 1. p.	1850.0	148 6 27.2	11 54 53.1
♄ Saturnus	1850. jan. 1. p.	1850.0	284 44 28.6	90 6 12.0
♅ Uranus	1850. jan. 1. p.	1850.0	220 9 56.5	168 16 45.0
♆ Neptun	1850. jan. 1. p.	1850.0	284 19 50.5	50 16 39.1

elem rendszerei.

VI.

emelkedő pálya-csomó hossza o "	pálya- hajlása o i "	közép kivüliség	pálya nagyobb fél- tengelye	napenkénti közép- mozgás "	
76 55 19·0	7 34 49·0	0·1237006	3·461464	550·71732	(121)
178 55 29·4	1 36 18·6	0·0371770	3·219590	614·1943	(122)
308 42 13·0	6 28 32·5	0·1133154	2·692472	801·1187	(123)
188 16 45·0	2 55 53·3	0·0784436	2·629629	832·0798	(124)
171 9 42·0	6 4 48·0	0·3467537	3·035220	670·99	(125)
23 7 10·0	2 56 9·0	0·1061262	2·439932	930·9792	(126)
31 41 41·3	8 17 28·2	0·0627315	2·753970	776·368	(127)
76 39 9·0	6 15 9·1	0·1256473	2·750048	778·0300	(128)
138 1 24·7	12 10 50·7	0·2076030	2·875677	727·6060	(129)
146 3 13·1	22 56 19·1	0·2040504	3·129755	640·8272	(130)
65 10 26·0	4 38 34 8	0·0814544	2·420182	942·39865	(131)
259 33 10·4	21 7 12·3	0·2668076	2·358093	979·863	(132)
321 6 52·7	7 14 8·8	0·1365397	3·064790	661 3165	(133)
346 22 1·9	11 36 8·4	0·1172225	2·567283	862·57353	(134)
					(135)
186 3 54·7	9 41 5 3	0·1132480	2·303456	1014·933	(136)
					(137)
					(138)
107 14 37·0	3 9 44·3	0·1978773	2·706930	796 693	(139)
					(140)
					(141)
					(142)
					(143)
98 54 20·5	1 18 40 3	0·0482388	5·202798	299·2661	⊕
112 21 44·0	2 29 28 1	0·0559956	9·538852	120·5923	⊖
73 14 14·4	0 46 29·9	0·0465775	19·182639	42·3707	⊙
130 7 45·3	1 47 0·9	0·0091749	30·03386	21·4203	♃

A főbolygók a naptól való távolságuk, és csillagzati keringési idejük szerint rendezve.

F ő b o l y g ó					
sorszám	jegye és n-ve		naptól való közép-távolsága		csillagzati keringési ideje napokban
			a föld távolságát a naptól egységül földvéve	földirati mértföldben	
1	Merkur	♿	0·3870988	7.753.530	87 96842
2	Venus	♀	0·7233322	14,488.830	224·6954
3	Föld	♁	1·0000000	20,029.820	365·24225
4	Mars	♂	1·5236914	30,519.270	686·9295
5	Flora	♃ (8)	2·201387	44,092.000	1193·007
6	Ariadne	(43)	2·203550	44,137.000	1194·766
7	Feronia	(72)	2·266077	45,389.000	1246·007
8	Harmonia	(40)	2·267253	45,413.000	1246·951
9	Melpomene	(18)	2·295636	45,981.000	1270·439
10	Sappho	(80)	2·296147	45,991.000	1270·861
11	.....	(136)	2·303456	46,138.000	1276·931
12	Victoria	♃ (12)	2·334104	46,754.000	1302·729
13	Euterpe	(27)	2·347195	46,906.000	1313·446
14	Aethra	(132)	2·358093	47,232.000	1322·634
15	Vesta	♁ (4)	2·361618	47,303.000	1325·601
16	Clio	(84)	2·361731	47,305.000	1325·696
17	Nemausa	(51)	2·365259	47,373. 00	1328·581
18	Urania	(3)	2·3 5278	47,37·000	1 28·683
19	Artemis	(105)	2·376103	47,593 000	1337·815
20	Amalthea	(113)	2·376545	47,602 000	1338·188
21	Thyra	(115)	2·379092	47,652.000	1340·341
22	Iris	♃ (7)	2·386234	47,796 000	1346 381
23	Metis	♃ (9)	2·3866 3	47,804.000	1346 719
24	Echo	(60)	2·393044	47,932.000	1352·187
25	Ausonia	(63)	2·395773	47,987.000	1354·463

A főbolygók a naptól való távolságuk és csillagzati keringési idejük szerint rendezve.

F ő b o l y g ó					
sorszám	jegye és neve	naptól való középtávolsága		csillagzati keringési ideje napokban	
		a föld távolságát a naptól egységül fölvéve	földirati mértföldben		
26	Phocaea	(52)	2·399308	48.058.000	1357·461
27	Massalia	(20)	2·409088	48.253.000	1365·455
28	Vala	(131)	2·420182	48.476.000	1375·213
29	Asia	(67)	2·421035	48.493.000	1375·942
30	Nysa	(44)	2·422713	48.527.000	1377·377
31	Hebe	Υ (6)	2·424993	48.572.000	1379·317
32	Beatrix	(83)	2·430053	48.674.000	1383·637
33	Iphigenia	(112)	2·433490	48.742.000	1386·572
34	Lutetia	(21)	2·435443	48.782.000	1388·243
35	Peitho	(118)	2·433682	48.826.000	1390·156
36	Velleda	(126)	2·439932	48.871.000	1392·083
37	Isis	(42)	2·440063	48.874.000	1392·193
38	Fortuna	(19)	2·441409	48.901.000	1393·347
39	Eurynome	(79)	2·443618	48.945.000	1395·223
40	Parthenope	♃ (11)	2·452872	49.131.000	1403·172
41	Thetis	♄ (17)	2·472960	49.533.000	1420·445
42	Hestia	(46)	2·526460	50.604.000	1446·787
43	Julia	(89)	2·551009	51.096.000	1488·216
44	Amphitrite	(29)	2·554541	51.166.000	1491·309
45	Sophrosyne	(119)	2·567283	51.422.000	1502·481
46	Egeria	(13)	2·576508	51.607.000	1510·586
47	Astraea	♃ (5)	2·578582	51.648.000	1512·411
48	Althaea	(119)	2·580018	51.677.000	1513·675
49	Helena	(101)	2·584307	51.763.000	1517·450
50	Pomona	(32)	2·587289	51.823.000	1520·077

A főbolygók a naptól való távolságuk és csillagzati keringési idejük szerint rendezve.

F ö b o l y g ó				
sorszám	jegye és neve	naptól való középtávolsága		csillagzati keringési ideje napokban
		a föld távolságát a naptól egységül fölvéve	földirati mértföldben	
51	Aegina (91)	2·589495	51,867.000	1522·023
52	Irene (14)	2·589623	51,870.000	1522·139
53	Ate (111)	2·593845	51,954.000	1525·858
54	Melete (56)	2·597041	52,018.000	1528·680
55	Panopaea (70)	2·613872	52,356.000	1543·566
56	Calypso (53)	2·620692	52,492.000	1549·608
57	Diana (78)	2·623200	52,542.000	1551·837
58	Alceste (124)	2·629629	52,671.000	1557·542
59	Thalia (23)	2·630155	52,681.000	1558·010
60	Fides † (37)	2·643373	52,946.000	1569·770
61	Eunomia ♀ (15)	2·643681	52,952.000	1570·043
62	Maja (66)	2·649537	53,070.000	1575·289
63	Virginia (50)	2·651973	53,119.000	1577·441
64	Jo (85)	2·653895	53,157.000	1579·153
65	Proserpina ♄ (26)	2·656067	53,201 000	1581·096
66	Miriam (102)	2·660866	53,297.000	1585·378
67	Clytia (73)	2·664935	53,378.000	1589·008
68	Clotho (97)	2·667154	53,423.000	1591·002
69	Juno ‡ (3)	2·668256	53,445.000	1591·988
70	Eurydice (75)	2·673544	53,551.000	1596·723
71	Frigga (77)	2·673655	53,553.000	1596·822
72	Cassandra (114)	2·675815	53,596.000	1598·758
73	Angelina (64)	2·681927	53,699.000	1603·342
74	Circe (34)	2·686454	53,809.000	1608·301
75	Janthe (98)	2·687811	53,836.000	1609·520

A főbolygók a naptól való távolságuk és csillagzati keringési idejük szerint rendezve.

F ö b o l y g ó					
sorszám	jegye és neve		naptól való középtávolsága		csillagzati keringési ideje napokban
			a föld távolságát a naptól egységül földvéve	földirati mértföldben	
76	Brunhilda	(123)	2·692472	53,930.000	1613·709
77	Felicitas	(109)	2·695193	53,984.000	1616·157
78	Concordia	(58)	2·700373	54,088.000	1620·818
79	Hera	(103)	2·702047	54,122.000	1622·325
80	.....	(139)	2·706930	54,219.000	1626·724
81	Alexandra	(54)	2·709342	54,268.000	1628·904
82	Elpis	(59)	2·713096	54,343.000	1632·285
83	Eugenia	(45)	2·719900	54,479.000	1638·427
84	Lydia	(110)	2·740160	54,885.000	1656·772
85	Leda	(38)	2·741492	54,912.000	1657·979
86	Atalante	(36)	2·745176	54,985.000	1661·325
87	Nemesis	(128)	2·750048	55,083.000	1665·746
88	Minerva	(93)	2·753664	55,155.000	1669·040
89	Niobe	(71)	2·753848	55,159.000	1669·202
90	Johanna	(127)	2·753970	55,161.000	1669·311
91	Daphne	(41)	2·760210	55,286.000	1674·987
92	Pandora	(55)	2·760386	55,290.000	1675·148
93	Alcemene	(82)	2·764616	55,375.000	1678·783
94	Sirona	(116)	2·766093	55,404.000	1680·345
95	Ceres ♄	(1)	2·776266	55,428.000	1681·414
96	Thisbe	(88)	2·767320	55,429.000	1681·463
97	Laetitia	(39)	2·769383	55,470.000	1683·344
98	Pallas ♃	(2)	2·771568	56,514.000	1685·337
99	Bellona ♃	(28)	2·776518	56,613.000	1689·854
100	Leto	(68)	2·780540	57,693.000	1693·506

A főbolygók a naptól való távolságuk és csillagzati keringési idejük szerint rendezve.

F ő b o l y g ó

sorszama	jegye és neve	naptól való középtávolsága		csillagzati keringési ideje napokban
		a föld távolságát a naptól egységül földvéve	földirati mértföldben	
101	Galatea (74)	2·785235	55,788.000	1697·820
102	Dike (99)	2·796654	56,016.000	1708·270
103	Terpsichore (81)	2·853321	57,151.000	1760·452
104	Polyhymnia (33)	2·861326	57,180.000	1767·865
105	Antigone (129)	2·875677	57,599.000	1781·184
106	Aglaja (47)	2·878610	57,658.000	1783·910
107	Calliope (22)	2·909943	58,286.000	1813·114
108	Psyche (16)	2·920281	58,493.000	1822·785
109	Hesperia (69)	2·977903	59,647.000	1877·000
110	Danaë (61)	2·988676	59,863.000	1887·194
111	Lomia (117)	2·990711	59,903.000	1889·123
112	Leucothea ^f (35)	2·992310	59,935.000	1890·636
113	..... (125)	3·035220	60,795.000	1931·474
114	Aegle (96)	3·049718	61,085.000	1945·306
115	Cyrene (133)	3·064790	61,387.000	1959·745
116	Arethusa (95)	3·078506	61,662.000	1972·920
117	Pales (49)	3·084031	61,787.000	1978·229
118	Hecate (100)	3·097844	62,049.000	1991·535
119	Europa (52)	3·099627	62,065.000	1992·290
120	Semele (86)	3·111991	62,333.000	2005·191
121	Doris (48)	3·112854	62,350.000	2006·025
122	Erato (62)	3·129531	62,684.000	2022·169
123	Electra (130)	3·129755	62,688.000	2022·386
124	Lachesis (120)	3·131915	62,732.000	2024·478
125	Antiope (90)	3·134939	62,792.000	2027·412

A főbolygók a naptól való távolságuk és csillagzati keringési idejük szerint rendezve.

F ö b o l y g ó

sorszám	jegye és neve	naptól való középtávolsága		csillagzati keringési ideje napokban
		a föld távolságát a naptól egységül földvéve	földirati mértföldben	
126	Themis (24)	3·135678	62,807.000	2028·127
127	Hygiea ☿ (10)	3·144204	62,978.000	2036·407
128	Euphrosyne (31)	3·147272	63,039.000	2039·393
129	Clymene (104)	3·151161	63,127.000	2043·170
130	Mnemosyne (57)	3·155462	63,203.000	2047·351
131	Dione (106)	3·160504	63,304.000	2052·263
132	Aurora (94)	3·160802	63,310.000	2052·553
133	Undina (99)	3·185126	63,798.000	2076·292
134	Hecuba (108)	3·211262	64,321.000	2101·850
135	Gerda (122)	3·219590	64,488.000	2110·082
136	Freia (76)	3·409294	68,288.000	2299·298
137	Cybele (65)	3·434748	68,798.000	2325·096
138	Hermione (121)	3·461464	69,353.000	2353·294
139	Sylvia (87)	3·488110	69,866.000	2380·418
140	Camilla (107)	3·560180	71,310.000	2453·576
141	Hertha (135)			
142	..... (137)			
143	..... (138)			
144	..... (140)			
145	Lumen (141)			
146	Polana (142)			
147	Adria (143)			
148	Jupiter ♃	5·202798	104,211.100	4330·592
149	Saturnus ♄	9·538852	191,061.500	10746·460
150	Uranus ♅	19·182639	384,224.900	30587·170
151	Neptun ♆	30·03386	601,573.000	60503·340

M. Akad. Almanach 1876-ra.

A főbolygók a középkiivüliségük szerint rendezve.

F ö b o l y g ó

sorszáma	jegye és neve	közép- kiivülisége	sorszáma	jegye és neve	közép- kiivülisége
1	Venus ♀	0·0068433	26	Beatrix (83)	0·0859043
2	Neptun ♃	0·0091740	27	Aurora (94)	0·0869843
3	Föld ♂	0·0167703	28	Egeria (13)	0·0870944
4	Lomia (117)	0·0228841	29	Proserpina ♄ (26)	0·0873359
5	Gerda (122)	0·0371770	30	Amalthea (113)	0·0877787
6	Concordia (58)	0·0424563	31	Vesta ♃ (4)	0·0884091
7	Clytia (73)	0·0426143	32	Mars ♂	0·0932611
8	Uranus ♅	0·0465775	33	Calliope (29)	0·0987775
9	Harmonia (40)	0·0465912	34	Parthenope ♃ (11)	0·0993718
10	Jupiter ♃	0·0482388	35	Hecuba (108)	0·1005204
11	Lachesis (120)	0·0544080	36	Undina (92)	0·1023816
12	Saturnus ♄	0·0559956	37	Europa (52)	0·1054565
13	Johanna (127)	0·0627315	38	Ate (111)	0·1059994
14	Nemausa (51)	0·0672307	39	Velleda (126)	0·1061262
15	Doris (48)	0·0716952	40	Circe (34)	0·1072855
16	Amphitrite (99)	0·0742308	41	Aegina (91)	0·1087300
17	Sylvia (87)	0·0758184	42	Mnemosyne (57)	0·1092881
18	Ceres ♃ (1)	0·0763067	43	Hygiea ♃ (10)	0·1095008
19	Alceste (124)	0·0784436	44	Laetitia (39)	0·1125794
20	Lydia (110)	0·0797635	45	Cybele (65)	0·1130910
21	Hera (103)	0·0806387	46	..... (136)	0·1132480
22	Vala (131)	0·0814544	47	Brunhilda (123)	0·1133154
23	Pomona (32)	0·0830164	48	Sophrosyne (134)	0·1172225
24	Eugenia (45)	0·0832488	49	Elpis (59)	0·1172615
25	Althaea (119)	0·0839377	50	Feronia (72)	0·1197802

A főbolygók a középkiüliségük szerint rendezve.

F ö b o l y g ó

sorszám	jegye és neve	közép- kiülisége	sorszám	jegye és neve	közép- kiülisége
51	Camilla	(107) 0·1227162	76	Hecate	(100) 0·1565207
52	Metis $\odot$	(9) 0·1233244	77	Flora γ^a	(8) 0·1567040
53	Hermione	(121) 0·1237006	78	Fortuna	(19) 0·1591605
54	Themis	(24) 0·1242168	79	Danaë	(61) 0·1610470
55	Ausonia	(63) 0·1246766	80	Lutetia	(21) 0·1621073
56	Nemesis	(128) 0·1256473	81	Irene	(14) 0·1627036
57	Urania	(30) 0·1268405	82	Thisbe	(88) 0·1631757
58	Angelina	(64) 0·1281932	83	Hestia	(46) 0·1641667
59	Iphigenia	(112) 0·1285514	84	Peitho	(118) 0·1645670
60	Thetis $\mathcal{S}$	(17) 0·1289778	85	Maja	(66) 0·1654780
61	Aglaja	(47) 0·1329023	86	Ariadne	(43) 0·1670906
62	Frigga	(77) 0·1361191	87	Hesperia	(69) 0·1711594
63	Cyrene	(133) 0·1365397	88	Antiope	(90) 0·1720690
64	Psyche	(16) 0·1390747	89	Artemis	(105) 0·1728562
65	Helena	(101) 0·1391923	90	Erato	(62) 0·1734329
66	Cassandra	(114) 0·1401121	91	Euterpe	(27) 0·1739115
67	Aegle	(96) 0·1404772	92	Freia	(76) 0·1742168
68	Minerva	(93) 0·1405417	93	Niobe	(71) 0·1743405
69	Pandora	(55) 0·1428746	94	Fides $\dagger$	(37) 0·1746822
70	Massalia	(20) 0·1431898	95	Clymene	(104) 0·1772718
71	Sirona	(119) 0·1439455	96	Julia	(89) 0·1805349
72	Arethusa	(95) 0·1454638	97	Panopaea	(70) 0·1826488
73	Nysa	(44) 0·1508827	98	Dione	(106) 0·1828743
74	Leda	(38) 0·1521100	99	Echo	(60) 0·1847414
75	Bellona $\uparrow$	(28) 0·1534951	100	Astraea $\mathcal{F}$	(5) 0·1863016

A főbolygók a középkiülsőségük szerint rendezve.

F ö b o l y g ó

sorszám	jegye és neve	közép- kiülsősége	sorszám	jegye és neve	közép- kiülsősége
101	Asia	(67) 0·1864892	126	Iris	(7) 0·2308526
102	Eunomia ♀	(15) 0·1872489	127	Pales	(49) 0·2355370
103	Leto	(68) 0·1882824	128	Galatea	(74) 0·2359921
104	Janthe	(98) 0·1896043	129	Melete	(56) 0·2363266
105	Jo	(85) 0·1911540	130	Clio	(84) 0·2364340
106	Thyra	(115) 0·1938753	131	Dike	(99) 0·2383908
107	Eurynome	(79) 0·1944707	132	Pallas	(2) 0·2384710
108	.. . . .	(139) 0·1978773	133	Miriam	(102) 0·2551106
109	Alexandra	(54) 0·1986822	134	Phocaea	(5) 0·2558034
110	Sappho	(80) 0·2001047	135	Juno	(3) 0·2578570
111	Calyпсо	(53) 0·2025841	136	Clotho	(97) 0·2581212
112	Hebe Y	(6) 0·2034396	137	Aethra	(132) 0·2668076
113	Electra	(130) 0·2040504	138	Daphne	(41) 0·2705645
114	Diana	(78) 0·2053102	139	Virginia	(50) 0·2851629
115	Merkur ♀	0·2056048	140	Felicitas	(109) 0·2988178
116	Antigone	(129) 0·2076030	141	Atalante	(36) 0·3023421
117	Semele	(86) 0·2100822	142	Eurydice	(75) 0·3057585
118	Terpsichore	(81) 0·2109902	143	Polyhymnia	(33) 0·3399784
119	Melpomene	(18) 0·2176710	144	.....	(125) 0·3467537
120	Victoria ♀	(12) 0·2189234	145	Hertha	(135)
121	Alcmene	(82) 0·2203423	146	.. . . .	(137)
122	Euphrosyne	(31) 0·2227411	147	.....	(138)
123	Leucothea ♀	(35) 0·2237000	148	.....	(140)
124	Isis	(42) 0·2256152	149	Lumen	(141)
125	Thalia	(23) 0·2296836	150	Polana	(142)
			151	Adria	(143)

A főbolygók a pálya-hajlásuk szerint rendezve.

F ö b o l y g ó							
sorszám	jegye és neve		pálya-	sorszám	jegye és neve		pálya-
			hajlása				hajlása
			0 ' "				0 ' "
1	Föld	♂	0 0 0	26	Alceste	(124)	2 55 53·3
2	Massalia	(20)	0 41 16 0	27	Velleda	(126)	2 56 0·0
3	Uranus	♃	0 46 29·9	28	Psyche	(16)	3 4 19·7
4	Themis	(24)	0 48 39·4	29	Maja	(66)	3 5 6·0
5	Gerda	(122)	1 16 18·6	30	Lutetia	(21)	3 5 9 5
6	Jupiter	♃	1 18 40·3	31	Fides	† (37)	3 7 5·0
7	Angelina	(64)	1 19 54·3	32	Pales	(49)	3 8 18·5
8	Fortuna	(19)	1 32 59·5	33	.....	(139)	3 9 44·3
9	Enterpe	(27)	1 35 30·4	34	Venus	♀	3 23 34·8
10	Neptun	♆	1 47 0 9	35	Ariadne	(43)	3 27 44·6
11	Polyhymnia	(33)	1 56 18·7	36	Cybele	(65)	3 28 40·4
12	Mars	♂	1 58 2·3	37	Echo	(60)	3 34 16·7
13	Freia	(76)	2 2 46·0	38	Sirona	(116)	3 35 10·9
14	Urania	(30)	2 6 9·5	39	Proserpina	♁ (26)	3 35 47·7
15	Aegina	(91)	2 8 10·7	40	Nysa	(44)	3 42 1·1
16	Erato	(62)	2 12 23·9	41	Hygiea	♁ (10)	3 47 42·8
17	Antiope	(90)	2 16 38·7	42	Galatea	(74)	3 59 37 8
18	Hestia	(46)	2 17 30·0	43	Harmonia	(40)	4 15 48·4
19	Clytia	(73)	2 24 21·9	44	Hecuba	(108)	4 24 10·3
20	Frigga	(77)	2 28 6·6	45	Eurynome	(79)	4 36 55·5
21	Saturnus	♄	2 29 28·1	46	Parthenope	♁ (11)	4 37 11·5
22	Iphigenia	(112)	2 36 47·7	47	Dione	(106)	4 38 23 3
23	Virginia	(50)	2 47 51·3	48	Vala	(131)	4 38 34·8
24	Alcmene	(82)	2 51 6·7	49	Semele	(86)	4 47 37·8
25	Clymene	(104)	2 51 50·5	50	Cassandra	(114)	4 54 31·2

A főbolygók a pálya-hajlásuk szerint rendezve.

F ő b o l y g ó					
sorszám	jegye és neve	pálya-	sorszám	jegye és neve	pálya-
		hajlása			hajlása
		o ' "			o ' "
51	Ate (111)	4 56 43 1	76	Hecate (100)	6 22 10·6
52	Beatrix (83)	5 0 17·7	77	Brunhilda (123)	6 28 32·5
53	Aglaja (47)	5 0 35·2	78	Doris (48)	6 29 16·2
54	Eurydice (75)	5 0 37·7	79	Eugenia (45)	6 35 40·3
55	Concordia (58)	5 1 50·5	80	Leda (38)	6 57 10·1
56	Amalthea (113)	5 2 19·4	81	Lachesis (120)	6 59 52·1
57	Miriam (102)	5 4 58·7	82	Merkur ♀	7 0 7·7
58	Calypso (53)	5 6 31·9	83	Vesta ♀	(4) 7 7 53·9
59	Thisbe (88)	5 14 28·0	84	Pandora (55)	7 13 52·9
60	Astraea ♄	(5) 5 19 7·3	85	Cyrene (133)	7 14 8·8
61	Feronia (72)	5 23 52·9	86	Europa (52)	7 26 30·3
62	Hera (103)	5 24 2·1	87	Hermione (121)	7 34 49·0
63	Circe (34)	5 26 33·5	88	Peitho (118)	7 47 36·0
64	Iris ♀	(7) 5 28 3·0	89	Terpsichore (81)	7 55 39·6
65	Pomona (32)	5 28 49·9	90	Leto (68)	7 57 34·6
66	Metis ♃	(9) 5 36 0·3	91	Melete (56)	8 1 54·0
67	Thetis ♃	(17) 5 36 26·4	92	Felicitas (109)	8 2 48·3
68	Althaea (119)	5 46 44·1	93	Aurora (94)	8 5 10·4
69	Ausonia (63)	5 47 35·4	94	Leucothea ♀	(35) 8 12 1·5
70	Flora ♃	(8) 5 53 8·0	95	Johanna (127)	8 17 28·2
71	Lydia (110)	5 59 18·0	96	Victoria ♃	(12) 8 23 17·7
72	Asia (67)	5 59 20·5	97	Hesperia (69)	8 27 55·1
73	..... (125)	6 4 48·0	98	Isis (42)	8 34 32·9
74	Amphitrite (29)	6 7 4·6	99	Minerva (93)	8 36 34·3
75	Nemesis (128)	6 15 9·1	100	Sappho (80)	8 36 48·9

A főbolygók a pálya-hajlásuk szerint rendezve.

F ő b o l y g ó					
sorszám	jegye és neve	pálya- hajlása	sorszám	jegye és neve	pálya- hajlása
101	Helena (59)	8 37 14·6	126	Calliope (22)	13 43 46·6
102	Diana (78)	8 38 45·4	127	Dike (99)	13 53 17·3
103	Irene (14)	9 7 55·7	128	Hebe Y (6)	14 49 15·0
104	Bellona † (28)	9 22 1·2	129	Lomia (117)	14 57 28·4
105	Clio (84)	9 22 31·5	130	Mnemosyne (57)	15 10 20·5
106	..... (136)	9 41 5·3	131	Janthe (98)	15 32 53·4
107	Camilla (107)	9 47 41·5	132	Daphne (41)	16 0 26·3
108	Undina (92)	9 56 57·6	133	Aegle (96)	16 6 47·3
109	Nemausa (51)	9 57 5·2	134	Julia (89)	16 10 50·4
110	Melpomene (18)	10 9 16·9	135	Egeria (13)	16 32 24·6
111	Helena (101)	10 11 22·0	136	Danaë (61)	18 14 47·8
112	Thalia (23)	10 13 31·6	137	Atalante (36)	18 42 12·8
113	Laetitia (39)	10 22 17·9	138	Aethra (132)	21 7 12·3
114	Ceres ♄ (1)	10 37 9·7	139	Artemis (105)	21 31 36·4
115	Sylvia (87)	10 47 8·6	140	Phocaea (25)	21 34 39·3
116	Thyra (115)	11 34 35·6	141	Electra (130)	22 56 19·1
117	Soprosyne (134)	11 36 8·4	142	Niobe (71)	23 19 38·0
118	Panopaea (70)	11 38 13·9	143	Euprosyne (31)	26 28 45·5
119	Eunomia ♃ (15)	11 44 17·4	144	Pallas ♃ (2)	34 41 31·0
120	Clotho (97)	11 45 36·9	145	Hertha (135)	
121	Alexandra (54)	11 46 58·7	146	..... (137)	
122	Jo (85)	11 53 15·8	147	..... (138)	
123	Antigone (129)	12 10 50·7	148	..... (140)	
124	Arethusa (95)	12 51 31·6	149	Lumen (141)	
125	Juno ♃ (3)	13 1 22·8	150	Polana (142)	
			151	Adria (143)	

I. A mellékbolygók pályá-

Földünk mellék- bolygó- ja	időszak grenw. k. i.	közép-hossz	földközeli hossza	emelkedő pályá- csomó hossza	pályá- hajlása
☾ Hold	1800. jan. 0.0	335 43 26.71	225 23 53.06	33 16 31.15	5 8 39.96

II.

Jupiter mellék- bolygója	időszak párisi időben	közép hossz	Jupiter- közeli hossza	emelkedő pályá- csomó hossza	pályá-haj- lása a Jupi- ter pályájá- hoz képest
I.	1836. jan. 0.0	266 2 20	— — —	314 33 20	3 5 24
II.	1836. jan. 0.0	243 48 49	— —	144 27 48	3 4 25
III.	1836. jan. 0.0	112 42 4	180 10 7	315 2 42	3 0 28
IV.	1836. jan. 0.0	9 31 50	241 38 2	220 51 6	2 40 58

III.

Saturnus mellék- bolygója	időszak g.=grenw. idő p.=párisi "	közép hossz	Saturnus közeli hossza	emelkedő pályá- csomó hossza	pályá-haj- lása a pályakör- böz képest
1. Mimas	1857. jan. 0.0 g.	210 — —	— — —	— — —	— — —
2. Enceladus	1857. jan. 0.0 g.	302 — —	— — —	— — —	— — —
3. Thetis	1857. jan. 0.0 g.	281 43 —	109 7 —	167 37 —	28 10 —
4. Dione	1857. jan. 0.0 g.	115 31 —	145 4 —	167 37 —	28 10 —
5. Rhea	1857. jan. 0.0 g.	288 44 —	185 0 —	167 20 —	28 8 —
6. Titan	1830. jan. 0.0 p.	125 0 52	244 35 50	167 39 17	27 33 47
7. Hyperion	1848. sept. 19.76 g.	82 — —	295 — —	— — —	— — —
8. Japetus	1857. jan. 0.0 g.	78 9 —	349 20 —	143 1 —	18 38 —

IV.

Uranus mellék- bolygója				emelkedő pályá- csomó hossza	pályá-haj- lása a pályakör- böz képest
1. Ariel				— — —	— — —
2. Umbriel				— — —	— — —
3. Titania				165 25 —	100 34 —
4. Oberon				165 28 —	100 34 —

V.

Neptun mellék- bolygója	időszak grenw. idő	közép hossz		emelkedő pályá- csomó hossza	pályá- hajlása
1	1843. oct. 30.37	300 — —		300 — —	30 — —

elem rendszerei.

I.

Közép kivüliség	közép- táva a földtől	napenkénti közép-fordu- lati mozgása	fordulati keringése	valódi ármé- reje földir. mf.-ben	tömege a földtömegé- hez képest	ésési magas- sága földtől az 1. mp.-ben pályá- ján
0·05490807	51804·96	13 10 35·029	27 7 43 4·7	469·2	75 ¹ ·657	12·546

II.

közép- kivüliség	köz. táva Jupitertől a föld- pálya ré- szében	óránkénti mozgása a pályájában földir. mf.	fordulati keringése napokban	valódi ármé- reje földir. mf.	tömege Jupi- ter tömegé- hez képest	ésési magas- sága földtől az 1. mp.-ben pályá- ján
észv. evétlen	5·944	8628	1·7691371	530	0·000016877	0·92
"	9 452	6·35	3·5511793	475	0·000023227	1·57
0·001348	15·086	5415	7·1545475	776	0·000088437	2·24
0·007243	26·535	4083	16·6889869	664	0·000042475	1·47

III.

közép- kivüliség	köz. táva Saturnus- tól a föld- pálya sugarában	csillagzati keringése napokban
—	0·00124	0·942424
—	0·00159	1·370217
0·01086	0·00197	1·887804
0·00310	0·00254	2·736916
0·00080	0·00352	4·517493
0·029233	0·00817	15·945427
0·115...	0·00989	21·284...
0·428443	0·02380	79·3294...

IV.

köz. táva Uranustól a föld- pálya sugarában	csillagzati keringése napokban
0·00138	2·520378
0·00192	4·144537
0·00315	8·705844
0·00420	13·463139

V.

csillagzati keringése napokban
5·8779

A kerülékes pályáu üstökösökröl.

Azon üstökösök száma, melyeknek pályá-elem rendszerei az 1874-ik évig bezárólag ki vannak számítva, 259-re rúg, melyek közül 60 kerülékes pályáu van, tehát oly égi testek, melyeket a naprendszerünkhöz számítani lehet. Ezek közül 9 üstökös-pályá olyan, melyeknek szakaszossága kétségen kívül van helyezve. A kerülékes üstökösök száma a fentebbi számnál bizonyosan nagyobb, mivel újabb időben a kiszámított kerülékes pályáu üstökösök száma folytonosan nő, ugyanis:

az 1878-ik előtti üstökösök közül, melyeknek száma 19, egyetlen egy kerülékes pályáu sincs, ez ad tehát 0% -ot
 1878—1763-ik évig 57 pályá közül van 4 kerül., ez ad 7 »
 1763—1805-ik » 41 » » » 8 » » » 20 »
 1805—1874-ik » 143 » » » 46 » » » 32 »

Mivel azt fel nem tehetjük, hogy a kerülékes pályáu üstökösök újabb időben szaporodnak, következik, hogy az üstökösök legalább egy harmada kerülékes pályáu. De még e szám is kicsin, mivel még újabb időben is sok üstökös csak néhány napig, és így pályájának csak kicsin részén nyomozható, úgy hogy a kúpmetszet alakját véglegesen megállapítani nem lehetséges.

Számos jegymentes azaz nyugotról keletre mozgó üstökös oly pályában kering, melyek egyrészlől a bolygódok, sőt a belső bolygók pályáit is keresztül metszik, más részlől a Jupiter-pályáját vagy el nem érik, vagy azon csak kevéssel túlterjednek. Ezek belső üstökösöknek neveztetnek, mivel pályájuk a naprendszerünkben teljesen ben vannak.

A.

A belső üstökösök képezik a kerülékes pályáu üstökösök első csoportját.

Ezek fölfedezésük szerint rendezve e következők:

Ü s t ö k ö s

sorszám	év- és jegye	megnevezése	napközeli táva	közép-kivülisége	keringése évben	szerzője
45	1678.	Lahire-féle	1·145297	0·626970	5·3797	Leverrier
65	1743. I.	Groschow-féle	0·8615606	0·7213085	5·4355	Clausen
79	1766. II.	Messier-féle	0·3989809	0·864000	5·024811	Burekhardt
81	1770. J.	Messier-féle	0·6744489	0·786119	5·598709	Leverrier
84	1772.	Biela-féle	0·98603	0·72451	6·67713	Hubbard
92	1783.	Pigott-féle	1·459289	0·5524560	5·88886	Peters
96	1786. I.	Encke-féle	0·33482	0·84836	3·281	Encke
131	1819. III.	Pons-féle	0·7736385	0·75519055	5·61776	Encke
132	1819. IV.	Blanpain-féle	0·895586	0·6867458	4·80951	Encke
163	1843. III.	Faye-féle	1·692224	0·5559049	7·438284	Möller
164	1844. I.	De Vico-féle	1·186313	0·6173720	5·459284	Brünnow
171	1846. III.	Brorsen-féle	0·6501035	0·7933880	5·581365	Brünnow
189	1851. II.	d'Arrest-féle	1·173366	0·6592661	6·390394	Villardeau
240	1867. II.	Tempel-féle	1·56002	0·498895	5·49303	Becker
251	1873. II.	Tempel-féle	. . . .	0·54978	5·1560	Schulhof
254	1873. VII.	Coggia-féle	0·77200	0·788578	6·9775	Weiss

E keringések közép értéke $5\frac{3}{4}$ év. Ez a távolabb eső bolygók keringési idejével körülbelül megegyezik. Ezen üstökösök pályahajlásuk a pályakörhöz képest általában véve sem nagyobbak mint a bolygódoké.

Az 1770. I. számú üstökös volt az első, melynek rövid keringése fölismeretett. Lexell és mások pályáját meghatározták ép úgy, mint az jelenleg meg van határozva. Azon kérdésre, miért nem lehetett ezt azon idő óta feltalálni, Burekhardt azt felelte, hogy ezen üstökös 1767. évben Jupiter közelébe jött, és ez amaszt oly pályába vetette, melyben a földünkről látható volt. Az

előbbi pályája oly fekvésű volt, hogy az a földünkről nem volt látható.

Miután ezen üstökös ily módon két keringést megtett, 1779-ik évben ismét Jupiter közelébe jött, mely pályáját újból és még erősebben megváltoztatta, és a földünktől eltávolította. Le verrier a számításokat újból átvizsgálván, Burckhardt eredményeit általában helyeseknek találta.

Az 1846. III. vagy Brorse-n-féle üstökös is oly pályán fut, mely azt a veszedelmes Jupiter szomszédságába hozza, és ép úgy mint a Lexell-féle pályaváltozást fog szenvedni. Ez csak a jövő század elején fog talán bekövetkezni.

Még egy nevezetes üstökösről akarunk röviden megemlékezni, és ez az 1872-ik évi vagy Biela-féle üstökös. Ez két külön üstökösre szétszakadt. Ugyanis az 1772-ik évben fölfedezett és 1826-ik évtől mint kerülékes üstökös ismeretes levén, 1845-ik évi november havában megjelent úgy a mint azt előre kiszámították, és ekkor már ötödször; ezen idő között kétszer fel nem lelhatték. Ezen év végeig az üstökösön semmi különös nem vétegett észre, csakhogyan dec. 19-ikétől az úgynevezett magja egy kissé hosszakás kör alakú lett. Az 1846-ik év január elején az üstökben két világos pont volt látható, melyeknek egymástól való távolsága folytonosan nagyobbodott. Nem sokára ketté vált a farka, és így az egész anyag is, és két teljes üstökös volt látható, melyek egymás mellett tova mozogtak. Ezek minden tekintetben hasonlóknak látszottak. Az 1852-ik évben való ismételi megjelenése nem volt nagyon kedvező, azért a kettős üstököst még is észlelték, és magjaiknak egymástól való távolságát már ekkor 300,000 mfre becsülték. Az 1859-ik évben hasztalan keresték, úgy valamint tudva levő dolog az, hogy a Biela-féle üstököst, melynek megjelenését 1865-ik év végén várták, fel nem találhatták. Ezen üstökös felkeresésében d'Arrest nagy buzgóságot fejtett ki, azonban fáradtsága hasztalan volt. Minek következtében d'Arrest és mások is azt állítják, hogy a rövid keringési ideű üstökösök, anyaguk gyors szétszóródásuk miatt, naprendszerünkben sokáig nem létezhetnek. Ily sors éri a Biela-féle üstököst is. Ezen állítás nem új, mert ezt már Kepler »Cometarum Physiologia« című munkájában is felhozta, csak hogy ezen állítás még akkor csupa spekulatio

volt, míg most ez valódság. d'Arrest egyéb vizsgálódásai azt eredményezték, hogy mind az Encke, mind pedig a Faye-féle üstökös egyik megjelenéséről a másikig absolut fény erejükben folytonosan veszítenek, és hogy ezek is a teljes feloldás elé néznek. Szóval a belső kerülékes pályáú üstökösök pusztulásnak indulnak.

B.

A kerülékes pályáú üstökösök második csoportja.

Van a kerülékes pályáú üstökösöknek egy második csoportja, melyeknek keringési ideje úgy áll az első csoport közép keringési idejéhez mint egy év áll az egy hónaphoz. A keringési időn kívül azonban más közös tulajdonsággal nem bírnak. Pályahajlásaik nagy részben nagyok, egyik közülök jegyellenes azaz mozgása keletről nyugotra van, és ez a nevezetes Halley-féle üstökös.

Ezek fölfedezési idejük szerint rendezve a következők:

Ü s t ö k ö s

sorszám	év- és jegye	megnevezése	napközeltáva	középtáva	középkivülisége	keringési ideje évben					
19	1378., 1456., 1531., 1607., 1682., 1759. I. és 1835. III	Halley-féle	0·5865694	17·98791	0·96739091	76·29063					
124	1812.						Pons-féle	0·7771404	17·09549	0·9545412	70·68422
127	1815.						Olbers-féle	1·212816	17·60964	0·93112771	73·8968
172	1846. IV.						De Vico-féle	0·6637143	17·50721	0·9620891	73·25302
181	1847. V.						Brorsen-féle	0·4882720	18·72840	0·9739298	81·04966
193	1852. IV.						Westphal-féle	1·24996	15·43808	0·91902340	60·65839

Ebből következik, hogy ezen üstökösök közép keringése 72·63878 év és hogy ezek pályái a Neptun pályáján túl nyúlnak.

A Halle y üstökösén kívül, mely már többször megjelent, és teljesen ismeretes, az Olbers-féle, Bessel vizsgálódásai nyomán, legjobban van meghatározva, ennek ismétli megjelenése 1887-ik év febr. 9-én fog megtörténni.

C.

A kerülékes pályáu üstökösök h a r m a d i k csoportja.

A kerülékes pályáu üstökösök e két fő csoportja között van még két kisebb — két-két üstökösből álló — csoport, ugyanis :

Ü s t ö k ö s

sorszám	év- és jegye	megnevezése	napközeli táva	közép-táva	közép-kivülisége	keringési ideje évben
102	1790. II., 1858. I., 1871. IV. és 1873. V.	Tuttle-féle	1·030109	5·756524	0·8210538	13·81170
174	1846. VI.					
238	1866. I.	Tempel-féle	0·9765204	10·324789	0·9054198	33·17582
239	1867. I.	Tempel-féle	1·572497	10·417621	0·84906	33·62

Az előbbieknél közép keringése: 13·32983 év, az utóbbiaké pedig: 33·39791 év. Az előbbieknél pályája Saturnus pályáján valamivel túl terjednek, míg az utóbbiaké Uranus pályájáig terjednek. Az előbbieknél pályahajlása nagy és különböző, körülbelül 54° és 30°, az utóbbiaké pedig 18°. Az előbbieknél napközépi mozgása jegymentes azaz nyugotról keletre történik mint a rövid keringésű üstökösöké, az utóbbiak pedig jegyellenesek, azaz mozgásuk keletről nyugotra történik.

Az 1866. I. számú vagyis Tempel-féle üstökös nagy fontosságú, mert ezáltal lett kétségen kívül téve azon tény, hogy a hullócsillagrajok az üstökösökkel összefüggésben állanak. Ugyanis

Leverrier és Oppolzer az 1866-ik évben nov. 13-án történt hullócsillagrajnak tűneményével foglalkozván az észleletekből annak pályáját kiszámították, mely e következő:

Az 1866-ik évi novemberi hullócsillagraj pályája.

	Leverrier	Oppolzer
Keringése ideje	= 33·25 év	33·18 év
nagyobb féltengelye	= 10·34017	10·32479
középkivülisége	= 0·904354	0·905420
napközeli táva	= 0·98900	0·97652
pálya-hajlása	= 14° 41'	17° 18'
leszálló pálya-csomó hossza	= 51 18	51 26
napközeli-hossza	= 42 24	közeli a lesz. p. csomóhoz
mozgása	jegyellenes	jegyellenes

Az 1866. I. számú üstökös pálya-elemrendszere pedig a következő:

	Oppolzer
Keringési ideje	= 33·17582 év
nagyobb féltengelye	= 10·324789
középkivülisége	= 0·9054198
napközeli táva	= 0·9765204
pálya-hajlása	= 162° 41' 55"
emelkedő pálya-csomó hossza	= 231 26 3
napközeli hossza	= 42 24 2
mozgása	= jegyellenes

E pályák azonosságán kétkedni nem lehet, ha tehát e tényt figyelemmel vizsgáljuk, azon meggyőződésre jutunk, hogy ezen megegyezés a természetben alapszik, és ez által a hullócsillagok és az üstökösök természeti alkatásainak megvizsgálására új tér nyílik.

Schiaparelli is e tárgygal tüzetesen foglalkozott és hasonló eredményre jutott, mire az üstökösöknek a hullócsillagrajokkal való összefüggéséről szóló elméletét felállította.

Weiss Bécsben e tűneménynek azon magyarázatot adja, hogy az üstököstit felhőalakú halmazállapota következtében a naphoz való közeledésével részint az ennek hatásából száрма-

zott változás, részint természeti átváltoztatása miatt mint valami egész többé fen állhat, és így magától egyes részeket ellök, melyek az előbbi halmazállapotuk megtartásával egy új nehézkedési pont körül egyesülnek, és a mint könnyen belátható, a nap körül oly pályában keringenek, melyek az anya üstökösnek pályájával nagy hasonlatossággal bírnak. A kerülékes pályáú üstökösöknél tehát útjoknak egész terjedelmében ily felozslási eredmények egymásután fognak történni, és ez utóbbiak, ha az üstökőspálya földünk pályáját átmetszi vagy legalább ehhez igen közeledik, földünkre nézve ezen pont átmeneténél oly tűneményeket idéznek elő, melyeket kerülékes pályáú hullócsillagrajokban szoktuk nevezni.

Ezen nézetnél fogva a többi kerülékes pályáú üstökös is hullócsillagrajgyűrűk képzését idézik elő, és a többi szakaszos hullócsillagrajok is, a fentebbieken kívül lételüket onnan veszik, ha a kerülékes pályáú üstökös pályája földünk pályáját átmetszi. Ha azonban az üstökös nem tartozik a kerülékes pályáúakhoz, akkor ez egy hullócsillagraj ívet von maga után, és ha a földünk pályája ezt átmetszi, ekkor ez egyszer, de csak egyszer, egy fényes hullócsillagrajt idéz elő, mely a szakaszos hullócsillagrajokhoz nem tartozik.

Végre megemlítjük, hogy az 1872. november 27-én este oly nagyszerű hullócsillagraj tűnemény volt, mely a hullócsillagok számát illetőleg csak az 1866. nov. 13-án történttel összehasonlítható. A hullócsillagok száma és az egymásra való gyors következőzése oly nagy volt, hogy lehetetlen volt valamennyit megszámlálni és pontosan észlelni, gyakran egy ugyanazon pillanatban egyszerre több csillag hullott le. Ezen idő körül volt a Biela-féle üstökös földátmenetének ideje a leszálló pálya-csomóján, ugyanazon körülmény volt az 1861-ik évi aprilisi hullócsillagraj- és az 1861. I. számú üstökösnél is. Ezen és még más körülményeknél fogva kétségen kívül az tűnik ki, hogy az 1872-ik évi novemberi hullócsillagok a Biela-féle üstököshöz tartoznak, és hogy ezen eset, a felhozott két esethez egy harmadik, mely Schiaparelli e tárgyra vonatkozó és felállított elméletét újból erősíti, mely szerint az üstökösök a hullócsillagrajokkal szoros összefüggésben vannak.

Klinkerfues a madrasi csillagászokat 1872-ik évi nov. 30-án sürgöny által figyelmeztette, hogy a Biela-féle üstökös θ Centauri tájékán fellelhető. Pogson ezen üstököst csakugyan feltalálta és dec. 2. és 3-án többször észlelte is. Előttünk áll tehát egy páratlan eset, hogy valamely üstökös az éjszaki félgömbön a csillagraj okozta körülményeknél fogva nem volt feltalálható, míg ugyanaz ugyanakkor a déli félgömbön sikerült. A Biela-féle üstökös tehát 20 évi sikertelen keresés után ismét feltaláltatott.

Bruhn s ezen hullócsillagraj pályáját kiszámította, melyet a Biela-féle üstökös pályájával való összehasonlítás miatt a következőkben egymás mellé írjuk :

	hullócsillagraj	Biela-féle üstökös
napközeli hossza	= 108° 55'	109° 8'
emelkedő pálya-csomó		
hossza	= 245 55	245 51
pálya-hajlása	= 15 11	12 33
napközeli táva	= 0.8541	0.8606

E pályák oly szépen egyeznek meg egymással, hogy ezek azonosságán kételkedni nem lehet.

Állítsuk már most össze azon kilenc kerülékes pályáú üstökösöket, melyek már többször megjelentek, ezek a következők :

Ü s t ö k ö s

sorszám	év- és jegye	megnevezése	keringési ideje évben	isméti megjelenés éve és jegye
19	1378.	Halley-féle	76·29063	{ 1456., 1531., 1607., 1682., 1759. I. és 1835. III.
84	1772.	Biela-féle	6·7713	{ 1806. I., 1826. I 1832. III., 1846. II, A és B, 1852. III. A és B 1872. 1795., 1805., 1819. I., 1822. II., 1825. III., 1829., 1832. I., 1835. II., 1838., 1842. I., 1845. IV., 1848. II., 1852., I., 1855. III. 1858. VIII., 1862. I., 1865. II., 1868. III., 1871. III.
96	1786. I.	Encke-féle	3·281	{ 1858. I. és 1871. IV. 1858. II. és 1869. I. 1851. I., 1858. V. 1865. III. és 1873. VI.
102	1790. II.	Tuttle-féle	13·7018	1857. II. 1868. I. 1873. V.
131	1819. III.	Winnecke-féle	5·61776	1857. VII. és 1870. III.
163	1843. III.	Faye-féle	7·438284	1867. II. és 1873. I.
171	1841. III.	Brorsen-féle	5·581365	
189	1851. II.	d'Arrest-féle	6·390394	
240	1873. I.	Tempel-féle	6·482	

Ezekből kitűnik, hogy

a	Halley-féle üstökös	már	7-szer	megjelent,	és észleltetett is.
»	Biela	»	7	»	»
»	Encke	»	20-szor	»	»
»	Tuttle	»	3	»	»
»	Winnecke-féle	»	3	»	»
»	Faye	»	5-ször	»	»
»	Brorsen	»	4-szer	»	»
»	d'Arrest	»	3-szor	»	»
»	Tempel	»	2-szer	»	»

Végre rendezzük még a többi kerülékes pályáu üstökösök keringési idejök szerint, melynek eredménye e következő:

Ü s t ö k ö s				
sorszám	év- és jegye	nagyobb féltengelye	keringési ideje, évben	szerzője
251	1873. II.	2·9844	5·1560	Schulhof
254	1873. VII.	.....	6·9775	Weiss
223	1862. II.	24·85571	123·9195	Seeling
47	1683.	33·03104	189·838	Clausen
208	1857. IV.	38·048	234·69	Möller
169	1845. III.	39·664	249·80	d'Arrest
159	1840. IV.	50·49586	358·8258	Götze
220	1861. I.	55·65530	415·2025	Oppolzer
221	1861. II.	56·04216	419·5391	Seeling
107	1793. II.	56·25193	421·8967	d'Arrest
175	1846. VII.	62·98544	499·8737	Oudemans
161	1843. I.	65·71076	530·6650	Hubbard
195	1853. II.	85·07882	784·7520	Rümker
202	1854. V.	99·84977	997·7477	Adam
76	1763.	108·9618	1137·391	Lexell
176	1846. VIII.	124·0250	1281·224	Quirling
201	1845. IV.	124·711	1308·7	Lesser
118	1807.	143·1951	1713·533	Bessel
213	1858. VI	161·5901	2054·103	Löwy
80	1769.	163·45	2089·8	Bessel
209	1857. V.	182·37	2462·9	Linsser

Ü s t ö k ö s

sorszám	év- és jegye	nagyobb féltengelye	keringési ideje, évben	szerzője
149	1827. III.	189·6188	2611·09	Clüver
122	1811. I.	211·0223	3065·439	Argelander
142	1825. IV.	271·4309	4471·87	Hubbard
136	1822. III.	309·6539	5448·976	Encke
190	1851. III.	313·2217	5543·419	Brorsen
210	1857. VI.	335·41	6142·0	Auwers
207	1857. III.	366·8924	7027·62	Villargeau
186	1849. III.	412·16	8367·5	d'Arrest
46	1680.	426·6858	8813·7	Encke
177	1847. I.	489·1409	10818·09	Hornstein
256	1874. III.	529·51	12184·3	Schulhof
157	1840. II.	577·198	13863·98	Plantamour
187	1850. I.	941·9467	28909·43	Carrington
179	1847. III.	1250·661	44229·26	Gautier
165	1844. II.	2183·790	102050·7	Plantamour

Említésre méltó az, hogy az ezer évekre menő keringési idők, talán az 1811-iket kivéve, csak közelítő értékek.

A kerülékes pályáú üstökösök pályá-elemrendszerei.

A következőkben a kerülékes pályáú üstökösök pályá-elemrendszerei Olbers és Galle jegyzékei és az Astronomische Nachrichten című folyóirat nyomán a legújabb ideig kiterjesztve — vannak összeállítva.

Az üstökösök fölfedezésük szerint sorszámokkal vannak ellátva. Azon sorszámok, melyek zárjelben vannak, azt jelentik, hogy az üstökös határozottan szakaszos, és ennek első megjele-
nése e szám alatt keresendő és feltalálható.

Ezután megemlítve legyen még, hogy a napközeli ideje azon időt értjük, mely alatt az üstökös a naphoz legközelebben álló pályapontján megy keresztül.

A napközeli- és a pályá-csomó hossza rendszeren a megjelenés évének éjnapegyénjére vonatkozik.

Az üstökösök pályá-hajlásai a nappályakörhöz vannak viszonyítva.

A napközeltáv alatt azon távolságot kell érteni, melyben az üstökös a napközeli áll. E rovatban álló számokat 20,092.820 számmal kell megszorozni, ha a távolságot geographiai mértföldekben akarjuk megkapni.

E jegy alatt j. m. az üstökösnek jegymentes (direkt) vagyis nyugotról keletre való mozgása értendő, ellenben j. e. jegy alatt jegyellenes (retrograd) azaz keletről nyugotra.

I.

Üstökösök kerülékes

Ü s t ö k ö s ö k																
száma	napközeli ideje			napközeli			emelkedő			pályahajlása			napközeli			
	párisi közép időben			hossza			pályacso-			hajlása			távja			
év	h.	n.	ó.p.mp.	o	'	''	o	'	''	o	'	''	o	'	''	
19	1378.	nov.	8.	18	28	48	299	31	0	47	17	0	17	56	0	0·58350
(19)	1456.	jun.	8.	22	10	0	301	0	0	48	30	0	17	56	0	0·58552
(19)	1531.	aug.	25.	19	10	0	301	12	0	45	30	0	17	0	0	0·57994
(19)	1607.	oct.	26.	21	54	0	301	3	40	47	48	40	17	20	0	0·58506
45	1678.	aug.	18.	7	42	40	322	47	37	163	20	0	2	52	0	1·145297
46	1680.	dec.	17.	23	55	30	262	49	5	272	9	29	60	40	16	0·0062224
(19)	1682.	sept.	14.	19	14	14	301	55	37	51	11	18	17	44	45	0·582894
47	1683.	jul.	12.	17	34	36	86	31	15	173	17	48	83	47	46	0·553369
65	1743. (I.)	jan.	8.	4	48	46	93	19	36	86	54	29	1	53	43	0·8615606
(19)	1759. (I.)	mart.	12.	13	23	55	303	10	28	53	50	27	17	36	52	0·5845193
76	1763.	nov.	1.	21	4	19	84	57	27	356	17	38	72	34	10	0·4983042
79	1766. (II.)	apr.	26.	23	52	16	251	13	0	74	11	0	8	1	45	0·3989809
80	1769.	oct.	7.	15	2	43	144	11	29	175	3	59	4	45	50	0 12275
81	1770. (I.)	aug.	13.	13	8	11	356	16	51	131	58	56	1	34	28	0·67444489
84	1772.	febr.	16.	15	53	0	110	18	35	257	15	38	17	5	8	0·98603
92	1783.	nov.	19.	22	29	4	50	17	25	55	40	30	45	6	54	1·459289
96	1786. (I.)	jan.	30.	21	7	12	156	38	0	334	8	0	13	36	0	0·33482
102	1790. (II.)	jan.	28.	7	45	30	111	44	37	267	8	37	56	58	13	1 0633
107	1793. (II.)	nov.	20.	5	15	32	71	54	3	2	0	12	51	31	10	1·495114
(96)	1795.	dec.	21.	10	44	22	156	41	20	334	39	22	13	42	50	0·3344294
(96)	1805.	nov.	21.	12	9	11	156	47	24	334	20	10	13	33	30	0·3404213

p álya-elemrendszerei.

I.

Ü s t ö k ö s ö k						
közép kivülisége	nagyobb féltengelye	keringési ideje, évben	napközépi mozgás iránya	fölfedezők neve	szerzők neve	száma
.....	.....	.....	j. e.	.....	Laugier	19
.....	.....	.....	j. e.	.....	Pingré	(19)
0·967391	17·784	75·0	j. e.	Apianus	Halley	(19)
0·967391	17·942	76·0	j. e.	Harriot	Halley	(19)
0·626970	3·070254	5·3797	j. m.	La Hire	Le Verrier	45
0·99998542	426·6858	8813·7	j. m.	Kirch	Encke	46
0·96798019	18·17013	77·45288	j. e.	.....	Rosenberger	(19)
0·9832470	33·03104	189·838	j. e.	Flamsteed	Clausen	47
0·7213085	3·092449	5·4355	j. m.	Grischow	Clausen	65
0·96768436	18·08782	76·9271	j. e.	Palitzsch	Rosenberger	(19)
0·9954268	108·9618	1137·391	j. m.	Messier	Lexell	76
0·864000	2·932683	5·024811	j. m.	Messier	Burckhardt	79
0·99024901	163·45	2089·8	j. m.	Messier	Bessel	80
0·786119	3·15384	5·598709	j. m.	Messier	Le Verrier	81
0·72451	3·5792	6·7713	j. m.	Montaigne	Hubbard	84
0·5524560	3·26066	5·88886	j. m.	Pigott	Peters	92
0·84836	2·208	3·281	j. m.	Méchain	Encke	96
.....	.....	.....	j. m.	Méchain	Méchain	102
0·9734211	56·25193	421·8967	j. m.	Perny	d'Arrest	107
0·8488828	2·213047	3·2922	j. m.	Hersch. Kar.	Encke	(96)
0·84617529	2 218149	3·303591	j. m.	Bouv., Pous, Huth.	Encke	(96)

.II

Üstökösök kerülékes

" Ü s t ö k ö s ö k															
száma	napközeli ideje párisi közép időben			napközeli hossza			emelkedő pálya-cso- mó hossza			pálya- hajlása			napközeli távja		
	év	h.	n. ó.p.mp.	o	'	"	o	'	"	o	'	"	o	'	"
(84)	1806. (I.)	jan. 1.	22 10 30	109	28	25	251	16	19	13	36	34	0	9070766	
118	1807.	sept. 18.	17 53 20	270	54	42	266	46	11	63	10	28	0	6461239	
122	1811. (I.)	sept. 12.	6 19 53	75	0	34	140	24	44	73	2	21	1	035423	
124	1812.	sept. 15.	7 40 52	92	18	44	253	1	2	73	57	3	0	7771404	
127	1815.	apr. 26.	0 5 14	149	2	29	83	28	46	44	29	54	1	212816	
(96)	1819. (I.)	jan. 27.	6 18 14	156	59	12	334	33	19	13	36	54	0	3352565	
131	1819. (III.)	jul. 18.	21 45 39	274	40	51	113	10	46	10	42	48	0	7736385	
132	1819. (IV.)	nov. 20.	6 2 55	67	18	48	77	13	57	9	1	16	0	8925586	
(96)	1822. (II.)	máj. 23.	23 16 1	157	11	44	334	25	9	13	20	17	0	3459698	
136	1822. (III.)	oct. 23.	18 37 50	271	40	17	92	44	42	52	39	10	1	145066	
(96)	1825. (III.)	sept. 16.	6 42 39	157	14	31	334	27	30	13	21	24	0	3448536	
142	1825. (IV.)	dec. 10.	16 35 32	318	46	39	215	43	22	33	32	53	1	239846	
(84)	1826. (I.)	mart. 18.	10 52 29	109	48	47	251	27	19	13	33	54	0	9024190	
149	1827. (III.)	sept. 11.	16 47 5	250	57	12	149	39	11	54	4	42	0	1378433	
(96)	1829.	jan. 9.	18 3 28	157	17	53	334	29	32	13	20	34	0	3455444	
(96)	1832. (I.)	máj. 3.	23 34 6	157	21	1	334	32	9	13	22	9	0	3434713	
(84)	1832. (III.)	nov. 26.	2 57 39	110	0	25	248	15	18	13	13	31	0	8690864	
(96)	1835. (II.)	aug. 26.	8 48 53	157	23	29	334	34	59	13	21	15	0	3444362	
(19)	1835. (III.)	nov. 15.	22 41 22	304	31	32	55	9	59	17	45	5	0	5865694	
(96)	1838.	dec. 19.	0 26 59	157	27	4	334	36	41	13	21	28	0	3440397	
157	1840. III.	mart. 12.	23 55 53	80	18	10	236	49	6	59	13	20	1	221395	

pálya-elemrendszerei.

II.

Ü s t ö k ö s ö k						
közép kivülisége	nagyob föltengelye	keringési ideje, évben	napközépi mozgás iránya	fölfedezők neve	szerzők neve	száma
0·7457068	3·567051	6·736961	j. m.	Pons	Hubbard	(84)
0·99548781	143·1951	1713·533	j. m.	Parisi	Bessel	118
0·99509330	211·0223	3065·439	j. e.	Flaugerg.	Argelander	122
0·9545412	17·09549	70·68422	j. m.	Pons	Encke	124
0·93112771	17·60964	73·8968	j. m.	Oibers	Bessel	127
0·8485841	2·214113	3·294643	j. m.	Pons	Encke	(96)
0·75519035	3·160158	5·61776	j. m.	Pons	Encke	131
0·6867458	2·849306	4·80951	j. m.	Blanpain	Encke	132
0·8444643	2·224375	3·317509	j. m.	.....	Encke	(96)
0·9963011	309·6539	5448·976	j. e.	Pons	Encke	136
0·8448885	2·223263	3·315021	j. m.	.....	Encke	(96)
0·9954285	271·4309	4471·87	j. m.	Pons és Biela	Hubbard	142
0·7466012	3·56126	6·720563	j. m.	Biela, Gamb.	Hubbard	(84)
0·99927305	189·6188	2611·09	j. e.	Pons	Clüver	149
0·8446245	2·2225	3·313315	j. m.	.....	Encke	(96)
0·8454141	2·221834	3·31194	j. m.	.....	Encke	(96)
0·7514470	3·536829	6·65153	j. m.	.....	Baranowszki	(84)
0·8450356	2·222680	3·313718	j. m.	.....	Encke	(96)
0·96739091	17·98791	76·29063	j. e.	.....	Westphalen	(19)
0·8451775	2·222155	3·312544	j. m.	.....	Encke	(96)
0·9978836	577·198	13863·98	j. e.	Galle	Plantamour	157

III.

Üstökösök kerülékes

Ü s t ö k ö s ö k																	
száma	napközeli ideje			napközeli hossza	emelkedő pálya-cso- mó hossza		pálya- hajlása		napközeli táva								
	év	h.	n. ó.p.mp.		o	'	''	o		'	''						
159	1840. (IV.)	nov.	13.	16	5	50	22	32	5	248	55	57	57	57	52	1	480961
(96)	1842. (I.)	apr.	12.	0	35	30	157	29	27	334	39	10	13	20	26	0	3450135
161	1843. (I.)	febr.	27.	10	0	30	278	40	17	1	14	55	35	40	39	0	0055383
163	1843. (III.)	oct.	17.	3	39	29	49	33	45	209	29	27	11	22	32	1	692224
164	1844. (I.)	sept.	2.	11	37	30	342	30	48	63	49	38	2	54	46	1	186316
165	1844. (II.)	oct.	17.	8	24	36	180	24	3	31	39	6	48	36	1	0	855394
169	1845. (III.)	jun.	5.	16	19	5	262	2	56	337	48	56	48	41	59	0	40163
(96)	1845. (IV.)	aug.	9.	15	11	11	157	44	21	334	19	33	13	7	34	0	3381433
(84)	1846. (II.) A.	febr.	10.	23	59	31	109	2	53	245	54	15	12	34	53	0	8564456
	1846. (II.) B.	febr.	11.	1	59	0	109	2	54	245	54	17	12	34	55	0	8564650
171	1846. (III.)	febr.	25.	9	8	1	116	28	15	102	40	58	30	55	53	0	6501035
172	1846. (IV.)	mart.	5.	13	14	39	90	27	0	77	33	33	85	5	42	0	6637143
174	1846. (VI.)	jun.	1.	5	15	14	240	7	35	260	28	59	30	24	24	1	528621
175	1846. (VII.)	jun.	5.	11	39	26	261	52	51	29	18	47	29	18	47	0	6337029
176	1846. (V II.)	oct.	29.	22	9	18	98	47	15	4	38	18	49	39	3	0	8293924
177	1847. (I.)	mart	30.	6	58	50	276	2	22	21	41	52	48	38	50	0	0425895
179	1847. (I I.)	aug.	9.	8	15	51	246	45	11	338	16	57	83	26	15	1	766059
181	1847. (V.)	sept.	9.	12	31	49	79	8	27	309	50	23	19	9	0	0	4882720
(96)	1848. (II.)	nov.	26	2	8	41	157	47	24	334	21	21	13	8	32	0	369911
186	1849. (III.)	jun.	8.	5	2	36	267	6	8	30	32	0	66	55	19	0	89438
187	1850. (I.)	jul.	23.	12	49	37	273	25	5	92	53	28	68	10	24	1	081449

pálya-elemrendszerei.

III.

Ü s t ö k ö s ö k

közép kivülisége	nagyobb fóltengelye	keringési ideje, évben	napközépi mozgás iránya	főfedezők neve	szerzők neve	száma
0·97067164	50·49586	358 8258	j. m.	Bremiker	Götze	159
0 8447904	2·222887	3·314182	j. m.	.....	Encke	(96)
0·99991572	65·71076	530·6659	j. e.	.....	Hubbard	161
0·5559049	3·81050	7·438284	j. m.	Faye	Möller	163
0·6173720	3·100443	5 459284	j. m.	De Vico	Brünnow	164
0·9996083	2183·790	102050·7	j. e.	DeV.,M.,d'Ar	Plantamour	165
0 9898742	39 664	249·80	j. e.	Colla	d'Arrest	169
0·8474362	2·21661	3·299697	j. m.	.....	Encke	(96)
0 7566625	3·519579	6·602923	j. m.	.....	Hubbard	(84)
0·7566060	3·518857	6·600388	j. m.	.....	Hubbard	
0·7933880	3·146495	5·581365	j. m.	Brorsen	Brünnow	171
0 9620891	17·50721	73·25302	j. m.	DeVico,Bond	van Deinste	172
0·7213385	5·485584	12·84796	j. m.	Peters	Peters	174
0·9899389	62·98544	499·8737	j. e.	Brors., Wich	Oudemans	175
0·9933127	124·0250	1281·224	j. m.	De Vico	Quirling	176
0·99991293	489 1409	10818·09	j. m.	Hind	Hornstein	177
0 9985879	1250·661	14229·26	j. e.	Mauvais	Gautier	179
0·9739298	18·72840	81·04966	j. m.	Brorsen	Gould	181
0·8478500	2·214861	3·296246	j. m.	.....	Encke	(96)
0·997830	412·16	8367·5	j. m.	Schweiz.Bon. Grah., Besson	d'Arrest	186
0·9988519	941·9467	28909·43	j. m.	Petersen	Carrington	187

IV. Üstökösök kerülékes

száma	Ü s t ö k ö s ö k												
	napközeli ideje párisi közép időben			napközeli hossza			emelkedő pálya-cso- mó hossza			pálya- hajlása	napközeli távja		
	év	h. n.	ó. p. mp.	o	'	"	o	'	"	o	'	"	táva
(163)	1851. (I.)	apr. 1.	22 36 21	49	42	3	209	31	6	11	21	38	1·699979
189	1851. (II.)	jul. 8.	16 24 51	322	54	42	148	23	37	13	55	8	1·173366
190	1851. (III.)	aug.26.	5 47 13	310	58	49	223	40	33	38	9	2	0·9842992
(96)	1852. (I.)	mart.14.	17 22 9	157	51	2	334	13	21	13	7	54	0·3374465
(84)	1852. (III.)	A.sept.23.	17 36 47	109	8	17	245	51	26	12	33	16	0·8606016
	1852. (III.)	B.sept.23.	1 30 57	109	8	16	245	51	28	12	33	19	0·8606182
193	1852. (IV.)	oct.12.	18 10 25	43	13	42	346	10	0	40	55	0	1·24996
195	1853. (II.)	máj. 9.	19 58 41	201	44	37	40	57	37	57	49	3	0·9086932
201	1854. (IV.)	oct. 27.	12 22 25	94	24	18	324	28	31	40	54	38	0·83250
202	1854. (V.)	dec. 15.	17 20 48	165	9	25	238	7	54	14	8	50	1·357548
(96)	1855. (III.)	jul. 1.	4 49 0	157	53	12	334	26	24	13	8	9	0·3371009
171)	1857. (II.)	mart.29.	5 35 59	115	43	32	101	46	29	29	48	59	0 6205800
207	1857. (III.)	jul. 17.	23 42 31	249	36	1	23	41	28	58	57	1	0·374795
208	1857. (IV.)	aug.24.	0 4 19	21	46	51	200	49	16	32	16	24	0·74681
209	1857. (V.)	sept.30.	21 16 26	250	7	38	14	57	48	56	3	21	0·56290
210	1857. (VI.)	nov.19.	1 52 0	44	13	16	139	18	42	37	48	55	1·00899
(189)	1857. (VII.)	nov.28.	4 39 19	323	4	52	148	28	46	13	56	1	1·169990
(102)	1858. (I.)	febr.23.	12 43 41	115	51	35	269	3	13	54	24	10	1·025505
(131)	1858. (II.)	máj. 2.	0 57 52	275	40	38	113	34	5	10	48	12	0·7689380
(163)	1858. (V.)	sept.12.	20 54 53	49	50	8	209	39	49	11	22	10	1·694202
213	1858. (VI.)	sept.29.	23 12 27	36	13	1	165	19	22	63	1	50	0·5784764

pálya-elemrendszerei.

IV.

Ü s t ö k ö s ö k

közép kivülisége	nagyobb féltengelye	keringési ideje, évben	napközépi mozgás iránya	fölfedezők neve	szerzők neve	száma
0·5549454	3·819708	7·465267	j. m.	.....	Möller	(163)
0·6592661	3·443645	6·390394	j. m.	d'Arrest	Villarceau	189
0·9968575	313·2217	5543·419	j. m.	Brorsen	Brorsen	190
0·8476633	2·215136	3·296861	j. m.	.....	Encke	(96)
0·7559217	3·525924	6·620785	j. m.	.....	Hubbard	(84)
0·7558660	3·525189	6·618713	j. m.	Secchi	Hubbard	
0·91903397	15·43808	60·65839	j. m.	Westphal	Westphal	193
0·9893194	85·07882	784·7520	j. e.	Schweizer	Rümker	195
0·9933246	119·66	1308·7	j. m.	Klinkerf.Bruh.	Lesser	201
0·9861041	99·84977	997·7477	j. m.	Winnecke és Dieu	Adam	202
0·8477869	2·214664	3·295807	j. m.	.....	Encke	(96)
0·8023131	3·139207	5·561984	j. m.	Bruhns	d'Arrest	(171)
0·9989984	366·8924	7027·62	j. e.	Klinkerf.,Dieu	Villarceau	207
0·9803714	38·048	234·69	j. m.	Peters, Dieu	Möller	208
0·9969135	182·37	2462·9	j. e.	Klinkerfues	Linsser	209
0·9969918	335·41	6142·9	j. e.	Donati, v. Arsdale	Auwers	210
0·6598747	3·439881	6·379917	j. e.	.....	Villarceau	(189)
0·8209040	5·726008	13·7018	j. m.	Tuttle, Bruhns	Bruhns	(102)
0·7550212	3·138795	5·560893	j. m.	Winnecke	Seeling	(131)
0·5556462	3·812733	7·444827	j. m.	Bruhns	Möller	(163)
0·9964201	161·5901	2054·103	j. e.	Donati	Löwy	213

Üstökösök kerülékes

Ü s t ö k ö s ö k									
száma	napközeli ideje			napközeli	emelkedő	pálya-	napközeli		
	párisi közép időben			hossza	pálya-cso-	hajlása	távja		
	év	h. n.	ó.p.mp.	o ' "	o ' "	o ' "			
(96)	1858.(VIII.)	oct.18.	8 50 58	157 57 30	334 28 34	13 4 15	0·3407246		
220	1861. (I.)	jun. 3.	9 30 47	243 22 4	29 55 43	79 45 27	0·9206944		
221	1861. (II.)	jun.11.	12 16 44	249 4 4	278 57 59	85 26 25	0 8223570		
(96)	1862. (I.)	febr. 6.	3 50 22	158 0 50	334 30 50	13 5 0	0·3398980		
223	1862 (II.)	jun.22.	0 53 20	299 20 27	326 32 54	7 54 26	0·98134		
		berlini közép időben							
(96)	1865.	.....	.....	.....	.....	.....	.....		
(103)	1865.	.....	.....	.....	.....	.....	.....		
238	1866. (I.)	jan.11.	4 6 22	42 24 2	231 16 3	162 41 55	0·9765204		
239	1867. (I.)	jan.19.	21 32 50	75 52 16	78 35 45	18 12 55	1·572497		
240	1867. (II.)	máj.20.	10 33 36	234 0 39	102 4 13	6 17 32	1·56002		
(171)	1868. (I.)	apr. 10.	10 32 36	116 2 3	101 14 6	29 22 39	0·5967625		
(96)	1868. (III.)	jun.14.	0 0 9	158 12 32	334 33 19	13 6 51	.....		
(131)	1869. (I.)	jun 29.	23 31 12	275 55 31	113 33 24	10 48 21	0·781347		
(189)	1870. (III.)	jun.10.	0 0 0	318 40 50	146 25 23	15 39 12	.....		
(96)	1871. (III.)	dec.16.	0 0 0	158 12 24	334 34 9	13 7 35	.....		
(102)	1871. (IV.)	dec. 2.	0 0 0	116 4 36	269 17 12	54 17 0	1·030109		
(84)	1872. (I.)	.....	.....	.....	.....	.....	.....		
(240)	1873. (I.)	.....	.....	.....	.....	.....	.....		
251	1873. (II.)	jun.25.	9 9 5	306 4 53	120 54 41	12 44 28	.....		
(171)	1873. (V.)	oct. 12.	0 0 0	116 2 50	101 12 38	29 24 13	.....		
(103)	1873. (VI.)	aug. 3.	0 0 0	... ..	209 25 56	11 21 50	.....		
254	1873. (VII.)	dec. 2.	23 20 47	85 29 37	248 45 6	26 47 54	0·77200		
256	1874. (III.)	jul.8.	21 27 5	271 6 20	118 44 25	66 20 59	0·67581		

pálya-elemrendszerei.

V.

Ü s t ö k ö s ö k

közép kivülisége	nagyobb féltengelye	keringési ideje, évben	napközépi mozgás iránya	fölfedezők neve	szerzők neve	száma
0·8463915	2·218187	3·303675	j. m.	Förster	Encke	(96)
0·9834572	55·65520	415·2025	j. m.	Thatch, Bäck.	Oppolzer	220
0·9853261	56·04216	419·5391	j. m.	Tebbutt	Seeling	221
0·8467094	2·217444	3·301793	j. m.	.....	Encke	(96)
0·9612708	24·85571	123·9195	j. e.	Schm., Temp.	Seeling	223
.....	.....	.....	j. m.	Tebbutt	.....	(96)
.....	.....	.....	j. m.	Tiele	.....	(163)
0·9054198	10·324789	33·17582	j. e.	Tempel	Oppolzer	238
0·84906	10·417621	33·62	j. e.	Steph., Temp.	Winlock	239
0·498895	3·11316	5·49302	j. m.	Tempel	Becker	240
0·8080914	3·10962	5·48364	j. m.	Tempel	Bruhns	(171)
0·849185	.....	3·28932	j. m.	Winnecke	Beck.ésAsten	(96)
0·752095	3·15180	5·595	j. m.	Winnecke	Linsler	(131)
0·6349044	....	6·566844	j. m.	Winnecke	Leveau	(189)
0·8493574	2·209701	3·284897	j. m.	Dunér	Glasenapp	(96)
0·8210538	5·756524	13·81170	j. m.	Borelly	Tischler	(102)
.. . .	.. . .	.....	....	Pogson	.. . .	(84)
.....	.....	.....	....	Stephan	.....	(240)
0·54978	2·9844	5·1560	....	Tempel	Schulhof	251
0·80859	.. . .	5·476	j. m.	Stephan	Schulze	(171)
0·55738	.....	7·411	j. m.	Stephan	Möller	(163)
0·768578	.....	6·9775	....	Coggia	Weiss	254
0·99872	529·51	12184·3	....	Coggia	Schulhof	256

Az alap-csillagok középhelyei 1876-ra.

C s i l l a g o k

neve és jegye		közép-egye- nes emelke- dése		évi vált. az egyen. emelked.	közép elhajlása		évi vált. az elhaj- lásban
		ó.	p. mp.	mp.	0	"	"
Andromeda	α	0	1 58·812	+3·0877	+28 24	21·87	+19·909
Pegasus	γ	0	6 51·175	+3·0828	+14 29	39·08	+20·034
Cassiopea	α	0	33 28 819	+3·3646	+55 51	25 40	+19·805
Kos	α	2	0 11 187	+3·3682	+22 52	31·07	+17·223
Cethal	α	2	55 47·915	+3·1288	+ 3 36	6·73	+14·334
Perseus	α	3	15 28·764	+4·2514	+49 25	4·12	+13·147
Bika	α	4	28 48·430	+3 4365	+16 15	30·65	+ 7·606
Szekerész	α	5	7 31·928	+4·4242	+45 52	10·31	+ 4·132
Orion	β	5	8 34·798	+2·8816	- 8 20	47·83	+ 4·446
Bika	β	5	18 27·281	+3·7887	+28 30	1·37	+ 3·4·2
Orion	α	5	48 27·605	+3·2478	+ 7 22	54·99	+ 1·009
Nagy kutya	α	6	39 40·934	+2·6525	-16 32	52·21	- 4·724
Ikek	α	7	26 40·885	+3·8386	+32 9	30·39	- 7·484
Kis kutya	α	7	32 48·583	+3·1457	+ 5 32	28·69	- 8 770
Ikek	β	7	37 43·604	+3·6810	+28 19	25 85	- 8 355
Vizi kígyó	α	9	21 29·660	+2·9491	- 8 7	19 09	-15·408
Oroszlán	α	10	1 46·015	+3·2014	+12 34	21·23	-17·435
Nagy medve	α	10	56 3·521	+3·7581	+62 25	11·02	-19·368
Oroszlán	β	11	42 44·050	+3·0650	+15 15	55·30	-20·100
Szűz	β	11	44 14·151	+3·1246	+ 2 27	48 36	-20·289
Nagy medve	γ	11	47 18·137	+3·1874	+54 23	2·81	-20·027
Szűz	α	13	18 39·739	+3·1523	+10 30	48·25	-18·920
Nagy medve	η	13	42 39·221	+2·3724	+49 55	58·08	-18·094
Ökrész	α	14	10 0·355	+2·7337	+19 49	45·09	-18·882

Az alap-csillagok középhelyei 1876-ra.

C s i l l a g o k							
neve és jegye		közép egye- nes emelke- dése		évi vált. az egyen- emelked. mp.	közép elhajlása		évi vált. az elhaj- lásban
		ó.	p. mp.		o	"	
Mérleg	1 α	14 43	49·802	+ 3·3064	-15 28	48·71	-15·211
Mérleg	2 α	14 44	1·254	+ 3·3074	-15 31	29·91	-15·189
Kis medve	β	14 51	5·188	- 0·2440	+74 39	42·08	-14·763
Korona	α	15 29	26·329	+ 2·5389	+27 8	0·89	-12·310
Kígyó	α	15 38	9·685	+ 2·9507	+ 6 49	2·45	-11·575
Skorpio	α	16 21	48·399	+ 3·6683	-26 9	16·64	- 8·352
Herkules	α	17 8	59·681	+ 2·7337	+14 32	0·41	- 4·378
Kígyótartó	α	17 29	10·733	+ 2·7819	+12 39	7·97	- 2·892
Sárkány	γ	17 53	43·764	+ 1·3938	+51 30	14·85	- 0·586
Lant	α	18 32	44·433	+ 2·0312	+38 40	10·13	+ 3·141
Sas	γ	19 40	21·898	- 2·8526	+10 18	45·51	+ 8·510
Sas	α	19 44	44·034	+ 2·9285	+ 8 32	32·71	+ 9·253
Sas	β	19 49	13 369	+ 2·9475	+ 6 5	54·56	+ 8·716
Bak	1 α	20 10	46·459	+ 3·3300	-12 53	22·97	+10·842
Bak	2 α	20 11	10·431	+ 3·3333	-12 55	39·15	+10·871
Hattyu	α	20 37	12·278	+ 2·0430	+44 50	17·17	+12·704
Cepheus	α	21 15	37·140	+ 1·4371	+62 3	36·66	+15·115
Cepheus	β	21 27	3·170	+ 0·7979	+70 0	57·95	+15·706
Vízöntő	α	21 59	24·907	+ 3·0832	- 0 55	16·82	+17·341
Déli hal	α	22 50	47 717	+ 3·3283	-30 16	44·00	+18·982
Pegasus	α	22 58	35·125	+ 2·9842	+14 32	20·03	+19·329
Kis medve	α	1 13	20·226	+20·9970	+88 38	52·87	+19·036
Kis medve	δ	18 12	19·952	-19·4210	+86 36	27·42	+ 1·098

Pótlók, 25 fényes csillag középhelyei 1876-ra.

C s i l l a g f ö d é s e k

neve és jegye	közép egye- nes emelke- dése	évi vált. az egyen. emelked. mp.	közép elhajlása		évi vál- tozása az elhajlásb. "
			o	"	
	ó.	p.	mp.		
Cethal	β	0 37 21·843	+ 3·013	-18 40 4·30	+ 19·79
Cethal	γ	2 36 52·649	+ 3·103	+ 2 42 43·32	+ 15·36
Kos	δ	3 4 32·542	+ 3·421	+19 15 22·88	+ 13·90
Nagy medve	ι	8 50 42·599	+ 4·139	+48 31 36·15	- 13·88
Nagy medve	θ	9 24 33·132	+ 4·049	+52 14 27·84	- 16·19
Oroszlán	γ ¹	10 13 8·028	+ 3·316	+20 28 5·14	- 18·05
Oroszlán	χ	10 58 37·298	+ 3·100	+ 8 0 20·53	- 19·41
Oroszlán	δ	11 7 30·847	+ 3·203	+21 12 10·49	- 19·67
Vízi kígyó és serleg	δ	11 13 8·606	+ 2·996	-14 6 28·41	- 19·46
Szüz közepe	γ	12 35 22·749	+ 3·039	- 0 46 8·13	- 19·81
Vadász kutya	12 ²	12 50 13·548	+ 2·817	+38 59 18·67	- 19·52
Szüz	ζ	13 28 22·694	+ 3·054	+ 0 2 21·68	- 18·50
Ökrész	γ	13 48 46·973	+ 2·860	+19 1 12·79	- 18·18
Ökrész	ψ	14 59 7·992	+ 2·571	+27 25 57·28	- 14·22
Kis medve	ζ	15 48 31·851	- 2·275	+78 10 30·23	- 10·89
Herkules	ζ	16 36 36·940	+ 2·264	+31 49 42·28	- 6·75
Kígyótartó	α	16 51 47·917	+ 2·835	+ 9 34 11·15	- 5·85
Sárkány	β	17 27 37·895	+ 1·352	+52 23 38·03	- 2·82
Herkules	μ	17 41 36·313	+ 2·343	+27 47 42·22	- 2·32
Lant	β ¹	18 45 30·101	+ 2·213	+33 13 11·50	+ 3·94
Sas	δ	19 19 14·737	+ 3·024	+ 2 52 9·74	+ 6·90
Hattyu	61 ¹	21 1 20·201	+ 2·676	+38 8 26·86	+ 17·50
Halak	γ	23 10 44·194	+ 3·108	+ 2 36 18·13	+ 19·59
Halak	ι	23 33 34·493	+ 3·086	+ 4 57 15·42	+ 19·47
Halak	ω	23 52 56·713	+ 3·079	+ 6 10 36·68	+ 19·92

A csillagok földirati fekvései.

megnevezése	földirati szélessége			hossza a budai volt csillagdtól (időben)			keleti hossza Ferrotól (ívben)		
	éjszakra + délre -	0	"	nyugotra + keletre -	ó.	p.	mp.	0	"
Ábo	+60	26	56·8	—	0	12	56·3	39	56 49·5
Albany (Dudley cs.)	+42	39	49·6	+	6	11	10·2	303	55 12·0
Altona	+53	32	45·3	+	0	36	25·8	27	36 18·0
Ann-Arbor (Éjsz. Am.)	+42	16	48·0	+	6	51	6·8	393	56 3·0
Armagh (Irland)	+54	21	12·7	+	1	42	47·4	11	0 54·0
Athene	+37	58	20·0	—	0	18	43·8	41	23 42·0
Batavia	—	6	7 36·6	—	5	51	0·6	124	27 54·0
Berlin	+52	30	16·7	+	0	22	37·0	31	3 30·0
Bern	+46	57	6·0	+	0	46	26·3	25	6 10·5
Bécs (cs. k. egyetemi)	+48	12	35·5	+	0	10	40·2	34	2 42·0
Bécs (Oppolzer cs.)	+48	12	53·8	+	0	10	46·6	34	1 6·0
Bilk	+51	12	25·0	+	0	49	7·0	24	26 0·0
Birr Castle (Rosse cs.)	+53	5	47·0	+	1	47	52·8	9	44 33·0
Bologna	+44	29	47·0	+	0	30	47·3	29	0 55·5
Bonn	+50	43	45·0	+	0	47	48·0	24	45 45·0
Bothkamp (Bülow cs.)	+54	12	9·6	+	0	35	41·1	27	47 28·5
Breslau (Boroszló)	+51	6	56·5	+	0	8	2·8	34	42 3·0
Bruxelles (Brüssel)	+50	51	10·7	+	0	58	43·5	22	1 52·5
Buda (volt csillagda)	+47	29	10·0	+	0	0	0	36	42 45·0
Cambridge (Angol)	+52	12	51·6	+	1	15	49·2	17	45 27·0
Cambridge (Amer.)	+42	22	48·0	+	6	0	42·6	306	32 6·0

A csillagdák földirati fekvései.

megnevezése	C s i l l a g d á k						
	földirati szélessége			hossza a budai volt csillagdtól (időben)			keleti hossza Ferro-tól (ívben)
	éjszakra +	délre —	nyugotra +	keletre —	ó. p. mp.	0 ' "	
0 ' "	0 ' "	0 ' "	0 ' "	0 ' "	0 ' "		
Cap (Jó-remény fok)	-33	56	3·0	+ 0	2	16·9	36 8 31·5
Charkow	+50	0	10 2	- 1	8	42 8	53 53 27·0
Chicago (Deasb. cs.)	+41	50	1 0	+ 7	6	38·4	290 3 9·0
Cincinnati	+39	6	26·5	+ 6	54	10·6	293 10 6·0
Christiania	+59	54	43·7	+ 0	33	17·7	28 23 19·5
Clinton (New-York)	+43	3	16·5	+ 6	17	49·1	302 15 28·5
Copenhága	+55	41	13·6	+ 0	25	52 7	30 14 34·5
Danzig	+54	21	18·0	+ 0	1	32·5	36 19 37·5
Dorpat	+58	22	47·1	+ 0	30	41·6	44 23 9·0
Dublin	+53	23	13·0	+ 1	41	33·9	11 19 16·5
Durham	+54	46	6·2	+ 1	22	31·7	16 4 49·5
Edinburg	+55	57	23·2	+ 1	28	55·5	14 28 52·5
Florenc	+43	46	4·1	+ 0	31	10·4	28 55 9·0
Genève (Genf)	+46	11	58·8	+ 0	51	34·8	23 49 3·0
Georgetown	+38	54	26·1	+ 6	24	29·9	300 35 16·5
Glasgow	+55	52	42·6	+ 1	33	22 5	13 22 47·5
Gotha (új csillagda)	+50	56	37·5	+ 0	33	21·4	28 22 24·0
Göttinga	+51	31	47·9	+ 0	36	25·7	27 36 19·5
Greenwich	+51	28	38·0	+ 1	16	11·9	17 39 46·5
Hamburg	+53	33	7·0	+ 0	36	18·2	27 38 12·0
Helsingfors	+60	9	42·6	- 0	23	37·2	43 37 3·0

A csillagák földirati fekvései

megnevezése	földirati szélessége			hossza a budai volt csillagdtól (időben)			keleti hossza Ferro-tól (ívben)		
	éjszakra +	délre —	0	nyugotra +	keletre —	0	0	0	
	o	'	''	o	p.	mp.	o	'	''
Kazan	+55	47	24.2	—	2	0 17.0	66	47	0.0
Kiew	+50	27	12.5	—	0	45 49.2	48	10	3.0
Königsberg	+54	42	50.6	—	0	5 47.0	38	9	30.0
Krakó	+50	3	50.0	—	0	3 38.6	37	37	24.0
Kremsmünster	+48	3	23.7	+	0	19 39.7	31	47	49.5
Leiden	+52	9	20.3	+	0	58 15.7	22	8	49.5
Lipese	+51	20	6.3	+	0	26 37.9	30	3	16.5
Leyton (Barcl. cs.)	+51	34	34.0	+	1	16 12.8	17	39	3.0
Liverpool (új csill.)	+53	24	3.8	+	1	28 29.0	14	35	30.0
London (Bish. cs.)	+51	27	11.0	+	1	17 25.2	17	21	26.5
Lübeck	+53	51	31.2	+	0	33 26.3	28	21	10.5
Lund	+55	41	52.1	+	0	23 26.9	30	51	1.5
Madras	+13	4	8.1	—	4	4 45.4	97	54	6.0
Madrid	+40	24	29.7	+	1	30 57.1	13	58	28.5
Manheim	+49	29	12.9	+	0	42 21.1	26	7	28.5
Marburg	+50	48	46.9	+	0	41 6.9	26	26	1.5
Marseille	+43	17	49.0	+	0	54 43.5	23	1	52.5
Melbourne	—37	49	53.4	—	8	23 42.4	162	38	21.0
Milano	+45	28	0.7	+	0	39 25.8	26	51	18.0
Modena	+44	38	52.8	+	0	32 29.1	28	35	28.5
Moskau	+55	45	19.8	—	1	14 5.0	55	14	0.0

A csillagdák földirati fekvései.

C s i l l a g d á k									
megnevezése	földirati szélesége			hossza a budai volt csillagdától (időben)			keleti hossza Ferro-tól (ívben)		
	éjszakra +	délre —	"	nyugotra +	keletre —	"	0	'	"
	o	'	"	ó.	p.	mp.	o	'	"
München	+48	8	45·0	+ 0	29	46·0	29	16	15·0
Nápoly	+40	51	46·6	+ 0	19	13·1	31	54	28·5
Neuchâtel	+47	0	1·2	+ 0	48	21·8	24	37	18·0
New-York	+40	52	45·0	+ 6	12	7·6	303	40	51·0
New-York (Barcl. cs.)	+40	43	48·5	+ 6	12	8·7	303	40	34·5
Nikolajeff	+46	58	20·6	— 0	51	42·2	49	38	18·0
Ó-Gyalla (Konkoly cs.)	+47	52	43·4	+ 0	3	16·0	35	53	45·0
Olmütz	+49	35	43·0	+ 0	7	4·0	34	56	45·0
Oxford	+51	45	36·0	+ 1	21	14·5	16	24	7·5
Padua	+45	24	2·5	+ 0	28	42·9	29	32	1·5
Palermo	+38	6	44·0	+ 0	22	47·8	31	0	48·0
Paramatta	—33	48	49·8	— 8	47	54·4	168	41	21·0
Páris	+48	50	13·0	+ 1	6	51·0	20	0	0·0
Petersburg	+59	56	29·7	— 0	45	1·6	47	58	9·0
Philadelphia	+39	57	7·5	+ 6	16	50·3	302	30	10·5
Pola	+44	51	49·0	+ 0	20	48·4	31	30	39·0
Prága	+50	5	18·5	+ 0	18	30·6	32	4	36·0
Pulkowa	+59	46	18·7	— 0	45	6·7	47	59	25·5
Róma	+41	53	53·7	+ 0	26	15·8	30	8	48·0
San Fernando	+36	27	40·4	+ 1	41	2·1	11	27	13·5
Sant Jago de Chile	—33	26	25·4	+ 5	58	44·9	307	1	31·5

A csillagdák földirati fekvései.

C s i l l a g d á k			
megnevezése	földirat széles- sége	hossza a budai volt csillagdtól (időben)	keleti hossza Ferro-tól (ívben)
	éjszakra + délre — o ' "	nyugotra + keletre — ó. p. mp.	
Schwerin	+53 37 38·2	+ 0 30 31·2	29 4 57·0
Senftenberg	+50 5 10·0	+ 0 10 21·3	34 7 25·5
Speyer	+49 18 55·2	+ 0 42 26·0	26 6 15·0
Stockholm	+59 20 34·0	+ 0 3 57·7	35 43 19·5
Stonyhurst	+53 50 40·0	+ 1 26 4·6	15 11 36·0
Strassburg	+48 34 55·0	+ 0 45 9·5	25 25 22·5
Sydney	—33 51 40·8	— 8 48 48·0	168 54 45·0
Tulse Hill (Hugg. cs.)	+51 26 47·0	+ 1 16 39·6	17 32 51·0
Turin	+45 4 6 0	+ 0 45 23·5	25 21 52·5
Twickenham (Bish. cs.)	+51 27 4·2	+ 1 17 25 0	17 21 30·0
Upsala (új csill.)	+59 51 31·5	+ 0 5 41·9	35 17 16·1
Utrecht	+52 5 10·5	+ 0 55 39·8	22 47 48·0
Velence	+45 25 49·5	+ 0 26 47·1	30 0 58·5
Varsó	+52 13 5·7	— 0 7 55·5	38 41 37·5
Washington	+38 53 38·6	+ 6 24 23·9	300 36 46·5
Williamstown	—37 52 7·2	— 8 23 26·7	162 34 25·5
Wilna	+54 41 0·0	— 0 25 0·0	42 57 45·0
Windsor (Tebb. cs.)	—33 36 29·2	— 8 47 3·5	168 28 37·5
Zürich	+47 22 42·1	+ 0 42 0·0	26 12 45·0

Jegyek és rövidítések magyarázata

Jegyek és rövidítések.

n.	nap	é.	éjfélkor
ó.	óra	bp.	budapesti
p.	perc (idő)	k. idő	középidő
p.	másodperc (idő)	v. idő	valódi idő
o	fok	+	éjszaki elhajlás
'	perc (ív)	—	déli elhajlás
"	másodperc (ív)	● UH	újhold
r.	reggel	○ EN	első negyed
d.	délben	○ HT	holdtölte
e.	este	○ UN	utolsó negyed

Az állatöv jegyei.

0	♈	kos	0 fok	VI	♋	mérleg . . .	180 fok
I	♉	bika	30 „	VII	♌	skorpio . . .	210 „
II	♊	ikrek	60 „	VIII	♍	nyilas	240 „
III	♈	rák	90 „	IX	♎	bak	270 „
IV	♏	oroszlán . .	120 „	X	♐	vízöntő . . .	300 „
V	♍	szűz	150 „	XI	♑	halak	330 „

A nap, hold és bolygók jegyei és nevei

☉ nap

☾ hold	♁ föld	♄ Saturnus
☿ Merkur	♂ Mars	♅ Uranus
♀ Venus	♃ Jupiter	♆ Neptun

A bolygódok jegyei és nevei:

(1) ♃ Ceres	(22) ♀ Calliope	(43) ♀ Ariadne
(2) ♀ Pallas	(23) ♀ Thalia	(44) ♀ Nysa
(3) ♁ Juno	(24) ♀ Themis	(45) ♀ Eugenia
(4) ♃ Vesta	(25) ♀ Phocaea	(46) ♀ Hestia
(5) ♃ Astraea	(26) ♃ Proserpina	(47) ♀ Aglaja
(6) ♃ Hebe	(27) ♀ Euterpe	(48) ♀ Doris
(7) ♃ Iris	(28) ♃ Bellona	(49) ♀ Pales
(8) ♃ Flora	(29) ♀ Amphitrite	(50) ♀ Virginia
(9) ♃ Metis	(30) ♀ Urania	(51) ♀ Nemausa
(10) ♃ Hygiea	(31) ♀ Euphrosyne	(52) ♀ Europa
(11) ♃ Parthenope	(32) ♀ Pomona	(53) ♀ Calypso
(12) ♃ Victoria	(33) ♀ Polyhymnia	(54) ♀ Alexandra
(13) ♀ Egeria	(34) ♀ Circe	(55) ♀ Pandora
(14) ♀ Irene	(35) ♃ Leucothea	(56) ♀ Melete
(15) ♃ Eunomia	(36) ♀ Atalante	(57) ♀ Mnemosyne
(16) ♀ Psyche	(37) † Fides	(58) ♀ Concordia
(17) ♃ Thetis	(38) ♀ Leda	(59) ♀ Elpis
(18) ♀ Melpomene	(39) ♀ Laetitia	(60) ♀ Echo
(19) ♀ Fortuna	(40) ♀ Harmonia	(61) ♀ Danaë
(20) ♀ Massalia	(41) ♀ Daphne	(62) ♀ Erato
(21) ♀ Lutetia	(42) ♀ Isis	(63) ♀ Ausonia

(64) Angelina	(91) Aegina	(118) Peitho
(65) Cybele	(92) Undina	(119) Althaea
(66) Maja	(93) Minerva	(120) Lachesis
(67) Asia	(94) Aurora	(121) Hermione
(68) Leto	(95) Arethusa	(122) Gerda
(69) Hesperia	(96) Aegle	(123) Brunhilda
(70) Panopaea	(97) Clotho	(124) Alceste
(71) Niobe	(98) Janthe	(125) .....
(72) Feronia	(99) Dike	(126) Velleda
(73) Clytia	(100) Hecate	(127) Johanna
(74) Galatea	(101) Helena	(128) Nemesis
(75) Eurydice	(102) Miriam	(129) Antigone
(76) Freia	(103) Hera	(130) Electra
(77) Frigga	(104) Clymene	(131) Vala
(78) Diana	(105) Artemis	(132) Aethra
(79) Eurynome	(106) Dione	(133) Cyrene
(80) Sappho	(107) Camilla	(134) Sophrosyne
(81) Terpsichore	(108) Hecuba	(135) Hertha
(82) Alcmene	(109) Felicitas	(136) .....
(83) Beatrix	(110) Lydia	(137) .....
(84) Clio	(111) Ate	(138) .....
(85) Io	(112) Iphigenia	(139) .....
(86) Semele	(113) Amalthea	(140) .....
(87) Sylvia	(114) Cassandra	(141) Lumen
(88) Thisbe	(115) Thyra	(142) Polana
(89) Julia	(116) Sirona	(143) Adria
(90) Antiope	(117) Lomia	

Csillagászati és közönséges naptár elrendezése.

Ezen csillagászati és közönséges naptár az ünnep- és időszámításon kívül magában foglal minden óra 6 oldalt, melyek I-től egész VI-ig külön vannak számozva. Az I. alatti oldalon van a romai katolikus, protestans és görög-orosz naptár: a II. alatti oldalon a zsidó és török naptár, továbbá az idő-egyenlet és a csillagidő; mind a két oldal alsó részén a hold fényváltozatai vannak följegyezve; a III. alatti oldalon a nap- és hold naplója; a IV. alatti oldalon a bolygók naplója; végre az V. és VI. alatti oldalakon az égi jelenetek és a csillagfödések vannak följegyezve. Ezek után következnek a nap és holdfogyatkozások külön tárgyalva. A pályakör ferdesége, a nap aberratiója, parallaxisa és sugara; a hold parallaxisa és sugara. Ezt követi a naprendszerünk teljes tárgyalása. Továbbá az alapsillagok közép helyei 1876-ra. A csillagdák földirati fekvései, a jegyek és rövidítések magyarázata.

Csillagidő.

Mivel földünk a tengelye körül tökéletesen egyenletes mozgással forog, azért ez az idő mérésére alkalmas. Azon idő, mely alatt földünk a tengelye körül egyszer megfordul, tehát azon idő, mely ugyanazon álló csillagnak két egymásra következő delelése között elmúlik, csillagnapnak nevezetük. A csillagnapot azon időtől szoktuk számítani, melyben a tavaszi éjnap egyen pontja a délkörön átmegy. De tudjuk, hogy a tavaszi pont nem állandó, mert az egyenlítőn hátrafelé mozog, mely mozgás két más mozgásból van összetéve, melyek körül az egyik az idővel arányos,

tehát az éggömb naponkénti mozgásával van összekötve, a másik pedig szakaszos. Ez utóbbi mozgás okozza azt, hogy a tavaszi pontnak óraszöge nem változik tökéletes egyenletesen, és hogy a csillagidő nem tökéletesen egyenletes mérték.

A nap martius 21-én a tavaszi éjnap egyen pontjában van, tehát ezen a napon a nap a délkörön közel 0 óra csillagidőkor megy át. De mivel a nap a pályájában tovább mozog, és szeptember 23-án az őszi éjnap egyen pontban van: tehát egyenes emelkedése 12 óra, azért a nap e napon közel 12 óra csillagidőkor delel. A nap delelési ideje s ép úgy annak kelte és lemenete tehát egy évben a csillagnap minden idejét azaz 0-tól 24 óráig, átfutja, azért a minő kényelmes ezen időmérés a csillagászati észleleteknél, ép oly alkalmatlan annak alkalmazása a polgári életben, mert ily csillagnap tavasszal dél körül, nyáron reggel, őszszel éjjél körül és télen este felé kezdődik. A csillagidő e naptávbán a 9-ik oldal-tól egészen a 75-ik oldalig a II. alatti oldalakon az utolsó rovatban van följegyezve, és a budape-ti délkörre kiszámítva.

Időegyenlet.

Mínthogy a csillagidőt a polgári életben nem lehet alkalmazni, azért maga a nap használtatik időmérőül. A nap mindenkori óraszöge a n a p v a l ó d i i d e j é n e k, és azon idő, mely a napnak két egymásra következő delelése közé esik, a n a p v a l ó d i n a p j á n a k neveztetik. Valamely helyen 0 óra valódi idő van, a midőn a nap azon helynek lélkörén megy keresztül.

A valódi napidő használata is kényelmetlen a polgári életben, mert nem halad egyenletesen. A nap ugyanis nem az egyenlítőben, hanem a pályakörben mozog, mineir következtében egyenes emelkedése egyenlőtlenül nő. De a nap azonkívül még pályájában is egyenlőtlenül mozog, mint azt az elméleti csillagászat bebizonyítja. Mind a két oknál fogva a nap egyenes emelkedése, és ezzel egyszersmind annak óraszöge is, vagyis a valódi napidő egyenlőtlenül nő. Mínthogy azonban óráink egyenletesen mozognak, és így a valódi napidőt nem mutatják; azért a valódi napidő a polgári életben kényelmesen nem alkalmazható, tehát a polgári életben az egyenletes idő, egy képzelt közép mozgásu napnak ideje, használtatik, mely k ö z é p i d ő n e k neveztetik.

A napnak két egymásra következő, a tavaszi ponton keresztül menő átvonulása között 366·24222 csillagnap mulik el, azaz bizonyos állócsillag ezen időben, mely fordulati évnék nevezetik ennyiszor teszi az éggömbön naponkénti keringését, vagy ennyiszor megy a délkörön keresztül. De mivel a nap a pályájában saját mozgása következtében ugyanazon időben az egyenlítő 24 óráját átfutja, azért a nap egy fordulati évben egygyel kevesebbszer fog a délkörön átvonulni, mint állócsillag, tehát 365·24222-szer. A fordulati év ép annyi napokra osztatik, melyek középpontnak nevezetnek, mely ismét 24 órára osztatik, úgy hogy a fordulati év 1876-ik évre annyi mint:

365 n. 5 ó. 48 p. 47·3569 mp.

közép idő. Tegyük fel tehát, hogy egy képzelt nap az egyenlítőben egyenlő sebességgel mozog; akkor ezen középnapi óraszöge a közép idő lesz. A középnapi kezdődik, ha a csillagidő a középnapi hosszával egyenlő, vagyis ha a képzelt nap a délkörben van.

A közép (képzelt) nap e szerint majd a valódi nap előtt, majd az után van. A közép- és a valódi napidő közötti különbség **időegyenletnek** nevezetik, ennek algebrai jegyét mindig úgy kell venni, hogy ez a valódi napidőhöz algebrailag hozzáadva, a középnapi időt adja.

Az idő egyenlet az 1876-ik évben 4-szer enyészik el, vagyis a középidő a valódi idővel egyenlő április 15-én, június 14-én, augusztus 31-én és december 24-én. Az 1875-ik évi dec. 24-ike és 1876-ik évi apr. 15-ike között, febr. 11-én az idő-egyenlet a legnagyobb értékét (+ 14 p. 29·5 mp) éri el; tehát ezen időközben a valódi nap a közép naptól hátramarad.

Az 1876-ik évi apr. 15-ike és jun. 14-ike között máj. 14-én az időegyenlet legkisebb értékét (— 3 p. 52·1) éri el; tehát ezen időközben a valódi nap a közép napot túlhaladja. Továbbá jun. 14-ike és aug. 31-ike között jul. 26-án az időegyenlet ismét legnagyobb értékkel (+ 6 p. 14·7 mp.) bír; itt a valódi nap a középnaptól ismét hátramarad. Végre aug. 31-ike és dec. 24-ike között nov. 2-án az időegyenlet ismét legkisebb értékkel (— 16 p. 19·8 mp.) bír; ezen időközben a valódi nap a közép napot ismét túlhaladja.

Az időegyenlet e naptárban a 9-ik oldaltól a 75-ik oldalig a II. alatti oldalakon az utolsó előtti rovatban van följegyezve. Ezen adatok ugyanazon napnak budapesti valódi delére vannak kiszámítva.

Hogy a középido meghatározására miképen lehet az időegyenletet felhasználni, az a következökből tünik ki. Tegyük fel például, hogy egy jó napóra febr. 1-én épen 12 órát mutat, akkor az időegyenlet szerint a jó zsebóranak 12 ó. 13 p. 48'3 mp.-et kell mutatni. Ha pedig a napóra september 30-án deket mutat, akkor a jó zsebóra 10 p. 10'4 mp.-el kevesebbet mutat, azaz 11 ó. 49 p. 496 mp.-et mutat.

Ha az időegyenletet valamely napnak más idejére akarnók tudni, ezt egy aránylat segítségével elérhetjük. Számítsuk ki az időegyenletet például sept. 18-ik délután 3 órára.

Az időegyenlet sept. 18-án a valódi déjben = — 6 p. 5'2 mp.
 » » » 19-én » » » = — 6 p. 26'2 mp.

különbség 24 órára . . . . . = — 21'0 mp.
 tehát 24 ó.: 3 ó. = — 21 mp.: x mp.; ebből x = — 2'6 mp.
 és így az időegyenlet sept. 18. délután 3 órára = — 6 p. 7'8 mp.

Ha tehát a jó napóra sept. 18-án délután 3 órát mutat, akkor a jó zsebóranak, mely középido szerint jár, mutatni kell 2 ó. 53 p. 58'2 mp.-et.

Vegyünk még egy példát, ugyanis; ha a jó napóra mart. 3-án délelött 10 órát mutat, hány órát kell mutatni egy jó zsebóranak, mely középido szerint jár?

Az időegyenlet mart. 2-án a valódi déjben = + 12 p. 15'4 mp.
 » » » 3-án » » » = + 12 p. 2'5 mp.

a különbség 24 órára . . . . . = — 12'9 mp.
 tehát 24 ó.: 22 ó. = — 12'9 m. p.: x mp.; innen x = — 11'8 mp.
 tehát az időegyenlet mart. 3-án d. e. 10 órakor = + 12 p. 3'6 mp.

Ha tehát a jó napóra mart. 3-án délelött 10 órát mutat, akkor a jó zsebóra 10 ó. 12 p. 3'6 mp.-et mutat.

A nap és hold hossza és elhajlása.

A 10-ik oldaltól egész 76-ik oldalig a III. alatti oldalakon a nap hossza, továbbá a nap és hold elhajlása alatt látszót kell

érteni, azaz olyant a minőt a földünk fölületén észlelünk. A hold hossza csak az állatöv jegyeivel körülbelül van kifejezve. A többi adatok a budapesti középdélre érvényesek, ha tehát a nap hosszát, vagy a nap és hold elhajlását valamely napnak más idejébe akar-nók megkapni, azt egy aránylat segítségével elérhetők.

A nap és hold kelte és lemenete.

A 10-ik oldaltól egész a 76-ik oldalig a III. alatt oldalokon a nap és hold középpontjának kelte és lemenete Budapesten közép-időben van kiszámítva. Az elsőnél a fénytörés, a másodiknál a fénytörés és a parallaxis is tekintetbe van véve. A hold kelte és lemenete rovatában néhány napnál két csillagjegy (***) van följegyezve. Ugyanis gyakran megtörténik, hogy a holdnak egymásra következő kelte és lemenete között több mint 24 óra telik el; ha tehát a hold ilyenkor éjfél előtt fölkel, vagy leszáll, akkor a hold lemenete vagy kelte nem a következő napon, hanem másod napra történik. A két csillagjegy tehát azt je-lenti, hogy azon a napon a hold nem kel föl, vagy nem száll le.

A bolygók egyenes emelkedése és hajlása.

A 11-ik oldaltól a 77-ik oldalig a IV. alatti oldalokon a bolygók látszó egyenes emelkedései és elhajlásai vannak följe-gyezve. Az ég ugyanis úgy tűnik elé, mint egy üres gömbföület melyre a csillagok vetve látszanak lenni, és a melynek középpont-jában mi vagyunk. A csillag helyének fölkeresése- s meghatáro-zására a látszó éggömbön különböző szegvényrendszerrel birunk. A többiek között a földünk naponkénti forgása a tengelye körül is nyújt egy ily szegvényrendszert. Azon legnagyobb kör, mely a csillag helyén és a világsarkokon megy keresztül, tehát az egyen-lítőre merőlegesen áll, elhajlási vagy óraszögnek neveztetik. Ezen legnagyobb körnek azon része, mely az egyenlítő és a csillag között van, elhajlásnak (declinatio) neveztetfk. Ezen elhajlás igenleges vagy nemleges a szerint a mint a csillag az egyenlítő és az éjszaki vagy az egyenlítő és a déli sark között van, és a mely az egyenlítőtől a sark felé 0-tól 90 fokig számíttatik. Az egyenes emelkedést több-

nyire időben szoktuk kifejezni, 360 fokra 24 órát, tehát 15 fokra 1r óát számítva.

A bolygó kelte, delelése és lemenete.

A 11-ik oldaltól egész a 77-ik oldalig a IV. alatti oldalakon a bolygók kelte-, delelése- és lemenetéből könnyen lehet megítélni, vajon melyik bolygó lesz látható és mikor? reggel, este vagy talán az egész éjjel? Ugyanezen oldalakon alul egy rövid útmutatás van e tekintetben följegyezve.

Égi jelenetek.

A 12-ik oldaltól egész a 78-ik oldalig az V. alatti oldalakon vannak az égi jelenetek följegyezve: ezek közül nevezetesebbek a holdfényváltásai u. m. újhold (● UH.), első negyed (○ EN), holdtölte (○ HT), és utolsó negyed (○ UN).

Ha az égi testeknek egyenlő hosszúságuk van, akkor azt szoktuk mondani, hogy azok együttállásban (conjunctio) vannak, azok ekkor az ég ugyanazon tájékán vannak. Merkur és Venusnál kétféle együttállást különböztettünk meg u. m. felsőt és alsót. Ha azok a nap és föld között vannak, akkor az együttállás alsónak, ha pedig a nap a nevezett bolygók és föld között van, akkor felsőnek nevezetük. Ha az égi testeknek hosszúságuk 180°-al különbözik egymástól, akkor szembenállásban (oppositio) vannak. Ha végre hosszúságuk 90°, akkor negyedfényben (quadratura) vannak.

A bolygó emelkedő pályacsomójában van, ha a nappályakörön keresztül éjszaka felé, ellenben szálló pályacsomójában van, ha a pályakörön keresztül dél felé megy.

Az égi test legnagyobb éjszakai vagy déli szélességben van, ha a pályakör felett legmagasabban, vagy az alatt legmélyebben fekszik.

A bolygó a naptávban (aphelium) vagy a napközelenben (perihelium) van, ha a naptól legtávolabban vagy ahhoz legközelebben van.

Az égi jelenetek közé, a nap és hold, úgyszintén Jupiter mellék bolygóinak fogatkozásait is felvettük.

Csillagfödések.

Mivel a hold a földhöz közelebb áll, mint bármely égi test, azért valamennyi égi testet, melyet utjában talál, elföd, és ezen tünemény csillagfödésnek nevezetik. Végtelen sok csillagfödés szemünk előtt eltűnik, mivel gyenge fényüket a hold fénye felülmúlja. A csillagfödések ép úgy számíttatnak ki, mint a napfogyatkozások. Észleléseik igen pontosak. A 13-ik oldaltól egész a 79-ik oldalig a IV. alatti oldalakon a látható nagyobb csillagok födései vannak összeállítva, különösen nagyságuk, együttállás idejök, egyenes emelkedésük és hajlásuk szerint. A bolygók födései is felvételtek.

Nap- és hold-fogyatkozások.

A nap és holdfogyatkozások a 80-ik és 81-ik oldalon külön vannak tárgyalva.

Pályakör ferdesége.

A pályakör ferdesége azon szög, mely a pályakör és az egyenlítő síkjától képeztetik. Ezen szög mértéke a napfordulati negyedlőnek, azaz a pályakör és az egyenlítő sarkain menő szélességi körnek azon íve, mely a pályakör és az egyenlítő között van. A pályakör ferdesége tehát azon legnagyobb elhajlás, melyet a nap középpontja az év folyamában elér. Ha tehát a nap a nyári fordulati negyedlő (jun. 21.) körül minden nap, midőn az a dél-körön átvonul, észleltetik, akkor: ha a napfordulat ideje a deleléssel összeesnék, az észlelt legnagyobb elhajlás lenne közvetlenül a pályakör ferdesége. Ha pedig ez nem történnék, akkor a pályakör ferdesége háboroknak van alávetve, melyek visszatérő rövid időszakhoz (körülbelül 18 év) vannak kötve. Ezen háborok a z é j n a p e g y e n e l é n y o m u l á s a (praecessio) vagyis az éjnap-egyen pontjának az idővel való arányos hátramaradása; továbbá a százados fogyás (nutatio) vagyis a pályakör és az egyenlítő síkjától képezett szög változása; végre az i n g a d o z á s, azaz mind a két mozgás szakaszos háborái.

A 82-ik és 83-ik oldalakon a második rovatban a látszó pályakör ferdesége 7 napról 7 napra *Le Verrier* szerint van föl-

jegyezve. Ezen adatok főleg ott jönnek alkalmazásba, hol a látszó hosszúságot és szélességet a látszó egyenes emelkedés- és elhajlásra, és megfordítva, kell átváltoztatni.

Nap aberratiója.

Mivel földünk évi sebessége évi pályájában a fény sebességével bizonyos arányban áll: azért a csillagokat mozgó földünkről nem látjuk azon irányban, melyben azok valóban vannak, hanem mindig egy kis szöggel ugyanazon irányban, mely felé földünk mozog előre haladva látjuk. Ezen szög a csillag évi aberratiója. Továbbá földünk naponkénti mozgása a nap körül aberratiót okoz, mely naponkénti aberrationak neveztetik. Ez azonban sokkal kisebb, mint az évi aberráció, mivel földünk mozgásának sebessége a tengelye körül sokkal kisebb, mint a nap körül való évi mozgásának sebessége.

De mivel a csillagnak is saját mozgása van, mint például a napnak; azért az álló csillagok aberrációjához még valami hozzájárul. Mivel egy ily csillag azon idő alatt, míg fénysugara a földre jő, helyét változtatja; azért a fénysugárnak észlelt iránya nem felel meg a csillag valódi napközépi helyének az észlelés idejére nézve.

Mivel továbbá azon idő, melyben a fény a naptól földünkig jő = 493.2 mp. és a nap közép mozgása egy nap alatt = 59' 8" 33; azért a nap aberratiója a hosszban = 20.255 ívmásodperc, melylyel a naphosszak mindig kisebbre vétetnek. A naptáv- és napsebességnek változása miatt ezen érték az év folytában egy másodpercnek részei között ingadozik.

A 82-ik és 83-ik oldalakon az aberráció 7 napról 7 napra Struve szerint van följegyezve.

A nap és hold parallaxisa.

A nap és hold helyei a csillagászati táblák és évkönyvekben rendszeren úgy vannak közölve, mintha azokat földünk középpontjából látnók. Hogy tehát ezeket használhassuk, szükséges azon szöveget ismerni, mely azon két egyenestől képeztetik, melyeket a csillag középpontjából földünk középpontjához és az észlelő helyéhez húzunk. Ezen szög parallaxisnak neveztetik. A látkör

felett lévő csillagnak parallaxisa magassági parallaxisnak nevezetik.

A nap- és holdnak parallaxisa változékony, mivel azoknak táva a földünktől változik. A 82-ik és 83-ik oldalokon a 4-ik és 6-ik rovatban a nap- és holdnak horizontal-parallaxisa 7 napról 7 napra van összeállítva, ezek a magassági parallaxisok kiszámítására szolgálnak. A napparallaxis kiszámításánál »Investigation of the Distance of the Sun (Washington 1867)« czimű munka alapján 8'85 állandó érték vétetett föl.

A nap és hold sugara.

A 82-ik és 83-ik oldalokon a nap és hold sugara 7 napról 7 napra vannak összeállítva. A nap és hold sugara alatt azon szögöt kell érteni, mely alatt ezen égi testek földünk középpontjából látszanak. Ha a nap vagy hold magasságát észleljük, akkor ezeknek sugara tekintetbe veendő, mivel csak széleiket észlelhetjük. E helyen a nap és hold látszó sugara 7 napra vannak összeállítva, vagyis azok, melyek alatt a nap és hold az észlelő helyéből látszanak.

Naprendszerünk.

A 84-ik oldaltól egész a 143-ik oldalig van az egész naprendszerünk tárgyalva, úgy a mint azt a tudomány jelen ideig felderítette.

Az alapsillagok.

A 144. 145. és 146-ik oldalokon az alapsillagok és még 25 fényes csillag közép helyei 1876-ra Wolfers után vannak közléve, évi változásaikkal az egyenes emelkedés- és elhajlásban.

A csillagdák földirati fekvései.

A 147. 148. és 149. 150. és 151-ik oldalokon közölve van a földünkön létező csillagdák földirati szélessége, továbbá azok hossza a volt budai csillagdától időben, végre a csillagdák hossza Ferrotól számítva.

Ezen összeállításból látható, hogy földünkön 102 csillagda van. Ezek közül 94 jő az éjszaki, 8 pedig a déli félgömbre. Te-

kintettel a világ öt részére : Európára 83 csillagda, Amerikára 12., Australiára 5, Azsiára 2 és Afrikára 1 csillagda esik. Tekintve az államokat: Németországban van 23 csillagda, Angolországban 13, Oroszországban 12, Olaszországban 10, Austriában 7, Sveiczországban 3, Francia-, Svéd-, Dán- és Spanyolország mindegyikében van 2, Magyar-, Görög-, Portugal- és Norvégország mindegyikében van 1 csillagda. Továbbá Éjszak-Amerikában 11 és Dél-Amerikában van 1 csillagda.

Jegyek és rövidítések magyarázata.

A 152. 153. és 154-ik oldalokon közölve vannak azon jegyek és rövidítések, melyek é csillagászati és közönséges naptárban használtattak.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
ALAPSZABÁLYAI.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

ALAPSZABÁLYAI.

A M. T. AKADÉMIA ALAPSZABÁLYAI.

I. FEJEZET.

Czél és eszközök.

1. §.

A M. T. Akadémia Pesten Ó cs. s. ap. kir. Felsőge különös ótalma alatt álló tudományos intézet, melynek *czélja a tudomány és irodalom magyar nyelven művelése és terjesztése.*

2. §.

E czélra tudományos *vizsgálatokat* és kísérleteket tétet, tudományos *fölfedezéseket* elősegít, eredeti *munkákat* irat, régi és új *remekirókat* s egyéb jeles *műveket* fordítat.

3. §.

A történet, nyelv, irodalom s művészet *emlékeit* fölkeresi, s a tudomány gyarapodására szolgálókat megismerteti.

4. §.

Tudományos szempontból, különösen a haza minden tekintetben megismertetésére, *utazásokat* tétet vagy segél.

5. §.

A tudományos, valamint a szépirodalmi munkásságot *jutalomtélék* által is éleszti és irányozza.

6. §.

A tudományos ismereteket könyvtára, valamint eredeti és fordított munkák kiadása és felolvasások által *terjeszti*.

7. §.

Jeles munkák *kiadását* eszközi, vagy elősegíti.

8. §.

Kitünő tudósoknak, munkásságuk folytatására, a *meny-nyire* teheti, *segélypénzt* rendel.

9. §.

Saját *munkálkodása eredményeit* nyomtatásban közzé teszi.

10. §.

A törvényhozás és kormány által hozzá utasított *tudományos kérdésekben* véleményt mond.

11. §.

Mindezen ügyeket az Akadémia s illetőleg az igazgató tanács tagjai különmemű *üléseikben* végzik: még pedig a *szellemi* ügyeket első sorban az *osztályok* intézik, az *anyagi* ügyeket az *igazgató tanács* kezeli, mind az osztályok, mind az igazgató tanács az Akadémia alapszabályai értelmében.

II. FEJEZET.

Az Akadémia szervezete.

12. §.

Az Akadémia szervezetét alkotják: az *elnök*, *másodelnök*, az alább meghatározott minőségű *tagok*, az *igazgató tanács*, a *főtájkár*, az osztályok *elnökei* és *tájkárai*, s a szükséges *tiszti* és *szolgaszemélyzet*.

III. FEJEZET.

T a g o k.

13. §.

A *tagok* belsők és külsők: *belsők*, kik a magyar tudományosságot mozdították elő akár hathatós pártfogás, akár irodalmi munkálkodás által; *külsők*, kik a tudományt nem magyar nyelven művelik. A belső tagok tiszteletiek, rendesek és levelezők.

14. §.

A *tiszteleti* tagok vagy oly tudománypártoló hazafiak közül választandók, kiknek megnyerése által az Akadémia dísze s java öregbedését várja, vagy oly jeles tudósok és írók közül, kik a tudomány vagy az Akadémia körül érdemeket szereztek. Számuk a 24-et meg nem haladhatja. Az Akadémia mindennemű ülésében székök és szavazatuk van.

15. §.

A *rendes* tagok a levelező tagok érdemesbjei közül választandók. Számuk a 60-at meg nem haladhatja. Az Akadémia mindennemű ülésében székök és szavazatuk van. Kötelességök a tudomány művelése, az Akadémia által rájuk bízott teendők teljesítése s folytonos részvét az Akadémia munkásságában.

16. §.

A *levelező* tagok jeles munkálkodásuk által kitünt magyar tudósok és írók sorából választandók. Számuk általában nincs meghatározva. Az Akadémia mindennemű ülésében székök, s osztályuk üléseiben szavazatuk is van. Kötelességök a tudomány művelése, s az Akadémia által rájuk bízott teendők teljesítése.

17. §.

A *külső* tagok azon nem magyarul író tudósok sorából választandók, kik vagy a tudományosság körül érdemeik által hírt szereztek, vagy Magyarországot vagy az Akadémiát közelebbről érdeklő munkával az Akadémia különös kitüntetésére méltókká lettek. Az Akadémia mindennemű ülésében székök van.

18. §.

Minden tag valamely osztályba van sorozva.

19. §.

Minden tagot, az illető osztálynak, titkos szavazat útján, a jelenlevő tagok kétharmad szótöbbségével tett ajánlata alapján, a nagygyűlés szintén titkos szavazással s kétharmadnyi többséggel választ.

20. §.

Minden újonnan választott rendes és levelező tag, osztályába tartozó dolgozattal, egy év alatt, széket foglal, s ez megtörténvén, az elnök és főtitkár által aláírt oklevéllel tiszteltetik meg, mely öt akadémiai jogai gyakorlatába helyezi. A tiszteleti és külső tagoknak azonnal megválasztásuk után adatik ki az oklevél. Az oklevél minden tagot benne kitett akadémiai címre nyilvános viselésére is feljogosít.

IV. FEJEZET.

O s z t á l y o k.

21. §.

Az osztályok száma három, u. m.

1. a nyelv és széptudományi osztály;
2. a bölcsészeti, társadalmi és történeti tudományok osztálya;
3. a matematikai és természettudományok osztálya.

22. §.

Az I. osztálynak 6 tiszteleti s 12 rendes, a II. és III. osztálynak külön-külön 9 tiszteleti s 24 rendes tagja lehet.

V. FEJEZET.

Igazgató Tanács.

23. §.

Az igazgató tanácsot a két elnök, a főtitkár s 24 tag alkotja. E 24 tag, felerészben az alapítók és oly férfiak sorából, kiknek

megnyerése által az Akadémia dísze és java öregbedését várja, felerészben akadémiai belső tagokból egyszerű többséggel oly módon *választatik*, hogy 12-öt kizárólag az igazgató tanács, 12-öt kizárólag az Akadémia választ.

24. §.

Az igazgató tanács tagjainak az igazgatósági és elegyes (41. 43. 46. §§.) ülésekben *szavazatuk* és *székök*, — az összes ülésekben, a nagygyűlésen s a közülésben *székök* van.

25. §.

Az igazgató tanács azon tagjai, kikből az a jelen alapszabályok fogantatásakor áll, megmaradnak, s csak az üres helyek lesznek a fentebbi intézkedés (23. §) értelmében betöltendők; megjegyeztetvén, hogy az igazgató tanácsban most benn levő tiszteleti tagok úgy tekintetnek, mintha már az Akadémia által választottak volna.

26. §.

Az igazgató tanács örködik az Akadémia *vagyona* fölött s annak állásáról az Akadémiának évenként kimerítő jelentést tesz. Az Akadémia bevételeit és kiadásait kezelheteti valamely hazai pénzüzet által is; ez esetben azon intézetet ő választja meg s az azzal való viszonyokat ő szabályozza.

Választ egyzersmind egy *gondnokot*, kinek teendői a 48. §-ban vannak meghatározva.

27. §.

Intézkedései különösen kiterjednek:

1. Az alapítványi tőkékre s kiadott kölcsönökre, melyekre nézve gondoskodik, hogy a törvények értelmében biztosíttassanak s kamataik pontosan befolyjanak.

2. Az általa választott gondnokra és *ügyésre*, kik közvetlenül tőle függenek, s az ő utasítása szerint járnak el.

28. §.

Ezek szerint *hatáskörébe* esnek: a pénzügyi kimutatások és számadások megvizsgálása, a gondnok és ügyész utasítása, eljárásaik helybenhagyása, az évi költségvetés megállapítása, a

gazdasági ügyek tárgyalása; általában az Akadémia pénzügyének intézése.

VI. FEJEZET.

Ülések.

29. §.

Az *osztály-ülések* tárgyai: mindennemű tudományos előadás és eszmecsere, jelentések és kisebb közlések tétele, tudományos indítványok és vállalatok tárgyalása, a jutalomügyi s tagválasztási előkészületek, az osztály költségvetése iránti javaslatléttel.

30. §.

Az *igazgató tanács üléseinek* tárgyai fentebb (a 26. 27. 28. §§-ok alatt) elő vannak sorolva.

31. §.

Az *összes ülések* tárgyai: gyász- és emlékbeszédek, tisztviselők (52. §.) választása, az illető osztály véleménye alapján a nagygyűlésnek fenn nem tartott jutalmak odaitélése s új jutalomkérdések kitűzése, munkák iratása s kiadatása, az összes Akadémiát illető indítványok s az osztályi és igazgatósági ülésekből áttett ügyek tárgyalása s eldöntése.

32. §.

A *nagygyűlések* tárgyai: az osztályokba, illetőleg (23. §.) az igazgató tanácsba tagok, osztálytitkárok választása, az osztályok jelentése alapján jutalmak odaitélése s új jutalomkérdések kitűzése.

A nagygyűlésen az Akadémia által meghívott hazai tudományos egyesületek magukat egy-egy tagjok által képviseltethetik. E küldöttek a nagygyűléssel kapcsolatban lévő osztálytanácskozásokban, szakaik szeriit beosztva, véleményt s indítványt is terjeszthetnek elő.

33. §.

Az *elegyes ülések* tárgya az elnökök és főtítkár választása.

34. §.

Hogy a *végzéseknél érvényök* legyen: az osztályi és igazgatósági ülésekben legalább 9, az összes ülésekben legalább 12, a nagygyűlésen s az elegyes ülésben legalább 25, szavazattal bíró tag jelenléte szükséges. Szavazatok egyenlősége esetében nem hozatik határozat.

35. §.

Az elsorolt ülések oly ügyeket, melyek folytonos munkásságot, vagy bővebb megvitatást vagy tervezést igényelnek, *bizottságokhoz* utasítanak. A bizottságok vagy állandók, vagy ideiglenesek.

Az *állandó* bizottságokra bizonyos folyó munkák és teendők, gyűjtések, nyomozások, könyvkiadások bízottak. Tagjaikat vagy közvetlenül, vagy az illető osztály ajánlatára, az összes ülés választja, ha szükségesnek látszik, *segédtagokul* oly szakfelelők közül is, kik nem tagjai az Akadémiának.

Az *ideiglenes* bizottságokat az illető ülés bizonyos munkák, pályairatok, fontos indítványok, számadások stb. megvizsgálására minden külön alkalommal külön küldi ki, a mennyiben lehet, saját kebeléből. Teendők elvégeztével megbízatásuk megszűnik.

36. §.

Az ünnepélyes *közülés* tárgyai: évi jelentés az Akadémia munkásságáról, emlékbeszédek, tudományos és költői művek felolvasása, jutalmak, jutalomkérdések s az új választások kihirdetése.

37. §.

Az osztályi, összes, és közülések *nyilvánosak*; szükség esetében az osztályi és összes ülések *zártakká* alakulhatnak.

38. §.

Az osztályülésekben az osztályelnök, az Akadémia minden egyéb ülésin az akadémiai elnök, vagy távollétében a má-

másodelnök *elnököl*; ezek jelen nem létében az *elnöklés joga* az osztályülésben az osztálybeli legrégibb tiszteleti vagy rendes tagot, összes ülésben a legidősb osztály-elnököt, igazgatósági és elegendő ülésben a legrégibb igazgató-tanácsi tagot, nagygyűlésen a legrégibb tiszteleti tagot illeti. Az *osztályok*, háromévenként tiszteleti vagy rendes tagokból, és ha az Akadémia másképp nem rendelkezett, a *bizottságok* is, maguk *választják* elnökeiket.

39. §.

Mindenik osztály *havonként* 1—3 osztályülést, az igazgató tanács *havonként* egy igazgatósági ülést, az összes Akadémia *havonként* egy összes ülést, *évenként* pedig egy nagygyűlést s ezzel összekötött ünnepélyes közülést, szükség esetén elegendő ülést tart; az elnök azonban bármelyik ülést soron kívül is összehívhatja.

VII. FEJEZET.

Tisztviselők.

40. §.

Az *elnök* az összes Akadémia élén áll; képviseli hatóságok és magánosok irányában, ügyeit közvetlenül vezérli, szabályai pontos megtartása s határozatai végrehajtása felett örökös.

41. §.

Az elnököt az elegendő ülés, a tiszteleti, rendes és igazgatósági tagok titkos szavazatával, egyszerű többséggel, a belső tagok sorából, három évre *választja*. A három év leteltével újra megválasztható. A választás *Ő felsége megerősítése* alá bocsátandó.

42. §.

Az elnököt, gátoltatása esetében, a *másodelnök* pótolja.

43. §.

A másodelnök *választása* úgy történik, mint az elnöké, s szintén *Ő felsége megerősítése* alá bocsátandó.

44. §.

Egyik elnöknek Budapesten kell lakni.

45. §.

A *főtítkár* az Akadémia határozatainak a szellemi téren végrehajtója, viszi a nagygyűlés, összes, igazgatósági és elegendes ülések jegyzőkönyvét, a nagygyűlésen, az összes és elegendes ülésekben előadóképen működik, folytatja az összes Akadémia levelezését, írja történetét, évi jelentését s mindennemű tudósításait, szerkeszti Évkönyveit, ügyel könyvkiadásaira, őrzi levéltárát.

A főtítkár akadályoztatása esetében az elnökség az osztálytitkárok közül *helyettest* nevez.

46. §.

A főtítkárt az elegendes ülés titkos szavazattal, egyszerű többséggel, a rendes tagok sorából *választja*.

47. §.

A főtítkár mellé, ajánlata alapján, az elnök *segédet* nevez ki. A segéd a főtítkár közvetlen rendelkezése alatt áll.

48. §.

A *gondnok* az Akadémia határozatainak anyagi téren végrehajtója, az igazgató tanács ülésein gazdasági ügyekben mint előadó működik, őrökodik az épületek felett. Működéséről az igazgató tanács előtt évenként beszámol.

49. §.

A gondnokot az igazgató tanács, egyszerű többséggel *választja*.

50. §.

Mindenik *osztálynak* egy külön *títkára* van. Ezek az illető osztály előadói, szerkesztik kiadványait, jegyzőkönyveit és tudósításait, viszik az osztálybeli levelezést.

51. §.

Az osztálytitkárokat, az illető osztályok ajánlatai alapján, a nagygyűlés, titkos szavazással, egyszerű többséggel a rendes tagok sorából *választja*. Akadályoztatásuk esetére az osztályelnök nevez ki *helyettest*.

Az Akadémia mostani jegyzője saját (21. §. 2.) osztályában titkáruul megválasztottnak tekintendő.

52. §.

A *főkönyvtárnokot*, az Akadémia ajánlata alapján, a gróf Teleki nemzetség alapító ága *nevezi* ki a belső tagok sorából; az *alkönyvtárnokokat* és a könyvtár egyéb tisztviselőit, a könyvtári bizottság ajánlata alapján, az akadémiai elnökség nevezi ki.

53. §.

Az *ügyészt* az igazgató tanács nevezi ki.

54. §.

Az *irnokokat*, *javitnokokat* és a *cselédeket* az elnök nevezi ki. Az irnokok és javitnokok közvetlenül a főtítkárnak vannak alárendelve.

VIII. FEJEZET.

Fizetések és díjak.

55. §.

A főtítkár és segéde, a gondnok, az osztálytitkárok, a könyvtár-személyzet, a gyűjteményőrök, az ügyész, az irnokok és javitnokok az igazgató tanács által megszabandó *évdíjat* kapnak.

56. §.

A cselédeknek az igazgató tanács szab *bért*.

57. §.

Mely tisztviselők és cselédek *lakjanak* az Akadémia épületében, az igazgató tanács határozza meg.

58. §.

Azon tisztviselők, kik a jelen alapszabályok foganatosításakor fizetésben állanak, *fizetésüket* holtig megtartják.

59. §.

A *rendes tagok*, mihelyt a pénztár ereje engedi, mindnyájan, addig pedig a régibbség szerint következők, az igazgató tanács által meghatározandó számmal, évi *fizetést* húznak.

60. §.

A tagoknak az Akadémia megbizásából végzett munkálatai, valamint az Akadémia nyomtatványai közé fölvetett dolgozatai *díjaztatnak*.

IX. FEJEZET.

Szünetek.

61. §.

Az Akadémia július, augusztus és szeptember havában szünetel.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ÜGYRENDE.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

É G Y R E N D E

A M. T. AKADÉMIA ÜGYRENDE.

ELSŐ FEJEZET.

Osztályok és tagok.

1. Az Akadémia, alapszabályai értelmében, három tudományosztályból áll, melyeknek köre következőleg állapított meg:

1. Nyelv és széptudományi osztály.

A) *Nyelv és irodalom.*

Általános s különös nyelv- és írástörténet.

Általános és hasonlító nyelvtudomány.

Különös nyelvtudomány, ide értve a classicaí és keleti, de főleg a magyar s azzal rokon nyelvtudományt egész terjedelmében, tehát a magyar nyelvtörténetet, hasonlítás, szónyomozást, nyelvtant és szótárírást, a nyelvjárások megismertetését, s a nép- és köznyelv emlékeinek gyűjtését, magyarázatát és kiadását.

Nyelvbeli előadás tudománya.

Irodalomtörténet; könyvészet általán, s különösen a hazai és nemzeti; régi magyar jeles írók jó kiadásai.

A nevezetesb magyar munkák bírálata nyelv tekintetében.

B) Széptudományok.

Általános és különös szépműtan, hangzó, képző és mi-
mező művészetek elmélete.

Műtörténet, műbírálat.

Szóló művészetek: szép prosa, különösen szónoklat.

Költészet.

Régi és új nemzetek remekiróinak fordítása.

II. Bölcsészeti, társadalmi és történeti tudomá-
nyok osztálya.

A) Bölcsészet.

Ember- és lélektan.

Elméleti bölcsészet.

Gyakorlati bölcsészet, névszerint észjog, erkölcs- és tiszta
vallástan, történet philosophiája.

Bölcsészet története, bírálata.

Nevelés- és oktatástan, tanmunkák.

B) Társadalmi tudományok.

Államtudományok és azok története.

Statistika.

Törvények elmélete és története.

Nemzetek joga.

Közjog.

Magánjog, egész terjedelmében.

Egyházi jog.

Jogtudomány története.

Összehasonlító jogtudomány.

C) Történeti tudományok.

Történetírás elmélete.

Emberiség és művelődés története.

Egyetemes és különös történetírás, polgári és egyházi,
főleg hazai.

A segédtudományok, névszerint politikai földrajz, nem-zekrend- és időtan, úgy régiség-, érem-, oklevél-, czimer- és pecséttan.

A hazai történelem felvilágosítására szolgáló közirományok, oklevelek s egyéb történeti emlékek nyomozása, ilyek s egyéb kútfők gyűjtése, kiadása, bármely nyelven legyenek azok írva.

Életírás, s itt is különösen a hazai.

III. Matematikai és természettudományok osztálya.

A) *Mathematika.*

Tiszta mathesis.

Mechanika; matematika, természettan és földrajz; csilagászat.

Geodaesia.

Építészet, polgári és vízi; géptan; hajózási tudományok; hadtudományok; műtan; bányászat.

B) *Természettudományok.*

Természetrajz: ásványtan, földisme, földtan; növénytan; állattan és természeti földrajz.

Kísérleti természettan, vegytan.

Boncz- és élettudomány, növényi, állati, emberi, hasonlító

Gazdasági tudományok.

Orvosi tudományok.

2. Minden osztály meghatározott számú tiszteleti, rendes és határozatlan számú levelező tagokból áll. (Alapsz. 14. 15. 16. §§.). Az utóbbiak száma az osztályok kiterjedésétől és koronkénti fontosságától függ.

3. A tiszteleti tagok erkölcsi kötelességei az alapszabályok 14. §-ból folynak. Elvárja tőlük az Akadémia, hogy üléseit jelenlétökkel minél gyakrabban diszítik, és tanácsukkal ügyeit buzgóan előmozdítják.

4. A rendes tagok kötelelességei, az alapszabályok 15. §-a alapján közelebbről kifejtve, a következők:

a) Időnkint az illető tudománynak hazánkban előbbvitelére szolgáló értekezést terjesztteni elő. E kötelezettség alól csak azok vétetnek ki, kikre az Akadémia, szokott rendes tagi foglalkodásaikon kívül, más munkát bízott.

b) A velők véleményadás végett közlött mindennemű nyomtatott vagy kézirati munkákat, pályairatokat, találmányokat, fölfedezéseket, javaslatokat megvizsgálni, s rólok irott jelentést tenni.

c) Minden egyéb, az osztály által a szabályok értelmében kiszabott munkálatban szorgalmasan eljárni.

d) A szakjokban feltetsző nevezetesb haladásokról, valamint a tudományosság előmenetelére szolgálható tények-, adatok és észleletekről, az illető osztályban tudósítást adni, különösen pedig, mi a hazában a tudományt, illetőleg nemzeti nyelvet s művészetet illető figyelemre méltó magát előadja, bejelenteni, hogy mind ezek az Akadémia közlönyeiben közzé tétethessenek.

e) Akadémián kívüli munkálkodás által is igyekezni, hogy a tudományok magyar nyelven gyarapíttassanak.

5. A levelező tagok az illető osztály által velők véleményadás végett közlött tárgyakról jelentést adnak, valamint minden, a tudományosság előmenetelére szolgálható tények-, adatok- s észleleteket az illető osztályljal közölnek, s különösen azt, a mi a hazában a tudományt, nemzeti nyelvet s művészetet illető figyelemre méltó magát előadja, bejelentik; végre irodalmi munkásságuk által a hazai tudományosság előmozdítására törekcsenek.

6. A főtitkár teendőit az alapszabályok 45. §-a határozza meg. Azok közül a) Az ott előszámlált jegyzőkönyveket az ülés után legfeljebb 3 nap alatt elkészíti, ekkor az ülés végén ki-nevezett legalább 2 (fontosabb ügyekben 5) tagu bizottság által hitelesített, mely bizottságnak, nyomatékosb indítvány esetében, a mennyiben kívánja, az indítványozó is tagja legyen. b) Mind ezen, mind az osztálytitkárok által hozzá beadott jegyzőkönyveket a szükséges számu példányokban letisztáztatja, jelesül egyszer az akad. levéltár, egyszer az Értesítő, s egyszer a m. kir. kormány számára. c) Az illető határozatokat a jegyzőkönyv hitelesítésétől számítandó 8 nap alatt okvetlenül végrehajtja, akadály eseté-

ben az elnököt értesíti. A végrehajtásról könyvet viszen, melybe a végrehajtandó pont rövid tartalma, a végrehajtás módja s ideje pontosan följegyzendő. *d)* A jegyzőkönyv azon szakaszát, melynél fogva valamely ügyben választmány bizatik meg, kiíratja s az illető választmányi elnöknek legfeljebb 8 nap alatt, sürgetős esetben hamarabb is, saját aláírásával, megküldi, hogy ez a kiküldött tagokat egybehivathassa s a választmány a jegyzőkönyvileg kijelölendő zárnagra jelentését beadhassa. *e)* A függőben levő tárgyakat, be nem adott jelentéseket stb. nyilvántartja, azok elintézését koronként sürgeti; minek ha eredménye nem lenne, az Akadémiának jelentést tesz. *f)* A levelezésre nézve: a mennyiben az, az Akadémia nevében, külföldi intézetekkel és tudósokkal folytatattatik, két nyelven szerkesztendő, t. i. az eredeti magyar szöveg mellett, mely mint olyan aláíratik, oldallag latinul, vagy azon tudományos testületek nyelvén, melyekhez a levél az Akadémia nevében intéztetik. *g)* Az Évkönyveken kívül, szerkeszti még az Akadémia Értesítőjét, Almanachját s minden nyomtatványait, melyek nem az osztályok, vagy bizottságok gondjai alá tartoznak. *h)* Az Akadémia levéltárát, mely azonban elébb rendezendő, kezeli, a benne levő s időnként hozzájáruló irományokról folytonos leltárt visz, belőle a tagoknak csak térítvény mellett kölcsönözhet. *i)* Az alább megjelölt akadémiai kiadásokat utalványozza s erről könyvet viszen.

7. Az osztálytitkárok, az alapszabályok 50. §-a értelmében, az osztály előadói, jegyzői és szerkesztői lévén, e szerint: *a)* Az osztályülés jegyzőkönyvét ülés után 24 óra alatt elkészítve hitelesíttetik s beküldik a főtitkárhoz, hogy a szükséges példányokban leírassa. Egy példány az osztály használatára marad. *b)* A határozatot, mennyiben az nem az összes Akadémiát illeti, legfeljebb 8-ad napra foganatosítják. *c)* Szerkesztik az illető »Értekezéseket« s az osztály netaláni egyéb kiadványait. *d)* A főtitkár által hozzájuk áttett mindennemű hivatalos iratokról és beadványokról rendes igtató-könyvet visznek; valamint kiadó-könyvet is az általuk kiadott irományokról s az osztálybeli levelezésről. Az egyenesen az osztályhoz érkezett beadványokat mindenek előtt közlik a főtitkári hivatallal beigtatás végett. *e)* Mint az osztályelnök megbízottjai, ők gondoskodnak az osztályértekez-

let havonkénti, vagy szükség esetén rendkívüli egybehívásáról; melynek *f*) jegyzőkönyvét szintén vezetik és határozatait végrehajjtják. *g*) Folytonos figyelemmel lesznek arra, hogy osztályuk ülésein tudományos előadásban hiány ne legyen; e végre az osztályértekezletet mindannyiszor jó eleve figyelmeztetik; szükség esetén egyes tagokat is felszólítanak.

8. Tartoznak a tagok minden, az Akadémián kívüli tudományos dolgozataik jegyzékét évenként a főtítkárhoz beadni a végre, hogy magános munkálkodásaikról is állhasson külön pont az Almanachban.

9. Minden tag fel van szólítva, hogy küldje be pecsét alatt évenként önbiographiai jegyzékeit, melyek feltöretlenül a levéltárban őriztetnek, míg azokra halál s készülendő életírás vagy emlékbeszéd esetében szükség leszen.

10. Halál által elvesztett tagjainak az Akadémia következő végtiszteletet határozott:

a) Ha a halál esete Budapesten adja magát elő: a megholtak rokonai, osztálybeli társai-, barátai- vagy szomszédaitól várja az Akadémia, hogy a temetés napja- és órájáról késedelem nélkül értesítsék a főtítkári hivatalt, mely azt azonnal tudtokra adatja valamennyi Budapesten levő tagoknak, hogy az Akadémia termeiben összegyűlvén s innen testületileg indulván a gyász házához, társok temetésén fekete ruhában, minél számosabban megjelenjenek. Temetés napján az Akadémia házára gyászlobogó tüzetik.

b) Ha ülés napjára esnék a temetés, az ülés másnapra tétetik át.

11. Az Akadémia elhunyt tagjai emlékezetét háromféle módon tiszteli:

a) Rövid gyászbeszéddel, melylyel a társ halálát valamely barátja, ki ez iránt a főtítkárt mindjárt a hír vétele után tudósítja, s ilyenek nem létében a főtítkár, a temetés, vagy ha az elhunyt vidéken lakott, a vett hír utáni legközelebbi összes ülésben jelenti be. Kiadandó az Értesítőben.

b) Életrajzzal, mely az elhunyt életéhez s irói pályájához tartozó adatokat adja. Kiadandó az Almanachban.

c) Emlékbeszéddel, mely az elhunyt életét, munkálkodását és hatását szónoki előadásban terjeszti elő.

12. Ha valamely Budapesten lakó, vagy tartózkodó tag oly szegénységben halna el, melynél fogva tisztességes eltakarítása sem lenne eszközölhető, e felől értesítettvén, az elnök gondoskodni fog.

13. Általában csak holt tagok képei nyerhetnek az Akadémia illető termében helyet; minden egyes esetben titkos szavazás útján döntenek el: felfüggesztessék-e valakinek képe vagy se.

MÁSODIK FEJEZET.

I. Ülések.

Osztály és összes ülések.

14. Az Akadémia hetenként egyszer, u. m. hétfőn délután 5 órakor tart ülést; szükség esetén, vagy valamelyik osztály kívánatára, többször és más napon is tarthat.

15. Az osztályok ez üléseken a megállapított sorszám szerint váltakoznak (I. II. III.), úgy hogy a nyelv- és széptudományok után a bölcsészeti, társadalmi és történeti, — ezek után pedig a matematikai és természettudományok osztályülése következék; mely sor azután újra kezdődik. (Kivétel a 17. pont.)

16. Mindenik osztálynak jogában áll a hét folytán (melynek hétfőjén ülése volt) még egy másik ülést is tartani, melynek napja ülésről ülésre határoztatik meg, s a hétfői ülésben, az illető titkár által kihirdettetik.

17. Minden hó utolsó hétfőjén, az Akadémia csupán összes ülést tart, melyre a rendes tagok megjelenni kötelesek, a tiszteletiek s levelezők elváratnak. Ezen kívül a pályamunkák beküldési határnapja után következő legközelebbi osztályülés egyzersmind összesülésnek jelölendő, de csupán a pályamunkák bemutatása végett. Október hó első osztályülése után összes ülés is tartatik, a szünet alatt összegyűlt tárgyak bejelentése végett.

18. Év vége felé a főtítkár a jövő évre szóló Üléssort elkészítvén, helybenhagyás végett az elnökség elé terjeszti s kinyomatván szétküldi a tagoknak. Valamennyi helyben lévő tag minden akadémiai év kezdetén körlevél által szólittatik fel az ülések

látogatására ; külön meghívó csak az Üléssortól történő eltérés esetében küldetik szét.

19. Valahányszor az elnök az előforduló tárgyak tekintetéből illőnek itéli, az ülést *zártnak* nyilatkoztatja, melyben tehát hallgatóság nem jelenhetik meg, vagy ha a szokott akadémiai ülés zárttá alakul, abból távozik.

20. Az *osztályok tárgyai* (Alapszab. 29. §.) szorosan szakbeli előadások és közlések, mik az illető tudomány előmozdítását eszközölhetik. Ezek minél részletesebbek és kimerítőbbek, annál inkább megfelelnek a kitzűzött czélnek. Különösen tehát :

a) Ily értekezések és emlékiratok az illető osztály köréből s azok felett szóbeli eszmecsere.

b) Nagyobb kézirati munkákból egyes szakaszok közlése az egésznek ismertetésével.

c) Mindennemű érdekes közlemények, melyek a tudományok s illetőleg a szépművészetek haladását tárgyazzák, tehát ide vágó figyelemre méltó esetek, vizsgálódások, tapasztalatok, mik akár az eddigi tanok megerősítésére vagy megvilágosítására, akár új nézetek megalapítására szolgálnak.

d) Bármely találmányok bemutatása és fölfedezések bejelentése, ha tudományos szempontból vétettek fel, s az illető szakgyarapítására vannak.

e) Nagy figyelmet érdemlő bel- és külföldi munkákról tudósítás.

f) Bel- és külföldi nagy hírű, s a tudomány veszteségével elhunyt férfiak munkálkodása- és hatásuknak méltatása, ha nem voltak is az Akadémia tagjai.

g) Mindennemű osztálybeli munkálatok tárgyalása és elintézése, ide tudva a pályamunkák elítélését s a nyomtatandó kéziratok megvizsgáztatását is.

h) Tagválasztási előkészületek.

i) Az osztály költségvetése iránti javaslattétel.

21) Az *osztályülési tudományos előadásokra* nézve a) az osztályok, értekezleteikben (lásd : 27.), az Üléssor szerint reájok eső üléseknek előadási tárgyakkal ellátásáról, illetőleg a tagok vállalkozása útján, jókor gondoskodjanak s a megállapított *előadásokról* egyuttal a főtitkárt is értesítsék, hogy ez mindegyik ülés tár-

gyait nyolcz nappal előbb a terem fekete tábláján kihirdettesse.

b) A felolvasó köteles teljesen előadni értekezését a részére engedett egy óra alatt, vagy egészen felolvasván azt, ha terjedelme engedi, vagy vázlatban terjesztvén elő, mutatóványok közlése mellett. A vázlat, mely az egészről fogalmat nyújt, rövid kivonat, vagy szóbeli ismertetés lehet. Az értekezésnek több ülésben folytatólagos előadása csak az osztály kívánatára történhetik. Köteles továbbá a felolvasott értekezésnek a szerző által elkészített *kivonatát* még az ülés folytán az Értesítő számára beadni; melyért, ha két nyomtatott lapnál rövidebb valamint az önálló tudományos értekezések címén ki nem adható kisebb előterjesztésekért, mint jelentések, bírálatok, könyvismertetések, rövid necrologok stb. tiszteletdíj nem jár.

c) Nem-akadémikusok, kik valamely értekezést az Akadémia előtt fel kívánnak olvasatni, azt csak az osztályértekezlet helybenhagyásával, s valamely osztálybeli tag útján tehetik. Ez esetben az értekezést valamely osztálybeli tag olvassa fel.

Ha nem-tag személyesen akar előadást tartani, erre a munka előleges beküldésével, minden egyes esetben az Akadémia engedélyét kell kikérnie, mely az illető osztályértekezlet véleménye alapján adatik vagy tagadtatik meg.

d) Ha a tárgyak halmaza vagy elhalaszthatlansága úgy kívánná, bármely ülés, az elnök által e végre rendelt napon folytatható.

e) Székfoglaló értekezés elővizsgálat nélkül, minden más előadás elnökileg kirendelt három bíráló szavazata alapján vétetik fel az »Értekezések« című akadémiai közlönybe. (Lásd alább.) Ha a székfoglaló az Évkönyvekbe adatik be, e gyűjtemény szempontja tekintetéből megy osztályi vizsgálat alá. Egyébiránt

f) az előadott munkáról szabadon rendelkezhetik a szerző. Ha azonban székfoglaló vagy emlékbeszéd az előadó tag által másutt adatnék ki, fentartja magának az Akadémia, azt saját közlönyében is adhatni, s ez esetben díj nélkül.

22. Minden tagnak van joga szándékolt előadását bizonyos ülésnapra az illető titkárral bejegyeztetni. Ha az ekkép je-

lentkezők száma kelleténél nagyobb volna, az előadás idejére nézve intézkedjenek az illető titkárral, s ez, szükség esetén, az osztályértekezlettel.

23. Ha ki valamely fontosabb *indítványt* szándékozik tenni, azt jókor bejelenti az illető titkárnak, hogy az előrajzba bemehessen, egyszersmind köteles azt, az Értesítő számára, még az ülés folytán *írásban* is beadni.

24. Ha valamely indítvány elfogadtatván, bővebb kidolgozására küldöttség rendeltetnék: az indítványozó ebben mindenkor benne legyen.

25. Minden tag saját osztálya üléseiben bir döntő szavazattal: tanácskozó szavazattal azonban minden rendbeli tag bármely osztályban bir, valamint előadási joggal is.

26. Oly kérdésekre nézve, melyek természetöknél fogva több osztályt is érdekelnek, fenmarad az összes ülésre hivatkozás.

27. Minden osztály havonként egy, szükség esetén több osztály-*értekezletet* tart.

Ez értekezletek célja az osztály kebelében szerves munkásságot fejteni ki és ápolni, az osztályüléseket előkészíteni, az osztály benső, ugyszólva házi, nem különben szakügyeit fesztelen körükben megvitatni, valamint az ülés határozata folytán, tudományos tárgyak körül, bizottságilag eljárni. Jelesül:

a) Gondoskodik az értekezlet a következő ülések előadandó tárgyairól (21. a.)

b) Nem-tag által felolvasásra benyújtott értekezést egy tagjával megvizsgáltat, s elfogadás esetében azt elő is adatja (21. c.)

c) Véleményez, hogy valamely nem-tag olvashat-e az ülésben személyesen.

d) A főtitkár által hozzája áttett vagy a szerző által egyenesen benyújtott kéziratokat egy tagjával megnézeti: s véleményt ad, érdemes-e azokat az osztályülésben előterjeszteni.

e) Lehetőleg oda törekszik, hogy az osztály tudományszakainak világszerte való haladási főbb mozzanatairól az ülésben minden félév alatt egyszer, vagy többször is, érdekes szemle tartassék.

f) Általában ellenőrökdi, hogy az ülésekben a tudomány állásához és méltóságához illő előadások tartassanak.

g) Minden az osztályt illető tudományos és belügyek iránt mint véleményező, előkészítő, javaslattevő lép fel, s tanácskozása eredményét az ülés határozata alá terjeszti.

h) Az osztály által rábizottakban küldöttségileg eljár; pályamunkáknál bírálókat jelöl, s a hol szükséges, azok véleményeit egyesíti.

i) Új tagokat ajánl az Akadémiának.

k) Határozatairól jegyzőkönyvet visz, melynek azonban fontosabb pontjai az osztályülés jóváhagyása alá terjesztendők.

28. Az osztály választja saját *elnökét* (Alapsz. 38. §.) és ajánl *osztálytitkárt* (51. §.), mindeniket oly osztályülésben, melyre a vidéki tagok is meghívottak.

29. Az *összes ülések* tárgyai (Alapszab. 31. §.): tagok felett emlékbeszédek, az Akadémia közös ügyeire, szervezett intézkedéseire vonatkozó kérdések, más tudományos testületekkel folytatott viszonyai tárgyalása és küldemények bemutatása; az osztályköltségvetések egyeztetése, s az akadémiai összes tudományos költségvetés előzetes megállapítása.

II. Nagygyűlések.

30. A nagygyűlés évenként *május* hó folytán tartatik.

31. A nagygyűlés teendői levén (Alapsz. 32. §.) az osztályokba, illetőleg az igazgató tanácsba tagok, osztálytitkárok választása, az osztályok jelentése alapján jutalmak odaitélése s új jutalomkérdések kitűzése: mind ezen tárgyak az osztályok által jókor előkészítendők.

32. Ehhez képest tartoznak a vidéki rendes tagok is, a nagygyűlés előtt két nappal, Pesten megjelenni, hogy a velök kiégszített osztály tagjai összeülvén, a nagygyűlés elébe terjesztendő jelentéseiket minél gyorsabban elkészíthessék.

33. A tag-ajánlásra és választásra nézve következő szabályok az irányadók:

a) Bármely akadémiai tag ajánlhat, de *csak saját tudományos szakával* foglalkozó egyéneket, megválasztásra.

b) Az ajánlandó egyén minősítvénye, az Alapszabályok 15—16. §§-ainak értelmében, a *szigorú szakképzettség a tényleges és folytonos szaktudományi búvárkodás* kimutatása által, valamint az ajánlandó tag *irodalmi munkálatainak felsorolása* által, — az ajánló szakbeli tag részéről írásban indokoltassék. Az irodalmi munkák, a mennyiben netalán kevesebbé volnának ismeretesekek, az ajánlathoz mellékeltesenek. — Puztán gyakorlati, habár tudományos képzettségen alapuló minősítvény, a föntebbi kellékek nélkül, nem tekinthető elegendő képességnek az akadémiai czélok előmozdítására.

Tiszteleti tagságra nézve az Alapszabályok 14. §-a irányadó.

c) Az ajánló érintett írásbeli ajánlatát márcz. 31-ig bezárólag az Akadémia főtitkárának adja át. *E határidőn túl azon évre ajánlatok el nem fogadhatnak.* A beérkezett ajánlatokat a főtitkár átteszi az illető egyes osztályokhoz. Az osztályok külön értekezletben előleges tájékozás végett, tudomásul veszik az ajánlottak minősítvényeit. Egy héttel a nagygyűlés előtt az ajánlatok a főtitkár által, hasonló tudomás végett, a többi osztályokkal kölcsonösen közöltetnek.

d) A megérkezett vidéki tagokkal kiegészített osztályok az említett módon ajánlottak közül kétharmad szótöbbséggel terjesztenek új tagokat megválasztás végett az összes Akadémia elébe, a nagygyűlés első napján. Ez alkalommal a nagygyűlés az előterjesztések felett tanácskozik, és az osztályonként megválasztandók számát meghatározza; mely számhoz magát a választó gyűlésben tartani fogja.

34. A nagygyűlés üléseiben közönség nem jelenhetik meg, kivéve a meghívott tudományos testületek küldötteit. (Alapsz. 32. §.)

III. Elegyes ülés.

35. Az elegyes ülés tárgyai (Alapsz. 33. §.) az elnökök és főtitkár választása.

IV. Közülés.

36. Az összes ülések kötelessége jókor gondoskodni arról, hogy a közületi előadásra alkalmas munkákban foglalkozás ne legyen. E végre mind az Évkönyvekbe és az »Értekezések« című folyóiratba szánt dolgozatok vizsgálatánál ügyelettel lesznek a vegyes közönség előtti felolvashatásra, mind megbízás útján is gondoskodnak, hogy érdekes előrajzot adjanak a nagygyűlés elébe, mely azt végkép megállapítja.

HARMADIK FEJEZET.

Állandó Bizottságok.

37. Az állandó bizottságok, melyek az Alapszabályok 35. §-a szerint választatnak és szakbeli munkálkodást folytatnak a következők:

- a) Nyelvtudományi
- b) Történelmi
- c) Archaeologiai
- d) Statistikai és nemzetgazdasági
- e) Matematikai és természettudományi bizottság.

38. Az állandó bizottságok havonként rendszerint egyszer gyűlnek össze; névszerint az archaeologiai bizottság minden hó első keddjén, a matematikai és természettudományi bizottság a hó első péntekén, a statistikai minden hó első csütörtökén, a nyelvtudományi minden hó első szerdáján, a történelmi minden hó első szombatján; rendkívül pedig, valahányszor a szükség kívánván, az illető bizottsági elnök a bizottságok tagjait összehívja.

1. Nyelvtudományi bizottság.

39. A nyelvtudományi bizottság feladata arra van irányozva, hogy az osztály nyelvészeti ügyei egységes, összefüggő, következetes vezérlés és felügyelés, folytonos szemmel tartás és gyakoribb eszmecsere mellett élénk, őszhangzó, nyomasztó előhaladást tegyenek. Ehhez képest a bizottság működési körét teszik:

A) A szorosabb magyar nyelvtudomány, melynek feladata:

I. A magyar nyelv tudományos ismeretét eszközölni s azt szigoru kritikával kidolgozott munkálatokban közrebocsátani.

II. A gyűjtött és gyűjtendő nyelvanyagot, a nyelv természetes fejlődéséhez alkalmazott rendszerben, előadni: e szerint a körülményekhez képest nyelvtanokról és szótárakról gondoskodni, különösen a tájszótárt folytatni, a mester műszótárt megindítani.

III. A műnyelv alakulását szemmel tartani s általában az irodalmi nyelvvelést olyképen ellenőrizni, hogy egy részt, hiányos nyelvismeretből folyó erőszakos szóképzésre ne vetemedjék; másrészt pedig az idegen nyelvek hatása a magyar nyelvnek grammatikai, különösen syntaktikai szerkezetét meg ne hamisítsa; nemkülönbén arra is törekedni, hogy az eddig elkövetett nyelvrontások lehetőleg orvosoltassanak.

B) A szélesebb magyar nyelvtudomány, melynek feladata:

I. A magyarral hasonalkotásu altaji nyelveket behatóan tanulmányozni, s a mennyiben módjában áll, ismeretöket nyelvtanok és szótárak utján is köztünk előmozdítani.

II. Ez ismereteket tudományosan feldolgozni, kiváló tekintettel arra, hogy azok a magyar nyelv tényeinek földerítésére vagyis tudományos megfejtésére szolgáljanak.

III. Egyéb, bár merő idegen nyelveknek, a melyek a magyarral történelmileg érintkeztek, ugyanarra gyakorolt hatását feltüntetni.

C) Az irodalom történet, melyre nézve a bizottság teendője:

I. Az Alapszabályok 3. §-a értelmében az irodalom emlékeit felkeresni, s azokat megismertetni

II. A magyar nyelvemlékeket kiadni. A »Magyar Nyelvemlékek« szerkesztője a bizottságtól veszi utasításait, a másolások, kiadások s egyes szerkesztési kérdések körül.

D) Az Akadémia által a bizottsághoz áttett ügyek elintézése.

A bizottság egyébiránt fentartja magának, hogy a működés

désének A) és B) alatti tervrajzából folyó egyes feladatokat időről időre, a rendelkezhető anyagi módhoz képest, meghatározza.

40. A nyelvtani, szótári és irodalmi munkálatok körében előállítandó egyes munkákról alkalmilag tesz a bizottság előterjesztéseket az osztály útján az elnökséghez és igazgatósághoz. Állandó, rendes, folytonos kiadásai pedig a bizottságnak: 1) régi nyelv- és irodalmi emlékek folyamatban levő kettős gyűjteménye (Nyelvemlékek és Corpus Grammaticorum). 2) A nyelvjárási, szótári és nyelvemléki anyagok iránti levelezés, másolatok, szerzések költségei. 3) Kisebb anyagok és dolgozatok közzétételére a bizottság saját közlönyt nyert «*Nyelvtudományi Közlemények*» czim alatt, a melybe tételnek által az osztálybeli szorosan nyelvtudományi értekezések és közlések is. (Ehhez képest a nyelv- és nyelvtudományi osztály »*Értekezései*» körének megszorításáról lásd a 62. d).

41. A »*Nyelvtudományi Közlemények*«-et a bizottság előadójá szerkeszti.

42. A bizottság rendes kiadásainak fedezésére az akadémiai pénztárban állandóan külön kezelt rovat szolgál, melynek forrásai: a) az igazgatóság által kirendelendő évi alap; b) »*Közleményeinek*» jövedelme.

2. Történelmi bizottság.

43. Az állandó történelmi bizottság *feladása* a magyar történelem kútfői felkeresése, gyűjtése, kiadása. E végre a) levelezésbe bocsátkozik nyilvános és magán könyv- és levéltárak birtokosaival, őreivel, egyes gyűjtőkkel s történetkedvelőkkel, az itt ott fenmaradt kútfőszerű emlékekről tudomás, regesták, hű másolatok, a hol lehet eredetiek szerzése végett; hol ilyek másképp a tudománynak meg nem menthetők, azok megvételét ajánlja az Akadémiának. Különösen b) kötelességének tartja nem csak rögtön kiadandókat gyűjteni, s azok közzétételét azonnal eszközölni, hanem mindent felhalmozni, mi jövőre is a reá bizott czélok létesítésére szolgálhat, hogy ekkép egy kritikai hűséggel és pontossággal később kiadandó *Egyetemes Magyar Okmánytár* előkészítettessék.

44. Ezek eszközölhetésére, a bizottságnak, az akadémiai

pénztárban, egy állandóan külön kezelt rovat szolgál, melynek bevételi forrásai: a) az évenkénti országos segély; b) az igazgató tanács által e végre kirendelt évi alap; c) a Teleki-alapítvány; d) az általa kiadott könyvek jövedelme; e) egyes hazafiak e célra tett és teendő ajánlatai. A gyűjtött történeti kincseket kiadja:

A) *A Történelmi Tárban*, melynek főcélja a m. tört. kútfők ismeretének előmozdítása s kisebb kútfők közlése. Ilyek különösen: 1. Megyék, kerületek, városok, vidékek s kisebb községek községi életére, jogviszonyaira és szerkezetére vonatkozó iratok, mint statutumok, jegyzőkönyvek, jövedelmi és költség-kimutatók; a tanulság- és fontossághoz képest egészen vagy kivonatban. 2. Családok, uradalmak, úgy egyházi megyék, káptalanok, szerzetek és egyházi községek történetére vonatkozó iratok, tehát ok- és alapítványlevelek, végintézetek, nemzékrendi jegyzetek, jószágbecsük és jövedelmi kimutatók, egyházlátogatási jelentések, anyakönyvek és necrologiumok kivonatai stb. 3. A földművelés, műipar és kereskedelem történetére vonatkozó emlékek, mint urbáriumok, czéhszabályok, árszabások, vásárkiváltságok stb. 4. A törvényhozás, közigazgatás, országos pénzügy és jogszolgáltatás történetét felvilágosító jelentések, utasítások, magán naplók, összeírások, nevezetesebb pörök és ítéletek, kivált a régiebb idők-ből. 5. A külviszonyokat felderítő állami szerződvények, békekötések s azokra vonatkozó acták, követségi utasítások, jelentések, a régiebb idők-ből. 6. Egyes nevezetes eseményekre, úgy historiai személyekre vonatkozó okmányok, levelezések. 7. Régi kéziratokban és könyvekben, régi missálék- és naptárakban stb. található historiai feljegyzések, továbbá kisebbféle naplók. 8. Tudományos intézetek történeti emlékei. 9. Felírások. 10. Levél-, könyv- és kéziratok historiai kézíratai és okmányai ismertetése, kivonatai, regesták alakjában. 11. Utasító, ismertető sorozata Magyarországot s annak régi tartományait illető, külföldön megjelenő historiai kútfőknek, úgyszintén külföldi munkákban találtató magyar historiai kútfői közlések kivonatai. 12. Az Akadémiához érkező okmányok tartalomjegyzékes folyó sorozata. Mi e közlemények formáját illeti, az azokat bevezető, követő, berekesztő szöveg nem annyira okoskodó s történetnyomozó, mint lényegesen kútfő-ismertető, ezeket csoportozó és összefüggesztő legyen.

B) *A Magyar Történelmi Emlékekben* (Monumenta Hungariae Historica.) Ezek főosztályai: a) *Okmánytárak* (Diplomataria), egyes nagyobb korszakok, vidékek, hatóságok, családok vagy tárgyak szerint, oklevelek- s másnemű hivatalos és történeti érdekű magán irományokból, melyek eddig vagy egészben vagy részekben kiadatlanok; vagy kézen nem forgó, főleg külföldi munkákban jelenvén meg, íróink előtt nagyobbbrészt ismeretlenek; vagy ha nálunk megjelentek is, részint nem mentek még be okleveles gyűjteményeinkbe, részint igen hibásan adattak ki. b) *Kútfőszerű Történetírók* (Scriptores) deák, magyar, sőt más nyelveken is. c) *Országgyűlési irományok*: acták, naplók, kiadatlan törvényszövegek. d) *Magyarország diplomáciai Emlékei* (Acta extera). — Külön osztályait e közzétételeknek képezik:

C) *A Török-magyar Kor Történelmi Emlékei*, melyek gyűjtése-, fordítása- s a bizottság ügyelése alatt kiadásáról egy külön e végett megbízott tag gondoskodik.

D) *A Magyar Leveles Tár.* vagyis magyar nyelven írt régibb levelek gyűjteménye, melyek mind az országos és egyházi, mind a műveltségi, beléleti és nyelvtörténetre kútfőül szolgálnak.

E) A történelmi bizottság feladatával szoros összeköttetésben lévő *külön munkák.*

45. E tárgyak megvizsgálása-, megbirálása- és összeállításában a bizottság önállólag jár el; de munkálatairól évenként az összes ülés elébe részletes jelentést ad.

3. *Archaeologiai bizottság.*

46. E bizottság figyelmének tárgyai a hazában létező és feltalálható minden ó és középkori, régiségtani becsü műmaradványok, legyenek azok magyar vagy nem magyar eredetűek. Tehát minden régi épületek, vagy olyaknak maradványai; régi kőfaragványok, akár önálló, akár mint régi épületek fennmaradt részei, u. m. szentek állóképei s egyéb szoborfélék, kőkoporsók vagy sírfedelek, dombormunkával vagy régi felirattal faragott czimerképek, feresztelő-medenczék, oltárok; fafaragványok; szobrászati öntvények, ide értve a régi harangokat is; az itt-ott nagyobb csoportozatokban előforduló mesterséges halmok (különösen kúnalmok); régi festések, templomok és házak falain, vagy önálló

is; metszések nyomatai vagy táblái rézben vagy fában, régi fegyverek, bútorok, eszközök, edények; régi érmek, pecsétnyomók és pecsétek, czimerek stb. műtörténeti tekintetben.

47. A bizottság igyekszik ilynemű régiségek létezéséről tudomást szerezni, azoknak fellelhetése és fentarthatása módjáról tanácskozik, s ez iránt az Akadémia előtt indítványokat tesz, azoknak vagy rajzaiknak gyűjtéséről gondoskodik; mindezek nyomán az említett régiségek ismeretét és azoknak a tudomány, névszerint az archaeologia, epigraphika, numismatika, sphragistika, heraldika, stb. érdekében való felhasználását és lehető hasznosítását eszközli és elősegíti.

48. Az archaeologiai bizottság szakértő és szakkedvelő akadémiai tagokból áll; de az Akadémián kívül levő oly férfiak segítségével és hozzájárulásával is élhet, kik vagy szaktudományuk vagy birtokuk-, illetőleg lakhelyöknél fogva, s a régiségtudomány iránti szeretetből a bizottság működését elősegíteni képesek és hajlandók.

49. Kivánatos lévén a hazai s nemzeti régiségeknek rendszeres megismertetése s leírása, úgyszintén a mű- és történeti emlékek megőrzése és fentartása, a bizottság körét a következők teszik:

1) Egy hazai archaeologiai *repertorium* készítése, melyben a) mindazon nemzeti régiségeink kimerítő s lehetőleg rendszeres összeírása s sorozata adassék, melyek eddig egyes leírások által többé vagy kevesbbé közismeretre jutottak, a tárgyaknak lehetőleg összes s minden egyes leírásaira sőt rajzaira is utaló pontos idézetekkel, s a mennyire lehet, a tárgyaknak, valamint a leírásoknak és rajzaiknak rövid jellemzésével sőt bírálatával; b) folyó följegyzése minden újabb fölfedezéseknek és leleteknek, melyek akár egyenes bejelentés, akár egyéb magán tudósítás, vagy a napi sajtó útján a bizottság és tagjai tudomására jutottak.

2) A hol szükségesnek mutatkozik, egyes nevezetesebb régiségi tárgyaknak a *hely színén* történendő *megvizsgálata*s, tagjai vagy más szakavatottak által, ásatások az ország egyes, régiségekben s különösen építészeti műemlékekben dúsbabb vidékeinek beutaztatása, s az érdekesebb és nevezetesebb tárgyaknak avatott egyének által fölvétele s lerajzoltatása.

3) Megkeresése a kormánynak és hatóságoknak az iránt,

hogy az alattok levő organumoknak a felmerülő régiségi találmányokról és fölfedezésekről a minden egyes esetben teendő jelentést hagyják meg; valamint ezen jelentéseknek a bizottsággal leendő haladéktalan közlésére is fölkérése.

4) Minden adandó alkalommal viszonyba lépés mindazon világi és egyházi hatóságokkal, községekkel, egyházi védnökségekkel, vagy egyes birtokosokkal, a kiknek felügyelése alatt vagy birtokukban nevezetes mű- vagy csak történeti, különösen pedig építészeti emlékek vannak, hogy így a hazai régiségek s történeti emlékek kellő fentartására hasson, meggátolja azok lerombolását, s befolyjon a netalán teendő újításokra és változtatásokra. Ezen irányban is kikéri a kormánynak és hatóságoknak fő felügyeletét, melyeknek közbenjárása által igényt tart rá, hogy minden egyes felmerülő esetben az ily emlékek fentartását, azoknak változtatását, vagy épen megsemmisítését illetőleg eleve értesíttessék; tudta és közbenjárása nélkül semmi ily emlékeket érdeklő nevezetesebb határozatok, munkálatok, változtatások foganatba ne vétessenek; sőt igyekezni fog kieszközölni, hogy a hol ezen emlékek hasonló eljárás által veszélyeztetve volnának, az ily munkálatok a bővebb tárgyalásig felfüggesztessenek; az újítások- és változtatásoknál minden befolyását oda intézvén, hogy azok a műemléknek lehető legnagyobb kiméletével s mindenkor csupán eredeti stíljének megfelelő idomban történjenek.

5) Feladata egy rövid közérthetőségű *Utasítás* kidolgozása és minél több példányban közzétévése, mely romladozásnak leginkább kitett mű- és történeti építészeti emlékeknek, mint régi romvárnak, egyházaknak stb. a lehető legegyszerűbb módon, s legcsekélyebb költséggel való fentartását, vagy azoknak csak a további fenyegető enyészettől megóvását, a mint mindenki által könnyen eszközölhető, előadja s tanítsa. Ügyelni fog egyszersmind arra, hogy lehetőleg népszerűen készült iratok által a mű- és építészeti stílusokat a nagy közönséggel megismertesse, s ez által ne csak a műismereteket s műírányt terjeszsze, de különösen oda is hasson, miszerint a műépítészeti emlékek újításánál és javításánál azok eredeti idoma és izlése tekintetbe vétessék, mind pedig a közönséget a régiségek s műemlékek iránt általa teendő jelen-

téseiben és leírásaiban azok műbecse megismerésére, kellő megnevezésére és meghatározására utasítsa.

6) Oly kitünő becsű vagy nemzeti érdekű emlékeknél, melyeknek fentartása veszélyeztetett van, mindent el fog követni a felügyeléssel megbízott hatóságoknál, s különösen azon községeknél és egyeseknél is, kiknek azok birtokukban vannak, hogy azokat az érintett műemlékek kellő fentartására bírja. Hol ez irányban siker nem kíséri lépteit, igyekezni fog az ily emlékeket az illetők birtokából számára kinyerni, azokat tehetsége szerint helyreállítani, javítani, vagy csak fentartani, s a mennyire ez tehetségében nem állana, a nemzet segélyéhez is fog folyamodni s azokat köz nemzeti birtok és adakozás tárgyává igy-kszik tenni.

7) Munkálkodásáról időnként közleményeket ad ki, melyek a bizottság mai állásához és igényeihez képest háromfélék, t. i. a) *Monumenta Hungariae Archaeologica*: vagyis Magyarországi Régészeti Emlékek, mint olyan *díszmunka*, melynek egyes füzetei vagy kötetei egy-egy nevezetesebb műemléknek vagy művészi cyc lusnak érdekes rajzokkal vagy festett táblákkal illusztrált leírását foglalják magukban; b) *Archaeologiai közlemények*, melyek kisebb terjedelmű leírásokat, jelentéseket stb. hoznak a befolyása alatt fölvett, leirt, fentartott, az enyészettől megmentett vagy kijavított műemlékekről, vagy egyéb régiségekről. Rendesen vezetvén a tudomására jött hazai régiségeket, e Közleményekben a bizottság az újabb leletek sorozatát közli, ezekben hozza az ismertető, tudományos értékű értekezéseket és monographiakat, figyelemmel kíséri az általános régiségtani bűvárlatokat és fölfedezéseket is, valamint minden körébe vágó, nevezetesebb szakmunkát megismertet; c) *Archaeologiai Értesítő*, melynek rendeltetése, hogy a régészet érdekében rövid és halogatást nem szenvedő kisebb jelentéseket, leírásokat, útmutatásokat, figyelmeztetéseket hozzon. A rokon társulatoknál észrevehető mozgalmakat közli, a tudományos, közérdekű leveleket kiadja; *Újabb leletek és Egyveleg* czime alatt a honi és külföldi leletekre az olvasókat figyelmezteti, egyes szakkérdéseket tűz ki, másokra felel, és az ügybarátoknak vagy községeknek felvilágosításokat ad, végre az archaeologiai irodalom újabb terményeit felsorolja.

8) A nemzeti régiségek bejelentése iránt már előbb az

Akadémia által 1848-ban, újabban pedig 1859-ben közzétett felhívásoknak igyeckszik a lapokban és azokon kívül is minél nagyobb nyilvánosságot eszközölni. E végre különösen az archaeologia minden szakából különös kérdés-sorozatokat fog tagjai által kidolgoztatni s összeállíttatni, melyek minden egyes tárgynál a kevesbbé avatott ügybarátokat is a figyelemre méltóbb mozzanatokra, részletekre s eltérésekre figyelmeztessék s így mintegy bővebb utasításul szolgáljanak a régiségtan tárgyainak felismerésében.

50. E czélok létesíthetésére a bizottság egyik tagja, mint *bizottsági titkár* fog működni. Ez a) bizottsági ülésekben előadói tisztelet visel, b) ezek határozatait jegyzésbe veszi és végrehajtja; e szerint c) a bizottság rendeltetése (46. pont) érdekében szükséges felszólításokat, megkereséseket, figyelmeztetéseket, tudakolásokat, jelentéseket írja, egyszóval az összes levelezést a bizottság nevében viszi; d) utazásokat teszen; e) az Archaeologiai Közleményeket szerkeszti.

51. Mind ezek eszközölhetésére a bizottságnak, az akadémiai pénztárban állandóan külön kezelt rovat szolgál, melynek bevételi forrásai: a) az évenkénti országos segély; b) az igazgató tanács által e végre kirendelendő évi alap; c) a gr. Andrássy Manó bizottsági tag és társai által nyomtatásokra felajánlott kétezzer forint; d) a bizottság által kiadott nyomtatványokból befolyó pénzek; e) a tudomány barátjai által, bizottsági felszólításra beküldendő tízforintos adalékok, melyekért azoknak a bizottság által kiadott nyomtatványok járnak ki. Sürgetős esetekben, bizottsági határozat nyomán, a bizottsági elnök is tehet utalványozásokat.

4. *Statistikai és nemzetgazdasági bizottság.*

52. A statistikai és nemzetgazdasági bizottság *feladata* mindennemű statistikai adatokat, melyek a magyar koronához tartozó országok köz viszonyaira vonatkoznak, gyűjteni, rendezni, megbírálni, s más államok adataival is egybevetve, feldolgozni; s azok kibocsátása által Magyarország lehetőleg hű statistikai ismertetését eszközölni.

53. Felhasználja ugyan a bizottság, kellő bírálat mellett, a más utakon is közzé tett adatokat; fő teendőjéül tekinti azonban

a magas kormány, az egyházi és világi hatóságok, testületek, egyesületek és intézetek, úgy magánosok, s ha szükség, a helyszínére tett kiküldések útján jutni ez adatok birtokába. A mennyiben pedig hazai viszonyainknak más országok statistikai adataival egybevetése is kívánatos, az Akadémia közbejöttével a külföld rokon irányu társulataival és intézeteivel, kiadásaira nézve, csereviszonyba lép.

54. A bizottság, munkálkodása eredményeit »Statistikai és Nemzetgazdasági Közlemények« czimü, időhöz nem kötött füzetekben bocsátja közre, melyekben, önérthetöleg, nem akadémiai tagok részéről is fogadtatnak el mind a latközlések, mind kidolgozott értekezések is. Mind ezek körül, valamint munkálati módjára s belső szervezetére nézve, a bizottság önállólag jár el. Az akadémiai pénztárban állandóan külön kezelt rovatának forrásai: a) az igazgatóság által e célra kirendelendő évi alap; b) külön alapítványok és adakozások; c) Közleményei jövedelme.

5. *Mathematikai és természettudományi bizottság.*

55. E bizottság feladata az összes magyar hazát természettudományi és műtani tekintetben átvizsgáltatni és megismertetni. Ehhez képest működési ágai következők: Természetrizji nyomozások és közlések, vidékek leírásai állat-, növény- és ásványrajzi tekintetben; földtani, őslénytani közlések; meteorologiai adatok, a mennyire lehet, kiterjesztve a nedvességi, légnyomati, villanyossági stb. viszonyokra; magasságmérések hálózatának létesítése természettudományi és technikai szempontból; vegytani vizsgálatok gazdasági, földtani, hydrographiai tekintetben; azon iparos eljárások megismerttetése, melyek többé-kevesebb honunk sajátjai, megismerttetése a honunkban létrejött nagyobbszerű építkezési, u. m. vasuti, hid, csatornaépítési, vízszabályozási, lecsapolási, vezetési stb. vállalatoknak.

56. E célok létesítésére a bizottság összeköttetésbe teszi magát oly férfakkal, melyek a tanárok, orvosok, gyógyszerészek, mérnökök, építészek, iparvállalatok vezetői, bányászok, s általában tudomány- és természetkedvelők, — kiknek segedelmével amaz adatok, rajzok, leírások birtokába juthat. Továbbá kirán-

dulásokat, utazásokat eszközöl; tárgyakat gyűjt, melyek a nemzeti muzeumba adatnak be, hol használatul úgy is minden szakember rendelkezésére állanak, sőt a múltakra is kiterjesztve figyelmét, a Magyarországról szóló nyomtatott munkákat és értekezéseket, úgy ily kéziratokat is lajstromoz, gyűjt, s tartalmukat megismerteti.

A bizottság felügyel az általa létrehozott s jelenleg Budán a reáliskola épületében elhelyezett meteorologiai és földdelejeségi észleldére.

Alkalmat nyújt tudósoknak a tudomány magasb köréhez tartozó feladatok kísérleti keresztülvitelére.

A tudományos szerekre egy, a rendes tagok közül évi dij mellett választott, szertárnok által ügyeltet fel.

57. Kutatásai, levelezései, dolgozásai eredményeit a bizottság saját közlönyében teendő közzé; mely végre s a fentebbi czélokra szolgál neki az akadémiai pénztárban állandóan külön kezelt rovat, melynek forrásai a) az igazgatóság által kirendelendő évi alap; b) Közleményei jövedelme.

NEGYEDIK FEJEZET.

Könyvkiadások.

1. Évkönyvek.

58. Az Évkönyvekbe csak oly értekezések vétetnek föl, melyek vagy új tárgyat adnak elő, vagy, bár ismeretes alapokon, új vizsgálatokba bocsátkoznak, új összevetéseket, összeállításokat, nézeteket, következtetéseket foglalnak magokban, s e mellett tárgy- és nyelvbeli előadásra a jelenkor haladási fokának teljesen megfelelnek. Ehhez képest az osztálybeli vizsgálók e tekintetre szoros figyelemmel lesznek, kiknek tudósításai nyomán az értekezések sorsát az illető osztály határozza el.

59. Az Évkönyvekbe szánt, s előbb az illető osztályülésben, egész kiterjedésök szerint, vagy ha az nem lehetne, kivona-

tosan feloivasott, s majd osztályilag megvizsgált és elfogadott értekezések legott elfogadtatásuk után, a mennyiben külön füzetet alkothatnak, egyenkéntes külön czimlappal kinyomatván, kiadatnak, félre tétetvén azokból bizonyos példányszám, hogy mikor az ily egyenként közzétett kiadványok 50—60 ivre gyűltek, az Akadémiának illető évi közülesi tárgyaival kiegészítve, gyűjtőczim és tartalomjegyzék hozzáadásával, mint évkönyvi kötet, újra és együtt kibocsáttathassanak.

II. *Értekezések s Értesítő.*

60. Hogy a tagok, s mind azon hazafiak, kiket az Akadémia munkálkodásai érdekelnek, ezekről folyvást és részletesen értesülhessenek: mindazon értekezések és tárgyalások, melyek közzétételre alkalmasak, az *Értekezések és Értesítő* című folyóiratban időrendben adatnak ki.

Ugyanis az Akadémiának, eddigi háromosztályu *Értesítője* helyett 1867. jan. 1-től fogva kétrendű közlönye van:

1. *A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője.*

2. *Értekezések. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.*

61. A Magyar Tudományos Akadémia *Értesítője* egy oly, apró füzetekben folytonosan megjelenő, folyóirat, melyben minden akadémiái ülés, időrendben, az osztályok elkülönzése, vagy szakszerinti csoportosítása nélkül, következik egymásra, s így e közlöny egy folytonos egészet alkot, melynek füzetkéi a naptári évvel kezdődnek és záródnak, egy évfolyam tevéen egy kötetet. A füzetek folyó számot kapnak.

Az *Értesítő* közép nyolczadivre, részben garmont, részben petit betűkkel 600 példányban nyomatik, s minden két heti ülés tárgya egy füzetet képez. Szerkesztője a főtítkár.

Tartalmát teszik:

a) Az osztályülésekben előadott minden értekezés kivonata. Egy-egy kivonat *legfeljebb* 8 nyomtatott lapra terjedhet. Továbbá az ülésen felolvasott könyvismertetések, bemutatások, kisebb előterjesztések, melyek önálló tudományos értekezésnek nem tekinthetők.

b) A közülésben felolvasott értekezések kivonata, ha szintén maga az értekezés az Évkönyvekben jelenik is meg.

c) Kisebb emlékbeszédek, necrologok s effélék, melyek nem Évkönyvbe valók. Évkönyvbe szánt emlékbeszéd kivonata csak úgy, ha az emlékbeszédből alkalmas kivonatot lehet készíteni.

d) Az Akadémia mindennemű (osztály-, összes- és igazgatósági) üléseinek és nagygyűléseinek tárgyalásai; csupán a közönség elé nem való dolgok elhagyásával. E szerint, az eddig külön kinyomatni szokott jegyzőkönyvek kiadása megszűnván, az egész jegyzőkönyvi tartalom az Értesítőbe vétetik fel; jelesül:

e) A tisztán személyt érdeklő ügyek mellőztével, minden egyéb, a tagokat és közönséget érdeklő dolgok.

f) Általánosb érdekű indítványok, melyek vitatást idéznek elő, el nem fogadás esetében is.

g) A kiadás végett benyújtott művek és értekezések fölötti bírálatok, vagy egészben vagy tartalmas kivonatban. El nem fogadott művek és értekezések bírálati azonban csak úgy közölhetnek, ha általános irodalmi beccsel bírók s a közönségre és írókra nézve tanulságosak; az ily el nem fogadott mű és értekezés szerzőjének neve elhallgatandó lévén.

h) Pályaművek bírálati, akár osztályok, akár bizottságok vagy bizottsági előadók által nyújtatnak be, terjedelmesen közlendő.

i) Az Akadémiának ajándékozott s külföldi intézetek által cserébe küldött könyvek jegyzéke.

k) Minden ülés előtt kitétetik az elnöklő neve, de a jelen voltak névsora elmarad. Az indítványt, vagy jelentést tevők neve sem hallgattatik el; ha pedig valamely tag értekezést ajánl vagy olvas nem tagtól, ennek neve mindig kiteendő.

l) Minden kivonat, indítvány, jelentés s több efféle (lásd 22. b.) még ülés folytán *írásban* beadandó, hogy az Értesítő szerkesztése késedelmet ne szenvedjen.

Az Értesítőhöz semmi rajz, ábralap s ilyenén melléklet nem járul.

62. Az *Értekezések* czimű közlöny, mint neve mutatja, az Akadémia ülésein felolvasott vagy felolvasottnak vett s bírálok által elfogadott s illetőleg bírálatlan is kiadható (székfoglaló)

értekezéseket hozza, a mennyiben ezek nem az Évkönyvekbe vannak szárvna. A szerzők rendelkezési joga azonban munkájokkal az eddigi határok közt (lásd 21. §. f) fenmarad. Részletesebben :

a) Az »Értekezések« az előbbi Értesítő alakjában jelenik meg, azon különbséggel, hogy minden egyes értekezés külön füzetet képez, melynek czimlapja a borítékon kettős czimet visel; felül, kisebb alakban, egy vízszintes vonallal elválasztva a gyűjtő-czim — alább mint főczim az értekezés czime nagyobb alakban és a szerző neve stb. Minden értekezés önállóan tekintetvén, benn a fehér lapon saját czimet visel, s a lapszámozás minden füzetnél újra kezdődik. Külön évi vagy félévi czimlap sem adatik, nehogy ez a részeket csonkának tüntesse fel, s a kelendőseget akadályozza; azonban a megjelent füzetek száma és czime minden következő füzet borítékán újra nyomtatandó.

b) Az Értekezések a szükséges ábrákkal s egyéb mellékletekkel jelennek meg.

c) Az Értekezések, a hat fő tudomány szerint, hat osztályra vannak elkülönítve, jelesül:

1. Értekezések a nyelv- és széptudományok
2. Értekezések a bölcsészeti
3. Értekezések a társadalmi
4. Értekezések a történeti
5. Értekezések a matematikai
6. Értekezések a természettudományok köréből. E felosztás szerint a füzetek külön folyószámot kapnak.

d) A nyelv- és széptudományi osztály szorosan nyelvtudományi értekezései a nyelvtudományi bizottság Közleményeibe tétevént által (40. §.), az Értekezések körébe tartoznak ezentúl: 1) a székfoglaló előadások; 2) a széptudományi és irodalomtörténeti értekezések; 3) a mit a tagok maguk ide óhajtanak adni; 4) az osztályi tagok felett tartandó emlékbeszédek.

d) A nyelv- és széptudományi osztály szorosan nyelvtudományi értekezései a nyelvtudományi bizottság Közleményeibe tétevént által (40. §.), az Értekezések körébe tartoznak ezentúl: 1) a székfoglaló előadások; 2) a széptudományi és irodalomtörténeti értekezések; 3) a mit a tagok maguk ide óhajtanak adni; 4) az osztályi tagok felett tartandó emlékbeszédek.

63. Minden, az Értekezésekbe szánt dolgozat, akár olvasatott fel az ülésben, akár csak felolvasottnak vétetett, az illető osztálytitkárnak adatik át. Az osztálytitkár az osztályelnöknek jelentést tevént, ez két bíráló tagot nevez ki, fő tekintettel az illető osztályra s a külön esetbeli illetékességre. Harmadik bíráló csak azon esetben nevezetik ki, ha a két bíráló nézetei eltérők

volnának. A többség véleménye alapján vétetik föl a munka az Értekezésekbe, vagy mellőztetik. Ha az értekezés, az 58. pontban előadott minőségekkel bírván, az Évkönyvekbe ajánlatnáék föl-vétetni, az osztályhoz tétetik át további rendelkezés végett.

64. A székfoglaló előadások a fentebbi pontban érintett bíráló nélkül vétetnek föl az Értekezésekbe. E mellett mindazáltal fentartatik a szerkesztők ellenőrségi joga, mely felelősségökből foly, s mely szerint semmi olyan nem vétethetik föl az Értekezésekbe, a mi az Akadémia szabályaiba ütköznék. Oly esetben pedig, midőn valamely székfoglaló értekezés ellen az osztály tagjai nyomós ellenvetéseket emelnek, s ezeket az osztály többsége is magáévá teszi: a székfoglaló előadások után az érintett észrevételek is kinyomatnak.

65. Az Értekezésekbe szánt dolgozatok öt ivnél nagyobb terjedelműek nem lehetnek. Szükséges továbbá, hogy e dolgozatok kellőleg kidolgozott tudományos értekezések legyenek. Feldolgozatlan anyagghalmaz, csak megérintett s külön mellékletül felhor-dott oklevelek, valamint szintén sajtó alá adandó munkákból köz-lendő mutatóanyagok az Értekezésekben helyet nem foglalhatnak.

66. Az Akadémia megvárja a szerzőktől, hogy előadott értekezéseiket, a mennyiben az Értekezésekbe felvétetni óhajtják, hibátlanul, tisztán és olvashatólag írva, s előadásuk után azon-nal beadják. Csak igen fontos akadályok teszik megengedhetővé, hogy valamely értekezés időrenden kívül, utólag iktattassék be.

III. Régi Magyar Nyelvmélekek.

67. A Régi Magyar Nyelvmélekek gyűjteményébe a legré-gibb időktől a reformációig készült irodalmi maradványok vétet-nek be.

68. E gyűjtemény a nyelvtudományi bizottság felügyelete alatt szerkesztetik. (39. §.)

IV. Tudományos kézikönyvek.

69. A XXI. nagygyűlés *tudományos kézikönyvek* készítettését határozta el, melyek a különböző szakokat, jelen állásuk színvo-

nalához mértén, szoros-tudományosan, s elég bőven tárgyalják. A kötetek ivszáma 30—40-re van megállapítva, a tiszteletdíj ív szerint 30 forint.

70. Ez ügyben egy, az összesülés által választott, külön bizottság jár el, mely időről időre kitüzi azon tárgyakat, melyekről ily kézikönyvek megbízás útján készülnek. Az e végett felszólított tag egy bő előrajzot nyújt be a bizottságnak, mely kitüntesse a tárgy elrendelését, s azon alaphézetet, melyből a szerző kiindulni kíván.

71. Ha az előrajz nem volna kielégítő, vagy a bizottság nézeteivel megegyező, vagy az Akadémiában vállalkozó férfiu nem találhatnák: akkor pályázat útján eszközölhető az illető munka elkészítése.

72. A bizottság az összes ülésnek terjeszti elő javaslatait mind a tárgy, mind a szerző választása, vagy a pályáztatás iránt, mely azok nyomán intézkedik.

73. Hogy a kiadandó kézikönyvek nyelv és műszók tekintetében is megfeleljenek az Akadémia tekintélyének: az ily művek készítésével megbízott szerzők a műszókat, melyek az egész munkában előfordulnak, eleve közlik mind az illető tudomány e végett kiküldendő szakosztályi képviselőjével, mind a nyelvtudományi osztály ugyan e célból kinevezendő tagjával, s ezek bírálatuk eredményéről jelentést tesznek.

V. Nyomtatás végett beadott kéziratok megvizsgálása és kiadása.

74. Az Akadémia egyedül oly kéziratokat kíván saját költségén kiadni, melyek akár eredetiek, akár fordítások legyenek, jóval felülmulván a közészerűt, a literatura bármely ágának diszére, előmenetelére szolgálnak; s vagy hasznosan gyarapítják a már meglévőt, vagy valóságos hiányt pótolnak; végre előadás és nyelv tekintetében is korunk jobb íróival vetélkednek.

75. Különösen a bírálók figyelmébe ajánlatik:

I. Ha a munka *tudományos* és a) *eredeti*: hogy az egyfelől tárgyát, a szükséges előkészületek célirányos használása mellett, helyes rendszerrel, a mennyire lehet, kimerítőleg adja elő; másfelől: bármely grammatikai rendszert követ is, azt híven kövesse;

a netalán szükséges műszók pedig a származtatás és összetétel szabályai szerint legyenek alkotva.

b) Ha a munka *fordítás*: vagy azon megjegyzéssel adatik ki, a) hogy az eredetinek, mind magában vett, mind a mi szükségünkhez képesti becséről hozassék ítélet; vagy b) csak a nyelv és fordítás minéműségéről; s itt nem szóhoz tapadó, hanem az értelmet hiven és világosan visszaadó áttétel kívántatik.

II. Ha a munka *szépliteraturai*, és a) *eredeti*: úgy leszen elfogadandó, ha vagy magában igen jeles, vagy az illető irodalmi ágnek, jelen állapotjában, érezhető előmenetelére s hasznos gyarapítására szolgálhat.

b) Ha *fordítás*: ismét vagy a) az eredetinek becefe föl is vagy b) csak a fordítás milyenségéről óhajtatik ítélet. Fordítástól azt kívánja az Akadémia, hogy az eredetinek mind értelmét s kifejezése formáját, mind hangját s mennyire lehet, egész külső minéműségét tekintve, hű másolata legyen, hibátlan, keresetlen, tárgyhoz szabott szép nyelven.

76. Ezen tekinteteket állandóan szem előtt tartó, nem szerfelett bő, de okokkal támogatott s határozottan kifejezett vélemények váratnak az iránt:

a) Minden észrevétel nélkül kereken elfogadhatónak tartja-e a véleményadó a kéziratot? vagy

b) Elfogadandónak ugyan jelen állapotában is, de óhajt némi észrevételeket a kézirat szerzőjével közölni, annak tetse szerint leendő haszonvétele végett? vagy

c) Csak bizonyos észrevételek tekintetbe vétele után, s így föltételeken tartja-e a kéziratot elfogadhatónak? vagy

d) Kereken visszaadandónak?

Végül a véleményeknek olvasható leiratását, s a kitűzött határidőig beküldését várja a főttkári hivatal, fontos akadályok esetében pedig legalább ezek iránti tudósítást.

77. A föltétellel vagy a nélkül elfogadott kéziratokról a vizsgálók észrevételei használat végett az illető szerzőkkel közöltnek; a kereken visszamenőkről szólók nem.

78. A mely kézirat eredetként adatik be s vizsgáltatásából kitetszenék, hogy fordítás vagy plagium: az Akadémia által egyszerűn mellőztetik.

79. Az Akadémia minden kiadványaiban az *Akadémia helyesírása* használtatik. Nyelvtudományi pályairatokban s kiadás végett beadott s elfogadott kéziratokban szabadságában áll a szerzőnek saját helyesírását követni.

80. A nyomtatás végett elfogadott kéziratok a munka fontossága, sürgetőleg szükséges volta, s az akadémiai pénzerő által feltételezett sorban mennek sajtó alá, melyet az elnökség határoz el.

81. Ha valamely szerző bizonyos munka kiadhatása végett, mely tárgyánál fogva csekély kelettel biztat, pénzbeli segedelemért folyamodnék: a munka szigorú vizsgálat alá vétetik, s ha jelesnek ítéltetik, s megjelenése az irodalom és tudomány előmozdítására szolgálónak, az igazgatóság segélypénzt rendelhet.

82. Nem-akadémiai tagoktól csak úgy fogadtatik el vizsgálat végett bármely munka, ha valamely akadémiai tag által, illetőleg az osztályértekezlet útján, e végett különösen ajánl-tatik.

VI. Akadémiai Almanach.

83. Az évenként kiadandó Almanach tárgyai: a) Astronómiai naptár, az ülések sorával és pályázatok határnapjaival; b) Alapszabályok; c) Ügyrend s ebben azon tudományos testületek sora, melyekkel az Akadémia csereviszonyban áll. d) Személyes állapot; e) Tagok munkálatai; f) Elhunyt tagok névsora eleitől fogva; g) Azok folytatólagos életrajzai; h) Tagok földirati lajstroma; i) Az akadémiai nyomtatványok sora; k) Névmutató.

84. Hogy az elhunyt tagok életrajzai minél kimerítőbbek és alaposabbak legyenek: az Akadémia megvárja, hogy tagjai az életrajtok készítésében a főtítkárt közremunkálásukkal elősegítik.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Jutalmak és pályázatok.

85. Minden évben az illető osztály ajánl *akadémiai nagyjutalomra* (kétszáz arany) és másod vagyis *Marczibányi jutalomra*, köréhez tartozó munkát oly módon, hogy mindíg a legközelebb

lefolyt hat évi időközben megjelent, illő szakbeli munkák vétesenek tekintetbe, oly módon mindazonáltal, hogy a mint a nyelv és széptudományi osztályra kerül a sor, ez osztály két nagy köre, a nyelv- és széptudományi, külön-külön részesítették az egész nagy jutalomban. A tudományok sorára nézve: 1876-ban (1870—75-ről) a matematikai, 1877-ben (1871—76-ról) a bölcsészeti, 1878-ban (1872—77-ről) a társadalmi, 1879-ben (1873—78-ról) külön a nyelv-, külön a széptudományok körébe eső, 1880-ban (1874—79-ről) a történeti, 1881-ben (1875—80-ról) a természettudományi munkák legjobbika nyeri a nagy jutalmat, azon túl e sor újra kezdődvén.

86. Azon osztály, melyre a nagy jutalom kiadásának sora kerül, mindjárt a nagygyűlés után kihirdeti, hogy milyen szaku s mely időkorben megjelent munkák pályáznak a következő nagygyűlésen a nagyjutalomra és Marczibányi-díjra, felszólítván mindazokat, kiknek e körbe eső munkájuk nyomtatásban megjelent, hogy azt bizonyos kitűzött határidőig az akadémiai főtítkárhoz küldjék be, följegyezvén röviden, a mit munkájuk kiváló vonásának tartanak. Megjegyeztetik azonban, hogy e figyelmeztetésnek koránt sincs az az értelme, mintha a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, ne pályázhatna, sőt ha az Akadémia kiadásában jelent volna meg, vagy már beküldetett volna az Akadémia könyvtárának, a felszólítás folytán hivatkozás történhetik arra, hogy ilyen meg ilyen munkával kíván levélirő pályázni.

87. Az ötven aranyból álló Marczibányi-jutalom mindenkör azon munkának adandó, mely az akadémiai nagy jutalmat nyert munkához vagy munkákhoz becsben legközelebb állónak fog az illető osztály által ítéltetni; az eljárás e jutalom körül tökéletesen az lévén, mely szerint az akadémiai nagy jutalom kezeltek, kivévén, hogy vég elhatározásakor az alapító családjának egy tagja jelen lehet.

88. Ny e r h e t n a g y j u t a l m a t bármely munka, mely a következő (89.) pontban ki nem vétetik; különösen megjegyeztetvén a) hogy, ha valamely több darabból álló munka kitetsző jelességű volna, darabonként is jutalmaztathatik; azonban többek

közt és hasonló körülmények mellett mindenkor a teljes munka nyeri el a jutalmat.

b) Egyes íróknak összegyűjtve kiadott olyféle jeles munkái nyerhetnek koszorút, melyek részenként vagy darabonként már ezelőtt megjelentek, ide nem értvén mindazáltal a valóságos második kiadásokat.

c) Oly munkák, melyek valamely nagyobb gyűjtemény részét teszik, de külön is megjelentek, szintén vivhatnak a nagy jutalomért.

d) Fordítás csak remek nyerhet jutalmat, és nagy jutalomra érdemesíthető eredeti szűkében.

e) Ha meghalt író munkája íteltetnék legjobbnak, minden egyes esetben különösen határoztatik meg: kiadassék-e az elhunyt örökösének a jutalom vagy ne?

89. Nem nyerhetnek nagy jutalmat:

a) A több írók dolgozataiból álló gyűjtemények, s az efféle gyűjteményekben előforduló egyes dolgozatok.

b) A külön kijött munkák pusztá második kiadása. Oly jeles nagyobb munkák azonban, melyek először gyűjteményben jelentek meg, de aztán külön is kiadattak, e külön kiadásban nem tekintetnek pusztá második kiadásnak.

c) Az Akadémia bármely jutalmáért vivot, s mint olyan már jutalom- vagy tiszteletdíjra méltatott munkák; kivéve a Szilági jutalmat.

90. Minden munka azon évben megjelentnek tekintetik, mely év a czimlapon áll. Azon esetre, ha valamely munkán két féle évszám találatnék, a későbbi tartatik elhatározónak; a mely munkán pedig évszám épen nem fordul elő, az maga zárja ki magát a jutalomért vivható munkák sorából.

91. *Sámueldíj.* A Sámueldíj évenként 15 aranyban oly szorosán nyelvészeti értekezésnek adatik ki a nagygyűlésen, mely a legközelebb lefolyt évi nyelvészeti értekezések közt a nyelvtudományi osztály által legjobbnak íteltetik, akár külön, akár valamely gyűjteményben jelent legyen az meg. Kivétetnek pedig közülök a) pusztá második kiadások; b) oly dolgozatok, melyekben a dolog ügye a személyével össze van szöve; c) akadémiai vagy más valamely jutalmat nyert pályamunkák.

92. Az Akadémia jónak látta a tudományos *jutalomkérdéseknek* évenként *két-két osztály részéről való rendes kitűzését* eltörölni, azonban fentartja magának, egyes esetekben, egy vagy más osztály ajánlatára, kérdéseket tűzni ki, s az igazgató tanácsot az akadémiai pénzalapból jutalom rendelésére felhívni.

93. Ilyenekon kívül következő rendes és megalapított pályadíjak állanak fenn: *a) Marczibányi jutalomkérdések.* Minden második évben (1876. 78. 80. és így tovább), a Marczibányi alapítványból negyven arany jutalom mellett egy a magyar nyelvtudomány köréből választandó kérdés tűzetik ki. A viszonylag legjobb felelet, ha egyszersmind sajtóra is érdemesnek találattik, mindig megnyeri a jutalmat; ellenben ha abból a tudományra semmi házon nem háramolnék, jutalom és nyomtatás nélkül marad.

94. A Marczibányi-jutalomtételek meghatározásakor s a jutalmak végelítélésekor a Marczibányi-család valamely tagja mindenkor jelen lehet: e végre a család idősbike a nagygyűlés mikor létéről jókor tudósítandó, s a megjelenendő családtag azon ülésekre, melyekben az említett tárgyak fölveendők, külön is meghívandó.

95. *b) Vitéz-jutalomkérdések.* Minden második évben (1877. 79. 81. s így tovább) a Vitéz-alapítványból, negyven arany jutalom mellett, jutalomkérdés hirdtetik ki, mely vagy a történeti vagy a természettudományi szakból veendő; amannak köre különösen a magyar irodalmi, egyházi és polgári történet, statistica, érem- és régiségtudomány; ezé különösen az ásvány-, növény-, állat-, gazdaság- és műtan levén. A jutalmazás egészen a Marczibányi jutalomfeleleteknél tett határozat szerint történik. (l. 93. §)

96. *c) Gorove-jutalomkérdések.* Minden negyedik évben (1879. 83. s így tovább) a Gorove alapítványból, hatvan arany jutalom mellett, jutalomkérdés hirdtetik ki, mely váltva az erkölcs-tudomány, széptan és magyar miveltségtörténetből veendő. E jutalom is a Marczibányi-jutalom szabályát követi.

97. Jutalmat ugyan csak a legjobbnak vallott felelet kap, azonban igen becses másod, sőt harmad rangbeli munka is kijöhet tiszteletdíj mellett.

98. Tudományos kérdések támasztásakor a feladás okainak

előadása vagy elmellőzése ahhoz képest történik, a mint ezt minden külön esetben az Akadémia jónak vagy éppen szükségesnek látja.

99. A mely pályamunka fordításnak vagy plagiumnak fog találtatni, egyszerűen elmellőztetik.

100. *d) Magyar hölgyek díja.* Negyvennyolcz hazafíui lelkes nő, néhai Balogh Pál r. t. által 1860-tól fogva 10 évre évenként 144 darab aranyat kötelezett azon czélra, hogy pályázás utján évenként négy *tudományos kézikönyv* készítettvén, egy tized év alatt negyven, az illető szakok állásának s a mivelt rendek szükségeinek megfelelő, közhasznu ismereteket tárgyazó, vonzó előadása, tiszta és szabatos nyelvü, munka birtokába jöjön a magyar irodalom s ez által is a köz értelmesség sikeres haladása előmozdittassék. Az ügy kezelését, s a jutalomtételeknek egyenkint 300 forintig kiegészítését (V. ö. 104. §.), úgy a koszorúzandó munkák kiadását az Akadémia elfogadván, meghatározza a kézikönyvek tárgyát, kiterjedését és netán formai feltételeit.

101. Az alapítók akaratahoz képest okvetlenül szükséges, hogy a felvett tárgyak alaposan, a tudomány állásához, a kor érdekeihez, úgy a magyar közönség szükségei s készülétei fokához mérten dolgoztassanak ki; a mi nem zárja ki azt, hogy egyenesen külföldi, angol, francia, német, a czélnek megfelelő ily munkák ne vétessenek fel alapul, de ily esetben a bírálat körüli egybevetés végett az eredetiek is hozzácsatoltassanak a pályaműhöz; megjegyztetvén egyszersmind, hogy hasonbecsü eredeti mű mégis elsőséget nyer az átdolgozott mű felett.

102. E jutalom pályázati hirdetése oly módon formulázandó, hogy teljesen megfeleljen az alapítvány eredeti szövegének, mely így hangzik: »Hogy a kitűzött magas cél annál sikeresben eléressék, szükség, hogy minden kitűzött tárgy alaposan s az illető tudomány jelen állásával egyezőleg, e mellett lehetőleg népszerű, csinos és correct nyelven dolgoztassék ki. Ezen két tulajdonságot multhatlan föltételek gyanánt kívánják az alapító nők megállapítatni, hogy így mind a józan és alapos tudomány, mind a józan ízlés, mind nyelvünknek vonzó alakban kezelése és gazdagítása és így a tudományos ismeretek megkedveltetése által az olvasó és tudni vágyó közönség száma naponként szaporitassék.«

Azon netaláni félreértés kikerülésére, mintha a pályamű 12—15 ívnél terjedelmesebb semmi esetre sem lehetne, a pályahirdetésben mindenkor világosan kiteendő, hogy annak kiterjedése *legalább* 12—15 közép 8-rét ívnyi legyen.

103. A határnapig beérkező pályamunkák három-három osztálybeli tagnak adatnak ki vizsgálat végett, kik mindenkor a közelebbi nagygyűlésig terjesztik elő mindenik pályázatról össze-sítt véleményöket. A jutalom csak úgy adatik ki, ha a legjobbnak ítélt könyv *egyzersmind* a fentebbi minőségekkel (101. §.) bírva az alapítók *céljának* megfelelő.

104. A jutalmazott munka az Akadémiáé, s ez eszközli kiadását. A pályanyertes munkák kelendőségét előmozdítandó, az Akadémia úgy intézkedett, hogy kiadója azok árát ívenként 10 krnál magasabbra ne szabja, más részt darabonként 300 forint helyett csak 200 frt. tiszteletdíjt fizessen az Akadémiának. Fentartja továbbá magának az Akadémia, hogy a kiadó által a pályaművekért fizetett pénzüsszezből, elnöki jóváhagyás mellett, a kitűzendő 300 frtot, a pálya sikerének előmozdítása tekintetéből növelhesse.

105. e) *Gróf Teleki József-féle drámai jutalom.* E száz aranyból álló jutalom évenként adatik ki, még pedig 1865-től kezdve egymást követő két-két évben (1865—1866) az érte pályázó legjobb szomorú, és szintén egymást követő két-két évben (1867—1868) a legjobb vígjátéknak; így tovább 1869—70. szomorú, 1871—72. vígj., 1873—1874. szomorú, 1875—76. ismét vígjátékok pályáznak. Ezek sorában csak valódi tragoediák fogadtatnak el, a középfajok kizárásával, amazokéban tiszta vígjátékok, tehát a bohózatok mellőztével.

106. A Teleki-jutalomért versenyző pályamunkák beadásának állandó határnapja december 31-dike; a jutalomosztásé az erre következő márczius 19-ike; a dícsőült alapító névnapja.

107. A pályamunkák megvizsgálásában az alapító végintézetéhez képest egy vegyes bizottság jár el, mely egy akadémiai tiszteleti tag elnöke alatt két akadémiai s két nemzeti színházi tagból áll: mely intézkedésből azon vezérnézete tűnik ki a dícsőült alapítónak, hogy e művek a költői beccsel szinszerüséget is kössenek össze.

108. Az ezen jutalomért pályázó szomorujátékok kell, hogy versekben irassanak, és pedig lehető gonddal és szigorral, a vigjátékban is a verses forma előnyéül tekintetik a műnek hason vagy közel hason becsü társak felett.

109. A jutalom a viszonylag legjobb műnek mindig kijár és pedig megoszthatlanul.

110. Oly esetben, midőn a bírálók egy művet sem találnak jutalomra érdemesnek: a jutalom odaitéléséről szóló jelentés, mely a bizottság többséget képező tagjainak egyike által szerkesztetik, azon megjegyzéssel tétetik közzé, hogy ha az író, a rosszító ítélet daczára is fel akarja venni a díjat, félév alatt jelentse ebbeli szándokát a főttkári hivatalnál. Ha az író jelentkezik, a nevét rejtő jeligés levél felbontatván, a jutalomdíj részére azonnal utalványoztatik. Ha ellenben a mondott félévi határidő alatt a pályanyertes író nem jelentkeznék: a nevét rejtő jeligés levél elégettetik, s a pályadíj a következő évi jutalomdíjhoz csatoltatik.

111. A jutalom-nyert mű előadás végett a nemzeti színház sajátja, kiadásra az íróé.

112. *f) Gróf Karácsonyi-féle drámai jutalom.* E jutalomdíj két évre tüzetik ki, mindenkor kétszáz aranyban megoszthatatlanul; oly módon, hogy az első pályázási időszak 1863. december 31-én járván le, azóta is a pályaművek beadásának állandó határnapja minden második páratlan számú év (1869. 1871. 1873. 1875. 1877. stb.) december 31-ke, a jutalomosztásé pedig a következő páros évek márczius 31-ke.

113. A jutalomért felváltva egyik versenyzési időszakon komoly drámai művek versenyeznek, hová nemcsak szomorujátékok, hanem másnemű, történeti, regényes, polgári színművek, drámai erkölcsrajzok stb. is értetnek; — a következő pályázási időszakon viszont vigjátékok, ide értve a vigjáték valamennyi fajtát.

114. A nyelvtudományi osztálynak joga van mind a két jutalomnemre nézve, minden egyes esetben, annak drámai költészetünk és színpadunk állapotjaihoz képest szükségesnek vagy kívánatosnak mutatkozó, közelebbi minősítését meghatározni.

115. A pályaművek megbirálásában az osztály által választandó öt akadémiai tag jár el; kik elolvastván azokat, közös értekezletben szótöbbséggel elvégzik, melyik mű nyerje el a jutalmat, melyik, vagy melyek dicséртessenek meg; s ezután választanak magok közül oly tudósítót, a ki a többség nézetét pártolja, s a ki saját felelőssége mellett értekezik az egész pályázatról, s adja elő, a köz megállapodás szerint, alaposan indokolva, ennek eredményét.

116. A jutalom a viszonylag legjobb műnek csak úgy adatik ki, ha egyszersmind drámai, színi és nyelvi tekintetben is becsesnek s így kitüntetésre méltónak találhatik.

117. Ha ily önbecsileg is kitűnő mű nem találhatik, s a jutalom sem adathatik ki: a benmaradt kétszáz arany a legközelebbi jutalomdíjhoz csatolhatik, mely azonban a 112. §. szerint újlag két évre tűzetik ki. Ily esetben 400 darab arany lesz a pályadíj. Ha jutalomra érdemes mű ez esetben sem találkoznék, a 400 arany még egyszer kitűzendő ismét két évre s ugyanazon föltétel mellett mint előbb, de ha a jutalom még ez esetben sem volna kiadható, akkor a ki nem adott 400 arany az Akadémia rendelkezésére marad, s a nyelv- és széptudományi osztály javaslatára a dramaturgia körébe tartozó elméleti vagy irodalomtörténeti feladatok megfejtésének, pályázás vagy megbízás útján, eszközzésére fordíttatik.

118. Ha az írójogi törvény azon kívánatos módosítást nyelrendi, mely szerint a nyomtatott színművek szerzőinek biztosítva leszen műveik színházi tulajdona: a Karácsonyi-jutalmat nyerő író köteles lesz három hónap alatt a koszorúzott művet kinyomatni; mit ha teljesíteni elmulasztana, az Akadémia fogja azt, mint bármely más munkáját, kiadni, még pedig külön díj nélkül, s írójogi birtokában tíz évig megmarad.

119. g) Ifj. gróf Nádasdy Ferencz által alapított *eposzi Nádasdy Tamás díj*. Minden páratlan számú évre (1869. 71, 73, 75, 77, 79 stb.) száz aranyból álló jutalom hirdettetik a legjobb elbeszélő költeményre. Tárgya lehet történeti, mondai vagy a jelen életből vett. Szükséges, hogy a mű lelemény, jellemrajz, compositio, költői tárgyalás, nyelv és versbeli technika tekintetében költészetünk diszére szolgáljon. Ha ily önálló becsű mű

nem találatnak a pályázók között, a díj ki nem adatik, hanem újra kihirdetetik.

120. A pályaművek beküldésének állandó határnapja mindig december 31-ke. A pályázás eredménye pedig mindenkor az Akadémia illető évi közülésében tétetik közzé. Ha azonban valamely évben a nagygyűlés elmaradna, a jutalmazás összes ülésben is megtörténhetik.

121. A koszorúzott mű a szerző tulajdona marad, ki tartozik azt egy esztendő alatt közrebocsátani:

122. *h) Fáy András nevét viselő alapítvány.* A hazai első pesti takarékpénztár, a magyarországi takarékpénztárak, különösen pedig a pesti első hazai takarékpénztár alkotója Fáy András nevének emlékére, s e téren szerzett érdemei kegyeletes elismerésül, Fáy András nevét viselő 20,000 forintos, örökös alapítványt tett. Ezen tőkeösszeg az 1862. évi január 1-jétől kezdve, az évenkénti takarékpénztári tiszta haszonnak két százaléka s ennek 5% kamatai által fog kiegészítettetni; mely húsz ezer forintnyi alapítványi tőke s ennek 5% kamatai, valamint e kamatok időközi kamatai a hazai első pesti takarékpénztár által és minden más vagyonától elkülönítve kezelendő.

123. Ezen alaptőke kamatai, szépirodalmi és szépművészet munkák egyedüli kivételével,

a) magyar nyelven irt oly szaktudományos munkák megjutalmazására fordítandók, melyek az illető szaktudomány európai színvonalát emelik, vagy legalább annak színvonalát fölérvén, a hazai tudományosságnak hasznos szolgálatot tesznek.

b) oly hazai fölfedezések s találmányok megjutalmazására fordítandók, melyek a szaktudományok vagy a technika valamely ágában tétetnek s a külföld figyelmét is magokra vonni képesek.

124. E jutalmat abszolút becsü munkák, találmányok s fölfedezések nyerhetik meg; népszerű nyelv a munka előnyéül szolgál; — a jutalmazásra már kijelölt munka a szerző által legalább 500 példányban kinyomatandó, s a munka megvétele a közönség részére lehetővé teendő: ellen esetben a jutalom ki nem adatik. Technikai fölfedezések s találmányok csak azon esetben nyerhetnek jutalmat, ha a fölfedező vagy feltaláló kizáró szabadságom által jutalmazva nincs. A jutalmazandó fölfedezés vagy

találmány tehát közhasználat végett minden részleteiben közhírré teendő. Fordított munkák e jutalom tárgyai nem lehetnek. A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, ki a munkának három nyomtatott példányát a takarékpénztári könyvtár számára díjtalanul átadni köteles. A jutalom összege csupán ezen átadás után lesz fölvehető.

125. A jutalmazás három egymásutáni évfolyam alatt nyomtatásban megjelenendő, s a jelen szabályzat minden feltételeinek megfelelő művekre vagy felmerülő fölfedezésekre s találmányokra, vagy (az alapítv.) a hatodik szakasz esetében meghatározandó pályafeladat kítűzésére nézve foganatosítandó.

126. A jutalom 3,000 forintnál sem több sem kevesebb nem lehet, s fel nem osztható. Az alapítványi tőke kamatainak időközi kamatai, az alaptőkének 20,000 forintig leendő kiegészítéséig, ennek javára, azután pedig a pályázat s bírálat költségei fedezésére fordítandók.

127. Ha a kiirt jutalom bármely okból ki nem adatik, az alapító takarékpénztár választmánya elhatározásának tartatik fenn a szabályok 6. pontja értelmében új pályázatot írni ki; vagy a beérkezett pályaművek közül azt, melyiket a magyar tudományos Akadémia legjobb dolgozatnak fog itélni, a pályadíj összegéből írói tiszteletdíjjal jutalmazni, — mely jutalom összegét az Akadémia látározza meg, azon korlátozással: hogy ennek mennyisége a kítűzött pályadíj felénél nagyobb nem lehet; az ezen írói tiszteletdíj kiadatása után fennmaradó összeg a pályázati határidő alatt megjelent s az Akadémia által legjobbnak ítéendő szaktudományos munka jutalmazására fordítandó, a szabályok 3. pontjában érintett feltétel teljesítése után.

128. Ezen esetre azon kérdés elhatározását: hogy a pályafeladat a szaktudományok melyik ágában tűzessék ki, a takarékpénztár esetről esetre kizárólag magának tartja fenn, s választmánya által gyakoroltatja.

129. Az előbbi pontbeli korlátozás mellett, a pályakérdések kítűzése, a pályázatok kiírása, a pályaművek átvétele, a megbírálás és a jutalom odaitélésének joga a Magyar Tudományos Akadémiára ruháztatik, mely a jutalom odaitélését maga, vagy belátása szerint szakértők meghívása mellett alakítandó bizott-

sága által titkos szavazattal, indokolt határozatban eszközölni, pályázókat a pályabírósból kizárván.

130. Pályázat esetében, a munkák jeligével ellátva, idegen kézzel írva, lapjaik számozva, bekötve, a szerző nevét tartalmazó, lepecsételt, és jeligével ellátott levél kíséretében nyújtandók be.

131. Míg az első pontbeli (122.) takarékpénztári tiszta haszonnak két százalékából s ennek kamataiból a 20,000 forintnyi alaptőke kiegészítve nem leendő: ezen alaptőkéből s kamataiból jutalom ki nem adathatik. — Hogy azonban az alaptőke kiegészítéséig is a takarékpénztár itt kifejezett szándékának sikerét lássa: minden harmadik évben egy 1500 forintos jutalom irandó ki, s ezen 1500 forintnyi jutalmat a takarékpénztár időszakonként azon öszletből fogja utalványozni, melyet évenként jótékony és közhasznú célokra szán. Az első 1500 forintos jutalom 1866-ik évre kiirandó, s e jutalomdíj is a jelen szabályzat szerint kezelendő. Ezen 1500 forintos jutalom az alaptőkének 20,000 forintra leendő kiegészítésekor megszűnik.

132. Ha a M. Tudományos Akadémia ezen alapítványt kezelni bármi okból gátolva lenne, ez esetben a 129. pontbeli jogok a hazai első pesti takarékpénztárra visszaszállandanak. A hazai első pesti takarékpénztár megszűnése vagy feloszlása esetében a 128. s esetleg a 129. továbbá a 133. pontbeli jogokról a takarékpénztári utolsó közgyűlés határozandó.

133. E szabályok módosításának jogát a takarékpénztár önmagának tartja fenn, s választmánya által gyakoroltatja.

134. i) *Fekésházy alapítvány.* A m. k. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által az ennek kezelése alá bocsátott F e k é s h á z y - a l a p í t v á n y b ó l a M. Tudom. Akadémia javaslata alapján, minden ötödik évben ötszáz forintnyi jutalom fog kiadatni egy nem magyarok számára, a hazában divatozó bármely nyelven (a magyaron kívül) írt, a magyar nyelv és irodalom megismertetésére rendelt, s nyomtatásban megjelent, tan-, kézi- vagy olvasókönyvek, mire a hazai írók időről időre figyelmessékké tétetnek. Az első ily jutalom 1867-ben adatik ki. Azon esetben, ha az Akadémia véleménye szerint ily jutalomra érdemes könyv nem található, jo-

gában állandó a kir. minisztériumnak, ily könyvekre az Akadémia útján pályázatot hirdetni.

135. k) *Sztrokay-jutalom.* Molnár Jánosné, néhai Sztrokay Luiza asszony által, bold. édes atyja Nemesesói Sztrokay Antal a M. Tudom. Akadémia törvénytudományi osztálya rendes tagjának nevére és emlékéül tett 1000 arany alapítvány kamatjából minden két évben 100 arany jutalom tűzetik ki egy a törvény- és államtudományok körébe tartozó pályamunka készítésére, következő módozatokkal:

a) A jutalomkérdés vagy feladat kihirdetése jó előre s oly módon eszközendő, hogy országszerte lehető szabad pályázás végett az összes magyar jogtudósoknak idejében tudomására jut-hasson.

b) Az e szerint kitűzött két év alatt készülendő, s minde-
nekben az akadémiai Ügyrendhez általános pályázati szabályok-
hoz alkalmazva beküldendő magyar munkálatok közül annak ada-
tik ki a jutalom, mely nemcsak viszonylag, de saját
belbecsénél fogva is erre, az Akadémia törvénytudomá-
nyi osztályának véleménye szerint, legméltóbbnak ítéltetik.

c) Az alapítvány letétele óta (1864. jan.) eltelt két évre pá-
lyakérdést tűzni már nem lehetvén; az e két évi jutalom oly tör-
vény, vagy államtudományi, nyomtatásban e két év alatt megje-
lent munkának lesz a legközelebbi nagygyűlés által kiadandó, me-
lyet az Akadémia törvénytudományi osztálya arra méltónak, ille-
tőleg versenytársai közt legméltóbbnak ítél.

d) Az 1866—67. évkörre a pályakérdés már kitűzetett. Be-
adási határnap decz. 31. 1867.

e) Ha az Akadémia célirányosnak látná, pályakérdések
feladása helyett, a két-két év alatt nyomtatásban megjelent leg-
jobb szakművek jutalmazása rendszerét választani: ezt az alapít-
vány értelmében mindenkor teheti.

f) Ha az e) alatti esetben jutalomra méltó munka nem ta-
láltnék: a hirdetés újra ismételtetik, s a következő évben 150
arany illeti a három év folytán megjelent legjobb munkát.

g) Ha ugyanez esetben a Sztrokay-jutalom 2 vagy 3 éves
kőre beleesnék az Akadémia törvénytudományi nagy jutalmának

6 éves körébe : a jutalom a másod rendbeli legjobb munkának is kiadható.

h) Ha valamely nagyjutalmi évkörben megjelent törvénytudományi munkák között is hasonlíthatlanul legjelesnek ugyanazon munka találtatnék, mely már a Sztrokay-jutalmat elnyerte, s ezért annak az Akadémia nagy jutalma sem egészben, sem részben ki nem adatnék : akkor a Sztrokay-féle következő évkör jutalma, pótlólag ama jeles munka szerzőjét illeti.

i) Ha az Akadémia saját törvénytudományi nagy jutalmait bármi okból megszüntetné : akkor a S z t r o k a y A n t a l - j u t a l o m mindíg az e) alatti rendszert követi.

k) Az évenkénti 20 arany kamat-fölösleg a tőkéhez csatoltatik.

136. A *Dóra-alapítványi jutalom*. Dóra Szilárd, bécsi nagykereskedő hazánkfia kétezer forintból álló, s az 1867-iki máj. 27. tartott összesülésben elnökileg bejelentett alapítványt bocsátott az Akadémia rendelkezésére »oly formán, hogy a nevezett összeg tőkésített kamatjából, három évenként, ö t v e n darab arany pályadíj tűzessék ki, egy a kereskedelem körébe vágó tudományos értekezésre, azon megjegyzéssel, hogy ha az Akadémia a beérkezett műveket jutalomra méltónak nem találná, belátása szerint a kamatokat 100 darab aranyra, vagy azon felül is tőkésíthesse, s illetőleg, a fentebbi célra a kamatok felett szabadon rendelkezessék.«

Az alapítványi tőke és időközi kamatja befizettetvén, az első ilyenmü pályakérdést az 1869. ápr. 13-án tartott nagygyűlés 1869. d e c z e m b e r 31-re tűzte ki ; e szerint a következő kérdések minden 3 év elteltével, tehát 1872—75—78 stb. decz. 31-re lesznek kitűzendők.

137. Az *Olványi alapítványi jutalom*. Oltványi Pál földéaki lelkész 1200 frtot urbéri papirokban a M. Tud. Akadémia rendelkezésére bocsátott oly formán, hogy ezen összeg tőkésített kamataiból négy-évenként pályadíj tűzessék ki egy a magyarországi kath. egyház történetéből vett tudományos feladatra.

Az első pályakérdést az 1874-ik évi nagygyűlés fogja, 1876. január 31-ki határnappal kitézni.

A jutalom csak absolut tudományos becsesel bíró munkának adatik ki.

Ha a jutalom egy alkalommal ki nem adatik, a közelebb kitűzendő pályadíjhoz csatoltatik.

A jutalmazott munka a pályanyertes tulajdona marad, ki köteles abból, ha kinyomatja, 3 példányt, ha pedig két év alatt ki nem nyomtatja, egy másolatot a csanádi püspökség levéltárába beküldeni.

Egyébiránt a pályázat az Akadémia általános pályázati szabályait követi.

138. *A Szilágyi-alapítvány.* Nemes Szilágyi István gombkötő mester és pestvárosi képviselő, 1862-dik évi május 3-án kelt végrendeletében, a M. Tud. Akadémiának 2000 frtot hagyományozott oly föltétellel, hogy ezen tőke mindenkor tíz éven át kamatoztassék és az egybegyült kamatok és a kamatok kamatai minden tizedik év lefolytával az Akadémia által jutalomkép adassanak ki »azon írónak, ki ezen tíz év alatt legjobb történeti munkát irt Magyarországról«. Ezen alapítványi tőke, a végrendelező halála után, 1864. augusztus 1-jén az Akadémia pénztáránál befizettetett. Az Akadémia ezen jutalomra nézve a következőket állapítja meg:

a) E jutalomra igényt tarthatnak a jutalom kiadását megelőző tíz év alatt (1864—1873, 1874—1883 stb.) magyar nyelven nyomtatásban megjelent munkák, melyek Magyarország történetét tárgyalják, és pedig akár az ország teljes történetét, akár az egyes korszakok történetét tartalmazzák. Ha kétség merülne fel, vajon valamely munka e jutalomra igényt tarthat-e? a II. osztály értekezletén titkos szavazattal, absolut többséggel döntenek el.

b) Minden munka azon évben tekintetik megjelentnek, a mely év a cízmlapon áll.

c) A második és utóbbi kiadások szintén elnyerhetik e jutalmat, a mennyiben ezt a korábbi kiadás még nem nyerte el.

d) E jutalom kiadatik oly munkáknak is, melyek az Akadémia bármely más jutalmát elnyerték.

e) Ha e jutalom meghalt író munkájának ítéltenék oda, az Akadémia esetről esetre határozza meg, vajon az az örökösöknek kiadassék-e?

f) E jutalom nem osztható meg.

g) E jutalom az illető tiz év alatt megjelent munkák közül a viszonylag legjobbknak minden esetre kiadatik.

h) E jutalom, a II. osztály javaslata alapján, a nagygyűlés által ítéltetik oda és pedig első ízben 1874-ben, azután minden tizedik év leteltével (1884, 1894 stb.)

139. *Bézsán alapítványi jutalom.* Néhaj Bézsán József házáknfia végrendeletileg 40,000 frt. alapítványt tett az Akadémia részére, mely összeg 1874. folytán be is fizettetett, oly kívánata kifejezésével, hogy annak kamatjaiból id ő n k i n t egy, l e g - a l á b b ezer o. é. frtból álló jutalom tűzessék ki a természetrajzi, physikai, vegytani, matematikai és ezekkel rokon tudományok köréből feladott kérdés legjobb megoldására, és egy másik, szintén annyi összegű jutalom a történelmi, archaeologiai, philosophiai és ezekkel rokon tudományokból vett kérdés legjobb megoldására; a kérdések kijelölése és kitűzése, valamint a jutalmak odaítélése, természetesen a magyar Akadémiát illetvén.

E végrendelet értelmében

a) Egyelőre 3—3 évenként, tehát hat év alatt, egy-egy 1200 frtból — aranyban — álló jutalom tűzetik ki a megnevezett tudományok köréből oly módon, hogy az első kérdést a jelen 1875-i nagygyűlésre az Akadémia III. osztálya jelöli ki, 1877. decz. 31-i beküldési határidővel, s e jutalom az 1878-i nagygyűlésen ítéltetik oda; akkor pedig a II. osztály tűz ki kérdést 1880. decz. 31-i határidővel, s e pályázat az 1881-i nagygyűlésen fog eldöntetni. Azon túl is, felváltva, a III. és II. osztály terjeszt elő kérdéseket.

b) E hat év leforgásával az Akadémia ismét rendelkezik, úgy a pályázat újabb évköre, mint a jutalom összege iránt, a végrendeletben kijelölt minimum határáig.

c) Az illető osztályok a megnevezett tudományok köréből, a mindenkori nagyobb szükséghez képest, szabadon választják a kérdéseket. Mi értessék a végrendeletben említett »rokon tudományok« elnevezése alatt, az osztályok döntik el.

d) A jutalom csak általános (absolut) becű munkának adható ki. A mely jutalom a maga évében ki nem adatott, arra többé kérdés nem tűzhető.

e) A jutalmat nyert munka tulajdoni joga a szerzőé ma-

rad, azonban egy év alatt köteles kiadni, mit ha nem tenne, az első kiadás az Akadémia rendelkezése alá esik vissza.

140. *Általános pályázati szabályzat.* Minden rendű pályairat a kitett határnapig az Akadémia főtítkárához küldendő; azon túl semminemű ily munka el nem fogadtatván. A »kitett határnapig« kifejezés olyképen lévén értelmezendő, hogy a postán feladott pályaművekre nézve e határnap alatt nem a beérkezés, hanem a postára adás napja legyen értendő; minden oly pályamű tehát, melynek postai jegye mutatja, hogy a beküldési határnapon már postára volt adva, pályázásra lesz bocsátva, ha később érkeznék is be az Akadémiához.

141. A pályamű idegen kézzel, tisztán írva, lapszámozva és kötve legyen.

142. A szerző nevét, polgári állását és lakhelyét tartalmazó pecsétetes levélben ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán. A pecsétetes levélben talán följegyzett kikötések, föltételek, vagy a versenyügy körül régtől fogva bevett szokásos eljárástól való eltérések kívánata tekintetbe nem vétetnek.

143. Álnév alatt pályázónak a jutalom ki nem adatik.

144. Ha a jeligés levél felbontása után kiteszenék, hogy a munka saját kézírása a szerzőnek, műve a jutalomtól esik.

145. Bármely jutalomra egyszer beküldött pályamunkát szerzője többé vissza nem húzhat.

146. A jutalmat nem nyert pályairatok kézíratai az Akadémia levéltárában maradnak.

147. Bármely, ez Ügyrendben tárgyalt, jutalmakért, akadémiai minden rendű tagok is versenyezhetnek.

148. Bármely, ha csak formai, szabálynak is elhanyagolása, elejti a pályázót a jutalomtól.

149. A bírálókkal akár levél által, akár máskép közlekedni tilalmas levén a szerzőknek, ha a jeligés levélké felnyitása után mégis kitudódnék a levelezés, az, ilyennek kézírata a jutalomtól elmozdittatik. Egyébiránt a netalán értesített bíráló kötelessége ez iránt jelentését lepecsételt levélben az összes ülésnek beadni, mely jutalom-kiosztáskor felnyitattik.

150. Mindennemű pályamunkák beküldési határnapja után a legközelebbi ülésben, — mely ha osztályülés volna, mindany-

nyiszor egyszeresmind összesülés lesz, — a főtítkár a pályamunkákat bemutatja; s miután azok formaság tekintetében elfogadtattak, s jelígs levelek közös boríték alá lepecsételtettek, azonnal átadatnak az illető osztályoknak, melyek legott összeülnek, kebelökből bírálókat választanak, s ezeket a legközelebbi akadémiai összesülésnek jóváhagyás végett bejelentik.

151. A vizsgálók mind az általok jutalomra és mellékjutalomra, mind dicséretre ajánlott pályamunkákról külön részletes és okokkal támogatott véleményt terjesztenek az osztály elébe, s azok az illető szerzőkkel közölhetők is; ellenben a kereken elmellőzöttekről szóló részei tudósításaiknak nem adatnak ki.

152. A mely pályamunka fordításnak, vagy plagiumnak fog találatni, egyszerűen mellőztetik.

153. Akár első, akár másodrangúnak ítelt pályamunka szerzőjének szabadságában áll munkáját, mielőtt kiadná, kijavítani vagy átdolgozni; de ezt vagy a címlapon, vagy az előszóban megemlíteni köteles, nehogy megtörténhessék, hogy másodrangú pályamunka ily kijavított alakban elsőrangúnak ítelt pályatársát becsben felülmulván, az Akadémia bírálatát a világban tüntesse fel.

154. A jutalom-nyert tudományos pályairatok, ha más rendelkezés nem történt, az Akadémia által adatnak ki.

155. Minden egyes esetben, melyben az Akadémia valamely pályázat eszközzése vagy kezelése végett megkerestetik, a szükség és körülmények szerint határozza annak el- vagy el nem fogadását, valamint az ily rendkívüli pályázat külön feltételeit és szabályait is.

156. A pályaművekről az osztályok összesített véleményei tételnek közzé, — a közülésben mindazáltal a véleményekből csak kivonatos jelentések olvastatnak fel.

ÖTÖDIK FEJEZET.

E l e g y.

157. *Kézirat-tulajdoni jog.* Az Évkönyvek és Értekezések számára készült s oda díj mellett bevett dolgozatok, kijövetelök-től számított egy évig, kirekesztőleg az Akadémia tulajdonai.

158. Minden, az Akadémia által tiszteletdíj mellett külön kiadott munka tíz évig az Akadémiáé, úgy hogy addig a kijárt díj s minden egyéb kiadási költségek lehúzása után fenmaradó tiszta haszon egy harmada a szerzőké; azon túl a kézirat-tulajdonjog ismét a szerzőkre menvén vissza.

159. Oly irományok, melyek az Akadémia által, saját külön használatára s nem kiadásra készültek, annak tudta s meg egyezése nélkül ki nem adhatók.

160. Oly közlések, melyeket tagok vagy nem-tagok, felszólításra vagy önként küldenek be, nem kiadás, hanem használat végett, folyvást a szerzők tulajdona maradnak.

161. A jutalmat nem nyert pályamunkák kéziratai az Akadémia levéltárában maradnak ugyan, de a munka sajtósági joga, tehát a kiadhatóság, folyvást a szerzőé.

162. *Levél- és kézirat-tárba letett irások használása.* Magán használatra a 157. 158. pontokban érdeklött iratok a tagoknak, térítvény mellett, kiadathatnak a levéltárból; idegeneknek nem.

163. Akadémiai költségen megjelenő munka sem testületnek, sem magánosoknak nem ajánlathatik.

164. *A kör négyszegítését, a szög háromfelé metszését s örök mozgony feltalálását* előadó értekezések vizsgálatlanul visszautasítottatnak.

165. *Levélzés.* Az igazgatóság végzése szerint megváltva kapja minden tag a hozzá menő hivatalos levelet és csomókat, valamint a hozzá tagok által hivatalosan küldött csomók vitelbérét is az Akadémia fedezi.

166. *Könyvtérbeli kedvezés.* Minden repdbeli tag s tisztviselője az Akadémiának, ennek bármely nyomtatványát a bolti ár egy negyede elengedésével kapja.

167. *Ingyen példány.* Minden rendbeli, tehát a külföldi tag is (ez utóbbi a mennyiben megkérdezve határozottan óhajtaná), ingyen kapja a) az Értesítőt s az Értekezések valamennyi osztályát; b) a »Közülések tárgyait«; c) az Almanachot; d) a Nyelvtudományi Közleményeket; e) a Nagy Szótárt (külföldiek közül csupán a nyelvtudományi osztály tagjai). A belső tagok kapják még az Évkönyveknek szak szerint őket illető darabjait, a mennyiben az Évkönyvek már darabonként jelentek meg, s elegendő példányban megvannak.

168. Az állandó bizottságok tagjai az illető bizottságok kiadásaiból egy-egy ingyen példányt kapnak, így a pályairatok s egyéb kéziratok vizsgálói az általok vizsgált munkákból, ha kijönnek, egyet; a szerzők minden, az Akadémia által külön kiadott munkájukból 25 példányt; a gyűjteményes munkák illető kötetéből egy példányt mindazon szerzők, kik abba dolgoztak; végre oly *nem-tagok*, kiknek az Értesítőben előleges jelentéseik vagy ismertetéseik jelennek meg, az Értesítő ezen számából *egy* példányt kapjanak akkor, ha ezen tárgyak az Értekezések között bővebben is kinyomtatnak; ellenben *tíz* példányt azon esetben, ha azon tárgyak rendeltetése nem az, hogy az Értekezések között is kinyomassanak.

169. A gyűjteményes munkába felvett darabokból a szerző saját költségén 25 példány külön lenyomatot rendelhet.

170. *Könyvkiadási ügy.* A kiadandó könyvek alakjának, betűinek, papírjának, példányai számának, nyomtatási költségeinek, a példányok árának meghatározása, az elnökség helybenhagyása mellett, a fő — illetőleg osztálytitkári hivatalt vagy a bizottságokat illeti. Azonban az előleges intézkedéseket mindenkor az illető szerkesztő végzi, s egyfelől a bizottságot, melynek meghagyásából jár el, másfelől — a mennyiben nem maga a főtítkár a szerkesztő — a főtítkári hivatalt is tudósítja.

171. Mihelyt valamely könyv — kötet vagy füzet — a nyomdában elkészült, erről az illető szerkesztő a főtítkári hivatalt értesíti.

172. A megjelent munkák a főtítkári hivatalban e végett készült könyvbe iktattatnak, bejegyeztetvén a címeken s a kötetek és füzetek számán kívül, a nyomott példányok mennyisége s

kiállítási költségei is. E végett a nyomdatulajdonos, metsző stb. minden nyomtatványról, mihelyt megjelent, előleges számlát köteles beadni a főtítkári hivatalnak, honnan e számlák, az illető szerkesztő és a főtítkár láttamozása után, a pénztárhoz tételnek által.

173. A bevétel nyilvántartása végett köteles az akadémiai könyvtár oly könyvet vezetni, melyből bármikor látható legyen minden egyes mű kelendősége. Az év végén szintén oly részletes számadást kíván az Akadémia könyvtárától, melyből minden egyes kiadás kelendősége kitűnjék.

174. Az illető szerkesztők kötelesek azon jelentésekben, melyben a főtítkári hivatalt az általok szerkesztett munkák elkészültéről a 171. pont szerint értesítik, a megjelent kötetben vagy füzetben foglalt dolgozatokról s azok terjedelméről is pontos kimutatást tenni. A főtítkár e kimutatás alapján utalványozza az írói díjakat, melyek azután, az íróknak megküldött főtítkári utalvány folytán, a pénztárnál fizettetnek ki.

175. Az akadémiai könyvtár utalvány nélkül senkinek sem adhat könyvet. A tisztelet és ingyen példányokat a főtítkári hivatal, — a bizottságok külön rendelkezésére adott példányokat pedig az illető bizottságok előadói utalványozzák.

176. A nyomdai, metszői, könyvkötői stb. számlák csak az illető szerkesztő és főtítkár (172. pontban érintett) láttamozása után fizettetnek ki az Akadémia pénztára által.

177. Az Akadémia összes kiadásaiból két-két példány az Akadémia könyvtárába tételnek, tíz-tíz példány pedig a raktárban fentartatik; a többi példányok a raktárból, szükséglet szerint kereskedésbe adatván.

178. *A könyvek kelendőségének előmozdítása végett:*

a) Az Akadémia gondoskodott, hogy kiadványai a lapokban havonként hirdettessenek. Mindazáltal az akadémiai könyvtár kötelezettsége, mely szerint az új könyveket a Buchhändlerblatt című lapban saját költségén hirdetni tartozik, érvényben marad.

b) Az akadémiai könyvtár köteles az Akadémia könyveinek kezelésében, szétküldözésében, minél nagyobb pontossággal

és buzgósággal járni el, s vidéki bizományosokról gondoskodni országszerte.

c) Az új könyvek ára lehető olcsóra tétessék. A régiebb munkák pedig leszállított áron árulatsanak.

d) Az akadémiái könyvtárak az Akadémia kiadásairól koronként könyvészeti jegyzékeket tesz közzé. E jegyzékekben a gyűjteményes kiadások (Évkönyvek, bizottsági Közlemények stb.) részletes tartalma is felveendő.

e) A bizottságok füzeteinek borítékain is folyvást hirdetendők az illető szakbeli akadémiái kiadások.

f) Oly tagok részére, kik az Akadémia által kiadott munkák ismertetésére vállalkoznak, néhány példány minden munkából rendelkezésére áll a főtítkárnak. Egyébiránt akadémiái végzés által minden újonnan megjelent akadémiái kiadvány szerkesztője vagy szerzője fel van híva, azt az illető legközelebbi osztályülésben bemutatni, s rövid ismertetését oly módon elkészíteni, hogy az Értesítőben s a nagyobb lapokban közzé tétethessék.

g) A gyűjteményes címek, mint szintén akadályai a könyvek kelendőségének, ezentúl az Akadémia kiadásaiban lehetőleg kerülendők. A már folyamatban levő munkákra nézve pedig a kötetek borítékain a kötet tartalmát jelentő külön címek tételnek főcímekké, a közös címek felül kisebb czimbetükkel jelöltetvén.

179. *Azon külső tudományos testületek, melyekkel az Akadémia csereviszonyt folytat, a következők, s pedig*

a) *azok, melyek a népszerű, fordított vagy kézikönyveken kívül mindent kapnak:*

Amsterdam: K. Akademie von Kunsten en Wetenschappen.

Bécs: Kais. Akademie der Wissenschaften.

Bécs: Bibliothek des geh. Haus-, Hof-, und Staatsarchivs.

Berlin: K. Preussische Akademie der Wissenschaften.

Brüssel: Academie R. des Sciences et belles-lettres.

Göttingen: K. Gesellschaft der Wissenschaften.

Helsingfors: Finnländische Societät der Wissenschaften.

Krakó: K. Gelehrte Gesellschaft.

London: Royal Society.

- München* : K. Bairisc'c Akademie der Wissenschaften.
New-Orleans : Academy of Sciences.
Pétersbourg : Académie Imp. des Sciences.
Washington : Smithsonian Institution.
- b) azok, melyek *Éckönyveket, Értésítőket, történelmi, archaeologiai, statistikai, geographiai kiadásokat* kapnak :
- Bécs* : K. k. Geographische Gesellschaft.
Belgrád : Société Savante Serbe.
Berlin : Gesellschaft für allgem. Erdkunde.
Boroszló : Verein für Gesch. und Alterthümer Schlesiens.
Brünn : Bibliothek des Mähr.-Schles. Landes-Ausschusses.
Görlitz : Oberlausitzische Gesellschaft.
Kopenhága : Société des Antiquaires du Nord.
Lissabon : Académia Reale.
London : R. Institution of Great Britain.
London : Ethnological Society.
London : Society of Antiquaries.
London : Royal Geographical Society.
Nürnberg : Germanisches Museum.
Páris : Académie des Inscriptions.
Páris : Académie des Sciences Morales et Politiques.
Páris : Société Geographique.
Pétersbourg : Soc. Imp. Géographique de Russie.
Prága : K. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften.
Prága : Gesellschaft des vaterländ. Museums.
New-York : Geogr. and Statistical Society.
Velencze : Instituto R. Veneto delle Scienze ed Arti.
- c) azok, melyek az *Éckönyveket, s a nyelvtudományi kiadásokat* kapják :
- Calcutta* : Asiatic Society of Bengal.
Dorpat : Estnische Gelehrte Gesellschaft.
Firenze : Academia della Crus a.
Helsingfors : Finnische Literarische Gesellschaft.
Konstantinápoly : Société Orientale.
Lipscse : Deutsche Morgenl. Gesellschaft.
London : Royal Asiatic Society.
London : Philological Society.

Páris : Académie Française.

Páris : Société Asiatique.

d) azok, melyek az *Éckönyvek math. és természettudományi füzetek* s a math. és természettudományi kiadásokat kapják :

Basel : Naturforschende Gesellschaft.

Bécs : K. k. Zoologisch-Botanische Gesellschaft.

Bécs : Geologische Reichsanstalt.

Berlin : Physikalische Gesellschaft

Bern : Allg. Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften.

Catania (Siciliában) : Accademia Gioenia di Scienze Naturali.

Cherbourg : Société des Sciences Naturelles.

Dijon : Acad. des Sciences et belles-lettres.

Edinburgh : Royal Society.

Frankfurt a. M. : Physikalischer Verein.

Genf : Société de Physique et d'Histoire Naturelle.

Harlem : Société Hollandaise des Sciences.

Harlem : Fondation de P. Teyler van der Hulst.

London : Anthropological Society.

London : Geological Society.

London : Museum of Practical Geology.

London : Zoological Society.

London : R. Astronomical Society.

London : Practical Society.

Saint-Louis : Academy of Sciences.

Madrid : Acad. Reale.

Manchester : Literary and Philosophical Society.

Ohio : Ohio State Agricultural Society.

Páris : Académie des Sciences.

Philadelphia : American Philosophical Society.

Philadelphia : American Acad. of Natural Sciences.

Stockholm : Akad. R. des Sciences.

e) A történelmi bizottság minden kiadását :

Nápoly : Grande Archivio Nazionale.

f) azok, a melyek csupán az *archaeologiai bizottság kiadásait* kapják kezdettől fogva :

Altenburg : Historische u. antiquarische Gesellschaft.

Augsburg: Historischer Kreisverein im Regierungsbezirke Schwaben und Neuburg.

Bécs: K. k. Centralcomission zur Erhaltung und Erforschung der Baudenkmäler.

Bécs: Alterthumsverein zu Wien.

Bécs: K. k. Antikencabinet.

Berlin: Verein für die Kunst des Mittelealters.

Berlin: Numismatische Gesellschaft.

Bonn: Verein der Alterthumsfreunde im Rheinlande.

Brünn: Historisch-Statist. Section der k. k. Mährisch-Schlesischen Gesellsch. für Ackerbau, Natur- und Landeskunde.

Brüssel: Société Numismatique Belge.

Darmstadt: Verein für die Hessische Gesch. u. Alterthumskunde.

Drezda: Königl. Sächsischer Verein für Erforschung vaterländ. Alterthümer.

Hala: Sächsisch-Thüringischer Alterthumsverein.

Innsbruck: Ferdinandeum für Tyrol.

Kiel: Schleswig-Holstein-Lauenburgische Gesellschaft für Vaterländische Geschichte.

Laibach: Historischer Verein für Krain.

Leiden: Musée néer. andais d'antiquités.

Liège: Institut Archéologique Liégeois.

Linz: Museum Francisco-Carolinum.

Lipese: Verein für Archaeologie.

Lüneburg: Alterthumsverein zu Lüneburg.

Luxembourg: Société Archéologique du Grand-Duché de Luxembourg.

Mainz: Verein für Erforschung Rheinischer Geschichte und Alterthümer.

München: Historischer Verein für Oberbaiern.

Namur: Société Archéologique de Namur.

Nápoly: Reale Accademia di Archeologia.

Paderborn: Verein für Gesch. u. Alterthumskunde Westphalens.

Pétersbourg: Commission Impériale Archéologique.

Regensburg: Historischer Verein für die Oberpfalz.

Riga: Gesellschaft für Gesch. und Alterthumskunde der Russischen Ostsee-Provinzen.

Róma: Istituto di Corrispondenza Archeologica.

Salzburg: Vaterländisches Museum Carolino-Augusteum.

Stockholm: Kön. Akademie der schönen Wissenschaften.

Stuttgart: Württembergischer Alterthumsverein.

Ulm: Verein für Kunst und Alterthümer.

Wiesbaden: Verein für Nassauische Alterthumskunde.

Zürich: Antiquarische Gesellschaft.

g) az Akadémia mindennemű archaeologiai kiadásait kapja;

Moszkva: Société d'Archéologie.

Páris: Société d'Archéologie et d'Histoire.

h) a történelmi, philosophiai, és jogtudományi kiadásokat kapja:

Laibach: Juristische Gesellschaft.

i) a statisztikai kiadásokat kapják:

Berlin: Porosz statistikai hivatal.

Berlin: Hübner Ottó intézete.

Firenze: Società Geografica Italiana.

Jena: Statist. Bureau der Vereinigten Thüringischen Staaten.

j) a történelmi kiadásokat kapja:

Gratz: Histor. Verein für Steiermark.

Innsbruck: A cs. k. egyetem könyvtára

Klagenfurt: Historische Gesellschaft für Kärnthen.

Prága: Geschichte der Deutschen in Böhmen.

k) A Magyar Történelmi Emlékeket kapja:

Becs: Institut für Österreichische Geschichtsforschung (a bécsi egyetemen.)

Brüssel: Établissement Géographique etc. de M. Van der Maelen.

Florenz: Status Archivum.

Modena: Status Archivum.

Pétersbourg: Commission Impériale Archéographique.

l) a philosophiai, társadalmi és történettudományi osztály, valamint a történelmi és archaeologiai bizottságok kiadásait kapja:

Nápoly: Reale Accademia delle Scienze Morali e Politiche.

- m) *a természettudományi és matematikai kiadásokat :*
Bécs : Kais. Mineralien Kabinet.
Chicago : Academy of Sciences.
S. Francisco : Academy of Sciences.
Montreal : Natural History Society.
Nápoly : Accademia Classe delle scienze fisiche et math.
Petersbourg : Observatoire Physique Central.
- n) *az archaéologiai bizottság kiadásait és a magyar Történelmi Okmánytárt :*
Mekl.-Schwerin : Verein für Mecklenburgische Geschichte und Alterthumskunde.
- o) *a statisztikai, math. és természettudományi kiadásokat :*
Washington : Department of Agriculture of the United States of America.
- p) *a természettudományi kiadásokat :*
Bécs : Akademischer Verein der Naturhistoriker.
Bordeaux : Société des Sciences physiques et naturelles.
- q) *A matematikai, természettani (physikai) és meteorologiai kiadásokat :*
Prága : Verein Böhmischer Mathematiker.
- r) *a statisztikai kiadásokat és Nyelvtudományi Közleményeket :*
Bécs : Anthropologische Gesellschaft.
Firenze : Archivio per l'Antropologia.
- s) *Az Évkönyveket :*
London : North China Branch of the Asiatic Society.
- t) *Az Archivum Rákócziánumot :*
Vicenza : Bibliotheca Bertholiana.
- u) *A Monumentákat, Törökmagyarkori emlékeket, Történelmi Tárt és Czinár »Index«-ét :*
Velence : Archivio Generale.
- v) *Az Értesítő új folyamát, a történelmi és archaeologiai Monumentákat, az Évkönyveket a X-dik kötettől ; s a bizottságok »Közleményeit« :*
Atheneae : Egyetemi és Nemzeti könyvtár.
- x) *Az Értesítő új folyamát, a természettudományi Értekezéseket és az Évkönyveket a X. kötetten kezdve :*
Montpellier : Académie des Sciences.

y) *A történelmi és természettudományi bizottságok kiadványait: Strassburg: Kaiserliche Universitäts- und Landes-Bibliothek.*

180. *A magyar korona területén levő tudományos testületek és intézetek, vagy a külföldön levő magyar könyvtárak, melyeknek az Akadémia kiadásai megküldését elhatározta, és pedig*

a) *mindennemű kiadásokat kapnak:*

Az erdélyi országos muzeum.

A pozsonyi jogakadémia.

A pozsonyi kir. főgymnasium.

A pozsonyi prot. főiskola.

A zágrábi tud. egyetem.

A zágrábi muzeum.

A kassai jogakadémia.

A kassai kir. főreáltanoda.

A nagyváradi jogakadémia.

Az árvai Csaplovics-könyvtár.

A debreczeni ref. collegium.

A sárospataki ref. collegium.

A losonczi köz-könyvtár.

A kecskeméti r. kath. lyceum.

A máramaros-szigeti ref. főtanoda.

A pápai ref. főtanoda.

A késmárki ev. főiskola.

A hódmezővásárhelyi ref. főgymnasium.

Az eperjesi evang. collegium.

A kolozsvári ref. collegium.

A kolozsvári r. kath. lyceum.

A kolozsvári unit. collegium.

A lőcsei kath. főgymnasium.

A marosvásárhelyi ref. collegium.

A marosvásárhelyi Teleki-féle könyvtár.

A nagyenyedi ref. főiskola.

A hálai magyar tanulók könyvtára.

A szarvasi evang. főiskola.

A nagykőrösi ref. lyceum.

A buda-pesti József-műegyetem.

A budapesti egyet. főgymnasium.
 A bécsi akadémiai olvasóköz.
 A jénai Bibliotheca Hungarorum.
 A budapesti kir. tudomány-egyetem.
 A budapesti kir. főgymnasium.
 A budapesti városi főreáltanoda.
 A budapesti ágost. hitv. főgymnasium.
 A budapesti ref. theologiai intézet könyvtára.
 A Maticza srbska.

Az egri érseki lyceum.
 A nagy-szebeni jogakadémia.
 A győri jogakadémia.
 A gyulafehérvári Batthyány könyvtár.
 A miskolci ref. lyceum.

b) *Az Éekönyvek történelmi darabjait s a történelmi, archaeologiai és statistikai kiadásokat kapják :*

Szeben : Verein für Siebenb. Landeskunde.
Zágráb : Déli szláv történelmi- és régiségtani társulat.

c) *az Éekönyvek math. és természettudományi darabjait s a math. és természettudományi kiadásokat kapják :*

Budapest : A kir. főreáltanoda.
Budapest : Kir. magyar természettudományi társulat.
Szeben : Siebenbürg. Verein für Naturwissenschaft.
Pozsony : Verein für Naturwissenschaft.
Debreczen : Országos gazdasági intézet.
Körmözbánya : Kir. főreáltanoda.

d) *Az Éekönyvek történelmi darabjait, s a történelmi-, nyelv- és széptudományi kiadásokat kapja :*

A pesti nemzeti színház könyvtára.
 e) *A math. és természett. osztály kiadásait :*
 A magyarhoni földtani társulat.
 f) *A Magyar Nyelv Szótárát :*
 A pesti nemzeti színház tanoda.
 g) *Az Értekezéseket és Közleményeket :*
 A szászvárosi ref. gymnasium.
 A beszercebányai evang. gymnasium.
 A brassai ágost. hitv. gymnasium.

h) *Az Értesítő, és a Nyelvtudományi, Philosophiai, Történet-tudományi, Mathematikai, Természettudományi Értekezéseket :*

Az eperjesi kir. kath. főgymnasium.

A székesfehérvári alreáltanoda.

A nagy-beckereki algyimnasium.

A nagy-szebeni kir. államgymnasium.

A sz. udvarhelyi kath. főgymnasium.

A gyulafehérvári kath. főgymnasium.

A nagykanizsai főgymnasium.

i) *A történelmi kiadásokat :*

Zágráb : Dél-szláv tud. Akadémia.

k) *A statistikai kiadásokat :*

Budapest : A földmivelés, ipar és kereskedelmi minisztérium statistikai osztálya.

Budapest : A város statistikai hivatala.

l) *A segesvári ág. gymnasium* kapja a következő kiadványokat : Nyelvtud. Tört. és Természettud. Értekezések. Nyelvtud. Math. és Term. Közlemények. Évkönyvek nyelvtud. math. és term. füzetei. Régi nyelvemlékek. Corpus Grammat. Történettár (XIII. kötettől kezdve.) Archaeol. Értesítő.

m) *Az Értesítőt és Értekezéseket minden osztályát :*

A göräzi akad. olvasóegylet.

A székely-udvarhelyi gymnasium és jogi tanoda, együtt.

A bécsi Pázmány-intézeti magyar irodalmi iskola.

n) *Értesítőt :*

A m. kir. közoktatási minisztérium.

o) *Értesítőt, Értekezéseket, bizottsági Közleményeket, Történelmi Tárt, Archaeologiai Értesítőt, és az Évkönyv füzeteit :*

Pest : A tudomány- és műegyetemi olvasó kör.

p) *A Math. és természettudom. valamint statistikai s nemzetgazdasági kiadásokat :*

Budapest : Az országos magyar iparegyesület.

q) *Az archeol. és tört. bizottság kiadványait :*

Budapest : Az országgyűlés könyvtára.

r) *A Monum. Archaeol. és Történet Tárt :*

Budapest : A Muzeum régiségi osztálya.

s) *A Mathem. és természettudományi Közleményeket :*

Budapest: A m. kir. földtani intézet.

181. A külföldi tudományos intézetek és társulatok, s a hazaiak közül azok, melyek csereviszonyban állanak kiadásaikra nézve a M. Tud. Akadémiával, az Akadémia könyvtára által veszik az őket illető küldeményeket.

182. A főtítkári hivatal ügyel fel, hogy e küldeményezés évenként többször pontosan történjék.

183. A könyvküldeményekhez, azon tudományos testületek nyelvét tartva szem előtt, melyekhez a küldemények intézettek, magyar-francia, magyar-angol és magyar-német nyelven irt, nyomtatott kísérőlevél és vételi elismervény mellékeltetik. A könyvküldemények csomagai folyó számmal láttatnak el, s a kísérőlevélbe az illető csomag száma s könyvek czímei (egyes esetekben latin vagy francia fordításban is) bejegyeztetnek.

184. Minden könyvküldemény, a csomag számával, tartalmával, s a küldés keletével együtt, e végre nyitott küldeményi könyvbe iktattatik, — mely könyvben az egyes intézetek, testületek, társulatok számára, a melyekkel az Akadémia csereviszonyban áll, külön lapon vannak nyitva.

185. A csomagolási és szállítási költségeket az Akadémia megtéríti a szállítást eszközöző könyvtárusnak.

186. A főtítkári hivatal a visszaérkezett vételi elismervényeket egybegyűjti, s időnként jelentést tesz a csereviszonyról és a könyvküldeményekről.

187. A főtítkári hivatal időközben is jelentést tesz minden nevezetesebb küldeményről, kivált ha valamely intézet valamely hiánynak pótlását kívánja.

188. A főtítkár intézkedik, hogy a 167. pontban érintett ingyen példányok, óhajtásukra, az Akadémia külföldi tagjainak is megküldessenek évenként legalább kétszer. E küldemények költségeit az Akadémia viseli.

189. A 180. §. a) pont alatt elsorolt intézetek, az erdélyi és zágrábi Muzeumot kivéve, maguk gondoskodnak az Akadémia által részükre megajánlott példányok átvételéről.

HATODIK FEJEZET.

Könyvtári szabályok.*I. A köz-olvasó-terem szabályai.*

1. §. A M. T. Akadémia könyvtárának köz-olvasó tereme nyitva áll nemcsak az akadémiai tagok, hanem mindenki előtt, a ki tudományos czélból ohajt olvasni, oly megszorítással, hogy a főgymnásiumok és reáltanodák tanuló ifjúságából csak a VII. és VIII. osztály tanulói, a mennyiben igazgatóik bizonyító levelével vannak ellátva, nyerne bejárési jogot.

2. §. Az 1. §-ban megnevezett közönség számára a köz-olvasó-terem naponkint délutáni 3 órától 7 óráig áll nyitva.

3. §. Az akadémiai tagok, egyetemi tanárok és külföldi vendégek számára a köz-olvasó-terem a délutáni órákon kívül naponkint déli 11 órától 1 óráig is nyitva áll.

4. §. A könyvtár zárva van az olvasó közönség előtt :

a) vasárnapokon, újév napján, továbbá husvét, pünkösd és karácsony két-két napján ;

b) az akadémiai köz-ülés napján ;

c) július 15-től szeptember 15-ig.

5. §. A könyvtár közolvasó-teremét látogató vendégek nyomtatott kérő lapokra írják a könyv címét, saját nevüket és lakásukat. Az ekkép betöltött kérőlap a könyvtár tiszti kezei közt marad.

6. §. Rendszerint csak egy kötet adatik ki olvasás végett egyszerre. Midőn azonban valamely munkának helyes használata, vagy a tudományos czél több könyvnek használását kíváná, ez is megengedettik.

7. §. Hasonlóképp megengedettik, hogy az olvasó egymásután több különböző munkákat is kaphasson. De tervetlen pusztá kapkodást eláruló követelések visszautasíthatnak.

8. §. Kivonatokat, másolatokat és jegyzéseket csak írónnal szabad tenni, s e czélra az olvasó maga köteles magát papírral ellátni. Erre nézve a legnagyobb vigyázat és tisztaság ajánltatik, nehogy a könyveken, rajzokon, abroszokon stb. folt vagy sérelem ejtessék. Viaszszal vagy olajjal itatott és szalmapapíron át rajzolás ; továbbá javításoknak és jegyzéseknek könyvekbe írása, levelek behajtása, végre könyveknek alátételül használása nem engedtetik meg.

9. §. Ha az olvasó valamely munkán sérelmet ejtene, a kár teljes megtérítésével köteles; s mielőtt ezt teljesítené, a könyvtárt nem használhatja.

10. §. Az olvasó-teremben a legnagyobb csend követeltetik; egymás között, vagy akár a tisztekkel való fenhangon beszélgetés, úgy szintén minden háborgatás tilos.

11. §. A tisztviselők és szolgák kötelesek minden olvasóval udvariasan bánni, ohajtásaikat a szabályok határai között készséggel teljesíteni; viszont az olvasóktól is ezek irányában illedelmes viselet váratik.

II. Az akadémiai könyvtár könyveinek kölcsönzését illető szabályok.

1. §. A könyvtár tisztviselősege a Budapesten lakó akadémiai tagoknak és egyetemi tanároknak, azon órákban, midőn a könyvtár nyitva áll, a két havi szünetek alatt pedig minden hétfőn déli 11—12 között, nyomtatott térítvény aláírása mellett, egy hónapra adhat ki könyveket használat végett.

2. §. Az egy hónap elteltével a kölcsönvevő maga tartozik visszaküldeni a kivett könyvet, szabadságában állván azt, ha időközben más nem jelentkezett, ismét egy hónapra magához venni.

3. §. A mennyiben a kölcsönvevő a 2. §-ban kiemelt kötelességének meg nem felel, a könyvtár tisztviselősege tartozik a könyvtár egyik szolgáját a kölcsönvett könyvekért küldeni, kinek a kölcsönvevő minden térítvény után 20 krt. tartozik fizetni.

4. §. A kölcsönvevők halálozása esetére a könyvtár tisztviselősege tartozik a kölcsönvett könyvek visszaszerzéséről haldéktalanul gondoskodni, és eljárásáról a könyvtári bizottságnak jelentést tenni.

5. §. Vidéken lakó akadémiai tagoknak csak a könyvtári bizottság megegyezésével küldhet a könyvtár tisztviselősege könyveket. A levél, melyben ezeket kérik, ideiglenes térítvénynek tekintetik, míg a küldött könyvekhez csatolt formszerű térítvényt aláírásukkal ellátva, posta fordultával tartoznak bérmentesen visszaküldeni, valamint két hónap leteltével saját költségükön, a kölcsönvett könyveket is, megfelelő értékbiztosítással. Azoknak, kik e kötelességöknek meg nem felelnek, többé könyvek nem kölcsönöztetnek.

6. §. Budapesten lakó nem akadémiai tagok, csupán a könyvtári bizottság megegyezésével, s általa meghatározandó biztosíték mellett, kaphatnak ki könyveket.

7. §. Felütő munkák, melyekre a könyvtárban folytonosan szükség van; továbbá ritka munkák, melyeket elveszés esetén nehéz volna visszapótolni; sok kötetű munkák egyes kötetei (kivéve oly munkákat, melyeket a könyvtár több példányban bir) és végre kéziratok rendszerint nem adatnak ki a könyvtárból. A lehető kivételeket esetről esetre a könyvtári bizottság határozza meg.

8. §. A kölcsönzésekről két kölcsönkönyv vitetik, a melyek egyikében a kölcsönadott könyvnek czíme, a másikban pedig a kölcsönvevőnek neve iratik ki vezérszól; mindkettőben a kölcsönadás napja és a visszatérítés határideje bejegyzendő. A térítvények gondosan őrzendők, s csak a könyvek sértetlen visszaadása után adatnak vissza.

III. A könyvtári bizottság.

1. §. A könyvtár bizottságának tagjai: az Akadémia elnökei, főtitkára, az osztályok elnökei és titkárai, végre a főkönyvtárnok.

2. §. A könyvtári bizottság minden összes ülés napján tart ülést. Határozathozatalra legalább öt tag jelenléte szükséges.

3. §. A könyvtári bizottság feladata:

a) a könyvtár kezelése, rendezése, kiegészítése és lajstromozása tárgyában rendelkezni, a főfelügyeletet gyakorolni és esetleg javaslatait az Akadémia elé terjeszteni;

b) az újabb könyvek szerzése iránt az Akadémia egyes osztályai és bizottságai, úgyszintén a főkönyvtárnok által előterjesztendő javaslatokat és kívánatokat tárgyalni;

c) a vidéki akadémiai tagok és a Budapesten lakó nem akadémiai tagok kölcsönzési kérelmei tárgyában határozni;

d) a könyvadományozásokat és a csereviszonyokat illető kérvények és előterjesztések tárgyában javaslatokat tenni;

e) működéséről évenként az Akadémiának rendszeres jelentést előterjeszteni.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

N É V K Ö N Y V .

Elnökség.

Elnök: Gr. LÓNYAY MENYHÉRT (Nagy-Lónyai és Vársáros-Naményi), az első magyar általános biztosító-társaság elnöke, tiszaszabályozási osztályelnök, a M. Földhitelintézet elnöke, a dunamelléki ref. egyházkerület főgondnoka, a békési ref. egyházmegyének segédgondnoka, a M. Tud. Akadémia igazgató s tisztt. tagja és elnöke. *Újra választ. az igazgató és tanács az akadémia elegyes ülésében 1874. máj. 28. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858. tiszteletivé decz. 20. 1861. Lakik Budapestén.*

Másodelnök: CSENGERY ANTAL, a Kisfaludy-Társaság s a k. magyar Természett. társulat r. tagja, a Földhitelintézet titoknoka, a m. Akadémia igazgató tanácsának tagja. *Újra választ az igazgató tanács és akadémia elegyes ülésében, 1874. máj. 28. Lev. taggá vál. decz. 29. 1847. rendessé decz. 15. 1858. Lakik Budapestén, Bálvány-útca 5. sz.*

Igazgató Tanács.

1830. nov. 17-én az Akadémia alaprajzának országgyűlési megerősítésekor kihirdetett tag:

Gr. KÁROLYI GYÖRGY (Nagy Károlyi), valós. belső titkos tanácsos. *Tiszt. taggá vál. márcz. 10. 1832. Lakik Budapestén. belváros, Eggetem-útca, saját házában.*

1853. márczius 16-án vál.

Gr. CZIRÁKY JÁNOS (Cziráki és Dénesfalvi), ő cs. és ap. kir. Felsője valós. belső titkos tanácsosa és aranykulcsos hive, Sz. István ap. m. kir. jeles rendének vitéze, a vaskoronarend másod-osztályu lovagja stb. *Lakik Budapestén és Lovasberényben.*

Gr. KÁROLYI ISTVÁN (Nagy-Károlyi), a Krisztus-rend vitéze, a Szent-István-Társulat és az írói segélyegylet elnöke. *Lakik Budapestén, Zöldfa-útca saját házában és Főton Pestmegyében.*

B. SENNYEI PÁL (Kis-Zsenyeyi), val. belső titkos tanácsos. *Budapesten.*

1855. ápr. 19-én vál.

DEÁK FERENCZ (Kehidai). *Tiszt. taggá vál. nov. 23. 1837. Budapesten, belváros, egyetem-útca, Hadik ház.*

SZÖGYÉNY LÁSZLÓ (Magyar-Szögyényi), ő cs. és ap. kir. Felsége aranykulcsos híve és valós. belső titkos tanácsosa, Fehérmegye főispánja. *Csórón, Fehérvármegyében.*

Gr. TELEKI DOMOKOS (Széki). *Tiszt. taggá vál. decz. 20. 1861. Lakik Gernyeszegen, ut. posta Maros-Vásárhely.*

1858. decz. 19-én vál.

Gr. APPONYI GYÖRGY (Nagy-Apponyi), ő cs. és ap. kir. Felsége aranykulcsos híve, valóságos belső titk. tanácsos. *Pozsonyban.*

B. SINA SIMON (Kizdiai és Hodosi), valós. belső titkos tanácsos, és a Lipóttrend nagykeresztese. *Bécsben.*

1860. oct. 11-én vál.

B. VAY MIKLÓS (Vajai), ő cs. és ap. kir. Felsége aranykulcsos híve, valós. belső titkos tanácsos, a tiszánimeni reform. egyházkerület főgondnoka. *Budapesten és Golopon, u. p. Tállya.*

1863. jan. 14-én vál.

MAILÁTH GYÖRGY (Székelyi), Magyarország országbírája, ő cs. és ap. kir. Felsége val. belső titkos tanácsosa. *Budapesten, a várban, hg. Batthyányi-ház.*

1865. jan. 26-án vál.

Gr. MIKÓ IMRE (Hidvégi), ő cs. és ap. kir. Felsége aranykulcsosa és val. belső titkos tanácsosa, az erdélyi országos Muzéum s a magyar történelmi társulat elnöke. *Tiszt. taggá vál. decz. 15. 1858. Kolozsvártt.*

1866. jan. 21-én vál.

Gr. FESTETICS GYÖRGY (Tolnai), a magyar Gazdasági Egyesület elnöke, hg. Hohenzollern-becsületrend és Szt. István rend vitéze, cs. k. kamarás. *Bécsben.*

Gr. SZÉCSEN ANTAL (Temerini), val. belső titkos tanácsos. *Bécsben.*

Gr. LÓNYAY MENYHÉRT. (Lásd elnökség.)

1867. márcz. 17-én vál.

SIMOR JÁNOS, bibornok, esztergomi érsek, Magyarország herceg-primása, fő és titkos kancellára, az apostoli sz. szék szül. követe, ő cs. és ap. kir. Felsője valóságos belső titkos tanácsosa, Esztergom vármegye örökös főispánja, a főmlgu hétszemélyes tábla közbirája, római gróf, a sz. hittannak a magy. k. tudomány egyetemnél bekeblezett tudora. *Lakik Esztergomban.*

1868. márcz. 17-én vál.

HAYNALD LAJOS, a kalocsai és bácsi törvényesen egyesült egyházmegyék érseke, pápai trónálló, Lipót császár jeles ap. rendjének nagykeresztese, ő császári és királyi Felsőjének valóságos belső titkos- s a rendkívüli egyházi ügyek vezetésével s a könyvvizsgálással megbizott római szent gyülekezetek tanácsosa, római gróf, Róma város nemes polgára, császári királyi tiszteletbeli udvari káplán, hittudor, a catholica religio római Akadémiájának, a Magyar Tudományos Akadémiának igazgató, és természettudományi osztályának tiszteleti, a természetvizsgálók Lipót-Károly-féle császári német Akadémiájának Gerbert névvel, a magyar természetbuvárok pesti egyesületének, a francia nemzeti cherbourgi, az erdélyi nagyszebeni, a nyugot-poroszhoni s westfáliai természettani, a berlini és regensburgi kir. növényntani, a bécsi állat- és növényntani társulatoknak, a római Akadémia dei Lincei, a pesti magyar királyi egyetem hittani kárának bekeblezett és a trieszti állatvédtársulatnak tagja, papi arany érdemkereszt. *Tiszt. taggá vál. márcz. 18. 1868. Lakik Kalocsán.*

Gr. WALDSTEIN WARTENBERG JÁNOS, cs. kir. arany kulcsos, val. belső titkos tanácsos; sz. István magy. kir. rend vitéze; Guadeluppi szűz Mária rend főtisztje; jeruzsálemi sz. János uralkodó rend — valamint Lipót belga király rendjének commendatora, bölcselkedés és jogok tudora, a római Accademia del Pantheon, valamint a bécsi Muzeum lev. tagja. *Palotán, Veszprémmegyében.*

B. KEMÉNY ZSIGMOND (Gyerő-Monostori). *Tiszt. taggá vál. decz. 29. 1847. Lakik Pustakamaráson, ut. posta Mocs.*

1870. jan. 17-én vál.

CSENGERY ANTAL (L. elnökség).

1871. máj. 17-én vál.

TOLDY FERENCZ, kir. tanácsos, az ausztriai cs. Lipót-rend lovagkeresztese, a sz. Móríc és Lázár olasz kir. rendnek lovagtisztje, bölcsészet és orvos tudor, szemészet mestere; a m. kir. egyetemi könyvtár volt igazgatója, azon egyetem volt rectora s bölcsészeti dékánja s a magyar nyelvészet és irodalom-történet rendes tanára; az országos közoktatási tanács tagja s egyetemi osztályának elnöke, ugy a m. kir. gymn. tanárvizsgáló bizottságnak tagja; a M. Tud. Akadémia volt titoknok, igazgató és rendes tagja; a tudományok cs. akadémiájának Bécsben, a nápolyi Accademia Pontana, a milánói term. és orv. tud. akadémia, Fermóban az Accademia Araldico-Genealogica Italiana levelező, a budapesti kir. orvos-egyesület s az országos közléptanodai tanár-egyeslet tiszteleti, a pesti orvosi kar, a berlini kritikai egyesület, a drezdai természettud. és orvosi, a würzburgi philos. és orvosi, az erdélyi országismertető s az erdélyi természettudományi társulatoknak lev., a m. történelmi társulat választmányi tagja stb; a m. szépirodalmi intézet (Kisfaludy-Társaság) elnöke; és Tencsén, Bihar és Torontál vármegyéknek egykor táblabírájok; Budapest főváros képviselője és iskolatanácsosa. *Lev. és rendes taggá vál. nov. 17. 1830. Lakik Budapesten, Damjanics-útcza 74. sz.*

HORVÁTH MIHÁLY, püspök, bölcsészettudor, a magyar tud. Akadémia II. osztályának elnöke, s a magyar történelmi társulat alelnöke. *Lev. taggá vál. nov. 13. 1839. rendessé szept. 5. 1841. Lakik Rákos-Palotán.*

1872. május 24-én vál.

SZTOCZEK JÓZSEF, kir. tanácsos, okleveles mérnök, a kir. Józsefműegyetem érdemesült igazgatója és rectora, a műszaki természettan rendes tanára, a m. tud. Akadémia III. osztályának elnöke, az országos közoktatási tanács műszaki osztályának, valamint a reáltanári vizsgáló bizottságnak elnöke, az országos közléptanodai tanáregylet tiszteletbeli tagja. *Lev. taggá vál. decz. 15. 1858. rendessé okt. 9. 1860. Budapesten, 2 nyúl-útcza 5. sz.*

1873. május 21-én vál.

PULSZKY FERENCZ, (Czerfalvai és Lubóczy) az Akadémia I. osztályának elnöke, a római Instituto di Corrispondenza Archeologica r. tagja, a magyar nemzeti Múzeum igazgatója, s a Kisfaludy-Társaság tagja. *Tiszt. taggá vál. szept. 3. 1841. a törlt. osztályból a nyelv- és széptud. osztályba áttétetett jan. 29. 1867. Budapesten, a Múzeum épületében.*

1874. máj. 28-án vál.

IPOLYI ARNOLD, besztercebányai püspök, egri főegyházi kanonok, horszmonostori apát, pápai tiszt. kamarás, hittudor, a magyar történelmi társulat másod alelnöke, a Kisfaludy-Társaságnak, az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő bécsi cs. k. központi bizottságnak, az országos műtanácsnak, a morva-sziléziai cs. k. társulat hist. és statistikai osztályának Brünmben, ugyanott a tartományi rendek levéltári intézetének, a bécsi archaeologiai társaságnak, a k. dániai éjszaki archaeologiai intézetnek Kopenhágában, a germán nemzeti múzeum választmányának Nürnbergben, és a birodalmi geologiai intézetnek Bécsben levelező tagja. *Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé decz. 20. 1861. Lakik Besztercebányán és Budapesten,*

TREFORT ÁGOSTON, vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszt. *Lev. taggá vál. szept. 3. 1841., tiszteletivé jan. 30. 1867. Budapesten, Főút, Ganz-ház.*

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

Elnök.

PULSZKY FERENCZ. (L. Igazg. Tan.) *Választatott az osztály által 1870. jan. 15.*

Tiszteleti tagok :

B. KEMÉNY ZSIGMOND. (L. Igazg. Tanács.)

LUKÁCS MÓRICZ (Vizmai), a Kisfaludy-társaság tagja. *Lev. taggá vál. nov. 23. 1839., tiszteletivé decz. 15. 1858. Budapesten, Széchenyi-tér, Frohner-szálloda 9. szám.*

SZABÓ IMRE, szombathelyi megyés püspök. *Szombathelyen. Vál. ápril 14. 1869.*

SZÉKÁCS JÓZSEF, bölcsészettudor, az ág. hitvallásuak bányakerületi volt superintendense, pesti magy. ev. predikátor, a. Kisfaludy-Társaság tagja. *Lev. taggá vál. szept. 10. 1836., tiszteletivé 1870. máj. 25. Budapesten, Sütő-útcza 3. sz.*

B. RUDICS JÓZSEF (idősb). *Budapesten, Széchenyi-tér 2. sz. Vál. május 21. 1873.*

Rendcs tagok :

TOLDY FERENCZ, (L. Igazg. Tan.)

FÁBIÁN GÁBOR, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Aradon. Lev. taggá vál. márcz. 9. 1832., rendessé szept. 14. 1835.*

NAGY JÁNOS, hittudor, a szombathelyi székesegyház örkanonokja, szent Benedekről czimzett borchi apát, szentszéki bíró, és zsinati vizsgáló. *Szombathelyen. Lev. taggá vál. nov. 15. 1833., rendessé szept. 6. 1838.*

BALLAGI MÓR, bölcsészettudor, a budapesti helv. hitv. theologiai intézetnél a keleti nyelvek és szentírás-magyarázat tanára, a dunamelléki helv. hitv. egyházkerület és a pesti h. h. egyházmegye tanácsbírája, az egyetemes h. h. tanügyi bizottság elnöke, a magyarországi prot. egyet választmányi tagja, Budapest-képviselője, a budai állami tanítóképezde igazgató tanácsának, a budapesti iskolatanácsnak és tanügyi bizottságnak tagja, a Prot. Egyházi és Iskolai Lap szerkesztője. *Budapesten, Józsefváros, Mária útcza, 10. sz. Lev. taggá vál. szept. 5. 1840., rendessé decz. 15. 1858.*

HUNFALVY PÁL, a M. Tnd. Akadémia r. tagja és könyvtárnoka ; a Finn irodalmi társaság lev. az Eszt tud.

társaság tiszteletbeli, a berlini kir. tud. akadémia lev. a párisi Sociéte Philologique tiszteletbeli (honoraire, — s a magyar orsz. közoktatási tanácsnak állandó tagja. *Budapesten, az Akadémia palotájában. Lev. taggá vál. szept. 3. 1841., rendessé decz. 15. 1858.*

LUGOSSY JÓZSEF, a debreczeni reform. collegium nyugalmazott tanára s könyvtárnoka. *Felsőbányán. Lev. taggá vál. szept. 3. 1841., rendessé decz. 15. 1858.*

ARANY JÁNOS, a Kisfaludy-Társaság tagja, a M. Tud. Akadémia főtítkára. *Budapesten, az Akadémia palotájában. Lev. és rendes taggá vál. decz. 15. 1858., titoknokká jan. 26. 1865.*

JÓKAI MÓR, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Budapesten Józssefváros, Stáció-utca 80. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé decz. 20. 1861.*

GREGUSS ÁGOST, bölcsészettudor, a m. kir. egyetemen a széptan nyilv. rendes tanára, a Kisfaludy-Társaság belső tagja és títkára, s az országos képzőművészeti s az országos közoktatási tanács tagja. *Budapesten, a székesfehérvári kapu mellett. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé jan. 13. 1863.*

SZÁSZ KÁROLY, m. kir. vallás és közoktatási miniszteri tanácsos, s a Kisfaludy-Társaság tagja. *Budapesten, Vár, úri-utca 28. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé ápr. 14. 1869.*

Megválasztott rendes tagok :

GYULAI PÁL, az akad. I. oszt. títkára ; a magyar írók segegyegyletének títkára ; a Kisfaludy-Társaság alelnöke, a nemzeti színház drámabíró választmányának tagja. *Budapesten, Józsefváros, Főhg. Sándor-utca 17 sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858. rendessé jan. 30. 1867.*

BUDENZ JÓZSEF, a m. kir. egyetemen az altaji összehasonlító nyelvészet rendes tanára, a helsingforszi finn irodalmi társaság és a dorpáti észt tud. társ. tagja. *Budapest, Rákos-Árok-utca 431. sz. Lev. taggá vál. decz. 20. 1861. rendessé máj. 17. 1871.*

Levelező tagok :

JAKAB ISTVÁN, a volt m. kir. helytartótanács nyugalmazott tanácsosa, bölcsészettudor. *Budapesten a várban, Sz. Györgytér 7. sz. Vél. nov. 15. 1833.*

KOVÁCS PÁL, orvostudor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Győrött, Vál. nov. 15. 1833.*

BARABÁS MIKLÓS, (Markosfalvi), akadémiai képiró. *Budapesten, Lipótváros, Józseftér 15. sz. Vál. szept. 10. 1836.*

SZABÓ ISTVÁN, rozsnyómegyei áldor, plébános, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Kazdron. Vál. nov. 23. 1839.*

SZIGLIGETI EDUÁRD, a Kisfaludy-Társaság tagja, a nemz. színház igazgatója. *Budapest, Terézváros, Wesselényi-útca 31. szám. Vál. szept. 5. 1840.*

FRANKENBURG ADOLF, a Kisfaludy Társaság tagja. *Sopronban. Vál. nov. 22. 1845.*

GONDOL DÁNIEL, miniszt. titkár. *Budapesten, Krisztina-város, Atilla-utca 431. sz. Vál. nov. 22. 1845.*

SZILÁGYI ISTVÁN, a máramaros-szigeti r. főtanoda igazg. tanára. *M.-Szigeten. Vál. decz. 18. 1846.*

SZVORÉNYI JÓZSEF, cziszterczi szerzetbeli áldor, az egri főgymnasium igazgatója. *Egerben. Vál. decz. 18. 1846.*

FINÁLY HENRIK, az erdélyi Muzeum régiség- és éremtárnoka. *Kolozsvártt. Vál. decz. 15. 1858.*

IMRE SÁNDOR, a kolozsvári m. kir. egyetemen a magyar irodalom tanára. *Kolozsvártt. Vál. decz. 15. 1858.*

MÁTYÁS FLÓRIÁN. *Budapesten, Üllői-út 18. sz. Vál. decz. 15. 1858.*

PODHORSZKI LAJOS. *Párisban. Vál. decz. 15. 1858.*

TÁRKÁNYI BÉLA JÓZSEF, egri főegyházi kanonok, borsmonostori apát, Pápa Ó szentsége t. kamarása, a Kisfaludy-Társaság tagja s a Szent István-Társulat alelnöke. *Budapesten, Lövész-útca 11. sz., a Sz. István-Társulat házában. Vál. decz. 15. 1858.*

LICHNER PÁL, a pozsonyi evang. lyceum tanára. *Pozsonyban. Vál. decz. 16. 1859.*

B. PODMANICZKY FRIGYES. *Budapesten, Terézváros, bazárépületben. Vál. decz. 16. 1859.*

POMPÉRI JÁNOS. *Budapesten, Bálvány-útca 19. sz. Vál. decz. 16. 1859.*

VÁMBÉRI ÁRMIN, a magyar kir. egyetemen a keleti nyelvek és irodalmak rk. tanára, a németországi és londoni ke-

leti társaságok tagja, a berlini földrajzi társulat tiszteletbeli tagja, a londoni Anthropological Society magyarországi titkára; a török Medsidie-rendjel középkeresztese; az olasz sz. Móricz és Lázár, a mexicói Notre Dame de Guadelupe, a persa Sír ü Khur-sid rendjelek tisztí jelvényeinek, nem különben a tudomány és művészet éretti nagy arany érmek birtokosa. *Budapesten, Aldunator 32. sz. Vél. okt. 9. 1860.*

ORMÓS ZSIGMOND, temesmegyei főispán. *Temesvárott, Vél. decz. 20. 1861.*

SZILÁDY ÁRON, reform. lelkész, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Halason. Vél. decz. 20. 1861.*

TÓTH KÁLMÁN, képviselő s a Kisfaludy-Társaság tagja. *Budapesten, Lipót-útca 40. sz. Vél. decz. 20. 1861.*

LÉVAY JÓZSEF, a Kisfaludy-Társaság tagja, Borsod m. főjegyzője. *Miskolczon. Vél. jan. 12. 1863.*

SZEMERE MIKLÓS, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Lasztócson, Zemplén vármegyében. Vél. jan. 12. 1863.*

TÉLFY IVÁN, sz. mm. és bölcsészettudor, a budapesti m. k. egyetemen a classica philologia rendes tanára, a bölcsészeti karnak ötöd izben dékánja és elnöke, a hellen irodalomterjesztő athéni társulat s az athéni Byron-Társaság tiszteletbeli, a párisi Association pour l'encouragement des études grecques en France, és a gymnasiumi tanárjelöltek m. kir. vizsgáló bizottságának rendes, a páduai és a görögországi archaeologiai társaság lev. tagja; hites köz- és váltóüggyvéd. *Budapesten, Pannónia-szálloda Vél. jan. 20. 1864.*

GR. KUUN GÉZA. *Maros-Németin. Vél. jan. 30. 1867.*

JOANNOVICS GYÖRGY. *Budapesten, Terézváros, király-útca 52. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

BARNA FERDINÁND, muzeumi segéd-ör. *Budapesten, a m. nemz. Muzeum épületében. Vél. márcz. 18. 1868.*

ZICHY ANTAL. *Budapesten, Muzeum-útca. 8. sz. Vél. máj. 25. 1870.*

SZARVAS GÁBOR, kir. gymn. tanár. *Budapesten, Vizi-város, Fő-útca 57—58 sz. Vél. máj. 17. 1871.*

VADNAI KÁROLY, szerkesztő, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Budapesten, Fhg. Sándor-útca 13. sz. Vél. máj. 24. 1872.*

PONORI THEWREWK EMIL, a budapesti magyar kir. tudomány-egyetemen a classica philologia nyilv. rk. tanára, a budapesti philologiai társaság elnöke, az országos középtanodai tanáregyletnek s a magyar királyi természettudományi társulatnak rendes, a Berliner Gesellschaft für das Studium der neueren Sprachen, levelező tagja. *Budapesten, a várban, Kút-útca 106. sz. Vál. máj. 24. 1872.*

GYŐRY VILMOS, ev. lelkész, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Orosházádn. Vál. máj. 24. 1842.*

ARANY LÁSZLÓ, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Budapesten, az Akadémia bérházában. Vál. május 24. 1872.*

BARTAL ANTAL, a magy. kir. tanárképző intézet főgymnasiumának igazgatója. *Budapesten, Mészáros-útca 2. sz. Vál. máj. 21. 1873.*

Megválasztott levelező tagok :

KELETI GUSZTÁV, az országos minta-rajztanoda igazgatója, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Budapesten, Rombach-útca 4. sz. Vál. máj. 28. 1874.*

BARTALUS ISTVÁN, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Budapesten, Ország-út 34. sz. Vál. máj. 26. 1875.*

Külső tagok :

POTT ÁGOSTON FRIGYES, a hálai porosz. k. egyetemen az egyetemes nyelvtudomány tanára. *Hálában. Vál. decz. 16. 1858.*

RAWLINSON CRESWICKE HENRIK baronet K. C. B. altábornok, az indiai tanács tagja. *Londonban. Vál. decz. 16. 1858.*

SCHOTT VILMOS, a porosz kir. akadémiának rendes tagja, és egyetemi tanár. *Berlinben. Vál. decz. 16. 1858.*

AHLQVIST ÁGOST, a helsingforsi egyetemen a finn nyelv és irodalom tanára. *Helsingforsban. Vál. decz. 16. 1859.*

LÖNNROT ILLYÉS, a helsingforsi egyetemnek nyugalomba lépett tanára, finnországi cancellariai tanácsos. *Helsingforsban. Vál. decz. 16. 1859.*

RENAN ERNŐ, a francia Institut tagja. *Párisban. Vál. decz. 16. 1859.*

STIER THEOPHIL. *Terbsten, Anhalti hercegségben. Vál. oct. 9. 1860.*

BENFEY TIVADAR, a göttingeni egyetem tanára. *Göttingenben. Vél. jan. 13. 1863.*

RÁJENDROLÁLA MITTRA (babu), a bengali Asiatic Society alelnöke, s több európai tudós egyletek tagja. *Calcuttában. Vél. decz. 10. 1865.*

Báró SCHLECHTA OTTOKÁR, cs. k. követségi tanácsos, a cs. k. keleti Akadémia igazgatója. *Bécsben. Vél. decz. 10. 1865.*

OPPERT GYULA, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. decz. 10. 1865.*

KLEIN L. GYULA, széptani író. *Berlinben. Vél. ápr. 14. 1869.*

WIEDEMANN FERDINÁND, a szentpétervári akadémia tagja. *Szentpétervárt. Vél. május 17. 1871.*

KREUTZWALD FRIGYES, a dorpatzi észt tud. társaság tisztt. tagja. *Dorpatban. Vél. május 17. 1871.*

MIKLOSICH FERENCZ, a bécsi cs. kir. akadémia tagja. *Bécsben. Vél. május 24. 1872.*

VISCHER FRIGYES TIVADAR, egyetemi tanár. *Zürichben. Vél. máj. 24. 1872.*

OVERBECK JÁNOS, egyetemi tanár. *Lipcsében. Vél. máj. 21. 1873.*

LEITNER G. W., a lahorei collegium igazgatója. *Lahoreban. Vél. május 21. 1873.*

SCHIEFNER ANTAL, állami tanácsos s a szentpétervári tud. akad. tagja. *Szentpétervárt. Vél. május 21. 1873.*

CURTIUS GYÖRGY, egyetemi tanár. *Lipcsében. Vél. máj. 21. 1873.*

MÜLLER MIKSA, az oxfordi egyetemen az új nyelvek és irodalmak tanára. *Oxfordban. Vél. máj. 28. 1874.*

LEWES GYÖRGY HENRIK, angol író. *Vél. máj. 28. 1874.*

ASCOLI EZSAIÁS, tanár. *Milanóban. Vél. máj. 26. 1875.*

II. A bölcseleti, társadalmi és történeti tudományok osztálya.

Elnök:

HORVÁTH MIHÁLY. (Lásd Igazg. Tan.) *Választatott az osztály által 1870. jan. 15.*

Tiszteleti tagok:

Gr. KÁROLYI GYÖRGY, (I. Igazg. Tanács.)

DEÁK FERENCZ, (I. Igazg. Tanács.)

Gr. MIKÓ IMRE, (I. Igazgató Tanács.)

DANIELIK JÁNOS, bölcselettudor, vál. prisztinai püspök, az egri főkáptalan olvasókanonokja, sajó-szent-péteri cz. prépost, a pápa ő szentsége titkos kamarása. *Egerben. Vál. decz. 15. 1858.*

Gr. LÓNYAY MENYHÉRT (I. Elnökség.)

Gr. TELEKI DOMOKOS (I. Igazg. Tanács.)

HORVÁTH CYRILL, bölcselettudor, kegyes tanítórendi áldozár, a m. kir. tudományegyetemen a bölcselet ny. rendes tanára, a bécsi földtani társulatnak levelező, és a gymnasiumi tanárvizsgáló bizottságnak tagja. *Budapesten, Városháztér. a Kegyes tanítórendiek épületében. Lev. taggá vál. nov. 8. 1834. rendessé szept. 10. 1836., tiszteletivé decz. 10. 1865.*

TREFORT ÁGOSTON, (I. Igazg. Tanács.)

GOROVE ISTVÁN (Gattájai), Ó cs. s kir. apost. Felsőgebelő titkos tanácsosa. *Budapesten, Lipót-útca 10. sz. Lev. taggá vál. okt. 7. 1843., tiszteletivé jan. 30. 1860.*

HORVÁTH BOLDIZSÁR. *Budapesten, Bécsi-útca 2. sz. Lev. taggá vál. decz. 20. 1861., tiszteletivé márcz. 18. 1868.*

Rendes tagok:

ZSOLDOS IGNÁCZ, a m. kir. Curia legfőbb ítélőszéki osztályának tanács-elnöke, Sz. István jeles rend vitéze, a bécsi »Volksschriften-Verein« tisztel. tagja, a párisi Institut d'Afrique pour l'abolition de la Traite d'Esclavage tiszteletbeli elnöke. *Budapesten, Lipót-útca 8. sz. Lev. taggá vál. szept. 7. 1837. rendes taggá nevezetett az Igazg. Tan. által szept. 8. 1838.*

FOGARASI JÁNOS (Alsó-Viszti), a m. kir. legfőbb törvénytörvényszék birája. *Budapesten, Király-útcza 77. sz. Lev. taggá vál. szept. 7. 1838., rendes taggá nevezte az Igazg. Tan. által szept. 3. 1842.*

TÓTH LŐRINCZ, a m. kir. semmitőszék birája, volt képviselő, a Kisfaludy-Társaság és Budapest főváros képviselő bizottságának tagja. *Budapesten, Üllői-út 14. sz. saját házában. Lev. taggá vál. szept. 10. 1836., rendessé decz. 15. 1858.*

PAULER TIVADAR, volt m. kir. vallás- közoktatásügyi és igazságügyi miniszter, kir. tanácsos, a cs. Lipótrend nagykeresztese, bölcsészeti és jogtudor, a magy. kir. legfőbb itélőszék volt rendes birája, egyetemi jogtanár, Budapest sz. kir. főváros orsz. képviselője, a m. jogászgyűlés állandó bizottságának tagja stb. *Budapesten, Kigyó-útcza 2. sz. Lev. taggá vál. nov. 23. 1845., rendessé decz. 15. 1858.*

WENZEL GUSZTÁV, k. tanácsos, bölcsészeti s jogtudor, a pesti egyetemen a magyar magán- és bányajog s a jogtörténet ny. r. tanára, a déli-szláv történeti és régiségtani, a felső luzsiczai tudós társaságok, a morva-sziléziai cs. kir. társulat történeti és statist. osztályának, s az erdélyi országismertető egyesületnek tagja. *Budapesten, Hunyadi-útcza 6. sz. Lev. taggá vál. decz. 18. 1846., rendessé decz. 15. 1858.*

CSENGERY ANTAL, (L. Elnökség.)

IPOLYI ARNOLD, (L. Igazg. Tanács.)

BRASSAI SÁMUEL, az erdélyi orsz. Muzeum igazgatója, kolozsvári egyetemi tanár. *Kolozsvárt. Lev. taggá vál. szept. 7. 1837.; a matematikai és természettud. osztályból áttétetett jan. 19. 1864., rendes taggá vál. decz. 10. 1865.*

KAUTZ GYULA, jogtudor, a pesti egyetemen a nemzetgazdaság és pénzügytan, valamint a magyar közjog rendes nyilvános tanára; ugyanott a jogtörténelmi és államtudományi államvizsgálati bizottságoknak, továbbá az országos statistikai tanács, s a természettud. társulatnak tagja, s ez idő szerint országos képviselő. *Budapesten, Papnövelde-útcza 1. sz. Lev. taggá vál. okt. 9. 1860., rendessé decz. 10. 1865.*

HUNFALVY JÁNOS, kir. tanácsos, a pesti tudományegyetemen az egyetemes összehasonlító földrajz tanára, a statis-

tikai szakosztály s a stat. tanács tagja. *Budapest, Víziváros, 756. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé decz. 10. 1865.*

KONEK SÁNDOR, kir. tanácsos, jogtudor, a pesti egyetem prorectora, és a statistika ny. r. tanára, a jogtörténelmi és államtudományi államvizsgálati bizottság s az országos statisztikai tanács tagja. *Budapest, Hatvani-útcza 3. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé jan. 30. 1867.*

RÓNAY JÁ CZINT JÁNOS, szkodári vál. püspök, pozsonyi prépost, a m. tud. Akadémia rendes, s több bel- és külföldi tud. társulat tagja. *Pozsonyban. Lev. taggá vál. decz. 29. 1847., rendessé január 30. 1867.*

SZABÓ KÁROLY, az erdélyi muzeum könyvtárnoka, kolozsvári egyetemi tanár. *Kolozsvárt. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé máj. 17. 1871.*

SALAMON FERENCZ, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Budapest, Damjanics-útcza 10. sz. Lev. taggá vál. decz. 16. 1859., a nyelv- és széptud. osztályból áttételt jan. 13. 1863. rendes taggá vál. máj. 17. 1871.*

RÓMER FERENCZ FLÓRIS, jánosii apát, kir. tanácsos, a vaskorona-rend lovagkeresztese; bölcsészet és szépművészetek tudora, a m. kir. tudomány-egyetemnél a régiség és éremtan ny. r. tanára és a m. nemzeti muzeum érem- és régiségtár öre; a vas megyei régészeti, a délmagyarországi történelmi és régészeti, a békésmegyei régész- és művelődés-történeti, a felső magyarországi muzeum egyletek tiszteleti; a m. történelmi társulat választmányi; a magyarországi műemlékek ideiglenes (országos) bizottságának tagja; a m. kir. természettudományi és földtani, valamint az erdélyi szász-történelmi társulat, a bécsi archaeologiai, anthropologiai, érmészeti és geologiai társulatok rendes; a kopenhágai régészeti társulatnak tiszteletbeli; a nürnbergi germán muzeumnak tudományos igazgató-tanács tagja; a hannoverai pecsétani, carinthiai, palermói történelmi társulatok tagja; a bécsi cs. kir. mű- és iparmuzeumnak és az építészeti és történelmi műemlékek fentartására ügyelő középponti bizottságnak, az Istituto di Corrispondenza Archeologica római, úgyszintén a párisi Archaeologiai és Anthropologiai társulatok levelező tagja. *Budapest, a m. nemz. Muzeumban. Lev. taggá vál. okt. 9. 1860. a mathem.*

és természettudományi osztályból áttételét jan. 19. 1864. rendes taggá vál. máj. 17. 1871.

BOTKA TIVADAR. Kis-Vezékenyen, Aranyos-Marót mellett. Lev. taggá vál. decz. 29. 1847., rendessé május 24. 1872.

SZILÁGYI SÁNDOR, vallás és közoktatási m. k. miniszteri titkár. Budapesten a várban, Úri-útcza 22. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé május 21. 1873.

HENSZLMANN IMRE, orvostudor, a magyarországi műemlékek ideiglenes (országos) és az akad. archaeologiai bizottság előadója, a Kisfaludy-Társaság tagja. Budapesten, Józsefváros, Zerge-útcza 23. sz. Lev. taggá vál. szept. 3. 1841., rendessé máj. 21. 1873.

Dr. FRAKNÓI VILMOS, a m. tud. Akadémiánál a II. osztály titkára. Budapesten az Akadémia palotájában. Lev. taggá vál. máj. 25. 1870., rendessé máj. 21. 1873.

Megválasztott rendes tagok :

KNAUZ NÁNDOR, esztergomi főegyházi kanonok. Esztergomban a könyvtári épületben. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé máj. 21. 1873.

NAGY IVÁN, (F. Győri) a m. országgyűlés képviselőháznak Naplószerkesztője, a M. Történelmi társulatnak, valamint a M. Képzőművészeti Társulatnak választmányi tagja, Pest, Pilis és Solt t. e. megyék bizottmányi tagja. Budapesten, Kalap-útcza 1. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858. rendessé máj. 28. 1874.

KELETI KÁROLY, miniszteri tanácsos. Budapesten a fehérvári kapu mellett. Lev. taggá vál. márcz. 18. 1868., rendessé május 26. 1875.

Levelező tagok :

SZILÁGYI FERENCZ, nyugalmazott iskolatanácsos. Budapesten a várban, Úri-útcza 22. sz. Vél. nov. 15. 1833.

ZSIVORA GYÖRGY, a kir. legfőbb törvényszék közbirája. Budapesten, Kerepesi-út 5. sz. Vél. nov. 15. 1833.

FÉNYES ELEK. Budapesten, a városligetben. Vél. szept. 7. 1837.

BERTHA SÁNDOR (Felső-Eőri), Sz. István apost. kir.

jeles rende vitéze s miniszteri tanácsos. *Budapesten, Ország-út 26. sz., saját házában. Vél. nov. 23. 1839.*

WARGHA ISTVÁN, a nagyváradai községi iskoláknak főgondnoka s N.-Várad város főjegyzője. *Nagy-Váradon. Vél. szept. 5. 1840.*

PEREGRINY ELEK, bölcsészettudor, a pesti tudományos egyetem bölcs. karának tagjas egy finevelő-intézet tulajdonosa. *Budapesten, a várban, Űri-útca 74. sz. saját házában. Vél. szept. 3. 1841.*

SZÖNYI PÁL, kir. tanácsos, a k. magyar természettud. társulat pártoló tagja, s egy tan- és nevelő-intézet tulajdonosa. *Budapesten, Czukor-útca 6. sz., saját házában. Vél. decz. 18. 1846.*

KARVASY ÁGOST, kir. tanácsos, nyugalmazott egyetemi jogtanár és hites ügyvéd. *Bécs, Wieden, Schikaneder-útca 1. sz. Vél. decz. 18. 1846.*

SZÜCS ISTVÁN, köz- és váltójogi ügyvéd, királyi törvényszéki bíró, az államvizsgálati bizottság tagja. *Debreczenben. Vél. decz. 18. 1846.*

VANDRÁK ANDRÁS, bölcsészettudor, az eperjesi ev. collegiumban a bölcsészet, római és magyar irod. r. tanára. *Eperjesen. Vél. decz. 29. 1847.*

NEY FERENCZ, a Ferencz-József rend lovagja, a budapesti főreáltanoda igazgatója, a magyar nyelv és irodalom rendes tanára; a reáltanárokat vizsgáló bizottság, a fővárosi és tanügyi bizottság, és több t. társulat tagja, az országos középtanodai tanáregylet tiszteleti tagja. *Budapesten, Redltanoda-útca, a főreáltanoda épületében. Vél. decz. 15. 1858.*

SZALAI ISTVÁN, ref. lelkész. *Szentesen. Vél. decz. 15. 1858.*

Gr. ANDRÁSSY MANÓ (Krasznahorkai és Csik-Szentkirályi) *Budapesten, Lipótváros, Mérleg-útca 3. sz. Vél. decz. 15. 1858.*

PAUER JÁNOS, budai vál. püspök, a római pápa tiszt. káplánja, Idvezitőről nevezett szegzárdi apát, székesfehérvári székesegyházi kanonok, ő kir. apost. felségének tanácsosa, püspöki helynök, a székesfehérvári főgymnasium püspöki helytartója, a sz. László-társulat alelnöke, zsinati vizsgáló. *Székes-Fehérváron. Vél. decz. 15. 1858.*

PAÚR IVÁN, kir. tanácsos, a Széchenyi grófok nemzetségi levéltárnoka; a Rómában székelő Istituto di Corrispondenza Archeologica levelező tagja; az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő bécsi cs. k. központi bizottság magyarországi levelezője. *Sopronban. Vál. decz. 15. 1858.*

SOMHEGYI FERENCZ, bölcsészettudor, kegyesrendi áldor. *Budapesten, Városháztér, a Kegyes-tanítórendiek épületében. Vál. decz. 15. 1858.*

SZALAY ÁGOSTON, királyi táblai tanácselnök, udvari tanácsos, a Szent István jeles rend vitéze, a magyarországi műemlékek ideiglenes bizottságának elnöke, a magyar történelmi társulat választmányi- s az archaeologiai bizottság tagja. *Budapestben, Belváros, Újvilág-útca 19. szám. Vál. decz. 15. 1858.*

KERKAPOLY KÁROLY, m. kir. egyetemi tanár. *Budapestben, Csillag-útca 3. sz. Vál. decz. 16. 1859.*

PESTY FRIGYES, az első magyar iparbank vezértitkára, a magyar történelmi társulat választmányi, a stájerhoni gazdasági egyesület rendes tagja. *Budapestben, Istvántér 3. sz. Vál. decz. 16. 1859.*

RÉVÉSZ IMRE, hittudor, a debreczeni reform. egyház egyik rendes lelkipásztora s a tiszántuli ref. egyházkerület levéltárnoka. *Debreczenben. Vál. decz. 16. 1859.*

HEGEDÜS LÁSZLÓ, a sárospataki ref. collegiumban tanár. *Sáros-Patakon. Vál. okt. 9. 1860.*

KUKULYEVICS másképen BASSANI DE SACHI IVÁN, az orosz sz. Vladimír-rend commandeurje, az éjszaki archaeologiai társaságnak Kopenhágában, a cs. orosz tudományos akadémiának Petersbourghban, a cs. kir. tud. akadémiának Krakóban, a quirítik akadémiájának Rómában, a kraini és karánföldi történettudományi — s a szerb irodalmi társaságnak Belgrádban, a cs. k. geologiai intézetnek Bécsben, a krakói egyetemnek s a prágai akadémiának levelező tagja; a zágrábi délszláv történet-és régiség tudományi társaság elnöke, a horvátországi és szlavoniai építészeti emlékek conservatora, a sz. Jeromos-féle illyr congregatióknak Rómában tiszteleti tagja, Zágráb és Eszék városok tiszteletbeli polgára. *Zágrábban. Vál. okt. 9. 1860.*

FALK MIKSA, bölcsészettudor, a «P. Lloyd» szerkesz-

tője. *Budapest, Nádor-utca, Frohner-szálloda. Vél. decz. 20. 1861.*

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD, bölcsészettudor, köz- és váltótörvényszéki ügyvéd, a magyar k. tud. egyetemen Magyarország történelmének ny. r. tanára, és a gymn. tanárvizsgáló bizottság tagja. *Budapest, Belváros, Zöldfa-utca 40. sz. Vél. decz. 20. 1861.*

TORMA KÁROLY, a római Istituto di Corrispondenza Archeologica levelező tagja, az építészeti műemlékek fentartására ügyelő bécsi cs. kir. középponti bizottság levelezője, a magyar történelmi társulat választmányi s az archaeologiai bizottság tagja, stb. *Budapest, az Angol-királynő szállodában. Vél. decz. 20. 1861.*

HOFFMANN PÁL, jogtudor, hites ügyvéd, a magyar kir. tudomány-egyetemen a római jog ny. r. tanára, az elméleti államvizsgálati bizottság jogtörténelmi és bírósági osztályainak, a budapesti ügyvédi egyletnek és a magyar jogászggyűlés állandó bizottságának tagja és Temesvár kir. város díszpolgára. *Budapest, Újlak, 348. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

KALLÓS LAJOS, a debreczeni ref. főiskolában ny. r. jogtanár. *Debreczenben. Vél. jan. 13. 1863.*

HORNYIK JÁNOS, Kecskemét városának főjegyzője. *Kecskeméten. Vél. jan. 13. 1863.*

B. KEMÉNY GÁBOR. *Budapest, Mészáros-utca 9. sz. Vél. jan. 20. 1863.*

SUHAYDA JÁNOS, jogtudor, a m. k. legfőbb ítélőszék közbírája; a birói államvizsgálati bizottság vizsgáló tagja, az államtudományi államvizsgálati bizottság elnöke. *Budapest, Barátok-tere 5. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

THALY KÁLMÁN, magyar királyi honvédelmi miniszteri osztálytanácsos és elnöki osztályvezető, a milánói és turini tudományos akadémiák levelező tagja, s a magyar történelmi társulat titkára, a Békés vármegyei régészeti és művelődéstörténeti egylet tiszt. tagja. *Budapest, a várban, Iskolatér 162. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

MIHÁLYI KÁROLY, tanár. *Nagy-Enyeden. Választ. decz. 10. 1865.*

BAINTNER JÁNOS, egyetemi tanár. *Budapesten, Stáció-
útca 15. sz. Vél. decz. 10. 1865.*

MOLNÁR ALADÁR, orsz. képviselő. *Budapesten, a várban,
Üri-útca 32. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

HABERERN JONATHÁN, a m. kir. egyetemen a gör. böl-
csészet tanára, a berlini nyelvbuvár-társulat rendes tagja, az ágost.
hitv. ev. egyetemes egyház tanügyi- és tanárvizsgáló bizottságá-
nak tagja. *Budapesten, Belváros, Borz-útca 3. sz. Vél. jan. 30. 1867.*

TANÁRKY GEDEON, államtitkár a vallás és közoktatási
minisztériumnál, a dunamelléki helv. hitv. egyházkerület ülnöke.
Budapesten, a várban, Országház útca 89. sz. Vél. jan. 30. 1867.

ÖKRÖS BÁLINT, kir. közjegyző. *Budapesten, Kismező-
útca 1. sz. Vél. márcz. 18. 1868.*

Dr. BARS JÓZSEF, az orsz. statist. tanácsnak és az orsz.
statist. hivatalnak tagja. *Budapesten, a várban, Diszter 198. sz.
Vél. május 25. 1870.*

NAGY IMRE (alsó-szopori), a m. kir. legfőbb törvény-
szék bírása. *Budapesten, országút 39. sz. Vél. máj. 25. 1870*

Dr. PAULER GYULA, jogtudor, hites köz- és váltó-üggyvéd,
kir. országos levéltárnok, a budapesti jogtudományi államvizsgá-
lati és az ügyvédvizsgálati bizottság tagja. *Budapesten, a várban,
diszter hg. Batthyányház, 201. sz. Vél. máj. 25. 1870.*

JAKAB ELEK, a felozlatott erdélyi kir. kormánysszék
levéltári hivatal igazgatója. *Budapesten, a várban, Országház-útca
114. sz. Vél. máj. 25. 1870.*

LUBRICH ÁGOST, egyetemi tanár. *Budapesten, Alduna-
sor. 9. sz. Vél. máj. 17. 1871.*

DOMANOVSKY ENDRE, a soproni ág. hitv. ev. theolo-
giai intézetben a bölcsészet tanára. *Sopronban. Vél. május 17. 1871.*

Dr. HAJNIK IMRE, egyetemi tanár. *Budapesten, Váci-
útca 16. sz. Vél. máj. 17. 1871.*

LADÁNYI GEDEON, a kolozsvári egyetemen az általános
történelem tanára. *Kolozsvártt. Vél. máj. 24. 1872.*

BALÁSSY FFRENÖZ, kerületi esperes és török-szent,
miklósi lelkész. *Török-Sz.-Miklóson. Vél. máj. 24. 1872.*

B. NYÁRY ALBERT, a milánói akadémia rendes tagja.
Budapesten, Molnár-útca 13. sz. Vél. máj. 24. 1872.

FABRITIUS KÁROLY, trappoldi ev. ágostai lelkész, orsz. képviselő, a brassói keresk. s iparkamara lev. tagja. *Trappold, ut. posta Segesvár. Vdl. máj. 24. 1872.*

MATLEKOVICS SÁNDOR, jogtudor, hites-, köz- és váltóüggyvéd, a földm., ipar- és keresk. minisztériumban osztálytanácsos, a nemzetgazdaság- és pénzügytan egyetemi m. tanára; a nemzetgazdasági egyesület titkára; az államvizsgálati bizottság államtud. osztályának, a kereskedelmi tanárvizsgáló bizottságnak, a központi mértékhitelítő állami bizottságnak, a magyar orsz. statisztikai tanácsnak tagja, az aradi kereskedelmi és iparkamara lev. tagja, a kereskedelmi tanintézetek mellé a keresk. minisztérium részéről kirendelt biztos, a szent Olaf norvég rendnek lovageresztése. *Budapesten, Wesselenyi-utca 1. sz. Vdl. máj. 21. 1873.*

APÁTHI ISTVÁN jogtudor, köz- és váltóüggyvéd, a pesti kir. egyetemen a váltó, kereskedelmi, tenger- és tételes európai nemzetközi jog nyilvános rendes tanára, a birói államvizsgálati bizottság, a magyar jogászgyűlés állandó bizottságának, a budapesti ügyvédi egyesület igazgató választmányának tagja és második szakosztályának elnöke, a természettudományi társulatnak és Budapest főváros bizottságának tagja. *Budapesten, Zöldfa-utca, 40. sz. Vdl. máj. 21. 1873.*

Dr. PAUER IMRE, prémontrei áldozár, a szombathelyi főgymn. igazgatója. *Szomóathelyen. Vdl. máj. 28. 1874.*

Megválasztott levelező tagok:

PÓR ANTAL, róm. kath. lelkész. *Esztergomban. Vdl. máj. 24. 1872.*

HEGEDÜS LAJOS CANDID, jogtudor, a m. k. közoktatási minisztériumban miniszt. tanácsos. *Budapesten, Bálvány-utca 1. sz. Vdl. máj. 28. 1874.*

ORTVAY TIVADAR, múzeumi segédőr. *Budapesten. Lövész-utca 12 sz. Vdl. máj. 26. 1875.*

Külső tagok:

PERTZ HENRIK GYÖRGY, a porosz kir. könyvtár igazgatója, a tudom. porosz kir. akadémiának r. tagja. *Berlinben. Vdl. nov. 15. 1833.*

PALACKY FERENCZ, a tud. bécsi cs. akadémiaja s a cseh királyi tudós társaság rendes tagja, a cseh rendek historiographusa. *Prágában. Vél. nov. 8. 1834.*

LABOULAYE EDUÁRD, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. decz. 16. 1858.*

LORD OVERSTONE. *Londonban. Vél. decz. 16. 1858.*

CANTU CAESAR, több tudományos társaság tagja. *Milánóban. Vél. decz. 16. 1858.*

FLEGLER SÁNDOR, bölcsészettudor és tört. tanár. *Nürnbergben. Vél. decz. 16. 1858.*

MIGNET FERENCZ, az erkölcsi és polit. tud. francia akadémiajának titoknoka. *Párisban. Vél. decz. 16. 1858.*

RANKE FERENCZ LIPÓT, a tud. porosz kir. akadémiajának tagja. *Berlinben. Vél. decz. 16. 1858.*

VANGEROW ADOLF, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vél. decz. 15. 1859.*

ROSCHER VILMOS, a lipcsei egyetemen tanár. *Lipszében. Vél. decz. 2. 1860.*

B. PROKESCH-OSTEN ANTAL, ő cs. kir. felsége val. titkos tanácsosa. *Bécsben. Vél. jan. 13. 1863.*

GROTHE ARTHUR, a bengali Asiatic Society elnöke. *Calcuttában. Vél. jan. 13. 1863.*

SÜPHY BEY, a török államlevéltár igazgatója. *Konstantinápolyban. Vél. jan. 13. 1863.*

DUDIK BÉDA FERENCZ, a raigerni sz. Benedek rendü káptalan tagja Morvában, Morvaország történetirója, a cs. kir. Ferencz-József rend lovagja s több külföldi rendjel birtokosa, számos külföldi tudományos társulat és egylet tagja. *Brünnben. Vél. jan. 20. 1864.*

THIERS ADOLF, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. jan. 20. 1864.*

MOMMSEN TIVADAR, tanár. *Berlinben. Vél. jan. 30. 1867.*

JANET PÁL, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. márcz. 18. 1868.*

DETHIER P. ANTAL. *Konstantinápolyban. Vél. ápr. 14. 1869.*

Dr. ENGEL ERNŐ, a porosz statisztikai hivatal főnöke.
Berlinben. Vél. ápr. 14. 1869.

Dr. SCHMIDT ADOLF, egyetemi tanár. *Jénában. Vél. máj. 25. 1870.*

ARNETH ALFRÉD, a cs. kir. titkos levéltár igazgatója.
Bécsben. Vél. máj. 24. 1872.

BIRK ERNŐ, udvari tanácsos, a cs. udv. könyvtár öre.
Bécsben. Vél. máj. 24. 1872.

BOCK FERENCZ, kanonok. *Aachenben. Vél. máj. 24. 1872.*

FIEDLER JÓZSEF, a bécsi cs. kir. titkos levéltár öre.
Bécsben. Vél. máj. 24. 1872.

WIESELER FRIGYES, göttingai egyetemi tanár. *Göttin-
gában. Vél. máj. 24. 1872.*

WORSAAE A. I. dán államtanácsos, múzeum-igazgató.
Kopenhágában. Vél. máj. 24. 1872.

GLADSTONE VILMOS, Nagy-Brittánia volt miniszter
elnöke. *Londonban. Vél. máj. 21. 1873.*

PATTERSON ARTHUR, *Londonban. Vél. máj. 21. 1873.*

GNEIST RUDOLF, egyetemi tanár és a német birodalmi
gyűlés tagja. *Berlinben. Vél. máj. 28. 1874.*

GACHARD PROSPER LAJOS, a belga orsz. levéltár igaz-
gatója. *Brüsszelben. Vél. máj. 26. 1875.*

SAYOUS EDUARD, a Nagy-Károlyról czimzett lyceum
tanára. *Párisban. Vél. máj. 26. 1875.*

ZELLER EDUARD, a berlini egyetemen a philosophia.
tanára. *Berlinben. Vél. máj. 26. 1875.*

III. A Matematikai és természettudományok osztálya.

Elnök:

SZTOCZEK JÓZSEF (I. Igazg. Tan.)

Tiszteleti tagok:

KORIZMICS LÁSZLÓ, volt m. kir. helytartósági tanácsos,
a m. gazd. egyesület alelnöke, a Magyar Földhitelintézet igazga-
tója. *Budapesten. Üllői-út, a Kőztelken. Vél. decz. 15. 1858.*

HAYNALD LAJOS, (I. Igazg. Tanács.)

HOLLÁN ERNŐ. *Budapesten, a lánczhíd-épületben. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858. rendessé decz. 20. 1861. Tiszteletivé május 24. 1872.*

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN, k. tanácsos, sz. Benedek-rendi áldor, bölcsészettudor, a pesti egyetemen a természettan ny. r. tanára, a k. m. természettud. társulat rendes tagja, a gymnasiumi tanárvizsgáló bizottság tagja. *Budapesten, Mészáros-útca 8. sz. Lev. és rendes taggá vál. decz. 15. 1858. Tiszteletivé máj. 21. 1873.*

Rendes tagok:

TARCZY LAJOS, a dunántuli ref. főtanodában a természettud. r. tanára, a k. m. természettudományi társulat tagja. *Pápán. Lev. taggá vál. szept. 7. 1838., rendessé kinevezte az Igazgatóság Pozsonyban, szept. 7. 1840.*

FEST VILMOS, a közmunka- és közlekedési minisztériumnál osztálytanácsos, hites mérnök, Kassa sz. kir. városa tiszt. polgára. *Budapesten, Atilla-útca 413. sz. Lev. taggá vál. december 24. 1844., rendessé nevezte az Igazgatóság november 22. 1845.*

TÖRÖK JÓZSEF, orvos és sebész tudor, a debreczeni ref. főtanodában a vegytan és természettud. r. tanára, a k. m. természettudományi társulat, a budapesti k. orvosegyesület, s a pesti orvosi kar tagja. *Debreczenben. Lev. taggá vál. okt. 7. 1843., rendessé decz. 15. 1858.*

NENDTVICH KÁROLY, orvostudor, szemész- és szülész-mester, a m. k. Józsefműegyetemen a műipari vegytan r. tanára, a pesti orvosi kar, a k. m. természettudományi társulat választmányi, a pesti magyar s bécsi birodalmi földtani, a jénai ásványtani és a pfalzi gyógyszerészi és iparműi társulatok lev. s az orsz. közoktatási tanács tagja. *Budapesten, Fürdő-útca 3. sz. Levelező taggá vál. nov. 22. 1845., rendessé decz. 15. 1858.*

PETZVAL OTTÓ, bölcsészettudor, okleveles mérnök, a pesti egyetemen a felsőbb mennyiségtan nyilván. rendes tanára, a gymnasiumi tanárjelöltek vizsgáló bizottságának tagja. *Budapesten, István-tér 3. sz. Lev. és rendes taggá vál. decz. 15. 1858.*

SZTOCZEK JÓZSEF, (I. Igazg. Tanács.)

SZABÓ JÓZSEF, sz. mm. és bölcsészettudor, kir. tanácsos, a cs. k. Ferencz-József rend lovagkeresztese, a budapesti egyete-

men az ásvány- s földtan ny. r., a középtanodai tanárképezde r. tanára s a tanárvizsgáló bizottság tagja; az orsz. közoktatási tanács áll. tagja; az akadémia math. s természettud. osztályának titkára, bizottságának előadója; a m. kir. természettudományi, földrajzi s a m. földtani társulat választmányi tagja s ez utóbbi alelnöke; az »Academia caesarea Leopoldino-Carolina« tagja Drezdában; Angolhonban a »British Association for Advancement of sciences,« valamint a londoni geologiai társulat külföldi, a bécsi cs. földtani intézet és az erdélyi »Verein für Naturwissenschaften« Szebenben lev. tagja. *Budapest, Lipótváros, Széchenyi-útca 6. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé jan. 30. 1867.*

VÉSZ JÁNOS ÁRMIN, hites mérnök, a m. k. József-műegyetemen a felsőbb mennyiségtan és leirati mértan r. tanára. *Budapest, Bástya-útca 14. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé márcz. 18. 1868.*

KRUSPÉR ISTVÁN, a m. kir. József-műegyetemen a gyakorlati mér- és iparműtan r. tanára, a kir. m. természettud. társulat rendes tagja. *Budapest, a műegyetemben. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé máj. 25. 1870.*

THAN KÁROLY, kir. tanácsos, vegytudor, a m. kir. tudomány-egyetemnél a vegytan ny. r. tanára, a M. Tud. Akadémia math. és természettudományi bizottságának tagja, a m. k. természettudományi társulat elnöke, a reáltanodai tanárvizsgáló bizottságnak, az országos egészségügyi tanácsnak, és a budapesti k. orvosegyletnek rendes tagja, a berlini »Deutsche chemische Gesellschaft« külső tagja, a bars megyei gyógyász-egylet és a jázskérületi orvos-gyógyyszerész-egylet tiszteleti tagja. *Budapest a vegytani intézetben. Lev. taggá vál. okt. 9. 1860., rendessé máj. 25. 1870.*

HAZSLINSZKY FRIGYES, az eperjesi collegiumban a mathesis és természettudomány tanára és igazgató. *Eperjesen. Lev. taggá vál. jan. 13. 1863., rendessé máj. 24. 1872.*

KALCHBRENNER KÁROLY, ev. lelkész és szepesi XIII városi főesperes. *Szepes-Olasziban. Lev. taggá vál. jan. 20. 1864., rendessé máj. 24. 1872.*

LENHOSSÉK JÓZSEF, kir. tanácsos, orvos-sebésztudor, szemész- és szülészmester, a m. kir. budapesti egyetemen a leíró és tájboncztan nyilvános rendes tanára, a boncztani intézet igaz-

gatója, a párisi német orvostársulat tiszteleti és valódi tagja, a csehországi prágai orvostársulat tiszteleti tagja, a m. könyvkiadó társulat alapító, a magyar kir. természettudományi és a budapesti kir. orvos-egylet rendes, a bécsi cs. kir. állattan-füvészet, a nagyszebeni természettudományi társulat, a bécsi cs. k. orvosegylet, a párisi Société de Biologie, a brüsszeli Société royale des Sciences médicales et naturelles levelező tagja. *Budapesten, Ország-út 31. sz. Lev. taggá vál. jan. 20. 1864., rendessé május 21. 1873.*

FRIVALDSZKY JÁNOS, (Frivaldi), a m. n. Múzeum természetosztályának igazgató-őre, a M. Tud. Akadémia mathem. és természettudományi bizottságának, a k. m. természettudományi-társulat s a m. orvosok és természetvizsgálók központi választmányának tagja; a magyarhoni földtani társulatnak, a pozsonyi természetvizsgáló egyletnek, a természetvizsgálók Lipót-Károly-féle császári német Akadémiájának Dejean névvel, a bécsi cs. k. állat-növénytani, ugyszintén a berlini és stettini rovarászati társulatoknak rendes s levelező tagja. *Budapesten a m. n. Múzeumban. Lev. taggá vál. decz. 10. 1865., rendessé máj. 21. 1873.*

SZILY KÁLMÁN (Nagy-Szigethi), a k. József-műegyetemen az elméleti természettan és analitikai mechanika tanára, egyszersmind tanár a középiskolai tanárképző intézeten, a természettudományi társulat első titkára, a nemzetközi méterbizottságnak és a m. kir. központi mértékhitelítő bizottságnak, az országos statisztikai tanácsnak, a reáliskolai tanárjelölteket vizsgáló bizottságnak és a m. mérnök és építészegylet választmányának tagja. *Budapesten, Kalap-útcza 3. sz. Lev. taggá vál. decz. 10. 1865., rendessé máj. 21. 1873.*

Megválasztott rendes tagok:

MARGÓ TIVADAR, sz. mm. és bölcsészeti, valamint orvossebésztudor, szülészemester, a m. tud. egyetemen az állat- és összehasonlító boncztan nyilvános rendes tanára, az egyetemi állattani intézet és múzeum igazgatója, az orvosi karnál a szövettan r. k. tanára, a m. tud. Akadémia matematikai és természettudományi bizottságának s a tanárvizsgáló bizottság, az országos közoktatási tanács és az országos közegészségi tanács tagja, a kir. magy. természettudományi társulat állattani bizottságának elnöke és vá-

lasztmányi tagja, a budapesti kir. orvosegylet rendes, a bécsi cs. kir. állat- és növényteni társulat levelező-, a »British Association for advancement of sciences« czimű társulat külső tagja. *Budapesten, Muzeumi körút (Országút) 18. szám. Lev. taggá vál. okt. 9. 1860., rendessé máj. 25. 1870.*

HANTKEN MIKSA, (prudniki) magy. kir. min. osztálytanácsos, a m. kir. földtani intézet igazgatója, a palaeontologia magántanára a budapesti egyetemenél, a magy. földtani- és az állat- és növényhonosító társulat alapító, a selmeczi gyógyászati- és természettudományi-egylet tiszteleti, a kir. magy. természet-tudományi társulat rendes és választmányi, a magy. földirati, a nagyszebeni természettudományi és a bécsi állat- és növényteni társulat rendes tagja. *Budapesten, Király-útca 66. sz. Lev. taggá vál. jan. 20. 1864. rendessé máj. 28. 1874.*

Levelező tagok:

UDVARDY CHERNA JÁNOS, hites mérnök, a frauendorfi kertmivelő társaság tiszteleti tagja. *Egerben. Vél. márcz. 9. 1832.*

KACSKOVICS LAJOS, kir. törvényszéki bíró. *Bal.-Gyarmaton. Vél. sept. 7. 1837.*

TAUBNER KÁROLY, bölcsészettudor, a cs. k. II-dik hadsereg evang. őrségi s tábori papja, consist. tanácsos, a m. kir. m. természettud. társulat, a berlini philologiai seminarium, s több olaszországi tud. egyesület tagja, a cs. kir. arany érdemjegy tulajdonosa, a hesseni nh. Lajos-lovagrend keresztjének első, a hannoveri k. Guelf-lovagrend negyedik osztályu vitéze. *Vél. sept. 5. 1840.*

KORPONAY JÁNOS, Abauj-vármegye levéltárnoka. *Kassán. Vél. (a hadi tudományok részére) decz. 24. 1843.*

ARENSTEIN JÓZSEF, bölcsészettudor, a bécsi philos. kar tagja s volt dekánja, a cs. k. Ferencz-József és a franciaia becsületrend vitéze, a svéd Wasa-rend (I. oszt.) és az orosz cs. Sz. Szaniszló-rend középkeresztese; a Danebrog-rend, a hollandi oroszlán-rend és a belga Lipót-rend lovagja; több bel- és külföldi tud. társ. és egyletek tagja. *Badacson-Tomajon (Zala) és Gloggmitzban (Alsó-Austria). Vél. decz. 20. 1847.*

TOMORI ANASZTÁZ, hites mérnök, a nagykőrösi nagy-

gymnasiumi tiszt. tanára. *Budapesten, Régi-posta-utcza 3. sz. és Gombán, u. p. Monor. Vél. decz. 15. 1858.*

ARÁNYI LAJOS, orvos-sebész tudor, szemész- és szülészmester, a pesti egyetemen a kórboncztan ny. r. tanára, a jogi karban a törvénytudományi orvostan magán tanára, az orvosi kar s a k. m. természettudományi társulat és a budapesti k. orvosegylet tagja. *Budapesten, az új takarékpénztári épületben. Vél. decz. 15. 1858.*

BERDE ÁRON (Laborfalvi), a kolozsvári egyetemen a nemzetgazdaságtan ny. r. tanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság elnöke és az unitariusok kolozsvári főtanodájának inspector curatora. *Vél. decz. 15. 1858.*

ENTZ FERENCZ, orvostudor, több tudós és gazdasági társulatok r. és tiszt. tagja, a m. gazd. egyesület budai fa- és szőlő-iskolájának felügyelője. *Budapesten, az orsz. szőlőiskolában. Vél. decz. 15. 1858.*

GALGÓCZY KÁROLY, hites ügyvéd, magyar gazdasági egyesületi okleveles gazda, az országos magyar gazdasági, úgy az erdélyi gazdasági egyesületnek alapító-, a hevesmegyei gazdasági egyesületnek tiszteletbeli, az országos magyar iparegyesületnek igazgatósági, az állat és növényhonosító társaságnak stb. rendes tagja, a Viktória biztosító társaság tiszteletbeli vezérigazgatója. *Budapesten, Lipót és szerh-utcza sarkán 37. sz. Vél. decz. 15. 1858.*

GÖNCZY PÁL, a vallás- és közoktatási minisztériumnál min. tanácsos, a pesti ref. egyház iskolai felügyelője, a k. m. természettudományi s a földtani társulat r., a magyar gazdasági egyesület alapító-tagja. *Budapesten, Szénatér 6. sz. Vél. decz. 15. 1858.*

KÉRY IMRE, orvostudor, a pesti orvosi kar, a k. m. természettudományi társulat s a budapesti orvosi egyesület tagja. *Boros-Sebesen, Arad-megyében, ut. posta Butyin. Vél. decz. 15. 1858.*

KOVÁCS SEBESTYÉN ENDRE, k. tanácsos, orvos-sebész tudor, közkórházi főorvos, a budapesti m. k. orvosegylet első elnöke, az orvosi kar tagja, a m. k. természettudományi társulat tiszteletbeli, a magyar földtani társulat rendes tagja. *Budapesten, Józseftér 17. sz. Vél. decz. 15. 1858.*

MORÓCZ ISTVÁN, orvostudor, a m. gazdasági egyesület titoknoka. *Budapestén, Üllői-út, a Köztelken. Vdl. decz. 15. 1858.*

NAGY JÓZSEF, orvostudor és szülésmester, Nyitra-vármegye főorvosa, a k. m. természettudományi, a m. földtani, a bécsi állat- és növénytani, s a pozsonyi természettudományi egyesület tagja. *Nyitrán. Vdl. decz. 15. 1858.*

SCHIRKHUBER MÓRICZ, kegyesrendi áldor, bölcsészettudor. *Budapestén, Városháztér, a Kegyes-tanítórendiek épületében. Vdl. decz. 15. 1858.*

LUTTER NÁNDOR, bölcsészettudor, a budai kir. főgymnasium igazgatója s a kir. magyar természettud. társulat r. tagja. *Budapestén, Viziváros, Kigyó-útca 180. sz. Vdl. decz. 15. 1859.*

BENKŐ DÁNIEL (Árkosi) gazdasági tanácsos, a m. országos gazdasági egyesületnek r., az erdélyinek tiszt. a bécsinek lev. tagja. *Budapestén, Só-útca 6. sz. Vdl. decz. 15. 1859.*

XANTUS JÁNOS, több tudományos társaság tagja. *Budapestén, Üllői-út 9. sz. Vdl. decz. 15. 1859.*

WENINGER VINCZE, a hitelintézet igazgatója. *Budapestén, Ságár-út, saját házában. Vdl. okt. 9. 1860.*

KONDOR GUSZTÁV, bölcsészettudor, hites mérnök, a m. kir. tud. egyetemen ny. r. tanár, a k. magyar természettudományi társulat, az országos középtanodai tanáregylet és más társulatok tagja. *Budapestén, Belváros, torony-útca 1. sz. Vdl. decz. 20. 1861.*

MARTIN LAJOS, egyetemi tanár s a középtanodai tanárvizsgáló bizottság tagja. *Kolozsvárt. Vdl. decz. 20. 1861.*

CHYZER KORNÉL, orvostudor, szülésmester, Zemplén megyei főorvos, Ferencz-József-rend lovagkeresztese, az országos közegészségi tanács rendkívüli, a budapesti k. orvosegylet, a bécsi cs. k. birodalmi földtani intézet levelező, a k. m. természettudományi társulat, a bécsi cs. k. állatnövénytani társulat rendes, a magyar orvosi könyvkiadó társulat igazgató tagja; a Zemplén megyei orvosgyógyyszerész egylet elnöke. *S.-A.-Újhelyen. Vdl. decz. 20. 1861.*

PETTKÓ JÁNOS, (Felső-Dritomai), cs. k. bányatanácsos és a selmeczi bánya-akadémiánál nyugalmazott tanár. *Selmecz-bányán. Vdl. decz. 20. 1861.*

Gr. WASS SÁMUEL. *Budapesten, Deák-útca 1. sz. Vál. decz. 20. 1861.*

ASBÓTH LAJOS (Nemescsói) 1848—49-ki honvéd tábornok. *Budapesten, Albrecht-út, gr. Lónyay-ház, Vál. jan. 13. 1863.*

DUKA TIVADAR, orvostudor. *Londonban. Vál. jan. 13. 1863.*

HALÁSZ GEJZA, orvos-sebésztudor, az első magyar általános biztosító társaság központi orvosa, a pesti egyetemi orvoskar tagja. *Budapesten, Zöldfa-útca 4. sz. Vál. jan. 13. 1863.*

HOLLÓSY JUSZTINIÁN, bölcsészettudor, sz. Benedek rendbeli, a bold. szüz Máriáról czimzett dömölki apát. *Kis-Czellen. (Vasmegyében.) Vál. jan. 13. 1863.*

JENDRÁSSIK JENŐ, bölcsészeti és orvos-sebésztudor, szülésmester és műtő, a m. k. egyetemen az élet- és felsőbb boncztan ny. r. tanára, a m. k. természettud. társulat tagja. *Budapesten, Eszterházy-útca 2. sz. Vál. jan. 13. 1863.*

MARKUSOVSKY LAJOS, orvostudor. *Budapesten. Náador-útca 11. sz. Vál. jan. 13. 1863.*

PRESZ MÓRICZ, a pestbelvárosi főreáltanodán a vegytan tanára, betegség miatt rendelkezési állapotban; a m. k. term. t. társulat rendes, a tokaj-hegyaljai szőlőművelő egyesület tiszteltbeli tagja. *Budapesten, Lövész-útca 8. sz. Vál. jan. 13. 1863.*

CORZAN-AVENDANO GÁBOR, a pesti k. főgymnasiumban a mennyiségtan tanára, a természettudományi társulat tagja. *Budapesten, Dohány-útca, a kir. gymnasium épületében. Vál. jan. 20. 1864.*

BALOG KÁLMÁN, orvostudor, a gyógyszer- és gyógyszerészeti törvények ny. r. s az általános kórtan helyettes tanára a budapesti k. egyetemen, a kir. m. természettudományi társulat pártoló tagja és első alelnöke, a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító és igazgató tagja, a budapesti kir. orvosegyetel rendes és választmányi tagja, az országos közegészségügyi tanács rendkívüli, a földrajzi társulat, középtanodai tanáregylet tagja stb. *Budapesten, Kecskeméti-útca 11. sz. Vál. jan. 20. 1864.*

DIVALD ADOLF, *Budapesten, Feldunator, a francia-magyarbank épületében. Vál. jan. 20. 1864.*

ÉRKÖVI ADOLF, m. k. miniszteriumi osztálytanácsos, a hevesi, szolnoki és győri gazdasági egyesületek tiszteleti tagja s a »Royal Agricultural Society of England« tagja. *Pécskán. Vál. jan. 20. 1864.*

POÓR IMRE, orvostudor, szülész; magántanár a k. magyar tudomány-egyetemen, főorvos a pesti közös kórházban, a budapesti kir. orvosegylet s a kir. m. természettudományi társulat rendes tagja. *Budapesten, Só-útcza 1. sz. Vál. jan. 20. 1864.*

RÓZSAY JÓZSEF, kir. tanácsos, Ferencz-József jeles rend vitéze, orvostudor, szülésmester, a pestvárosi intézetek rendes és Pest-Pilis és Solt t. e. megyék t. főorvosa, a m. kir. egyetemi orvosi kar rendes s az országos közegészségi tanács rk. tagja, több bel- és külf. tudom. társulatoknak tiszteleti, választmányi, rendes és levelező tagja. *Budapesten, Deák-Ferencztér, Gyertyánffy-házban. Vál. jan. 20. 1864.*

SCHWARCZ GYULA, jénai bölcsészettudor, a londoni »Geological Society«, »Ethnological Society«, »Anthropological Society«, a »Société Géologique de France« és az »Académie Nationale« stb. tagja, az »Országos Köznevelési Egyesület« elnöke, a k. magyar természettudományi társulat és a magyarhoni földtani társulat alapító tagja. *Székes-Fehérvárott. Vál. jan. 20. 1864.*

ZLAMÁL VILMOS, egyetemi állatgyógyászati tanár. *Budapesten, Városháztér 6. sz. Vál. jan. 20. 1864.*

B. MEDNYÁNSZKY DÉNES. *Rakoviczon Nyitra-megyében. Vál. decz. 10. 1865.*

HUNYADY JENŐ, göttingai bölcsészeti tudor és műegyetemi rendes tanár. *Budapesten, Zöldfa-útcza 10. sz. Vál. jan. 30. 1867.*

SCHENZL GUIDÓ, bölcsészettudor, stíriai admonti sz. Benedek-rendü áldozár, a meteorologiai és földdelejességi magyar kir. központi intézet igazgatója, a k. magyar természettudományi, az ausztriai meteor. társulat s az orosz »Société Impériale des Naturalistes de Moscou« rendes, a cs. k. birodalmi földtani intézet s a stíriai természettudományi társulat levelező tagja. *Budapesten, Külső bécsi-kapu-útcza, 353³/₄. sz. a. Vál. márcz. 18. 1868.*

Dr. AKIN KÁROLY. *Bécsben. Vdl. márcz. 18. 1868.*

Dr. BATIZFALFY SÁMUEL, orvos-sebésztudor és szülész; a budapesti sebészi és orthopaediai magán gyógyintézet igazgató-főorvosa; a budapesti tudomány egyetemen a testgyógyászat m. tanára; a jászkerületi orvosegylet tiszteletbeli, a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító tagja; nemkülönben a magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűlésének ellenőre, a budapesti kir. orvosegylet, a kir. magyar természettudományi társulat rendes tagja, iskolaszéki elnök; az országos kisededő egyesület választmányi, a budapesti izr. nőegylet tiszteletbeli tagja, a budapesti orvosi-kör orvosi szakosztályának elnöke, Budapest város képviselője; a pesti nemzeti torna-egylet választmányi s alapító, és a debreczeni tornaegylet tiszteletbeli tagja stb. *Budapesten, Városligeti fasor 30. sz. Vdl. márcz. 18. 1868.*

ZSIGMONDI VILMOS, bányamérnök. *Budapesten, Tükör-útca 2. sz. Vdl. márcz. 18. 1868.*

Dr. HIRSCHLER IGNÁCZ, orvostudor és szemész-mester; az országos közegészségi tanács rendkiv. tagja. *Budapesten, Tükör-útca 2. sz. Vdl. ápr. 14. 1869.*

Dr. SAY MÓR, vegytudor, a budai kir. főreáltanoda igazgatója, a jászkerületi orvos-gyógyszerész egylet tiszteleti, a kir. magyar természettudományi társulat, és az országos közléptanodai tanáregylet választmányi tagja, az austriai meteorológiai társulat rendes tagja, a felsőbb fokú vámhivatali vizsgálóbizottságnak tagja. *Budapesten, a főreáltanoda épületében. Vdl. ápr. 14. 1869.*

KENESSEY ALBERT, m. kir. vasúti és hajózási főfelügyelő. *Budapesten, Ősz-útca 24. sz. Vdl. május 17. 1871.*

TÓTH ÁGOSTON (Felső-Zopori), nyug. m. k. honvédezeredes, a földtani társulat választmányi, a m. természettani társulat, mérnök-egylet, magyar történelmi társulat és a Zalamegyei gazdasági egylet tagja. *Gmündenben, Felső-Ausztriában. Vdl. máj. 17. 1871.*

Dr. JURÁNYI LAJOS, egyetemi tanár. *Budapesten, az egyetemi fűvészkertben. Vdl. máj. 17. 1871.*

WARTHA VINCZE, műegyetemi tanár. *Budapesten. Vdl. máj. 21. 1873.*

Megválasztott levelező tagok :

SZKALNITZKY ANTAL, építész. *Budapesten, Thonet-ház. Vál. decz. 10. 1865.*

HOFFMANN KÁROLY, a m. geologiai intézet főgeologa. *Budapesten, Kerepesi-út 10. sz. Vál. május 17. 1871.*

BIELZ ALBERT, m. kir. tanfelügyelő. *Nagyszébenben. Vál. máj. 21. 1873.*

B. EÖTVÖS LORÁND, egyetemi tanár. *Budapesten, Erzsébet-tér 10. sz. Vál. máj. 21. 1873.*

HORVÁTH IGNÁCZ, műegyetemi rendes tanár. *Budapesten, Űllői-út 10. sz. Vál. máj. 28. 1874.*

KRENNER JÓZSEF, a m. n. muzeumnál az ásványosztály-
őre. *Budapesten, a Múzeum épületében. Vál. máj. 28. 1874.*

Dr. KOCH ANTAL, a kolozsvári egyetemen az ásványtan-
tanára. *Kolozsvártt. Vál. máj. 26. 1875.*

Külső tagok :

BAER KÁROLY ERNŐ, orosz csász. államtanácsos, a tud. petersburgi cs. akadémiájának r. tagja. *Petersburghan. Vál. decz. 16. 1846.*

MANDL LAJOS, orvostudor, a francia becsületrend vi-
tése, s a bécsi cs., a müncheni s pesti k. orvosi társaságok, a tu-
dományok nápolyi k. akadémiája lev., a párisi boncztudományi
társulat s a pesti orvosi kar tagja, a párisi egyetemen rendkiv.
tanár. *Párisban. Vál. decz. 16. 1846.*

Báró ETTINGSHAUSEN ANDRÁS, bölcsész- és orvos-
tudor, cs. k. kormánytanácsos, a bécsi egyetemnél a természet-
tani intézet igazgatója, számos külföldi akadémiák s tudós-társaságok tagja. *Bécsben. Vál. decz. 16. 1858.*

BELL TAMÁS, a londoni King's collegeben a zoologia
tanára, az angol k. tudós társaság tagja. *Londonban. Vál. decz. 16. 1858.*

BUNSEN RÓBERT VILMOS, bölcsész- és orvostudor,
badeni nagyhercegi tanácsos, a heidelbergi egyetemen a vegy-
tan r. tanára, számos tudományos társaságok tagja. *Heidelberg-
en. Vál. decz. 16. 1858.*

DUMAS KER. JÁNOS, a francia Institut tagja. *Párisban.*
Vál. decz. 16. 1858.

MILNE-EDWARDS HENRIK, orvostudor, a párisi természetrajzi muzeumnál tanár, a francia Institut tagja. *Párisban.*
Vál. decz. 16. 1858.

GRUNERT JÁNOS ÁGOST, egyetemi tanár. *Greifswald*
ban. Vál. decz. 9. 1860.

BOUÉ AMI, a bécsi cs. tudom. Akadémia r. tagja. *Bécsben.*
Vál. decz. 9. 1860.

REGNAULT HENRIK VICTOR, a francia becsületrend vitéze, a Collége de Franceban tanár, az Institut tagja. *Párisban.*
Vál. decz. 20. 1861.

ATKINSON N. A. a »Public Instruction of Bengal« igazgatója, az »Asiatic Society« tagja. *Calcuttában. Vál. jan. 13. 1863.*

DANA JAKAB, a massachusettsi geológiai társulat elnöke. *New-Havenben (Connecticut), Éjszak-Amerikában. Vál. jan. 13. 1863.*

SPENCER F. BAIRD, a Smithsonian Institution titkára, a National Institut alelnöke, s az »American Literary Society« elnöke. *Washingtonban. Vál. jan. 13. 1863.*

HAUER FERENCZ, bányatanácsos, a birodalmi cs. k. földtani intézet első geológja. *Bécsben. Vál. decz. 10. 1865.*

OWEN RÓBERT, tanár. *Londonban. Vál. jan. 30. 1867.*

Dr. PANČIČ JÓZSEF, az országos lyceum muzeumának igazgatója. *Belgrádon. Vál. márcz. 18. 1868.*

ASCHERSON P., a kir. muzeum öre. *Berlinben. Vál. ápr. 14. 1869.*

SCACCHI ARCHANGELO, nápolyi egyetemi tanár, s az egyetem rectora. *Nápolyban. Vál. máj. 17. 1871.*

PARLATORE FÜLÖP, a florenczi múzeum igazgatója. *Florenzben. Vál. május 17. 1871.*

BOISSIER EDMUND. *Genfben. Választatott május 17. 1871.*

FENZL EDE, egyetemi tanár, s a növénykert igazgatója. *Bécsben. Vál. máj. 17. 1871.*

Dr. CLAUSIUS RUDOLF, természettanár. *Bonnban. Vál. máj. 24. 1872.*

Sir CHARLES DARWIN. *Londonban. Vál. máj. 24. 1872.*

HELMHOLTZ HERMANN, egyetemi tanár. *Berlinben.*
Vál. máj. 24. 1872.

Dr. KIRCHHOFF GUSZTÁV, heidelbergi tanár. *Vál. máj.*
24. 1872.

LUDWIG KÁROLY, egyetemi tanár. *Lipcsében. Vál. máj.*
24. 1872.

BERNARD KOLOS (Claude), az Institut tagja. *Párisban.*
Vál. máj. 21. 1873.

HYRTL JÓZSEF, a bécsi egyetemen az anatomia tanára.
Bécsben. Vál. máj. 21. 1873.

PETZVAL JÓZSEF, a bécsi egyetemen a mathesis tanára.
Bécsben. Vál. máj. 21, 1873.

THOMPSON VILMOS, a glasgowi egyetemen a természet-
tan tanára. *Glasgowban. Vál. máj. 21. 1873.*

VIRCHOW RUDOLF, a berlini egyetemen a kórboncztan,
az általános kór- és gyógytan tanára. *Berlinben. Vál. máj. 21. 1873.*

COTTA BERNÁT, a freibergi bányász akadémia tanára.
Freibergben. Vál. máj. 28. 1874.

Dr. HEER OZSVÁT, egyetemi tanár. *Zürichben. Vál. máj.*
28. 1874.

Dr. ROKITANSKY KÁROLY, bécsi egyetemi tanár, a tud.
akadémia elnöke. *Vál. máj. 28. 1874.*

DES CLOIZEAUX A., az Institut tagja, sorbonnei tanár.
Párisban. Vál. máj. 26. 1875.

ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGOK.

I. Nyelvtudományi bizottság.

(Felállított 1856. évben.)

Toldy Ferencz ig. és rt. bizottsági elnök.

Arany János r. t.

Ballagi Mór r. t.

Budenz József r. t.

Fogarasi János r. t.

Gyulai Pál r. t.

Hunfalvy Pál r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.

Joannovics György l. t.

Lukács Móricz t. t.

Mátyás Flórián l. t.

Szarvas Gábor l. t.

Szilády Áron l. t.

Vámbéry Ármin l. t.

Régi magyar nyelvmélekek gyűjtője s szerkesztője (rendszeresített 1834):

Toldy Ferencz r. t.

A magyarnyelv szótára szerkesztősége (rendszeresített 1844):

Fogarasy János r. t.

II. Történettudományi bizottság.

(Felállit. 1854.)

Horváth Mihály ig. és r. t. bizottsági elnök.

Csengery Antal ig. és r. t.

Fraknoi Vilmos r. t.

Horváth Árpád.

Ipolyi Arnold r. t.
 Nagy Imre l. t.
 Nagy Iván r. t.
 B. Nyáry Albert l. t.
 Salamon Ferencz r. t.
 Simonyi Ernő.
 Szilágyi Sándor r. t.
 Toldy Ferencz r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 Thaly Kálmán l. t.
 Wenzel Gusztáv r. t.

III. Archaeologiai bizottság.

(Felállit. 1858.)

Pulszky Ferencz ig. és t. t. bizottsági elnök.
 Gr. Andrassy Manó l. t.
 Arányi Lajos l. t.
 Hegedüs Lajos C. l. t.
 Henszlmann Imre r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 Ipolyi Arnold r. t.
 B. Nyári Albert l. t.
 B. Nyári Jenő
 Pauer János l. t.
 Paúr Iván l. t.
 Ráth György.
 Rómer Flóris r. t.
 Rónay Jácint r. t.
 Szalay Ágoston l. t.
 Toldy Ferencz r. t.
 Torma Károly l. t.
 Wenzel Gusztáv r. t.

IV. Statistikai bizottság.

(Felállit. 1860.)

Gr. Lónyay Menyhért ig. és t. t. bizottsági elnök.
 Korizmicz László t. t. bizottsági alelnök.

Dr. Barsi József l. t.
 Beöthy Leó.
 Csengery Antal ig. és r. t.
 Dr. Dobránszky Péter.
 Galgóczy Károly l. t.
 Gerlóczy Gyula.
 Halász Imre.
 Horn Ede.
 Hunfalvy János r. t.
 Dr. Kautz Gyula r. t.
 Keleti Károly r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 B. Kemény Gábor l. t.
 Dr. Konek Sándor r. t.
 Kőrösi József.
 Lukács Antal.
 Matlekovits Sándor l. t.
 Szathmáry Károly.
 Trefort Ágoston t. t.
 Weninger Vincze l. t.

V. Matematikai és természettudományi bizottság.

(Felállit. 1860.)

Haynald Lajos t. t. bizottsági elnök.
 Nendtvich Károly r. t. biz. alelnök (vegytan.)
 Frivaldszky János r. t. (állattan.)
 Gönczy Pál l. t. (növénytan.)
 Jedlik Ányos t. t. (meteorologia.)
 Jendrássik Jenő l. t. (élettan.)
 Kruspér István r. t. (magasságmérések.)
 Margó Tivadar r. t. (összehasonlító boncztan.)
 Petzval Ottó r. t. (építészet.)
 Schenzl Guido l. t. (meteorologia.)
 Szabó József r. t. (ásvány- és földtan) bizottsági előadó és
 szerkesztő.
 Sztoczek József r. t. (meteorologia.)
 Than Károly r. t. (vegytan.)

Tisztviselek.

Főtitkár :

Arany János. *Főtitkárrá nyilvánított az 1870. jan. 17-én tartott egyesülésben.*

Osztálytitkárok :

I. Osztályban: Gyulai Pál. r. t. *Vál. a nagygyűlés által 1870. jan. 17.*

II. Osztályban: Fraknoi Vilmos r. t. *Vál. a nagygyűlés által 1873. máj. 21.*

III. Osztályban: Szabó József r. t. *Vál. a nagygyűlés által 1870. jan. 17.*

Könyvtárnok.

Hunfalvy Pál. *Kinevezetett a gr. Teleki család alapító ága által 1851. jun. 27.*

Könyvtári tiszt: Lindner Ernő. *Kinevezetett az elnök által 1868. decz. havában. Lakik Budapesten, a hg. Battyány-házban.*

Ügyvéd :

Hinka József. *Kinevezetett az Igazgató Tanács által 1858. nov. 21. Lakik Budapesten, Só-utca 4. sz.*

Főtitkári segéd és iroda vezető :

Takács István. *Kinevezetett javítnoknak az elnök által 1863. február 9., kiadónak az elnök által 1865. jan. 26., főtitkári segédnek az elnök által 1870. jan. 29. Lakik Budapesten, Sígár-út 53. sz.*

Gondnok :

Rainprecht József. *Kinevezetett az elnök által 1869. decz. 1. Lakik az akad. bérházban.*

Első irnok :

Ring Adorján. *Kinevezetett az elnök által 1844. jun. 22. Lakik az Akadémia palotájában.*

Javitnokok :

Mészáros Péter. *Kinevezetett másodsor az elnök által 1862. nov. 15. Lakik Budapesten, Józsefváros, Gyöngytyúk-útca 10. sz.*

Berecz Károly. *Kinevezetett az elnök által 1874. jun. 15. Lakik Budapesten. Nyár-útca 22. sz.*

Másod őrnök :

Szentes Károly. *Kinevezetett a másodelnök által 1872. jan. 1. Lakik Budapesten Józsefváros, József-útca 8. sz.*

Szolgák.

Lajos István, kapus. *Kinevezte az elnök 1864. szept. 29. Lakik az Akadémia palotájában.*

Emödy Mihály (a főtitkári hivatalnál). *Kinevezte az elnök 1854. Lakik az Akadémia palotájában.*

Mészáros János (a könyvtárnál). *Kinevezte a másodelnök 1858. Lakik Budapesten, Atilla-útca 6. sz.*

Szebenyovszky András (a könyvtárnál). *Kinevezte a másodelnök 1872. jan. 16. Lakik az Akadémia palotájában.*

Deim Ferencz (a főtitkári hivatalnál). *Kinevezte a másodelnök 1868. ápr. 4. Lakik Budapesten, Granátos-útca 7. sz.*

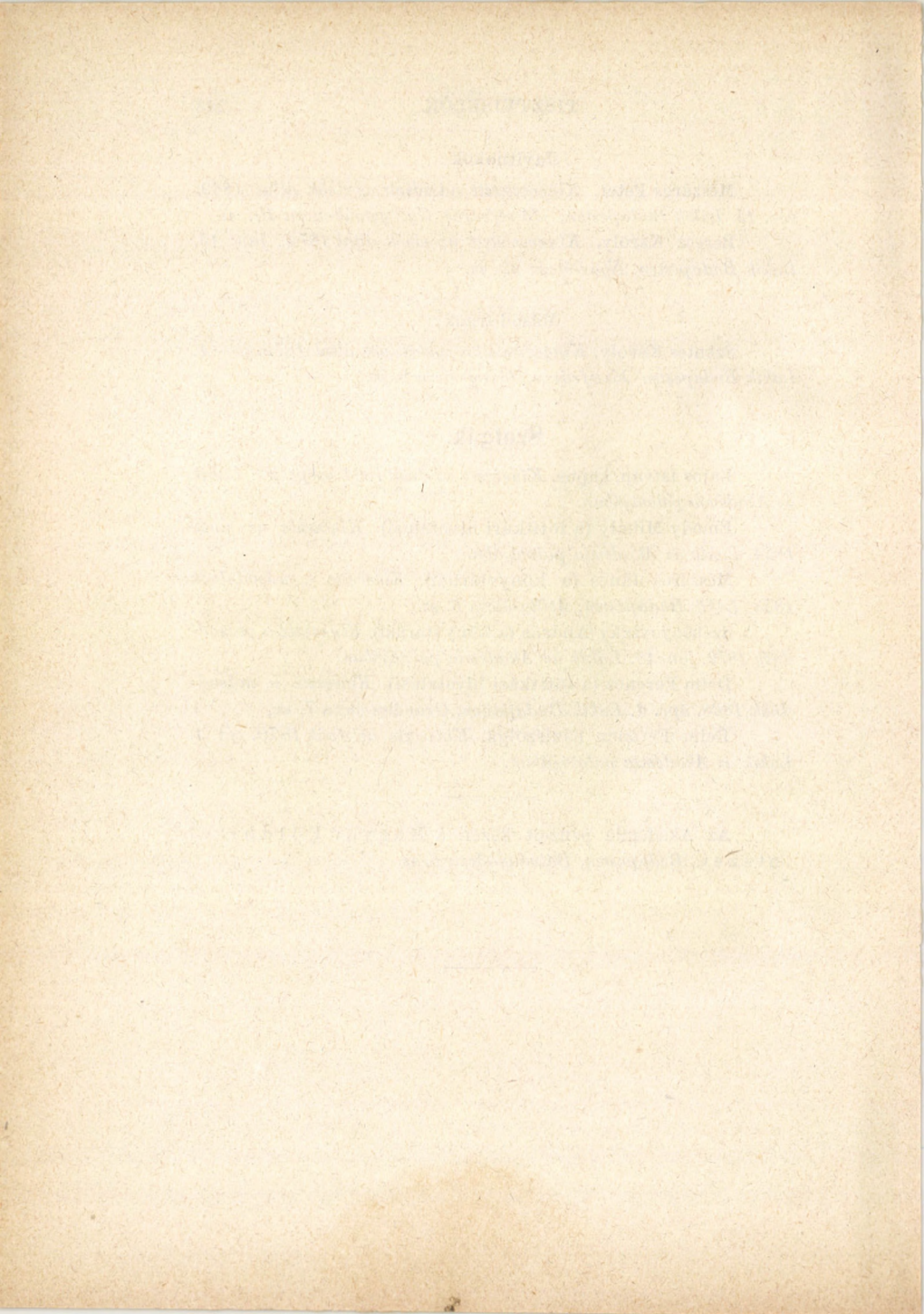
Reim Ferencz háziszolga. *Kinevezte az elnök 1870. okt. 1. Lakik az Akadémia palotájában.*

Az Akadémia pénzeit kezeli a Magyar Földhitelintézet. *Budapesten, Bálvány-útca 5. sz.*

A M. T. AKADÉMIA TAGJAINAK

MUNKÁLATAI.

A M. T. AKADÉMIA TAGJAINAK MUNKÁLATAI.

1875.

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

Rendes tagok:

HUNFALVY PÁL.

Szerkeszti:

A Magyar Nyelvtudományi Közleményeket.

Megjelent tőle:

- a) Jelentés, az Orientálistáknak Londonban 1874-ben tartott nemzetközi gyűléséről. 1875.
- b) Éjszakai osztják nyelv; grammatikus szövegek. Szótár. (A Nyelvtud. Közlemények XI. kötete. 1875.)
- c) Magyar mythologiai adatok. A Nyelvtudományi Közlemények XII. kötetében. 1875.

Sajtó alatt van:

Magyarország ethnographiája.

GREGUSS ÁGOST.

- 1. A szép érzékéről. A nőképző egyesület estélyén fölolvastott értekezés. Megjelent a Családi körben.
- 2. Shakspeare stíljéről. Az akadémiában fölolvastott értekezés. Megjelent a Fővárosi Lapokban.

3. A szép erkölcsi alpjáról. Az akadémiában fölolvastott értekezés. Megjelent az Akadémia Évkönyveiben.

4. Aesopi mesék. Megjelentek részint a Kisfaludy-Társaság Évlapjaiban, részint különféle folyóiratokban.

5. Reden und Studien von A. Greguss. Aus dem Ungarischen übersetzt von Dr. G. Heinrich. Zerbst, 1875. Verlag von E. Luppe.

SZÁSZ KÁROLY.

Munkálatai 1874—1875.

a) Önállók :

1. Lewes Göthe élete. Két kötet. (Kiadta a M. T. Akad. könyvkiadó bizottsága.) Pest. Ráth Mór. 1873/4.

2. Salamon. Történeti költemény, három részben. I. Endre és Béla. II. Salamon király. (1874-ben Nadasdy-pályadíjnyert.) III. A trónvesztett. (K. I.)

5. Göthe Lyrai költeményei, két kötet (kiadja a M. T. Akad. könyvkiadó bizottsága). Bevezető értekezés : Göthe, mint lyrai költő (felolv. az akadémiában). Jegyzetek (irodalomtörténetiek és esztétikaiak.)

4. A történeti személyek és korszakok köztudalom- és hagyomány-ellenes feltüntetésének esztétikai jogosultságáról. (Gorove jutalmat nyert értekezés.)

b) Folyóiratokban :

1. A Kisfaludy-Társaság Évlapjaiban : Az aesopi meséről. Értekezés (Megj. a B. P. Szemlében is). — Jolán, költői beszély.

2. A Budapesti Szemlében. Erdélyi út (lyrai cyclus). — Költemények, eredeti s fordított. — A legújabb magyar lyra. — Göthe élete, Lewestől.

3. A Vasárnapi Ujságban : Életrajzok ; költemények, vegyes cikkek. Utazás a tenger alatt. Utazás a föld közepe felé. A rejtelmes sziget. (Verne után.)

4. A Fővárosi lapokban : A nők az olvasó asztalnál (felolvasás). — Költemények.

A protestáns egyesület évkönyvében: A protestáns lelkészek számbeli fogyatkozásának okairól, értekezés.

6. A protest. egyh. és isk. lapban: Birálatok s egyéb czikkek.

7. Pesti Naplóban, Reformban, Közérdeekben politikai, tanügyi s irodalmi czikkek.

8. Több szépirodalmi lapban. Köttemények (köztök Petrarca tíz kötete.)

BUDENZ JÓZSEF.

a) Magyar-Ugor összehasonlító szótár. II. füzet. Budapest 1874—75. (Folytatása a sajtó alatt.)

b) Svéd-lapp nyelvmutatványok, szótárral. (Nyelvtud. Közlem., XII. kötet., 2-ik füzetében) Budapest 1875.

Lévelező tagok:

SZABÓ ISTVÁN.

Apollonius Rhodius Argonauticája és egy 5—7 ívre terjedhető Hesiodus Theogoniája, amaz régebben, emez közelebb elkészült sajtó alá.

IMRE SÁNDOR.

1. Az összehasonlító nyelvtudomány iskolákban és egyetemen. Erd. Múzeum 1875. jun. jul. füzetekben.

2. Bartal: »A classicai philologia művelése hazánkban« cz. munkának bírálata, Pesti Napló 1875. máj. füz.

3. Nemzetiség és Nevelés. Sajtó alatt.

4. Kisebb nyelvügyi czikkek folyóiratokban.

PONORI THEWREWK EMIL.

1. A népetymologia. A budapesti philologiai társaság I. (jan. 7.) gyűlésén tartott előadás.

2. Egy természettudományi adat Martialis egyik költeményéből, és

3. Matematikai példák a görög Anthologiából, a philol. társ. III. (márcz. 3.) gyűlésén tartott előadás.

4. Az Akadémiától kiadott »II. Rákóczi Ferencz önéletrajza«-beli Emendationes.

5. Szerkeszti — Bartal és Szarvassal együtt — a philol. társ. aegise alatt készülő Philologiai encyclopaediát.

II. A bölcészeti, társadalmi és történelmi tudományok osztálya.

Rendes tagok :

ZSOLDOS IGNÁCZ.

»Töredékek magam s kortársaimnak életéből.« (K. I.)

»A békebírákról«. V. Közlemény a »Somogy«ban.

HUNFALVY JÁNOS.

1875-ben megjelent tőle :

Földrajz a közép-tanodák használatára, III. kötet. Ázsia és Afrika s a matematikai földrajz elemei. Athenaeum. 1875.

Magyarország és Erdély aczél-metszetekkel. I. és II. füzet. Kókai, Pesten.

Földrajz a közép-tanodák használatára. I. és II. kötet. Második kiadás. Athenaeum.

KONEK SÁNDOR.

Az 1874/5-ki tanév alatt megjelent :

Magyar birodalom statistikai kézikönyve, folytonos tekintettel Ausztriára. Budapest 1875. (A Fáy-féle alaphól 1500 frt. díjjal megjutalmazva.)

Ujabb adataink Magyarország bűnvádi statistikájából. Budapest 1875. (akadémiai értekezés.)

A statistika és a nemzetgazdaságtan közti viszony a mai korban (akadémiai értekezés.)

SZABÓ KÁROLY.

Önállóan :

Kritobulosz : II. Mehemet élete. A M. Tud. Akadémia tört. bizottsága által kiadott görög szöveget, ugyanannak megbizásá-

ból fordította Sz. K. Budapest. 1875. 8-r. X. és 273. l. (Monumenta Hung. Historica. II. osztály. Irók. XXII-dik kötet.)

Folyóiratokban :

1. Eredeti oklevelek. (Közölve a Történeti Lapok 1874. évfolyamában).

2. A magyar történelmi társulat styavnyieskai bizottságának jelentése, a b. Révay család levéltáráról (Századok, 1875. I. füzet.)

2. Az Andrássy család 1569-diki csiki adományleveléről. (Századok 1875. 7-dik füzet.)

Sajtó alatt :

Székely Oklevéltár. 2-dik köt.

SZILÁGYI SÁNDOR.

1. Önálló :

Révay Péter és a szent korona. (1619—1622.) Budapest 1875. A M. T. Akadémia könyvkiadó hivatalában.

2. Szerkesztés :

A két Rákóczy György fejedelem családi levelezése. Budapest 1875. (A történeti emlékek első osztályának XXIV. kötete.)

3. Sajtó alatt :

Erdélyi Országgyűlési Emlékek I. kötet.

Rajzok és tanulmányok III-ik kötet.

4. Értekezések s forrás-közlések.

Első tervezet Lengyelország felosztásához. (Budapesti szemle 16. sz.)

Gúnyirat Bethlen Gábor idejéből (Századok 1875. VI-ik f.)

Az érsekújvári reformátusok folyamodása 1651. (Magy. Prot. Figyelmező. VI-ik évf. 1-ső füzet.)

Pozsony városának folyamodása 1656. (Ugyanott III-ik f.)

Csere-e vagy Cséry. (Ugyanott V-ik füzet.)

Egy levél Mikó Ferencztől. (Keresztény Magvető X-ik k. 2-ik füzet.)

Békes Gáspár Élete. (Vasárnapi Ujság 1875. évf. 25-ik sz.)

Egy tigrás levél. (Magyarország s a Nagyvilág 1875. 24. és 25. sz.)

Egy monumentalis munka (Pesti Napló 1875. évfolyam, apr. 1. szám.)

Magyar Alumnusok Levellei. (Erdélyi Prot. Közlöny 1874. évfolyam.)

Egyházi férfiak levelei. (Ugyanott 1875. 9-ik sz.)

Két levél Lorántfy Zsuzsánnától. (Ugyanott 1875. 17. 18. 19-ik sz.)

I. Rákóczy György fejedelem levelezése Tolnai István sárospataki pappal. (Protestans Egyh. és iskolai lap 1875-ik évf. 19-ik és következő számokban.)

Wesselényi Ferencz leveles tározájából. (Történeti Lapok 1874. 30—40-ik számokban.)

A styavniczkai levéltárból. (Ugyanott 44-ik sz.)

Okmányok és levelek az 1611-ik év történetéhez (Ugyanott 44—49-ik sz.)

Okmányok és levelek az 1613-ik év történetéhez. (Ugyanott 50—52-ik számok és 1875. évf. 1—5. számok.)

Alduna ítélete. (Ugyanott 51-ik sz.)

Maximilián rendelete Hagymási Kristófhöz. (Ugyanott 5-ik szám.)

Debreczen városának hitlevele 1567. (Ugyanott 6-ik sz.)

Magyar nők levelezése a XVII-ik századból (Ugyanott 7—11-ik sz.)

Egy érdekes okmány a vörösvári levéltárból. (Ugyanott 8-ik szám.)

Vajda László tanács ur fogsága s kiszabadulása. (Ugyanott 11-ik sz.)

Mivelődéstörténeti adatok. (Ugyanott 12-ik sz.)

Két okmány I. Apafi Mihály idejéből. (Ugyanott 12-ik sz.)

Bethlen Gábor és a felső-magyarországiak (Ugyanott 13-ik s következő számok.)

Apróbb czikkek (Budapesti Közlöny 1875. 1-ső félév. Pesti Napló és Honban.)

KELETI KÁROLY.

1873.

»Honismertető,« a bécsi 1873-iki közkiállítás magyar katalógusának bevezető része. A bennevezett szakférfiak közreműködése mellett szerkesztette K. K. — Ugyanez megjelent németül is e cím alatt: »Skizze der Landescultur Ungarns.« és francziául: »Hongrie, Exposé géographique et statistique.«

1874.

Akadémiai értekezések: »A mezőgazdasági statistika a nemzetközi kongressusokon.« — »Palugyay Imre emlékezete.«

Nemzetgazdasági szemle: »Néhány adat Magyarország szőlőszeti statistikájából.«

A nemzetközi kongressus számára készült emlékiratok:

Idées sur la statistique agricole.

Qu'est-ce que la nationalité.

Actenstücke zur Organisation des königl. ungarischen statistischen Bureau's.

1875.

Akad. ért.: »Quetelet Emlékezete. — »Magyarország népesedési mozgalma 1864—73. és a cholera.«

Budapesti szemle: »A nemzetközi statistikai kongressusok.«

Önálló: »A nemzetközi szőlőszeti statistika.« I. kötet. Ugyanez francziául: »Statistique viticole I. tome, Hongrie.« »A gyakorlati statistika kézikönyve,« k. b. 16 iv, (sajtó alatt, ki van nyomtatva 6 iv.)

Toll alatt: A m. tud. Akadémia megbízásából: »Magyarország népességi, gazdasági és műveltségi állapotának leírása.«

Szerkesztés: Mindhárom évben az orsz. m. kir. statistikai hivatal »Közleményei« I—VI. füzet és az évkönyv illető folyama.

Levelező tagok:

SZILÁGYI FERENCZ.

1. Sajtó alá adatott:

A két b. Wesselényi Miklós. Erdélyi élet- és korrajz.
1750—1850.

2. Ezt követik:

A germánizálás és magyar nyelv ügye II. József császár alatt.

Az erdélyi jog iskolai történelméből.

Az erdélyi unitárius egyház viszontagságai a 18-dik században.

Ifj. b. Dániel István és gr. Mikes Anna vegyes házassága.

Erdélyi történelmi apróságok.

WARGHA ISTVÁN.

Irodalmi foglalkozása a múlt évben, azon levelezés, melyet egy angol napi lappal hazánk viszonyainak ismertetése — és egy folyó irattal a bölcsészeti tudományok mívelése czéljából folytatott.

SZÜCS ISTVÁN.

Megnyitó beszéd, sz. k. Debreczen város könyvnyomdájában működő két veterán nyomdász félszázados emlékünnepele alkalmával. Debreczen, 1874. nagy 8-adrét.

SZALAI ISTVÁN.

1. Az ellentétiség nagy törvénye. 1875. Megjelent a debreczeni Figyelmezőben.

2. Az élet különböző nyilatkozatokban. 1875. (Evangyéliomi Prot. lapban.)

3. A hit- és erkölcsi erény közti viszonyról. 1875. (Evangy. Protest. lapban.)

RÉVÉSZ IMRE.

Szerkeszti és kiadja a »Magyar protestans egyházi és iskolai Figyelmező« czimű tudományos havi folyóiratot, a melynek 1875-ben hatodik évfolyama jelent meg.

Kiválóbb dolgozatai és közleményei.

A negyedik évfolyamban:

Emlékirat a tiszántuli ref. egyházkerület közgyűléséhez a középtanodai oktatásról szóló miniszteri törvényjavaslat tárgyában. Ez megjelent külön nyomatban is. Debreczen, 1873. 8 r. 50 l.

Az ötödik évfolyamban:

A budai zsinat jegyzőkönyve.

Strausz Dávid Frigyes emlékezete s egyuttal néhány szó tájékoztásul.

A debreczeni tanács által alkotott rendszabályok a debreczeni főiskolára vonatkozólag 1657-ből.

Adatok a hódmező-vásárhelyi ref. gymnasium történetéhez. Zápolya János zálogba adja Debreczen városát Enyingi Török Bálintnak. 1536-ból.

A magyarországi protestáns egyletről. Második közlemény. Az elsővel együtt megjelent külön nyomatban is. Debreczen 1875. 8. r. 104. l.

A hatodik évfolyam első felében.

Kazinczy Ferencznek, mint a nemzeti iskolák királyi főigazgatójának egypár levele a közös iskolák ügyében. 1788-ból.

Kanizsai Pálfi János pápai ref. lelkész és esperes beszéde a pozsonyi országgyűlésen a magyarországi református papság nevében, 1619. decz. 23-ról.

A tiszántuli ref. egyházkerület utasítása, budai zsinatra menő követei számára.

Néhány szó a bibliafordítás kijavításáról.

Paksi Szatmári István debreczeni hittanár történelmi éneke 1751-ből a magyar ref. egyház azon korbéli üldöztetéséről.

A magyarországi ref. egyházkerületek 1821—2. évi general-konventeinek jegyzőkönyvei. Első közlemény.

Ezekon kívül mindenik évfolyamban folytonos krónika a külföld egyházi főbb eseményeiről; továbbá irodalmi szemle, könyvészet és számos apróbb cikkek.

A Figyelmezőn kívül megjelent dolgozatai :

▲ debreczeni nyomdászati első korszakáról. Történelmi értekezés. — Megjelent a következő című füzetben : Emlékbeszéd, melyek sz. k. Debreczen város könyvnyomdájában működő két veterán nyomdász félszázados ünnepélyekor elmondattak. Debreczen, 1874.

A hazánkra vonatkozó zürichi kéziratok egy kis másolati töredékéről. Jelentés a »Magyar történ. társulat« igazgató választmányához. Megjelent a »Századok« 1875-ik évi folyómatában.

Kéziratban :

Számos egyházi beszédek, imák és másféle lelkészi dolgozatok.

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD.

A műveltség fejlődése hazánkban. Kiadja Aigner Lajos.

KALLÓS LAJOS.

1. Czikkek különféle hirlapokban.
2. Az egyetemes európai jogtörténelem vázlata, — mint tanulmányi segédkönyv.

ÖKRÖSS BÁLINT.

Megjelent: »Magyar közjegyzői törvény (1874. XXXV. tczikk) az e törvényre vonatkozó miniszteri rendeletekkel, összehasonlító és kiegészítő jegyzetekkel kísérvé. Budapest, 1875. Kiadja Ráth Mór.

Sajtó alá rendezve: A polgári törvénykezés reformja a szóbeliség, közvetlenség és nyilvánosság alapján. Javaslatul a végleges perrendhez.

PAULER GYULA.

»Történelmi naplók. 1663—1719. Közli Thaly Kálmán.«
Könyvismertetés a Századok f. é. IV. füzetében, 265—269. l.

DOMANOVSZKI ENDRE.

A Bölcsészeti Története. II. kötet, Budapest, 1875. a m. kir. egyetem nyomdájában.

JAKAB ELEK.

Irodalmi munkássága 1839-től 1869-ig ismertette van az akad. „*Almanach*“ 1870-ik évi folyama 254—259. lapjain; azóta 1875. július 31-ig következő nagyobb művei és értékesb dolgozatai jelentek meg.

Történelmi s rokon tárgyuak.

Az erdélyi muzeum-egylet alakító közgyűlése november 23—26. 1859. »*Budapesti Szemle*,« Szerk. Csengery Antal, azon évi kötet 349—376. ll. (Ez utólag igttattatik ide.)

A Székelyföld népismei és régiségtani ismertetésének történetnyomozási fontossága. »*Budapesti Szemle*.« Szerk. Csengery A. 1868. Ujfolyam XXXI. szám 296—318. ll.

Torma József Diplomatarium Calendarium és az irodalmi színvonal. Tárca-czikk. »*Magyar Polgár*« 1869. 64. sz.

A Székelyföld című képes vállalat irodalmi és politikai fontossága. Tárca-czikk. »*Magyar Polgár*« 1870. 33. sz.

Csengery Antal munkái s a magyar őstörténet és komoly tudományos irodalom. Könyvismertető tárca-czikk. »*Reform*« 1870. 195. sz.

A magyar vezérek kora. Könyvismertetési tárca-czikk Szabó Károly ezen című művéről. »*Reform*« 1870. 161—163. sz.

La Transilvania et son Union forcée avec la Hongrie par Periatriono etc. című röpirat czáfólo ismertetése. »*Budapesti Közlöny*« 1870. 185. 188. sz.

Mátyás Flórián: Magyar Nyelvtörténeti szótára ismertetése. »*Budapesti Közlöny*« 1870. évi folyamában.

A történet tanusága. Tárca-czikk. »*Pesti Napló*« 1870. 174. sz.

Nyelvtörténetünk kutfejáról. »*Budapesti Közlöny*« 1870. 198. sz.

Eszterházy Johanna Gabriella hercegnő. Történeti regény. Irtta »*Tissot Marcell*« francziául, magyarra fordítva s történeti bevezetéssel ellátva. 1871. Előszó I—VII. 1. 1—2. 67. ll.

Die Siebenbürger Sachsen. Ein Vortrag von Dr. W. Wattenbach, Professor in Heidelberg című mű bíráló ismertetése. »*Századok*« 1870. VI. füzet 407—410. ll.

Az erdélyi honismertető egylet (Siebenbürgische Landes-

kunde) munkássága eredményeiről. »S z á z a d o k« 1870. VIII. füz. 523—533. ll.

Töredékek a Királyföld közigazgatási rendezése kérdéséhez. Történeti tanulmány. »H o n« 1873. 1. 2. 4. 7. 12. 22. szám. Reggeli kiadás.

Az erdélyi szász egyetem »OKLEVÉLTÁRA« a Királyföld rendezése kérdéséhez. »H o n« 1873. 79. 80. sz. Reggeli kiadás.

A Királyföld nem Szász föld. »H o n« 1873. 105. sz. Reggeli kiadás.

A Székely nemzet története pályadíj alapjáról. »H o n« 1873. 84. sz. Esti kiadás.

Könyvismertetés ily czimű műről: Adalékok Bethlen Gábor szövetségesei történetéhez. Irta Szilágyi S. »H o n« 1873. 181. sz. Reggeli kiadás.

Történelmi tájékozás az erdélyrészi gör. keleti hitűek püspökválasztása kérdéséhez. »H o n« 1873. 168. sz. Reggeli kiadás.

Adatok a 15-ik számú (előbb Kossuth — később Mátyás —) huszárezred alakulási s forradalmi történetéhez, bevezetéssel. »M a g y a r P o l g á r« 1873. 227. 229. 230. 232. 233. 234. 235. 236. 241. s több számaiban.

A Székely Oklevéltár történeti fontossága. »S z á z a d o k« 1873. I. füz. 56—61. ll. II. füz. 120—128. ll. III. füz. 198—205. ll.

Ugyanennek bíráló méltatása »B u d a p e s t i K ö z l ö n y« 1873. 137. sz.

Bíráló-történeti ismertetése Dr. Korbuly Imre: »Magyarország közjoga« czimű művének. »H o n« 1873. 208—209—210. sz. Reggeli kiadás.

Czáfoló felelet Mario Vacano Emilnek a székelyekről »Über Land und Meer« czimű német lap 1873. évi 26-ik számában irt ily czimű cikkére: Die Szekler in Siebenbürgen und die Wallachei stb. »P e s t i N a p l ó« 1873. 246. sz. Reggeli kiadás.

A Székely nemzet Története megírására gyűjtött pályadíj-alap állása. »S z á z a d o k« 1873. V. füz. 363—364. ll.

Ellenezsrevételek Thaly Kálmánnak a »S z á z a d o k« 1873. évi I. füz. 75—76. lapjain nyilvánított támadó észrevételeire. »P e s t i N a p l ó« 1873. 38. sz.

Felelet a »Budapesti Közlöny« hasonló irányú támadására a »Kolosvári Közlöny« 1873. 42. számában.

A városi főispánság történeti és magyar állampolitikai szempontból vizsgálva. »Hon« 1873. 261—262. sz. Regg. kiad.

Történelmi pillantás Segesvár kérvényére. »Hon« 1873. 287. sz.

A Szász nemzeti egyetem tiltakozási tényének bírálata politikai, jogtörténeti és állami szempontból. »Hon« 1874. 44. 46. 47. 48. 49. sz. Regg. kiad.

Beszámolási beszéd, midőn a Székely nemzet története megírására gyűjtött 7087 frt. 45 krt. a nagyértekezletnek átadta. »Magyar Polgár« 1874. 80—81 sz.

A királyföldi urbériségek és politikai rendezés. Két történelmi czikk. »Reform.« 1874. 217. 219. sz.

A Történelmi Lapok érdekében. »Magyar Polgár« 1874. 209. sz.

Sándor Pál kapithia s az erdélyi fejedelemség utolsó éveit. Történelmi bevezetéssel. »Magyar Történelmi Társ« 1874, XIX. köt. 123—244. ll.

Ugyan e mű folytatása, ugyanott XX. köt. 1—189. ll.

Az utolsó Apafi. Történelmi Tanulmány. Ugyanott XXI. köt. 1—336. ll.

Megbírálta b. Kemény Gábor akadémiai tagtársával Szilágyi Ferenc: A két báró Wesselényi Miklós élet- és korrajz» czimű nagy terjedelmű művét.

Székfoglalóját felolvasta töredékben 1874. nov. 3. minék sajtó alá elkészítését elhalasztotta, míg Brüsszel, London, Páriz, München államlevéltárát meglátogatta s bécsi és más levéltári ismereteit kiegészíthette. Most e célját elérvén, annak sajtó alá rendezésén dolgozik; elvégezte b. Wesselényi Miklós »Hűtlenségibűnperének« sajtó alá rendezését, történelmi bevezetést irt hozzá; a 35—40 ivre menő művet K. Pap Miklós, történetirodalmunk áldozó barátja adja ki; szintén most készíti sajtó alá: »Királyföldi viszonyok ismertetése« czimű műve II-ik kötetét fenn elésorolt hirlapi nagyobb értékű cikkeiből, melyekhez két új tanulmány fog járulni.

Életrajzi, műveltségtörténeti, politikai s vegyes tárgyú művek s czikkek.

Böloni Farkas Sándor és kora. Politikai s irodalomtörténeti tanulmány. »Keresztény magvető.« 1870. V. köt. 241—334. ll.

Székelyné élete s színművészetének bölcsőköra. Művelődés történeti tanulmány. »Fővárosi Lapok« 1871. 21—37. sz.

A kolozsvári nemzeti színház története. Művelődéstörténeti tanulmány I—X. cikk »Magyar Polgár« 1871. évi folyamában.

Az államlevéltárról. Tárcazcikk a »Pesti Napló« 1870. évi folyamában.

A magyar aristocratia 1848. előtt és ma. I—III. Tárcazcikk. »Pesti Napló« 1870. 131—134. sz.

Iskolai program és felekezeti autonomia. »Budapesti Közlöny« 1872. 3. sz.

A kormány politikája általában s különösen az erdélyi részekben. »Hon« 1873. 153. 154. 156. sz. »Agricola« álnév alatt. Reggeli kiadás.

Ugyan e czim alatt egy második cycilus, ugyanott 194. 195. 199. sz. Reggeli kiadás.

—A kolozsvári egyetemi tanári czim-kérdéshez. »Hon« 167. sz. Reggeli kiadás. Ugyanazon álnév alatt.

A kolozsvári bizottság választásáról. »Hon« 1873. 280. sz. Reggeli kiadás.

Budapest és az ország. »Hon« 1873. 174—175. sz. Regg. kiadás.

Néhány szó két székely ügyben. (Vízonzásul egy borszéki levélre.) »Hon« 1873. 172. sz. Regg. kiadás.

Közigazgatásunk reformjáról. »Kolozsvári Közlöny« 1873. 48. 51. 55. 62. sz.

Az erdélyi kir. főkormányszéki levéltár közigazgatási és tudományi értéke. »Századok« 1873. V. füz. 357—361. ll.

E közleményre Thaly Kálmán mint szerkesztő, észrevételeket tevén: én ugyan az előbbi czim alatt álláspontomat s az erdélyi érdekeket védtem a »Pesti Napló« augusztus 1-sői 177. reggeli és aug. 2-ki esti kiadásában 179. sz.

Magyarország második országgyűléséből, (vonatkozólag a a szász egyetem gyűlésére) »Hon« 1873. 289. sz. »Agricola« álnév alatt. Regg. kiadás.

Közutaink készítésének egy téves iránya. »H o n« 1873. 292. sz. Regg. kiad.

A Székelytörténeti pályadíj-alapra gyűlt adományok hová küldése tárgyában »H o n« 294. sz. Esti kiadás.

Van-e ma burocracia? »H o n« 1874. »Agricola« álnév alatt. Regg. kiadás.

Különös levéltári intézkedés. Vonatkozólag a szász kormányférfiaknak az absolut korszakban a közlevéltárakkal való bánására. »H o n« 1874. 53. sz.

A Teleki-könyvtár ügyében. »H o n« 1874. 115. sz. »Agricola« álnév alatt.

A XXX-ik honvéd zászlóalj zászlószentelési ünnepéjje Kolozsvárott, szept. 12. 1874. »Pesti Napló« 223. sz. Regg. kiadás.

Az erdélyi részek és az »ERDÉLY« czimű szépirodalmi lap. Ugyan e czimű lapban 1874. 48. sz.

A szászok és a politikai kémkedési rendszer. Reform« 1874. június 7-iki 155. számában.

Egy porszem Ürmösi Samu sirhalmára. »M. Polgár« 1874. 166. sz.

A Székely mivelődési és közgazdasági egylet és még valami. »Erdély« 1874. 52. sz.

Néhány szó a fővárosból az egykori fővárosba. »M. Polgár« 1874. 1. sz.

Egy magyar művészeti estély. (Liszt hangversenye.) »M. Polgár« 1874. 2. sz.

Liszt jótékonyczélú hangversenye. »M. Polgár« 1874. 56. sz.

A budapesti bibornokbeigtatási ünnepély. »M. Polgár« 1874. 14. sz.

Decentralisatio és Autonomia. »M. Polgár« 1874. 92. sz.
Hagyakorlati ünnepély Kolozsvárott szept. 23. »M. Polgár« 1874. 217. sz.

A kolozsvári állami tanítónőképezde fölvételi vizsgáiról. U. o. 1874. 221. sz.

A politikai, színészi és egyházi szónoklat párhuzama. »Keresztény magvető« 1874. IX. köt. I. füz. 59—76. ll.

Néhány szó a Dávid Ferencz alapítványról. »Keresztény Magvető« 1874. IX. köt. IV. füz. 281—289. ll.

A gymnasiumi oktatás általában s különösen a budai kir. egyetemi főgymnasiumnál. »Keresztény Magvető« X. köt. III. füz. 145—173. ll.

Ezeket kívül különböző lapokban, föl nem jegyzett, s utólag meg nem kerithetett számos cikket irt álnév alatt. A Székely Nemzet Története megírása végett általa gyűjtött pályadij ügyében 1873. január 7-én a »Jónás Lapja« című néplapban közlött indítványozó cikkén kezdve a végszámadásig másfél év alatt többet irt, hol lelkesítőleg, hol az eszmét a támadások ellen védőleg, 25—30 cikkknél; irt 31 nyilvános hirlapi számadást, 3—400 levelet, s csak az áldozók névsora, mit számadása alkalmával készített, 37 ivre megy s az ötezer név-számot meghaladja. Így lón elérve az, hogy az 1874-ki ápril 17-ki országos értekezést a Székely Nemzet Története megírására oly fényes pályadíjt tűzött ki, a mihez hasonló eddig a magyar irodalomtörténetben nem volt.

LUBRICH ÁGOST.

1. Herbart bölcséleti rendszerének alaptévedései és a magyar ministerialis középtanodai tanterv. 1875. Budapest, 148 l.

2. Herbart bölcséleti rendszerének alaptévedéseit kimutató szemelvények. Budapest, 1875. 242 l.

FABRITIUS KÁROLY.

Önálló:

Pemffinger Márk szász gróf élete, különös tekintettel a reformáció elterjedésére az erdélyi szászok közt. Budapest, 1875. (M. T. Ak. »Értekezések« a történettudomány köréből, IV. kötet, 6. szám.)

Folyóiratokban:

1. Geschichtliche Nebenarbeiten:

III. Das Testament des Schönberger Plebans Matthaues von Reys aus dem Jahre 1502. (»Archiv für siebenb. Landeskunde. Uj folyam. XII. köt. 2. füz.)

2. Rechenschaftsbericht des gewesenen Reichstagsabgeordneten Karl Fabritius, gehalten in Schässburg am 13. Juni 1875. (»Hermannstädter Zeitung« 1875. 136. sz.)

BALÁSSY FERENCZ.

a) A körmöcz-bányai levéltárnak a Kátay-nemzetségre vonatkozó oklevelei. Megjelent a Századok IV. füzetében.

b) A pankotai főesperesség. Történelmi értekezés. Megjelent az Egri Egyházmegyei Közlönyben.

MATLEKOVITS SÁNDOR.

1874.

Nemzetgazdaságtan; második teljesen átdolgozott kiadás. Budapest. Eggenberger-féle kiadás.

Olaszország szeszadó politikája, tekintettel a magyar szesz-kivitelre. Az Akadémia által kiadott nemzetgazdasági szemle I. füzetében.

Olaszország kereskedése. U. o. V. füzet.

1875.

A vasuti különbözeti viteldíjak. A M. T. Akadémia által dicsérettel kitüntetett pályamű. Kiadja az Akadémia.

Petőfi, mint nemzetgazda; a »Hon« 44. sz.

III. A matematikai és természettudományok osztálya.

Tiszteleti tag:

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN.

A magyar orvosok és természetvizsgálók 1874-ben Győrött tartott XVII-dik nagygyűlésének természettani szakosztályában

a következő czimű eredeti értekezést tartotta: Két egymásra merőleges irányu vagy egymásközt párhuzamos rezgési mozgásnak egy harmadik haladó mozgással való összetételéből eredett utak szabatos leirási módja.

Foglaltatik a magyar orvosok és természetvizsgálók 1874. évben Győrött tartott XVII-dik nagygyűlésének 1875-ben közzétett munkálataiban 244—247. lapokon három könyvmatu táblával.

Rendes tagok:

TÖRÖK JÓZSEF.

1873-ban.

Politikai czikkek a Tiszavidék czimű Debreczenben megjelent lapban.

1874-ben.

Tanügyi és politikai czikkek a Pesti Naplóban.

1875-ben.

Füzdői levél a konyári sóstóról. A debreczeni Ellenőrben. A felsőbb oktatásügy protestáns iskoláinkban. Az evangyéliomi protestáns lap 28. számában.

Önálló:

Dr. Pólya József emléke. Olvstatott az Akadémia 1875. jun. 28. tartott közös ülésében.

MARGÓ TIVADAR.

1. Darwin »A fajok eredete« czimű munkájának magyar fordítását revideálta. II. kötet. Budapest 1874. (Megjelent a magy. természettudományi társulat könyvkiadó vállalatának 3-ik kötetével.)

2. Emlékbeszéd Agassiz Lajos fölött. (Előadta az Akadémia összes ülésén 1874. okt. 26). Budapest 1875.

3. Általános állattan II. rész. (Készülőben.)

KALCHBRENNER KÁROLY.

Megjelent tőle :

1. Magyarország Hártagyombáinak válogatott képei. II-ik és III-ik füzet. Kiadja a M. Tud. Akad. math. és természettudományi bizottsága. A IV-ik (utolsó) füzet kéziratban készen van.

2. Dorner József Emléke. — Az értekezésekben. VI. köt. II. szám 1875.

LENHOSSÉK JÓZSEF.

1. Az emberi vese visszer rendszere. A M. T. Akadémia Évkönyvei XIV. köt. IV. darabjában, és külön nyomtatban.

2. Az emberi vese véredény szerkezete. Orvosi hetilap, 1. 14. és 15. szám.

3. Az emberi koponyaisme. Ez utóbbi sajtó alatt van.

HANTKEN MIKSA.

1. A beocsini márga földtani kora. (Értekezések a természettudomány köréből, 4 kötet.)

2. A Clavulina Szabói-rétegek faunája. I. rész. Foraminiferák. 16 könyomatu táblával. (A magy. kir. földtani intézet évkönyve. IV. köt.)

3. Die Fauna der Clavulina Szabói-Schichten. I-ter Theil. Foraminiferen. Mit 16 lith. Tafeln. (Mittheil. aus den Jahrb. d. kön. ung. geol. Anstalt.)

4. A nummulitok rétegzeti (stratigraphiai) jelentősége a délnyugati középmagyarországi hegység ó-harmadkori képződményeiben.

5. Uj adatok a déli Bakony föld- és őslénytani ismeretéhez, 5 könyomatu táblával. (A magy. kir. földtani intézet évkönyve: III. kötet.)

6. Neue Daten zur geologischen u. palaeontologischen Kenntniss des südlichen Bakony. Mit 5 lith. Tafeln. (Mitth. aus den Jahrb. d. kön. ung. geol. Anstalt.)

Levelező tagok :

ENTZ FERENCZ.

1. Szerkeszti a »Borászati Lapok«-at.
2. Sajtó alá bocsátotta a következő röpiratot: Adalékok a napi renden lévő borkérdések megoldásához.
3. Dolgozótársa több hazai és külföldi gazdasági szaklapnak.

KONDOR GUSZTÁV.

Csillagászati és közönséges naptár 1876-ra. (Akad. Almanach 1876.)

ASBÓTH LAJOS.

Jelenleg a porosz-francia háború leírásán dolgozik.

PREYSZ MÓRITZ.

1. A magyar bor feltűnő fehérsége-tartalma, mint csekély állandóságának fő oka, s ennek ellenszerei.
2. A Guyot-féle és a klosterneuburgi mustmérő kritikai összehasonlítása s az utóbbi hibái.

Mindkét értekezés felolvastatott a M. T. Akadémia 1875. június 14-én tartott ülésén, és meg fog jelenni az »Értekezések« között.

RÓZSAY JÓZSEF.

A hullák elégetéséről (4 könyomatu szinezett táblával.)

A gróf Széchenyi István keserűvizforrás Budán.

Tanulmány a régi zsidók orvostanáról (M. T. Akad. III. oszt. Értekezések V. kötet 9. szám.)

Budapest főváros Erzsébethez címzett aggápoldája és kényszer dologházban 1873. ápolit betegekről szóló orvosi jelentés.

Emlékbeszéd dr. Grosz Fülöp és dr. Hermann Adolf volt kórházi főorvosok fölött.

A munkások kérdése II. A közegészségi lapokban.)

BALOGH KÁLMÁN.

1) Az orvosi jogtudomány elvei és gyakorlata. Irta Taylor Alfréd Swaine, orvostudor. Fordította Balogh Kálmán. Kiadta a magyar orvosi könyvkiadó társulat. I. köt. 1869. Nagy 8-rét, 557., l. 77 fametszettel. II. köt., 1870. 509 l., 30 fametszettel. III. köt. 1871. 617 l., 34 fametszettel.

2) Magyar gyógyszerkönyv (pharmacopoea hungarica) növénytan-gyógyszerismei része. Pest, 1871.

3) Kísérleti tanulmányok a mérgek hatásáról az állati szervezetre. Orvosi Hetilap. I. Sisakvirággal. 1867. 49. sz. II. Légenny-savas szorál, 1867. 50. sz. III. Szénélegkényeg, 1868. 42. sz. IV. Cerenyészitmények 1868. 43. sz.

4) A szintelen véresejteknek az edényfalakon keresztül buvása a lobbal és genyédéssel mily viszonyban áll. Orvosi Hetilap, 1868. 26—28. sz. — Ugyanaz német nyelven Virchow Archiv-jában is megjelent.

5) Dohányal általi mérgezés. Orvosi Hetilap. Közegészségügy és törvényszéki orvostan. 1868 5—6. sz.

6) Legyen-e Kolozsvárott egyetem. Orvosi Hetilap. 1868. 34. 36—39. sz.

7) Az orvoskari kultagok intézménye a pesti kir. egyetemen. Orvosi Hetilap. — Közegészségügyi és törvényszéki orvostan. 1868. 3. sz.

8) Megemlékezés Balassa János felett. Természettudományi Közlöny. 1869. I. köt. 7. füz.

9) A talaj és az éghajlat befolyása az ember művelődésére. Természettudományi Közlöny. 1870. II. köt. 10., 11. és 14. füz. 1871. III. köt. 23. és 27. füz.

10) Észrevételek a bőrök hatásától. Orvosi Hetilap, 1871. 33—34. sz.

11) Előleges közlemény a bomló szervi részek lató anyagáról. Orvosi Hetilap, 1872. 5. sz.

12) Miért táplálkozunk? Természettudományi Közlöny. 1872. IV. köt. 34. füz.

13) A zsir szerepe az állatok táplálkozásában. Természettudományi Közlöny 1872. IV. köt. 39. füz.

14) A kolera keletkezéséről és terjedéséről. Természettudományi Közlöny. 1872. IV. köt. 40. füz.

15) A heterogenesisről. Természettudományi Közlöny. 1873. V. köt. 41. és 42. füz.

16) A tetracyclchloralhydrat hatása az állati szervezetre. Orvosi Hetilap. 1873. 51—52. sz.

17) A bolygidegek sértéseinek befolyásáról a tüdők bántalmazására. Orvosi Hetilap. 1874. 10. 13. és 16. 17. sz.

18) Czermak N. János. Vasárnapi Ujság. 1874. 42. sz. — Emlékbeszéd Czermak N. János levelező tag felett. 1875. A budapesti kir. orvosegylet 1874-diki évkönyve.

19) Az »Orvosi Hetilap« szerkesztésében mint annak főmunkatársa folytonosan részt vesz, s abban irányczikkek, könyvismertetések, lapszemelvények és különféle apró czikkek jelennek meg tőle.

20) Átvizsgálta a k. m. természettudományi társ. könyvkiadó vállalatában megjelent Huxley Th. H. »Előadások az elemi élettan köréből,« továbbá az eredetivel összehasonlította H. Helmholtz »Népszerű tudományos előadások« 5. számának, nemkülönb. Virchow »A lázról« fordítását. 1873., 1874. és 1875.

BATIZFALVY SÁMUEL.

Emlékbeszéd Horváth György tudor felett. Előadva a »budapesti orvosi kör« 1875-iki ápril 24-én tartott havi összes ülésén.

KENESSEY ALBERT.

1874.

Néhány czikk a Vasárnapi Ujságban. (Aláírva és névtelenül.)

A M. Tud. Akadémiában értekezett: A vízből való élet- és vagyionmentés- és ennek eszközeiről. (III. oszt. értekezések V. k. VII. sz.)

1875.

A m. mérnök- és építész egyesületben előadást tartott: »A vitorlás hajókról.« (márcz. 13-án). Kivonatban megjelent a nevezett egyesület közlönyének IX-ik köt. IV-ik füzetében.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

által 1862. október óta közrebocsátott

NYOMTATVÁNYOK LAJSTROMA.

A Magyar Tudományos Akadémia Évkönyvei. *Tizedik kötet.* X. darab: A Magyar Tudományos Akadémia 1863. jan. 17-kén tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1863. 42. l. 4-edr. XI. darab: Emlékbeszéd id. Székhelyi Mailáth György ig. tag felett. L o n o v i t s J ó z s e f t. tagtól. Pest, 1863. 19 l. 4-edr. XII. darab: Emlékbeszéd Fallmerayer Fülöp külső tag felett. T r e f o r t Á g o s t o n lev. tagtól. Pest, 1863. 10 l. 4-edr. XIII. darab: A középkori szobrászat Magyarországon. I p o l y i Á r n o l d r. tagtól. Pest, 1863. 80 l. 4-edr. XIV. darab: A temesi bánág földje, gazdasági és műipari tekintetben. N e n d t v i c h K á r o l y r. tagtól. Pest, 1863. 17 l. 4-edr. *Tizenegyedik kötet.* I. darab: A vegyelemek paránysúlyáról. T h a n K á r o l y l. tagtól. 12 l. 4-edr. II. darab: Adalékok Éjszak-nyugoti Dácia föld- és helyiratához. T o r m a K á r o l y l. tagtól. 3 tábl. Pest, 1864. 40 l. 4-edr. III. darab: A középkori magyar festészet emlékeiből. I p o l y i Á r n o l d r. tagtól. Pest, 1864. 19 l. 4-edr. IV. darab: Jellemző adatok Magyarország Faunájához. F r i v a l d s z k y I m r e r. tagtól. Képtáblákkal Pest. 1866. 274 l. 4-edr. V. darab: A Magyar Tudományos Akadémia 1865. decz. 11-én tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1866. 50 l. 4-edr. VI. darab: A képző-műtétek (Operationes plasticae). B a l a s s a J á n o s t. tagtól. Pest, 1867. 46 l. 4-edr. 18 kőmetszettel. VII. darab:

Néhai Gróf Dessewffy Emil akadémiai elnök emlékezete, Báró Eötvös József elnöktől és Szász Károly lev. tagtól. Pest, 1867. 22 l. 4-edr. VIII. darab: A M. Tudományos Akadémia 1867. jan. 31-kén tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1877. 62 l. 4-edr. IX. darab: A Magyar Tudományos Akadémia 1868. márcz. 21-én tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1868. 61 l. 4-edr. X. darab: Augusteon vagy Nagy-Jusztinian óriási lovas szobra, barna rézből. Dethier P. A. bölcsészet tudorától. Pest, 1869. 60 l. 5 képtáblával. 4-edr. XI. darab: Lonovics József érsek magyar akadémiai igazgató és tiszteleti tag emlékezete. Ipolyi Arnold r. tagtól. Pest, 1868. 68 l. 4-r. XII. darab: Emlékbeszéd Mittermeier Károly József Antal felett, Pauler Tivadar r. tagtól. Pest, 1869. 13 l. 4-edrét. *Tizenkettedik kötet.* I. darab: *Regulyhagyományai.* Kiadta Hunfalvy Pál. I. rész: A Vogul föld és népe. Pest, 1864. VI. és 364 l. 4-edr. *Tizenharmadik kötet.* I. darab: Az emberi gerinczagy görcsői tájviszonyai. Lenhossék József l. tagtól. Pest, 1869. 26 l. 5 képtáblával, 4-edr. II. darab: A M. T. Akadémia 1869. ápr. 17. tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1869. 42 l. 4-edr. III. darab: A m. kir. egyetem vegytani intézetének leírása. Than Károly r. tagtól. Pest, 1872. 17 l. 5 táblával. 4-edrét. IV. darab: A férfi medenceze visszeres torlata. Lenhossék József l. tagtól. Pest, 1870. 32 l. 4 táblával, 4-edr. V. darab: A M. T. Akadémia 1870. máj. 28-án tartott ünnepélyes közülésének tárgyai. Pest, 1870. 66 l. 4-edr. VI. darab: Néhai b. Eötvös József akad. elnök emlékezete. Gróf Lónyay Menyhért elnöktől és Szász Károly r. tagtól. Pest, 1872. 21 l. 4-edr. VII. darab: A M. T. Akadémia 1871. máj. 20. tartott ünnepélyes közülésének tárgyai. Pest, 1871. 87 l. 4-edr. VIII. darab: Mésa Moáb királyának diadal-oszlópa. 1 táblával. Ballagi Mór r. tagtól. Pest, 1872. 19 l. 4-edr. IX. darab: Lorántfy Zsuzsánna. Szilágyi Sándor l. tagtól. Pest, 1872. 104 l. 4-edr. X. darab: A M. T. Akadémia 1872. május 26-án tartott ünnepélyes közülésének tárgyai. Pest, 1872. 56 l. 4-edr. *Tizennegyedik kötet.* I. darab: A M. T. Akadémia által a magyar nemzeti irodalom újjászületése századik évfordulóján 1872. december 15-kén tartott ünnepélyes közülés tárgyai. Pest, 1873. 25 l.

4-edr. II. darab: A M. T. Akadémia 1873. máj. 25-én tartott ünnepélyes közülésének tárgyai. Budapest, 1873. 85 lap 4-edrét.
 III. darab: A M. T. Akadémia 1874. máj. 31-én tartott XXX-dik közülésének tárgyai. Budapest, 1874. 82 l. 4-edrét.
 IV. darab: Az emberi vese visszér.rendszere. L e n h o s s é k J ó z s e f r. tagtól. Budapest, 1875. 15 l. 1 táblával, 4-edr.
 V. darab: Adatok a szem porcshártyája szövet- és élettanához. T h a n h o f f e r L a j o s t ó l. Budapest, 1875. 48. l. 12 színes táblával 4-edr.
 VI. darab: A M. T. Akadémia 1875. május 30-án tartott XXXV-dik közülésének tárgyai. Budapest, 1875. 63 l. 4-edr.

A Magyar Tudományos Akadémia Jegyzőkönyvei. A Magy. Tud. Akadémia rendeletéből közzé teszi C s e n g e r y A n t a l akad. jegyző. *Első kötet.* Pest, 1863. 171 l. 8-adr. *Második kötet.* Pest, 1864. 164 l.⁵ 8-adr. *Harmadik kötet.* Pest, 1865. 207 l. 8-adr. *Negyedik kötet.* Pest, 1866. 153 l. 8-adr.

Magyar Tudományos Akadémiai Almanach csillagászati és közönséges naptárral MDCCCLXIII-ra. Pest, 1862. VI. és 328 l. 8-dr. MDCCCLXIV-re. Pest, 1863. 302 l. 8-adr. MDCCCLXV-re. Pest, 1864. 288 l. 8-adrét. MDCCCLXVI-ra. Pest, 1865. 254 l. 8-adrét. MDCCCLXVII-re. Pest, 1866. 333 l. 8-adr. MDCCCLXVIII-ra. Pest, 1867. 277 l. 8-adr. MDCCCLXIX-re. Pest, 1869. 263 l. 8-adr. MDCCCLXX-re. Pest, 1870. 276 l. 8-adr. MDCCCLXXI-re. Pest, 1871. 294. l. 8-adr. MDCCCLXXII-re. Pest, 1872. 312 l. 8-adr. MDCCCLXXIII-ra. Pest, 1873. 408 l. 8-adr. MDCCCLXXIV-re. Budapest, 1874. 404 lap. 8-adr. MDCCCLXXV-re. Budapest, 1875. 397 l. 8-adr.

Magyar Akadémiai Értesítő 1859-ről. Nyelv- és széptudományi, Philosophiai, Történeti- és Törvénytudományi osztályok. Az Akadémia rendeletéből kiadta T o l d y F e r e n c z titoknok. Harmadik kötet. Pest, 1859. (1863.) 272 l. 8-adr.

Magyar Akadémiai Értesítő. (*Új folyam.*)

a) *A Nyelv- és Széptudományi Osztály Közlönye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti T o l d y F e r e n c z. r. t. II. kötet. Pest, 1863, 449 l. 8-adr. III. kötet. Pest, 1865. 425 l. 8-adr.

b) *A Philosophiai, Törvény- és Történettudományi Osztályok Közlönye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti C s e n g e r y A n-

t a l akad. jegyző. III. kötet. Pest, 1863. 406 l. 8-adr. IV. kötet. Pest, 1864. 434 l. 8-adr. V. kötet. Pest, 1865. 436. l. 8-adr.

c) *A Matematikai és Természettudományi Osztályok Közlönye.* Az Akadémia. rendeletéből szerkeszti Gy ö r y S á n d o r r. tag. III. kötet. Pest, 1864. 383 l. 8-adr. IV. kötet. Pest, 1864. 387 l. 8-adr. V. kötet. Pest, 1865. 389 l. 8-adr. VI. kötet. Pest, 1866. 397 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője. Első évfolyam 1867. 273. l. 8-adr. Második évfolyam 1868. 338 l. 8-adr. Harmadik évfolyam 1869. 227 l. 8-adr. Negyedik évfolyam 1870. 293 l. 8-adr. Ötödik évfolyam 1871. 324 l. 8-adr. Hatodik évfolyam 1872. 278 l. 8-adr. Hetedik évfolyam 1873. 224 lap. 8-adr. Nyolczadik évfolyam. 1874. 263 l. 8-adr. Név és tárgymutató a magy. tud. Akad. Értesítőjének I—VIII. évfolyamához. 1867—1874. Budapest, 1875. 158 lap. 8-adr. Kilenczedik évfolyam 1875. 1—12. számok. 8-adr.

Értekezések. *A nyelv- és széptudományi osztály köréből.* I. köt. I—XI. számok. II. köt. I—XII. számok. III. köt. I—XI. számok. IV. köt. I—X. sz. *A philosophiai tudományok köréből.* I. köt. I—XI. számok. II. köt. I—III. sz. *A társadalmi tudományok köréből.* I. köt. I—XII. számok. II. köt. I—XII. számok. III. köt. I—VI. sz. *A történettudományok köréből.* I. köt. I—XII. számok. II. köt. I—X. sz. III. köt. I—X. sz. IV. köt. I—VI. sz. V. köt. I. sz. *A matematikai tudományok köréből.* I. köt. I—XI. sz. II. köt. I—VI. sz. III. köt. I—VIII. számok. IV. köt. I—III. sz. *A természettudományok köréből.* I. köt. I—XIX. számok. II. köt. I—XV. számok. III. köt. I—XV. számok. IV. köt. I—VII. sz. V. köt. I—XI. sz. VI. köt. I—VI. sz. Mind 8-adr.

Nyelvtudományi Közlemények. Kiadja a M. Tud. Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága. Szerkeszti Hunfalvy Pál. I. kötet. Pest, 1862. 476 l. 8-adr. II. kötet. Pest, 1863. 478 l. 8-adr. III. kötet. Pest, 1864. 480 l. 8-adr. IV. kötet. Pest, 1865. 480 l. 8-adr. V. köt. Pest, 1866. 480 l. 8-adr. VI. köt. Pest, 1867. 480 l. 8-adr. VII. kötet, Pest, 1868. 480 l. 8-adr. VIII. köt. Pest, 1869. 480 l. 8-adr. IX. köt. Pest, 1872. 219 l. 8-adr. X. köt. Budapest, 1873. 468 lap. 8-adr. XI. köt. Budapest, 1875. 226 l. 8-adr. XII. köt. I. füz.

Archaeologiai Közlemények. A hazai műemlékek ismeretének előmozdítására kiadja a M. Tud. Akadémia Archaeologiai Bizottsága. *Harmadik kötet.* Pest, 1863. 179 l. 4-edr. Képtáblákkal és fametszetekkel. *Negyedik kötet.* Pest, 1864. IV. és 177 l. 4-edr. *Ötödik kötet.* Pest, 1865. 154 l. 4-edr. Réztáblákkal és fametszvényekkel. *Hatodik kötet.* Pest, 1866. XXV. és 213 l. 4-edr. Képtáblával és fametszetekkel. *Hetedik kötet.* Pest, 1867. 232 l. 4-edr. Képtáblákkal. *Nyolczadik kötet.* Pest, 1871. 218. l. 4-edr. Képtáblákkal és fametszvényekkel. *Kilenczedik kötet.* I. füz. Pest, 1873—1874. 103. l. 4-edr. Képtáblákkal és fametszvényekkel. II. füz. Budapest, 1874. 103 l. 4-edr. Fametszvényekkel.

Archaeologiai Értesítő. A M. Tud. Ak. Archaeologiai Bizottságának közlönye. I. köt. Pest, 1869. VI. és 320 l. 8-adr. II. köt. Pest, 1870. VI. és 312 l. 8-adr. III. köt. Pest, 1870. III. és 324 l. 8-adr. IV. köt. Pest, 1870. V. és 328 l. 8-adr. V. köt. Pest, 1871. V. és 328 l. 8-adr. VI. köt. Pest, 1872. VI. és 320 l. 8-adr. VII. köt. Budapest, 1873. V. és 316 l. 8-adr. VIII. köt. Budapest, 1874. X és 318 l. IX. köt. 1—7. számok 8-adr.

Magyarországi Régészeti Emlékek. Kiadja a M. T. Akadémia Arch. Bizottsága. I. köt. 1. és 2. rész. Pest, 1869. 372 l. 8 képtáblával. 4-edr. II. köt. 1. rész. Budapest, 1873. 165 lap. 3 képtáblával. 4-edr. III. köt. I. rész. Budapest, 1874. 170 l. 13 színezett képtábla és fametszvényekkel.

Statistikai Közlemények. A hazai állapotok ismeretének előmozdítására kiadja a M. Tud. Akadémia Statistikai Bizottsága. Szerkeszti Hunfalvy János. *Negyedik kötet.* Pest, 1863. 319 l. 8-adr. *Ötödik kötet.* Pest, 1863. 318 l. 8-adr. *Hatodik kötet.* Pest, 1864. 319 l. 8-adr.

Statistikai és Nemzetgazdasági Közlemények. A hazai állapotok ismeretének előmozdítására kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Statistikai Bizottsága. Szerkeszti K e l e t i K á r o l y. I. köt. Pest, 1865. 334 l. 8-r. Egy térképpel. II. köt. Pest, 1866. 220 l. 8-adr. III. köt. Pest, 1867. 311 l. 8-adr. Egy térképpel. IV. köt. Pest, 1867. 255 l. 8-r. Két térképpel és hat táblával. V. kötet. Pest, 1868. 320 l. 8-adr. VI. köt. Pest, 1869. 320 l. 8-adr. VII. kötet. Pest, 1871. 320 l. 8-adr. VIII. kötet. Pest, 1872. 328 l. 8-adr.

Mathematikai és Természettudományi Közlemények, vonatko-

zólág a hazai viszonyokra. Szerkeszti Szabó József. II. kötet, Pest, 1863. 240 l. 8-adr. III. köt. Pest, 1865. XXVI és 444 l. 8-adr. Több táblával. IV. kötet. Pest, 1866. XIV és 561 l. 8-adr. Táblákkal s egy térképpel. V. kötet. Pest, 1867. 360 l. 8-adr. Képtáblákkal. VI. kötet. Pest, 1868. IX és 162 l. 8-adr. VII. kötet. Pest, 1869. V és 244 lap. 5 táblával. 8-adr. VIII. köt. Pest, 1870. VI és 168 lap, 1 táblával. 8-adr. IX. köt. Budapest, 1875. VII és 232 l. 8-adr. X. köt. Budapest, 1873. VII és 232 l. 7 táblával. 8-adr.

Magyar Történelmi Emlékek (Monumenta Hungariae Historica).

Kiadja a M. Tud. Akadémia Történelmi Bizottsága. **Első Osztály. Okmánytárak.** *Tizedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Pest, 1864. 336 l. 8-adr. — *Tizenegyedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Pest, 1867. XXXVI és 578 lap. 8-adr. — *Tizenkettedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Pest, 1869. XXVI és 564 l. 8-adr. — *Tizenharmadik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Pest, 1870. XXII. és 479 l. 8-adr. — *Tizennegyedik kötet.* Alvinczi Péter Okmánytára. Közli Szilágyi Sándor. Pest, 1870. VI és 421 l. 8-adr. *Tizenötödik kötet.* Alvinczi Péter Okmánytára. Közli Szilágyi Sándor. Pest, 1860. LVIII és 338 l. 8-adr. *Tizenhetedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Pest, 1872. XXX és 584 l. 8-adr. *Tizennyolczadik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Budapest, 1873. XXX és 418 l. 8-r. *Tizenkilencedik kötet.* Pázmány Péter levelezése. Közli Frankl Vilmos. Budapest, 1873. XXV és 461 l. 8-r. *Husadik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Budapest, 1873. XXXV és 620 lap. 8-adr. *Huszonegyedik kötet.* Okmánytár. I. Rákóczy György svéd és francia szövetkezéseinek történetéhez. Közli Szilágyi Sándor. Budapest, 1873. IX és 491 lap. 8-adr. *Huszonkettedik kötet.* Árpádkori Új Okmánytár. Közli Wenzel Gusztáv. Budapest, 1874. XXXVII és 707 lap. 8. r. *Huszonharmadik kötet.* Okmánytár II. Rákóczy György diplomaciai összeköttetéseihez. Szerkeszté Szilágyi Sándor. Budapest, 1874. VII és 740 l. 8-adr. *Huszonnegyedik kötet.* A két Rákóczy György fejedelem családi levelezései. Szerkeszté Szilágyi Sándor. Budapest, 1875. XII és 644 l. Két fényképészeti hasonmással. 8-adr.

Második Osztály. Irók. *Hetedik kötet.* Gr. Illésházy István nádor följegyzései 1592—1603., és Hídvégi Mikó Ferencz históriája 1594—1603. Biró Sámuel folytatásával. Közli Kazinczy Gábor, Pest, 1863. XI és 331 l. 8-adr. *Nyolczadik kötet.* Rozsnyay Dávid történeti maradványai. Kiadta Szilágyi Sándor. Pest, 1867. 463 l. 8-adr. — és Pótfüzet. Pest, 1871. 464—544 lap. 8-adr. *Kilenczedik kötet.* Verancsics Antal m. kir. helytartó, esztergomi érsek Összes Munkái. VI. kötet. Vegyes levelek. Közli Szalay László m. akad. rend. tag. Pest, 1860. VI és 368 lap. 8-adr. — *Tizedik kötet.* Verancsics Antal Összes Munkái. VII. köt. Vegyes levelek. Közli Szalay László m. akad. r. t. Pest, 1865. VII és 369 l. 8-adr. — *Tizenegyedik kötet.* Altorjai B. Apor Péter munkái. Közli Kazinczy Gábor. Pest, 1863. IX. és 484 l. 8-adr. — *Tizenkettedik kötet.* Brutus János Mihály magyar kir. történetirő Magyar Históriája 1490—1552. Közli Toldy Ferencz. I. kötet. Pest, 1863. CIX és 461 l. 8-adrét. — *Tizenharmadik kötet.* Brutus János Mihály Magyar Históriája. Közli Toldy Ferencz. II. kötet. Pest, 1867. X és 495 lap. 8-adrét. — *Tizenötödik kötet.* Késmárky Tököly Imre Naplója 1693—1694. évekből. Az eredeti kéziratból közli Nagy Iván m. akad. l. tag. Pest, 1863. VIII és 701 l. 8-adr. — *Tizenhatodik kötet.* Ghymesy Forgách Ferencz Magyar Históriája. Közli Mayer Fidél. Pest, 1866. LXXXVIII és 555 l. 8-adr. — *Tizenhetedik kötet.* Baronyai Decsi János Magyar Históriája. Közli Toldy Ferencz m. akad. rt. Pest, 1866. LXXI és 328 l. 8-adr. — *Tizennyolczadik kötet.* Késmárki Tököly Imre naplója 1676—1678. évekből. Közli Torma Károly. Pest, 1866. XII és 199 l. 8-adr. — *Tizenkilencedik kötet.* Verancsics Antal Összes Munkái. VIII. köt. Levelek. Közli Szalay László és Wenzel Gusztáv. Pest, 1868. XIV és 399 l. 8-adr. — *Huszdik kötet.* Verancsics Antal Összes Munkái. IX. köt. Levelek. Közli Szalay László és Wenzel Gusztáv. Pest, 1870. VI és 415 l. 8-adr. — *Huszonkettedik kötet.* Kritobúlosz: II. Mehemet élete. Görög szövegből fordította Szabó Károly. Budapest, 1875. X. és 273 l. 8-adr. *Huszonharmadik kötet* I. II. fél. Késmárki Tököly Imre és némely főbb hiveinek Naplói és emlékezetes irásai 1686—1705. évekből. Közli Thaly Kálmán. Pest, 1868. XXXII és 784 l. 8-adr. *Huszonötödik kötet.* Veran-

csics Antal összes Munkái, Közli Wenzel Gusztáv r. tag. X. k. Vegyes levelek. Pest, 1871. XV és 366 l. 8-adr. *Huszonhatodik kötet.* Verancsics Antal m. kir. helytartó, esztergomi érsek összes munkái, Közli Wenzel Gusztáv r. t. XI. köt. Vegyes levelek. 1572—1573. Budapest, 1873. VI és 327 lap. 8-adr. *Huszonheledik kötet.* Történelmi naplók. 1663—1719. Közli Thaly Kálmán. Budapest, 1875. XXXII és 607 l. 8-adr. *Harminczkettedik kötet.* Verancsics Antal m. kir. helytartó, esztergami érsek összes munkái, XII. kötet. Közlik Szalay László és Wenzel Gusztáv. Név és tárgymutatóval a tizenkét kötethez. Budapest, 1875. XXXII és 414 l. 8-adr. **Harmadik Osztály.** Magyar Országgyűlési Emlékek történeti bevezetésekkel. Szerkeszti Fraknói Vilmos. I. köt. 1526—1536. Budapest, 1874. XXXII és 650 l. 8-adr. II. köt. 1537—1545. Budapest, 1875. 688 l. 8-adr. **Negyedik Osztály. Diplomaciai Emlékek.** I. köt. Magyar Diplomaciai Emlékek az Anjou-korból. Szerkesztette Wenzel Gusztáv. Budapest, 1874. XXX és 423 l. 8-adr. II. köt. Magyar Diplomaciai Emlékek az Anjou-korból. Szerkesztette Wenzel Gusztáv. Budapest, 1875. XXVIII és 687 l. 8-adr.

Török-magyarokori Történelmi Emlékek. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága. Első Osztály. Okmánytár a hódolt-ság történetéhez Magyarországon. Nagy-Kőrös, Czegléd, Dömsöd, Szeged, Halas levéltáraiból. Összegyűjték Szilády Áron és Szilágyi Sándor. Pest, 1863. I. k. XXX és 458 l. 8-adr. II. k. Pest, 1865. 480 l. 8-adr. III. k. Pest, 1868. VIII és 481 l. 8-adr. IV. k. Pest, 1869. 523 l. 8-adr. V. k. Pest, 1870. 530 l. 8-adr. VI. k. Pest, 1871. 519 l. 8-adr. VII. k. Pest, 1871. 552 l. 8-adr. Név és tárgymutató a Török-magyarokori Államokmánytár I—VII. kötetéhez. Készítették Sziládi Áron és Szilágyi Sándor. Budapest, 1875. 82 l. 8-adr. VIII. k. Pest, 1872. 560 l. 8-adr. IX. k. Budapest, 1873. 645 lap 8-adr.

Magyar Történelmi Tár. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága. *Tizenegyedik kötet.* Pest, 1862. VIII és 340 l. 8-adr. *Tizenkettedik kötet.* Pest, 1863. VIII és 292 l. 8-adr. *Tizenharmadik kötet.* Pest, 1867. 252 l. 8-adr. *Tizennegyedik kötet.* Pest, 1870. 282 l. 8-adr. *Tizenötödik kötet.* Pest, 1871. 272 l. 8-adr. *Tizenhatodik kötet.* Pest, 1871. 268 l. 8-adr. *Tizenhetedik kötet.* Pest, 1872. XII

és 270 l. 8-adr. *Tizenhatszadik kötet.* Pest, 1872. X és 273 l. 8-adrét. *Tizenkilencedik kötet.* Budapest, 1874. 247 l. 8-adr. *Huszonegyedik kötet.* Budapest, 1875. 288 l. 8-adr. *Huszonegyedik kötet.* Budapest, 1875. 336 l. 8-adr.

A Magyar nyelv Szótára. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából készítették Czuczor Gergely és Fogarasi János, m. t. akad. r. tagok. *Első kötet.* 5-ik füzet. Pest, 1862. 1281—1326 és 1—164 l. N8-adr. *Második kötet.* Pest, 1862—64 1774 l. N8-adr. *Harmadik kötet.* Pest, 1864—65. 1584 l. N8-adr. *Negyedik kötet.* Pest, 1866—67. 1312 l. N8-adr. *Ötödik kötet.* Pest, 1868—70. 1506 l. N8-dr. *Hatodik kötet.* Budapest, 1870—74. 1282 l. N8-adr.

A Magyar Birodalom Természeti Viszonyainak Leírása. A M. T. Akadémia megbízásából készítette Hunfalvy János, a M. T. Akadémia lev. s a magyar Természettudományi Társulat r. tagja. I. köt. Pest, 1863. VI és 539 l. 8-adr. II. kötet. Pest, 1864. 689 l. 8-adr.

A Hunyadiak kora Magyarországon. Írta gr. Teieki József. VI. k. I. rész. Pest, 1863. V és 320 l. 8-adr.

A Strategia Elvei. Károly főherceg után Kiss Károly. II. és III. köt. Pest, 1863. 265 és 280 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Munkálódásairól és Pénztára mibenlétéről Jelentése az Igazgató Tanácsnak. Pest, 1864-ben 26 l. 8-adr. — 1865-ben 24 l. 8-adr. — 1866-ban 20 l. 8-adr. — 1867-ben 20 l. 8-adr. — 1868-ban 19 l. 8-adr. 1869—70-ben 18 l. 8-adr. 1870—71-ben 20 l. 8-adr. 1871—72-ben 20 l. 8-adr. 1872—73-ban 20 lap. 8-adr. 1873—74-ben 20 lap. 8-adr. 1874—75-ben. 22 l. 8-adr.

Petényi S. János hátrahagyott munkái. Szerkeszti Kubinyi Ferencz. I. füzet. 4 képtábl. Pest, 1864. 130 l. 8-adr.

Leirati Mértan. I. rész. A Vetülettan. Irta Vész János Ármín. I. Fél. Pest, 1865. 175 l. 22 kőmetszetű táblával.

Euklides Elemei. Fordította Brassai Sámuel, m. tud. akadémiai r. tag. Pest, 1865. XIV és 635 l. 8-adr.

A Régi Magyar Nyelvészek Erdősitől Tsétsiig (Corpus Grammaticorum Linguae Hungaricae Veterum). A M. Tud. Akadémia megbí-

zásából kiadta Toldy Ferencz m. akad. r. t. Pest, 1866. XVIII és 717 l. 8-adr.

Fejér György Magyarország Okmánytárának betürendi Tárgymutatója. (Index Codicis Diplomatici Hungariae per Georgium Fejéridi.) A M. T. Akadémia megbízásából készítette Cz in á r M ó r, a M. T. Akadémia l. tagja. Pest, 1866. XVI és 549 l. 8-adr.

Buda-Pest és környékének Helyrajzi Története. Írta Rupp Jakab. Pest, 1868. X és 314 l. két térképpel. 8-adr.

Magyarország Helyrajzi Története. I. köt. Írta Rupp Jakab. Pest, 1870. XVIII és 807 l. 8-adr. II. köt. Budapest, 1872. XIV és 473 l. 8-adr.

Légtüneti Észleletek. Kiadja a M. T. Akadémia Matematikai és Természettudományi Bizottsága. Szerkeszti Kr u s p é r Ist v á n. Pest, 1866. 225 l. 4-edr.

Felsőbb mennyiségtan. Írta Petzval Ottó. *Első rész.* Külzéléki hánylat, alkalmazásával együtt. Pest, 1867. 381 l. 8-adr. *Második rész.* Egészletli hánylat, alkalmazásával együtt. Pest, 1868. 503 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályai. Pest, 1869. 11 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Személyzete Január 1-jén 1866. Pest, 1868. 8 l. 8-adr.

Apáczai Csere János Bölcsészeti Dolgozatai. A M. T. Akadémia rendeletéből szerkesztette Horváth Cyrill tiszt. tag. Pest, 1867. 159 l. 8-adr.

Kalevala. A finnek nemzeti eposza. Az eredetiből fordította Barna Ferdinánd m. t. akadémiai l. tag. Pest, 1871. XV és 336 l. 8-adrét.

A magyar igeidők. Írta Szarvas Gábor, m. t. akadémiai l. tag. Pest, 1872. XVII és 308 l. 8-adr.

II. Rákóczi Ferencz levéltára. (Archivum Rákóczianum.) Első osztály: Had- és belügy. I. köt. Pest, 1873. XXVIII és 688 lap, 8-adr. II. köt. Budapest, 1873. 656 lap, 8-adr. III. köt. Budapest, 1874. X és 747 lap 8-adr. Második osztály: Diplomacia. I. köt. Pest, 1872. XII és 639 l. 8-adr. II. köt. Pest, 1873. 642 lap, 8-adr.

Magyarország hártagombáinak válogatott képei. I. Írta Kalch-

brenner Károly r. t. Pest, 1873. 20 l. és X képtábla. N8-adr. II. Budapest, 1874. 21—36 lap. és X képtábla. N8-adr. III. Budapest, 1875. 37—50 l. és X képtábla. N8-adr.

A régi Pest. Történeti tanulmány. Rómer Flóristól. Budapest, 1873. 240 l. 8-adr.

A hazai és külföldi iskolázás a XVI. században. Irta Frankl Vilmos. Budapest, 1873. V és 424 l. 8-adr.

Aristoteles Nicomachoszhoz czimzett Ethikája. Fordította Haberern Jonathán. Budapest, 1873. XCIX és 304 lap 8-adr.

A helyes magyarság elvei. Irta Ponori Thewrewk Emil. Budapest, 1873. VIII és 112 l. 8-adr.

A magyar nyelvujítás óta divatba jött idegen és hibás szólások bírálata, tekintettel az ujitás helyes módjaira. Irta Imre Sándor. Budapest, 1873. VIII és 213 lap. 8-adr.

A fűvészet alapvonalai, tekintettel a műveltebb néposztály szükségéire. Irta Dr. Soltész János. Budapest, 1873. II és 146 l. 8-adr.

Magyar-ugor összehasonlító szótár. Irta Budenz József. I. füzet. Budapest, 1872—1873. 261 lap 8-adr. II. füzet. Budapest, 1874—1875. 257—431. l. 8-adr.

A mechanika alapvonalai. Irta Dr. Bardocz Lajos. Budapest, 1874. VIII és 350 lap, 8-adr.

A tég. Népszerű légtűnettan Irta Szabó Ignác. Budapest 1874. 220 lap. 8-adr.

Actes et Documents pour servir a l'histoire de l'alliance de George Rákóczy prince de Transylvanie avec les français et les suédois dans la guerre de trente ans. Publiés par A. Szilágyi. Budapest, 1874. VI és 491 l. 8-adr.

II. Rákóczy György és az európai diplomácia. Kiadja Szilágyi Sándor. Budapest, 1875. VII és 520 l. 8-adr.

A két Rákóczy György fejedelem családi levelezése. Szerkeszté Szilágyi Sándor. Budapest, 1875. 644 l. Két fényképezési hasonmással. 8-adr.

Hazai és külföldi folyóiratok magyar tudományos Repertoriuma. Készítette Szinnyi József. Első osztály. Történelem és annak segéd tudományai. I. köt. Budapest, 1874. XXVI és 1486 l. 8-adr.

A vasuti különbözeti viteldíjak. Irta Matlekovits Sándor. Budapest, 1875. 152 l. 8-adr.

Nyelveléktár. Régi magyar codexek és nyomtatványok. I. kötet. Bécsi codex. Münchener codex. Közzé teszi Volf György. Budapest, 1874. XXX. és 381 l. 8-adr. II. kötet. Veszprémi C. — Peer C. — Winkler C. — Sándor C. — Gyöngyösi C. — Thewrewk C. — Kriza C. — Bod codex. Közzé teszi Volf György. Budapest, 1874. XVIII és 406 l. 8-adr. III. köt. Nagyszombati Codex. — Szent Domonkos élete. — Virginia Codex. Közzé teszik Komáromy Lajos és Király Pál. Budapest, 1874. IX és 354 l. 8-adr.

Ánglia története II. Jakab trónralépte óta. Irta Macaulay. Fordította Csengery Antal. I. köt. Budapest, 1875. 662 l. 16-odré.

Göthe lyrai költeményei. Fordította Szász Károly. I. köt. Budapest, 1875. 281 l. 16-odr.

Az általános államjog és politika története. Irta J. C. Bluntschli. Fordította Acsádi Ignác. I. köt. Budapest, 1875. 383 l. 16-odr.

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA HALOTTJAI.

1830—1875.

1830.

1. Kisfaludy Károly, rt. † nov. 21.

1831.

2. Köteles Sámuel, rt. † máj. 17.
3. Kazinczy Ferencz, rt. † aug. 22.
4. Tittel Pál, rt. † aug. 26.
5. Gr. Teleki Ferencz, tt. † decz. 16.

1832.

6. Kresznerics Ferencz, tt. † jan. 18.
7. Imre János, rt. † máj. 12.
8. B. Zach Ferencz, külf. lt. † szept. 3.

1833.

9. Simai Kristóf, lt. † jul. 14.
10. Görög Demeter, tt. † szept. 7.

1834.

11. Kovács János, tt. † ápr. 12.
12. B. Berzeviczy Vincze, tt. † ápr. 15.
13. Végh István, ig. t. † szept. 30.

1835.

14. Horváth János, tt. † jan. 16.
15. Horváth Elek, lt. † jan. 20.
16. B. Humboldt Vilmos, külf. lt. † ápr. 8.
17. Forgó György, lt. † jul. 31.
18. Georch Illés, tt. † jul. 17.
19. Klaprott Gyula, külf. lt. † aug. 27.
20. Gr. Kornis Mihály, ig. t. † nov. 27.

1836.

21. B. Férussac Endre, külf. lt. † jan. 21.
22. Ercsey Dániel, lt. † febr. 22.
23. Berzsenyi Dániel, rt. † febr. 24.
24. Petrovics Fridrik, rt. † ápr. 12.

1838.

25. Gelei József, lt. † márcz. 1.
26. Schuster János, rt. † máj. 19.
27. Perger János, rt. † máj. 25.
28. B. Szepesi Ignác, tt. † jul. 16.
29. Gr. Illésházy István, ig. t. † jul. 30.
30. Kölcsey Ferencz rt. † aug. 24.
31. Nyiry István, rt. † aug. 27.

1839.

32. B. Prónay Sándor, ig. t. † febr. 5.
33. Horváth Endre, rt. † márcz. 7.
34. Gorove László, lt. † márcz. 11.
35. Angyalffy Mátyás, lt. † márcz. 17.
36. Guzmics Izidor, tt. † szept. 1.
37. Buczy Emil, lt. † okt. 28.
38. Fessler Ignác, külf. lt. † decz. 15.
39. Tanárky Sándor, rt. † decz. 29.

1840.

40. Gombos Imre, tt. † jan. 12.
 41. Thaisz András, lt. † jul. 9.
 42. Márton József, lt. † jul. 26.
 43. Baricz György, lt. † decz. 27.

1841.

44. Csató Pál, lt. † febr. 15.
 45. Hoffner József, lt. † febr. 16.
 46. Péchy Imre, ig. t. † ápr. 30.
 47. Kossovich Károly, rt. † jun. 19.
 48. Budai Ézsaiás, tt. † jul. 14.
 49. Magda Pál, lt. † jul. 23.

1842.

50. Farkas (Bölöni) Sándor, lt. † febr. 2.
 51. Gr. Dessewffy Aurél, lt. † febr. 9.
 52. Kassai József, lt. † márcz. 15.
 53. Vass László, tt. † márcz. 24.
 54. Csoma (Kőrösi) Sándor, lt. † ápr. 11.
 55. Kolozsváry Sándor, ig. s tt. † decz. 7.

1843.

56. Gr. Dessewffy József, ig. és tt. † máj. 1.
 57. B. Lakos János, tt. † jun. 27.

1844.

58. Hegedüs Sámuel, lt. † ápr. 29.
 59. B. Mednyánszky Alajos, ig. s tt. † jun. 17.
 60. Tessedik Ferencz, lt. † jun. 17.
 61. Gegő Elek, lt. † okt. 9.
 62. Kisfaludy Sándor, tt. † okt. 28.
 63. Fillinger Leopold, lt. † decz. 6.

1845.

64. Bacsányi János, lt. † máj. 12.
 65. Döme Károly, tt. † máj. 22.
 66. Hoblik Márton, lt. † máj. 26.
 67. Gévay Antal, lt. † jun. 9.
 68. Horváth Zsigmond, lt. † okt. 17.

1846.

69. Gr. Csáky Károly, ig. t.
 70. Vajda Péter, lt. † febr. 10.
 71. Kiss János, rt. † febr. 19.
 72. Vásárhelyi Pál, rt. † ápr. 8.
 73. Jankovich Miklós tt. † ápr. 18.
 74. Sárvári Pál, lt. † decz. 19.
 75. Duponceau Péter, külf. lt.

1847.

76. JÓZSEF FÓHG. NÁDOR, pártfogó, † jan. 13.
 77. Klauzál Imre, lt. † márcz. 5.
 78. Fülep József, lt. † jul. 17.
 79. Csécsi Imre, lt. † jul. 23.
 80. Kopácsy József, tt. † szept. 18.
 81, Kiss Pál, tt. † okt. 31.
 82. Schedius Lajos, ig. s tt. † nov. 12.
 83. Pyrker László, tt. † decz. 2.

1848.

84. Szegedi Ferencz, ig. t. † máj. 24.
 85. Gyurikovics György, lt. † jun. 25.
 86. Kovács Mihály lt.
 87. Szalay Imre, tt. † szept. 17.

1849.

88. Mezzofanti József, külf. lt. † márcz. 14.
 89. Bárány Ágoston, lt. † ápr. 11.
 90. Stáhly Ignác, tt. † ápr. 28.
 91. Péczely József, rt. † május 23.
 92. Gr. Somssich Pongrácz, ig. t. † aug. 26.
 93. Hanák János, lt. † szept. 2.
 94. B. Perényi Zsigmond, ig. t. † okt. 24.
 95. Degérando Ágost, külf. lt. † decz. 8.
 96. Dohovics Vazul, lt. † decz. 13.
 97. Viola József, lt.
 98. Ragályi Tamás, tt.

1850.

99. Frank Ignác, lt. † márcz. 4.
 100. B. Vesselényi Miklós, ig. t. † ápr. 21.
 101. Antal Mihály, lt. † jun. 20.
 102. Horváth József, rt.
 103. Sztrokay Antal, rt. † jul. 9.
 104. Kerekes Ferencz, lt. † jul. 29.
 105. Beudant Ferencz Szulpicz, külf. lt. † decz. 10.

1851.

106. Horváth Lázár, lt. † febr. 5.
 107. Bresztyenszky Adalbert, lt. † febr. 15.
 108. Döbrentei Gábor, rt. † márcz. 28.
 109. Gr. Nádasdy Ferencz, ig. t. † jul. 22.
 110. Fraeh Keresztély Márton, külf. lt. † aug. 16.

1852.

111. Lassu István, lt. † jan. 9.
 112. Gr. Cziráky Antal, ig. t. † febr. 22.
 113. Széchi Ágoston, lt. † márcz. 6.

114. Méhes Sámuel, lt. † márcz. 29.
 115. Beszédes József, lt. † jul. 21.
 116. Helmecei Mihály, szavazatos pénztárnok. † decz. 1.
 117. Jászay Pál, rt. † decz. 29.

1853.

118. Kiss Bálint, lt. † márcz. 25.
 119. Hetényi János, rt. † jul. 26.
 120. Szász Károly, rt. † okt. 25.
 121. Garay János, lt. † nov. 5.
 122. Kriebel János, külf. lt.

1854.

123. Nagy Ignác, lt. † márcz. 19.
 124. Gr. Keglevich Gábor, ig. t. † jun. 14.
 125. Schelling Frigyes Ágoston, külf. lt. † aug. 20.
 126. Czeh János, rt. † nov. 1.

1855.

127. Gr. TELEKI JÓZSEF ELNÖK, † febr. 16.
 128. Gausz Károly Frigyes, külf. lt. † febr. 23.
 129. Repiczky János, lt. † márcz. 25.
 130. Gr. Vay Ábrahám, ig. t. † márcz. 3.
 131. Schueler Gusztáv, külf. lt. † jul. 13.
 132. Somossy János, lt. † aug. 24.
 133. Vecsey József, lt. † szept. 12.
 134. Gr. Kemény József, tt. † szept. 12.
 135. Petényi Salamon, lt. † okt. 5.
 136. Deáki Fülöp Sámuel, lt. † okt. 21.
 137. Vörösmarty Mihály, rt. † nov. 19.
 138. Jerney János, rt. † decz. 24.

1856.

139. Ferenczy István, lt. jul. 4.
 140. Bólyai Farkas, lt. † nov. 20.
 141. B. Hammer-Purgstall József, külf. lt. † nov. 23.
 142. Szlemenics Pál, rt. † decz. 26.

1857.

143. Heckel Jakab, külf. lt. † jan. 3.
 144. Szenvey József, lt. † jan. 22.
 145. Nagy Pál, ig. t. † márcz. 26.
 146. Balásházy János, rt. † nov. 19.

1858.

147. Ürményi Ferencz, ig. t. † febr. 12.
 148. Bajza József, rt. † márcz. 3.
 149. Schoepf Ágost, lt. † márcz. 12.
 150. Fábricz Sámuel, lt. † márcz. havában.
 151. Bártfay László, lt. † máj. 12.
 152. Szontagh Gusztáv, rt. † jun. 7.
 153. Bene Ferencz, tt. † jul. 2.
 154. Császár Ferencz, tt. † aug. 17.
 155. Tunyogi Csapó József, lt. † aug. 27.
 156. Reguly Antal, lt. † aug. 28.
 157. Mészáros Lázár, lt. † nov. 23.
 158. Csorba József, lt. † nov. 23.
 159. Chmel József, külf. lt. † nov. 28.
 160. Bright Richárd, külf. lt. † decz. 15.

1859.

161. Toqueville Elek külf. lt. † ápr. 17.
 162. B. Humboldt Sándor, külf. lt. † máj. 24.
 163. Kiss Ferencz, lt. † jul. 25.
 164. Gáthy István, lt. † szept. 24.

165. Ritter Károly, külf. lt. † szept. 29.
 166. Szilassy János, tt. † nov. 4.
 167. Lord Macaulay Tamás, külf. lt. † decz. 30.

1860.

168. Szenczy Imre, lt. † febr. 2.
 169. Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN, ig. és tt. † ápr. 8.
 170. Markó Károly, lt. † jun. 19.

1861.

171. Kállay Ferencz, lt. † jan. 1.
 172. Szemere Pál, rt. † márt. 14.
 173. Vachot Sándor, lt. † ápr. 9.
 174. Fallmerayer J. Fülöp, külf. lt. † ápr. 26.
 175. Gr. Teleki László tt. † máj. 8.
 176. Márkfi Sámuel, lt. † jun. 2.
 177. Tasner Antal, lt. † aug. 25.
 178. Ötvös Ágoston, lt. † okt. 25.
 179. Savigny Károly Frigyes, külf. lt. † okt. 25.
 180. Geoffroy-Saint-Hilaire Izidor, külf. lt. † nov. 10.

1862.

181. Mailáth György, ig. t. † ápr. 12.
 182. Gr. Reviczky Ádám, ig. t. † ápr. 21.
 183. Vághy Ferencz, ig. t. † ápr. 22.
 184. Egyed Antal, lt. † aug. 27.
 185. Tóth Sándor, lt. † nov. 22.

1863.

186. Chlumecky Péter, külf. lt. † márcz. 29.
 187. Beéli Fidél, lt. † jun. 30.
 188. Grimm Jakab, külf. lt. † szept. 20.

189. Walter László, lt. † okt. 23.
 190. Sauer Ignác, lt. † nov. 20.
 191. Láng Adolf, lt. † nov. 23.

1864.

192. Kazinczy Gábor, lt. † ápr. 18.
 193. Récsi Emil, lt. † jun. 1.
 194. Szalay László, rt. † jul. 17.
 195. Fáy András, ig. t. † jul. 26.
 196. Kuthy Lajos, lt. † aug. 27.
 197. Madách Imre, lt. † okt. 5.
 198. Rafn Keresztély, külf. lt. † okt. 20.
 199. Magyar László, lt. † nov. 9.

1865.

200. B. Jósika Miklós, ig. és tt. † febr. 27.
 201. Torkos Sándor, lt. † jul. 5.
 202. Bugát Pál, rt. † jul. 9.
 203. B. Baumgarten András, külf. lt. † jul. 30.
 204. Rartal György, ig. és tt. † szept. 20.
 205. Mészáros Imre, lt. † szept. 25.

1866.

206. Gr. DESSEWFFY EMIL ELNÖK, † jan. 10.
 207. Kiss Károly, rt. † febr. 17.
 208. Gaal József lt. † febr. 28.
 209. Hg. Eszterházy Pál, ig. t. † máj. 21.
 210. Zsarnay Lajos, lt. † jun. 13.
 211. Zádor György, rt. † aug. 17.
 212. Czuczor Gergely, rt. † szept. 9.
 213. Scitovszky János hg. primás, ig. t. † okt. 19.
 214. Palugyai Imre, lt. † decz. 7.

1867.

215. Csányi Dániel, lt. † jan. 20.
 216. Pákh Albert, lt. † febr. 10.
 217. ISTVÁN FŐHERCZEG volt NÁDOR s PÁRT-
 FOGÓ, † febr. 19.
 218. Lonovics József, ig. és tt. † márcz. 13.
 219. Purgstaller József, rt. † ápr. 11.
 220. B. Prónay Albert, ig. t. † aug. 14.
 221. Faraday Mihály, külf. lt. † aug. 25.
 222. Mittermaier Károly, külf. lt. † aug. 25.
 223. Almási Balogh Pál, rt. † szept. 11.
 224. Almási Balogh Sámuel, lt. † okt. 10.
 225. Bopp Ferencz, külf. lt. † okt. 19.
 226. Dósa Elek, tt. † nov. 19.
 227. Flourens Péter, külf. lt. † decz. 5.
 228. Bérczy Károly, lt. † decz. 11.
 229. Poncelet János, külf. lt. † decz. 22.
 230. Szinovác György, lt. † decz. 25.

1868.

231. Erdélyi János, rt. † jan. 23.
 232. Nagy Károly, rt. † márcz. 2.
 233. Ráth Károly, lt. † ápr. 12.
 234. Tompa Mihály, lt. † jul. 30.
 235. Hörnes Móríc, külf. lt. † nov. 4.
 236. Balassa János, tt. † decz. 9.
 237. Schleicher Ágost, külf. lt. † decz. 17.

1869.

238. Cassin János, külf. lt. † jan. 16.
 239. Szemere Bertalan, lt. † jan. 18.
 240. Welcker Károly Tivadar, külf. lt. † márcz. 10.
 241. Vállas Antal, k. t. † jul. 20.

242. Karácson Mihály, lt. † aug. 29.
 243. Greguss Gyula, lt. † szept. 5.
 244. Watts Tamás, külf. lt. † szept. 9.
 245. Gebhard Xav. Ferencz, rt. † okt. 24.

1870.

246. Györy Sándor, rt. † márcz. 9.
 247. Gr. Montalembert K. H. k. t. † márcz. 14.
 248. Rau K. H. külf. lt. † márcz. 18.
 249. Szentkirályi Zsigmond, lt. † ápr. 16.
 250. Engel József, lt. † jun. 2.
 251. Hg. Batthyány Fülöp, ig. t. † jul. 22.
 252. Podhraczký József, rt. † aug. 14.
 253. Frivaldszky Imre, rt. † okt. 19.

1871.

254. B. EÖTVÖS JÓZSEF ELNÖK, és tt. † febr. 2.
 255. Haidinger Vilmos, k. t. † márcz. 19.
 256. Demidoff Anatol, k. t. † ápr. 18.
 257. Érdy János, rt. † máj. 9.
 258. Herschel János, k. t. † máj. 12.
 259. Neilreich Ágoston, k. t. † jun. 8.
 260. Edvi Illés Pál, lt. † jun. 22.
 261. Bitnicz Lajos, tt. † jun. 28.
 262. Flór Ferencz, lt. † jul. 7.
 263. Árvay Gergely, lt. † jul. 7.
 264. Fábrián István, lt. † jul. 17.
 265. Murchison Roderik baronet, k. t. † okt. 22.
 266. Babbage Károly, k. t. † okt. 20.
 267. Herepei Károly, lt. † okt. 26.
 268. Hoványi Ferencz, lt. † decz. 11.

1872.

269. Marczibányi Antal, ig. t. † jan. 13.
 270. Nagyajtai Kovács István, lt. † jan. 10.

271. Bowring János, k. t. † nov. 23.
 272. Szénássy Sándor, lt. † nov. 29.
 273. Gr. Andrassy György, ig. t. † decz. 21.
 274. Deáky Zsigmond, tt. † decz. 29.
 275. Huillard-Breholles, k. t. †

1873.

276. Vass József, lt. † jan. 13.
 277. Péterfy Károly, lt. † jan. 23.
 278. Thierry Amadé k. t. † márcz. 26.
 279. Nagy Márton, lt. † ápr. 5.
 280. B. Liebig Juszt, k. t. † ápr. 18.
 281. Gr. Benyovszky Zsigmond, lt. † ápr. 20.
 282. Úrházy György, lt. † ápr. 21.
 283. Stuart Mill, k. t. † május 9.
 284. Balla Károly, lt. † május 16.
 285. Bartakovics Adalbert, ig. t. † május 30.
 286. Pólya József, rt. † jun. 10.
 287. Raumer Frigyes, k. t. † jun. 15.
 288. Kovács Gyula, lt. † jun. 22.
 289. Rose Gusztáv, k. t. † jul. 15.
 290. Czernak Nep. János, k. t. † szept. 16.
 291. Kubinyi Ágoston, tt. † szept. 19.
 292. Dorner József, lt. † okt. 9.
 293. Riedl Szende, lt. † okt. 15.
 294. Agassiz Lajos, k. t. † decz. 14.

1874.

295. Udvardy Ignác, lt. † jan. 17.
 296. Török János, lt. † febr. 9.
 297. Qüetelet Adolf, k. t. † febr. 17.
 298. Csacsó Imre, lt. † febr. 23.
 299. Gr. Lázár Kálmán, lt. † febr. 27.
 300. Fabó András, lt. † márcz. 17.
 301. Kubinyi Ferencz, tt. † márcz. 28.

302. Trinchera Ferencz, k. t. † máj. 11.
303. Theiner Ágoston, k. t. † aug. 10.
304. Guizot Ferencz, k. t. † szept. 13.
305. Gabelentz János, k. t. † sept. 3.
306. Rosty Pál, lt. † decz. 7.
307. Reitter Ferencz, lt. † decz. 9.
308. Valentinelli József, k. t. † decz. 17.

1875.

309. Szepesi Imre, l. t. † jan. 9.
310. Warga János, lt. † jan. 10.
311. Czinár Mór lt. † febr. 10.
312. Lyell Károly, k. t. † febr. 23.
313. Kriza János, lt. † márcz. 26.
314. B. Prónay Gábor, lt. † ápr. 1.
315. Ewald Henrik, k. t. † máj. 4.
316. Mátray Gábor, lt. † július 17.
-

AZ AKADÉMIA TAGJAI FÖLDIRATI RENDBEN.

I. MAGYAR BIRODALOM.

I. MAGYARORSZÁG.

Budapest.

Igazgató tagok.

Gr. Lónyay Menyhért elnök.
Csengery Antal másodelnök.
Deák Ferencz.
Horváth Mihály.
Gr. Károlyi György.
Gr. Károlyi István.
Mailáth György.
Pulszky Ferencz.
B. Sennyey Pál.
Sztoczek József.
Toldy Ferencz.
Trefort Ágoston.

Tiszteleti tagok.

Gorove István.
Hollán Ernő.
Horváth Boldizsár.
Horváth Cyrill.
Jedlik Ányos István.
Korizmicz László.
Lukács Móricz.
Id. B. Rudics József.
Székács József.

Rendes tagok:

Arany János.
Ballagi Mór.
Budenz József.
Fest Vilmos.
Fogarasi János.
Fraknói Vilmos.
Frivaldszky János.
Greguss Ágoston.
Gyulai Pál.
Hantken Miksa.
Henszlmann Imre.
Hunfalvy János.
Hunfalvy Pál.
Jókai Mór.
Kautz Gyula.
Keleti Károly.
Kruspér István.
Konek Sándor.
Lenhossék József.
Margó Tivadar.
Nagy Iván.
Nendtvich Károly.
Pauler Tivadar.
Petzval Ottó.
Rómer Flóris.
Salamon Ferencz.
Szabó József.
Szilágyi Sándor.

Szily Kálmán.
 Than Károly.
 Tóth Lőrincz.
 Vész János Ármin.
 Wenzel Gusztáv.
 Zsoldos Ignác.

Levelező tagok:

Akin Károly.
 Apáthi István.
 Arany László.
 Gr. Andrassy Manó.
 Arányi Lajos.
 Asbóth Lajos.
 Baintner János.
 Balogh Kálmán.
 Barabás Miklós.
 Barsi József.
 Barna Ferdinánd.
 Bartal Antal.
 Bartalus István.
 Batizfalvy Sámuel.
 Benkő Dániel.
 Bertha Sándor.
 Corzan Avendano Gábor.
 Divald Adolf.
 B. Eötvös Loránd.
 Entz Ferencz.
 Érkövy Adolf.
 Falk Miksa.
 Fényes Elek.
 Galgóczy Károly.
 Gönczy Pál.
 Gondol Dániel.
 Haberern Jonathán.
 Hajnik Imre.
 Halász Gejza.

Hegedüs Lajos Candid.
 Hoffmann Károly.
 Hoffmann Pál.
 Horváth Ignác.
 Hunyady Jenő.
 Jakab Elek.
 Jakab István.
 Jendrássik Jenő.
 Joannovics György.
 Jurányi Lajos.
 Karvasy Ágost.
 Keleti Gusztáv.
 B. Kemény Gábor.
 Kenessey Albert.
 Kerékgyártó Árpád.
 Kerkápoly Károly.
 Kondor Gusztáv.
 Kovács Sebestyén Endre.
 Krenner József.
 Lubrich Ágost.
 Lutter Nándor.
 Markusovszky Lajos.
 Matlekovies Sándor.
 Mátyás Flórián.
 Molnár Aladár.
 Morócz István.
 Ney Ferencz.
 B. Nyáry Albert.
 Ortway Tivadar.
 Ökröss Bálint.
 Pauler Gyula.
 Peregriny Elek.
 Pesty Frigyes.
 B. Podmaniczky Frigyes.
 Pompéry János.
 Poór Imre.
 Preysz Móricz.

Hirschler Ignác.
 Rózsay József.
 Say Mór.
 Schenzl Guidó.
 Schirckhuber Móricz.
 Somhegyi Ferencz.
 Suhayda János.
 Szalay Ágoston.
 Szarvas Sándor.
 Szász Károly.
 Szigligeti Edvárd.
 Szilágyi Ferencz.
 Szkalnitzky Antal.
 Szőnyi Pál.
 Thalý Kálmán.
 Thewrewk Emil.
 Tanárky Gedeon.
 Tárkányi Béla József.
 Télfy Iván.
 Tomory Anasztáz.
 Torma Károly.
 Tóth Kálmán.
 Vadnai Károly.
 Vámbéry Ármin.
 Wartha Vincze.
 Gr. Wass Sámuel.
 Weninger Vincze.
 Xántus János.
 Zichy Antal.
 Zlamál Vilmos.
 Zsigmondy Vilmos.
 Zsivora György.

Abauj megye.

Korponay János lt. *Kassán.*

Arad megye.

Fábián Gábor rt. *Aradon és Kurticson.*
 Kéry Imre lt. *Boros-Sebesen.*

Bars megye.

Botka Tivadar rt. *Kis-Vezekényen.*

Békés megye.

Győry Vilmos lt. *Oroszházán.*

Bihar megye.

Kallós Lajos lt. *Debreczenben.*
 Révész Imre lt. *Debreczenben.*
 Szűcs István lt. *Debreczenben.*
 Török József rt. *Debreczenben.*
 Wargha István lt. *N.-Váradon.*

Borsod megye.

Lévay József lt. *Miskolczon.*

Csongrád megye.

Szalai István lt. *Szentesen.*

Esztergom megye.

Knauz Nándor rt. *Esztergomban.*
 Pór Antal lt. *Esztergomban.*
 Simor János hg. primás ig. t. *Esztergomban.*
 Somogyi Károly lt. *Esztergomban.*

Fehér megye.

Gr. Cziráky János ig. t. *Lovasberényben.*
 Pauer János lt. *Szék.-Fehérvártt.*
 Schvarcz Gyula lt. *Székes-Fehérvártt.*
 Szögyény László ig. t. *Csóron.*

Alsó Fehér megye.

Mihályi Károly lt. *Nagyenyeden.*

Győr megye.

Kovács Pál lt. *Győrött.*

Heves megye.

Danielik János tt. *Egerben.*

Szvorényi József lt. *Egerben.*

Udvardy Cherna János lt. *Egerben.*

Balássy Ferencz lt. *Török-Szent-Miklóson.*

Hont megye.

Petkó János lt. *Selmeczbányán.*

Jász-Kunság.

Sziládi Áron lt. *Halaszon.*

Kolozs megye.

Berde Áron lt. *Kolozsvártt.*

Brassai Sámuel rt. *Kolozsvártt.*

Finály Henrik lt. *Kolozsvártt.*

Imre Sándor lt. *Kolozsvártt.*

B. Kemény Zsigmond tt. *Pusztakamaráson.*

Dr. Koch Antal lt. *Kolozsvártt.*

Ladányi Gedeon lt. *Kolozsvártt.*

Martin Lajos lt. *Kolozsvártt.*

Gr. Mikó Imre tt. *Kolozsvártt.*

Szabó Károly rt. *Kolozsvártt.*

Máramaros megye.

Szilágyi István lt. *M.-Szigeten.*

Nógrád megye.

Kacsokovics Lajos lt. *Balassagyarmaton.*

Szabó István lt. *Kazáron.*

M. Akad. Almanach 1876-ra.

Nyitra megye.

B. Mednyánszky Dénes lt. *Rakoviczon.*

Nagy József lt. *Nyitrán.*

Pest megye.

Haynald Lajos ig. t. *Kalocsán.*

Hornyik János lt. *Kecskeméten.*

Pozsony megye.

Gr. Apponyi György ig. t. *Pozsonyban.*

Lichner Pál lt. *Pozsonyban.*

Rónay Jácint rt. *Pozsonyban.*

Sáros megye.

Hazslinszky Frigyes lt. *Eperjesen.*

Vandrák András lt. *Eperjesen.*

Segesvár szék.

Fabritius Károly lt. *Trappoldon.*

Sopron megye.

Domanovszky Endre lt. *Sopronban.*

Frankenburg Adolf lt. *Sopronban.*

Paúr Iván lt. *Sopronban.*

Szatmár megye.

Lugossy József rt. *Felső-Bányán.*

Szeben szék.

Bielz Albert lt. *Nagyszebenben.*

Szepes megye.

Kalchbrenner Károly rt. *Szepes-Olasziban.*

Temes megye.

Ormós Zsigmond lt. *Temesvárott.*

Torda megye.

Gr. Teleki Domokos ig. és tt. *Gernyeszegen.*

Vas megye.

Szabó Imre tt. *Szombathelyt.*
Nagy János rt. *Szombathelyt.*
Pauer Imre lt. *Szombathelyt.*
Hollósy Jusztinián lt. *Kis-Czel-
len.*

Veszprém megye.

Tarczy Lajos lt. *Pápán.*
Gr. Waldstein Wartenberg János ig. t. *Palotán.*

Zala megye.

Arenstein József lt. *Balacson-
Tomajon.*

Zemplén megye.

Chyzer Kornél lt. *S. A. Ujhelyen.*
Hegedüs László lt. *S. Patakon.*
Szemere Miklós lt. *Laszlócson.*
B. Vay Miklós ig. t. *Golopon u.
p. Tályá.*

Zólyom megye.

Ipolyi Arnold rt. *Besztercebányán.*

II. HORVÁT- ÉS TÓT-
ORSZÁG.

Kukulyevics Iván lt. *Zágrá-
ban.*

II. AUSZTRIAI BIRODALOM.

I. AUSZTRIA.

Arneth Alfréd k. t. *Bécsben.*
Birk Ernő k. t. *Bécsben.*
Boué Ami k. t. *Bécsben.*
B. Ettingshausen András k. t. *Bécsben.*
Fenzl Ede k. t. *Bécsben.*
Gr. Festetics György ig. t. *Bécs-
ben.*
Fiedler József k. t. *Bécsben.*
Hauer Ferencz k. t. *Bécsben.*
Hyrtl József k. t. *Bécsben.*
Miklosich Ferencz k. t. *Bécsben.*
Petzval József k. t. *Bécsben.*
Rokitansky Károly k. t. *Bécsben.*
B. Schlehta Ottokár k. t. *Bécs-
ben.*
B. Sina Simon ig. t. *Bécsben.*
Gr. Széchen Antal ig. t. *Enzes-
felden.*
Tóth Ágoston lt. *Gmündenben.*

II. CSEH- ÉS MORVAOR-
SZÁG.

Dudik Béda k. t. *Brünben.*
Palacky Ferencz k. t. *Prágában.*

III. NÉMET BIRODALOM.

A) Baden nagyhercezség.

Bunsen Róbert Vilmos k. t. *Hei-
delbergben.*

Dr. Kirchhoff Gusztáv k. t. *Heidelbergben.*

Schmidt Adolf k. t. *Heidelbergben.*

Vangerow Adolf k. t. *Heidelbergben.*

B) Szász ország.

Cotta Bernát k. t. *Freibergben.*

Curtius György k. t. *Lipcsében.*

Ludwig Károly k. t. *Lipcsében.*

Overbeck János k. t. *Lipcsében.*

Roscher Vilmos k. t. *Lipcsében.*

C) Bajor ország.

Flegler Sándor k. t. *Nürnbergben.*

D) Anhalti hercegség.

Stier Theophil k. t. *Zerbstben.*

E) Porosz ország.

Ascherson P. k. t. *Berlinben.*

Benfey Tivadar k. t. *Göttingában.*

Bock Ferencz k. t. *Aachenben.*

Dr. Clausius Rudolf k. t. *Bonnában.*

Engel Ernő k. t. *Berlinben.*

Gneist Rudolf k. t. *Berlinben.*

Grunert J. Ágost k. t. *Greifswaldban.*

Helmholtz Herman k. t. *Berlinben.*

Klein L. Gyula k. t. *Berlinben.*

Mommsen Tivadar k. t. *Berlinben.*

Pertz H. György, k. t. *Berlinben.*

Pott Ágost Frigyes k. t. *Háldbán.*

Ranke F. Lipót k. t. *Berlinben.*

Schott Vilmos k. t. *Berlinben.*

Virchow Rudolf k. t. *Berlinben.*

Wieseler Frigyes k. t. *Göttingában.*

Zeller Eduard k. t. *Berlinben.*

IV. OLASZORSZÁG.

Ascoli Ezsaiás k. t. *Milanóban.*

Cantu Caesar k. t. *Milanóban.*

Parlatore Fülöp k. t. *Flórenczben.*

Scacchi Archangelo k. t. *Nápolyban.*

Taubner Károly lt. *Veronában.*

V. BELGIUM.

Gachard Prosper L. k. t. *Brüsszelben.*

VI. SCHWEICZ.

Boissier Edmund k. t. *Genfben.*

Dr. Heer Ozsvát k. t. *Zürichben.*

Vischer Frigyes Tivadar k. t. *Zürichben.*

VII. FRANCZIAORSZÁG.

Páris.

Bernard Kolos (Claude) k. t.

Des Cloizeaux A. k. t.

Dumas Ker. János k. t.

Janet Pál k. t.

Laboulaye Eduard k. t.

Mandl Lajos k. t.

Mignet Ferencz k. t.
 Milne Edwards Henrik k. t.
 Oppert Gyula k. t.
 Podhorszky Lajos k. t.
 Regnaud Henrik Victor k. t.
 Renan Ernő k. t.
 Sayous Eduard k. t.
 Thiers Adolf k. t.

VIII. ANGLIA.

Bell Tamás k. t. *Londonban.*
 Sir Charles Darwin k. t. *Londonban.*
 Duka Tivadar I. t. *Londonban.*
 Lewes Gy. H. k. t. *Londonban.*
 Gladstone Vilmos k. t. *Londonban.*
 Müller Miksa k. t. *Oxfordban.*
 Owen Róbert k. t. *Londonban.*
 Lord Overstone k. t. *Londonban.*
 Patterson Arthur k. t. *Londonban.*
 Rawlinson Creswicke Henrik baronet k. t. *Londonban.*
 Thompson Vilmos k. t. *Glasgowban.*

IX. DÁNORSZÁG.

Worsaae A. J. k. t. *Kopenhágában.*

X. FIVNHON.

Ahlqvist Ágost k. t. *Helsingforsban.*

Kreutzwald Frigyes k. t. *Dorpatban.*
 Lönnrot Illés k. t. *Helsingforsban.*

XI. OROSZORSZÁG.

Baer K. Ernő k. t. *Petersburgban.*
 Schiefner Antal, k. t. *Petersburgban.*
 Wiedemann Ferdinánd k. t. *Petersburgban.*

XII. TÖRÖKORSZÁG ÉS SZERBIA.

B. Prokesch-Osten Antal k. t. *Konstantinápolyban.*
 Süphy bey k. t. *Konstantinápolyban.*
 Dethier P. Antal k. t. *Konstantinápolyban.*
 Dr. Pančič József k. t. *Belgrádon.*

XIII. KELETINDIA.

Atkinson N. A. k. t. *Calcuttában.*
 Grote Arthur k. t. *Calcuttában.*
 Rájendrolála Mittra (babu) k. t. *Calcuttában.*
 Leitner G. W. k. t. *Lahorében.*

XIV. AMERIKA.

Dana Jakab k. t. *New Havenben (Connecticut.)*
 Spencer F. Baird k. t. *Washingtonban.*

Az akadémiai személyzet létszáma.

Elnökség és igazgató tanács (köztük 9 tiszt. és 5 rend. tag.) 26

Tiszteleti tag helyben 14, vidéken 5, összesen	19
Rendes » » 38, » 13, »	51
Levelező » » 97, » 52, »	149
Külső tag	90
	309

I. A nyelv- és széptudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 3, vidéken 2, összesen	5
Rendes » » 9, » 3, »	12
Levelező » » 21, » 15, »	36
Külső tag	23
	76

II. A bölcsészeti-, társadalmi- és történelmi tudományok osztályában.

Tiszteleti tag helyben 8, vidéken 2, összesen	10
Rendes » » 16, » 6, »	22
Levelező » » 35, » 19, »	54
Külső tag	32
	118

III. A matematikai és természettudományok osztályában.

Tiszteleti tag helyben 3, vidéken 1, összesen	4
Rendes » » 13, » 4, »	17
Levelező » » 41, » 18, »	59
Külső tag	35
	115

Alapszabályilag az igazgató tagok teljes száma a 2 elnökön és főtítkáron kívül 24 lévén üres hely nincs . . . . .

Alapszabályilag a tiszteleti tagok teljes száma 24 lévén, üres hely van 5

Alapszabályilag a rendes tagok száma 60 lévén, üres hely van 9

NÉVMUTATÓ.

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Ablqvist Ágost	254	Birk Ernő.	266
Akin Károly	275	Boissier Edmund	277
Gr. Andrássy Manó . 260. 280		Bock Ferencz	266
Apáthy István	264	Botka Tivadar	259
Gr. Apponyi György	246	Boué Ami.	277
Arany János	251. 279. 282	Brassai Sámuel	257
Arany László	254	Budenz József . . . 251. 279	
Arányi Lajos	271. 280		289
Arenstein József	270	Bunsen Róbert Vilmos	276
Arneht Alfréd	266	Cantu Caesar	265
Asbóth Lajos	273. 306	Chyzer Kornél	272
Ascoli Ezsaiás	255	Dr. Clausius Rudolf	277
Ascherson P.	277	Des Cloizeaux A.	278
Atkinson N. A.	277	Corzan Avendano Gábor.	273
Baer Károly Ernő	276	Cotta Bernát	278
Baintner János	263	Curtius György	255
Balássy Ferencz . . . 263. 303		Csengery Antal . 245. 248. 257	
Ballagi Mór	250. 279		279. 281
Balogh Kálmán . . . 273. 307		Gr. Cziráky János	245
Barabás Miklós	252	Dana Jakab	277
Barna Ferdinánd	253	Danielik János	256
Barsi József	263. 281	Darvin Károly	277
Bartal Antal	254	Deák Ferencz	246. 256
Bartalus István	254	Dethier P. Antal	265
Batizfalvy Sámuel . 275. 308		Divald Adolf	273
Bell Tamás	276	Dobránszky Péter	281
Benfey Tivadar	255	Domanovszky Endre . 263. 296	
Benkő Dániel	272	Dudik Béda Ferencz	265
Beöthy Leo	281	Duka Tivadar	273
Berde Áron	271	Dumas Ker. János	277
Berecz Károly	283	Engel Ernő	266
Bernard Kolos (Claude)	278	Entz Ferencz	271. 306
Bertha Sándor	259	B. Eötvös Loránd.	276
Bielz Albert	276	Érkövy Adolf	274

<i>Lap.</i>	<i>Lap.</i>
Ettingshausen András 276	Heer Ozsvát 278
Fábián Gábor. 250	Hegedüs László 261
Fabritius Károly 264. 302	Hegedüs Lajos Candid 264. 280
Falk Miksa 261	Helmholtz Hermann 278
Fenzl Ede. 277	Henszlmann Imre 259. 280
Fényes Elek 259	Hinka József 282
Fest Vilmos 267	Hirschler Ignác 275
Gr. Festetics György. 247	Hoffmann Károly 276
Fiedler József. 266	Hoffmann Pál 262
Finály Henrik 252	Hollán Ernő 267
Flegler Sándor 265	Hollósy Jusztinián 273
Fogarasi János 257. 279	Horn Ede 281
Frankenburg Adolf 252	Hornyik János 262
Fraknoi Vilmos 259. 279. 282	Horváth Árpád 279
Frivaldszky J. 269. 281	Horváth Boldizsár 256
Gachard Prosper Lajos 266	Horváth Cyrill 256
Galgóczy Károly 271. 281	Horváth Ignác 276
Gerlóczy Gyula 281	Horváth Mihály 248. 256. 279
Gladstone Vilmos 266	Hunfalvy János 257. 281. 290
Gneist Rudolf 266	Hunfalvy Pál. 250. 279. 282
Gondol Dániel 252	 287
Gorove István 256	Hunyady Jenő 274
Gönczy Pál 271. 281	Hyrtl József 278
Greguss Ágost 251. 287	Imre Sándor 252. 288
Grothe Arthur 265	Ipolyi Arnold 249. 257. 280
Grunert J. Ágost. 277	Jakab István 251
Győry Vilmos. 254	Jakab Elek 263
Gyulai Pál 251. 279. 282	Janet Pál 265
Haberern Jonathán 263	Jedlik Ányos István 267. 281
Hajnik Imre 263	 303
Halász Géza 273	Jendrássik Jenő 273. 281
Halász Imre 281	Joannovics György 253. 279
Hantken Miksa 270. 305	Jókai Mór 251
Hauer Ferencz 277	Jurányi Lajos. 275
Haynald Lajos 247. 266. 281	Kacs Kovács Lajos 270
Hazslinszky Frigyes 268	Kalchbrenner Károly 268. 305

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Kallós Lajos . . .	262, 296	Lindner Ernő . . .	282
Gr. Károlyi György .	245, 256	Gr. Lónyay Meny-	
Gr. Károlyi István . .	245	hért . . .	245, 247, 256, 280
Karvasy Ágost . . .	260	Lönnrot Illés . . .	254
Kautz Gyula . . .	257, 281	Lubrich Ágost . . .	263, 302
Keleti Gusztáv . . .	254	Ludwig Károly . . .	278
Keleti Károly . . .	259, 281, 293	Lugossy József . . .	251
B. Kemény Gábor . . .	262, 281	Lukács Antal . . .	281
B. Kemény Zsigmond	248, 250	Lukács Móricz . . .	250, 279
Kenessey Albert . . .	275, 308	Lutter Nándor . . .	272
Kérégyártó Árpád . .	262, 296	Mailáth György . . .	246
Kerkápoly Károly . .	261	Mandl Lajos . . .	276
Kéry Imre . . .	271	Margó Tivadar . . .	269, 281, 304
Kirchhoff Gusztáv . .	278	Markusovszky Lajos .	273
Klein L. Gyula . . .	255	Martin Lajos . . .	272
Knauz Nándor . . .	259	Matlekovics Sán-	
Koch Antal . . .	276	dor . . .	264, 281, 303
Kondor Gusztáv . . .	272, 306	Mátyás Flórián . . .	252, 279
Konek Sándor . . .	258, 281, 290	B. Mednyánszky Dénes .	274
Korizmic László . . .	266, 280	Mészáros Péter . . .	283
Korponay János . . .	270	Mignet Ferencz . . .	265
Kovács Pál . . .	252	Mihályi Károly . . .	262
Kovács Sebestyén Endre	271	Miklosich Ferencz . . .	255
Kőrösi József . . .	281	Gr. Mikó Imre . . .	246, 256
Krenner József . . .	276	Milne Edwards Henrik .	277
Kreutzwald Frigyes . .	255	Molnár Aladár . . .	263
Kruspér István . . .	268, 281	Mommsen Tivadar . . .	265
Kukuljevics Iván . . .	261	Morócz István . . .	272
Gr. Kuun Géza . . .	253	Müller Miksa . . .	255
Laboulaye Eduárd . . .	265	Nagy Imre . . .	263, 280
Ladányi Gedeon . . .	263	Nagy Iván . . .	259, 280
Leitner G. W. . . .	255	Nagy János . . .	250
Lenhossék József . . .	268, 305	Nagy József . . .	272
Lévay József . . .	253	Nendtvich Károly . . .	267, 281
Lewes György Henrik .	255	Ney Ferencz . . .	260
Lichner Pál . . .	252	B. Nyáry Albert . . .	263, 280

	<i>Lap.</i>		<i>Lap</i>
B. Nyári Jenő	280	Rawlinson Henrik baronet	254
Oppert Gyula	255	Regnault Henrik Victor.	277
Ormós Zsigmond	253	Renan Ernő	254
Ortvay Tivadar.	264	Révész Imre	261. 294
Overbeck János	255	Ring Adorján.	282
Overstone lord	265	Rokitanszky Károly	278
Owen Róbert	277.	Rómer Flóris.	258. 280
Ökröss Bálint	263. 296	Rónay Jácint	258. 280
Palacky Ferencz	265	Roscher Vilmos	265
Pančič József.	277	Rózsay József	274. 306
Parlatore Fülöp	277	B. Rudits József	250
Patterson Arthur.	266	Salamon Ferencz	258. 280
Pauer Imre	264	Dr. Say Mór	275
Pauer János	260. 280	Sayous Eduárd	266
Pauler Gyula	263. 296	Scacchi Archangelo	277
Pauler Tivadar	257	Schenzl Guido	274. 281
Paúr Iván	261. 280	Schiefner Antal	255
Peregriny Elek	260	Schirkhuber Mórícz	272
Pertz Henrik György.	264	B. Schlechta Ottokár	255
Pesty Frigyes	261	Schmidt Adolf	266
Pettkó János	272	Schott Vilmos	254
Petzval József	278	Schvarcz Gyula	274
Petzval Ottó	267. 281	B. Sennyey Pál	246
Podhorszky Lajos	252	Simor János hg. primás	274
B. Podmaniczky Frigyes	252	Simonyi Ernő	280
Pompéry János	252	B. Sina Simon	246
Pór Antal.	264	Somhegyi Ferencz	261
Poór Imre	274	* Somogyi Károly	
Pott Ágoston Frigyes	254	Spencer F. Baird.	277
Preysz Mórícz.	273. 306	Stier Theophil	254
B. Prokesch-Osten Antal	265	Suhayda János	262
Pulszky Ferencz	249. 250. 280	Süphy bey.	265
Rainprecht József	282	Szabó Imre	250
Rájendrolála Mittra (babu)	255	Szabó István	252. 288
Rauke Ferencz Lipót	265	Szabó József	267. 281. 282
Ráth György	280	Szabó Károly	258. 290

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Szalai István . . .	260. 294	Toldy Fer.	248. 250. 279. 280
Szalay Ágoston . . .	261. 280	Tomori Anasztáz.	. . . 270
Szarvas Gábor . . .	253. 279	Torma Károly . . .	262. 280
Szathmáry Károly . . .	281	Tóth Ágoston. . . .	275
Szász Károly . . .	251. 288	Tóth Kálmán	253
Gr. Széchen Antal . . .	247	Tóth Lőrincz	257
Székács József	250	Török József	267. 304
* Széll Kálmán		Trefort Ágoston	249. 256. 281
Szemere Miklós	253	Udvardy Cherna János .	270
Szentes Károly	283	Vadnai Károly	253
Szigligeti Edvárd. . . .	252	Vámbéry Ármin . . .	252. 279
Szilády Áron	253. 279	Vandrák András	260
Szilágyi Ferencz . . .	259. 294	Vangerow Adolf	265
Szilágyi István	252	B. Vay Miklós	246
Szilágyi Sándor	259. 280. 291	Vész János Ármin . . .	268
Szily Kálmán	269	Virchow Rudolf	278
Szkalnitzky Antal . . .	276	Vischer Fr. Tivadar . .	255
Szógyény László	246	Gr. Waldstein Wartenberg	
Szőnyi Pál.	260	János	248
Sztoczek J.	249. 266. 267. 281	Wargha István	260. 294
Szücs István	260. 294	Wartha Vincze	275
Szvorényi József	252	Gr. Wass Sámuel. . . .	273
Takács István.	282	Weninger Vincze. . . .	272. 281
Tanárky Gedeon	263	Wenzel Gusztáv	257. 280
Tarczy Lajos	267	Wiedemann Ferdinand .	255
Tárkányi Béla József .	252	Wieseler Frigyes	266
Taubner Károly	270	Worsaae A. J.	266
Gr. Teleki Domokos .	246. 256	Xantus János	272
Télfy Iván	253	Zeller Eduárd	266
Thaly Kálmán	262. 280	Zichy Antal	253
Than Károly	268. 281	Zlamál Vilmos	274
P. Thewrewk Emil	254. 288	Zsigmondy Vilmos	275
Thiers Adolf	265	Zsivora György	259
Thompson Vilmos	278	Zsoldos Ignác	256. 290

A *-gal jegyzettek az illető lapról tévedésből kimaradtak.

TARTALOM.

<i>Csillagászati és közönséges naptár</i>	<i>Lap.</i>
Ünnepszámítás	5
Időszámítás	6
Gergely-féle naptár . . . . . I.	8—74
Julius-féle naptár . . . . . I.	8—74
Zsidó-naptár . . . . . II.	9—75
Török-naptár . . . . . II.	9—75
Időgyenlet . . . . . II.	9—75
Csillagidő . . . . . II.	9—75
A nap hossza, elhajlása, kelte és lemenete	III. 10—76
A hold » » » » »	III. 10—76
A bolygók egyenes emelkedése, elhajlása, kelte, delelése és lemenete	IV. 11—77
Égi jelenetek . . . . . V.	12—78
Csillag-födések . . . . . VI.	13—79
Nap- és holdfogyatkozások	80
Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, látköze, és sugara, hold látköze és sugara	82
Naprendszerünk	84
Bolygódok jegyzéke felfedezésök ideje szerint	88
A főbolygók nevei betű szerint rendezve	94
A főbolygók pályaelem rendszerei	96
A főbolygók a naptól való távolságuk és csil- lagzati keringési idejük szerint rendezve	108
A főbolygók a középkihülliségük szerint rendezve	114
A főbolygók a pálya-hajlásuk szerint rendezve	117
A mellék-bolygók pályaelem rendszerei	120
A kerületkes pályájú üstökösökről	122

	<i>Lap.</i>
A kerületes pályájú üstökösök pálya-elemrendszerei	133
Üstökösök kerületes pálya-elemrendszerei	134
Az alapsillagok középhelyei 1876-ra.	144
Pótlék. 25 fényes csillag középhelyei 1876-ra	146
A csillagok földirati fekvései	147
Jegyek és rövidítések magyarázata	152
Csillagászati és közönséges naptár elrendezése	155—164
<i>A M. T. A. Alapszabályai</i>	167
<i>A M. T. Akadémia Ügyrende.</i>	180
Első fejezet. Osztályok és tagok	181
Második fejezet. Ülések	187
Harmadik fejezet. Állandó bizottságok	193
Negyedik fejezet. Könyvkiadások	203
Ötödik fejezet. Jutalmak és pályázatok	210
Hatodik fejezet. Elegy	227
Hetedik fejezet. Könyvtári szabályok	240
<i>Magyar akadémiai névkönyv</i>	243
Elnökség és igazgató tanács	245
I. Nyelv és széptudományi osztály	250
II. A bölcsészeti, társadalmi és történelmi tudományok osztálya	256
III. A matematikai és természeti tudományok osztálya	266
Állandó bizottságok	279
Tisztviselők	282
Szolgák	283
<i>A tagok munkálatai 1875.</i>	286
<i>Az Akadémia által 1862. október óta közrebocsátott nyomtatványok lajstroma</i>	309
<i>Az Akadémia halottjai 1830—1875.</i>	321
<i>Az Akadémia tagjai földirati rendben</i>	334
<i>Az akadémiai személyzet létszáma</i>	339
<i>Névmutató.</i>	342

- T ldy Ferencz.** A régi magyar nyelvészek Erdősitől Tsétsiig. (Corpus Grammaticorum Linguae Hungaricae Veterum.) A magyar tudományos Akadémia megbizásából. 1866. 8-rét. XVIII és 717 lap. 2 frt.
- Toldy Ferencz.** Kazinczy Ferencz és kora. Életrajzi emlék, születésének százados ünnepére. Díszkiadás 1. és 2. rész (1—3 könyv) egy arczképpel. 1859—60. 4-rét. XXX és 211 lap. . . . . 1 frt.
- Aristoteles** Nikomachoszhoz czimzett Ethikája. Fordította H a b e r e r n J o n a t h á n. 1873. 8-adr. XCIX és 304 lap. . . . . 1 frt.
- Érdy János.** Erdély érmei. Egy képatlaszszal. 1862. 4-rét 187 lap szöveg és 24 réztáblával . . . . . 2 frt
- Frankl Vilmos.** A hazai és a külföldi iskolázás a XVI. században 1873. 8-rét, VIII és 424 lap. . . . . 1 frt.
- Károly** (főherczeg). A strategia elvei. Fordította K i s s K á r o l y. 3 kötetben. 1861—1863. 1 tábla és 1 térképpel 8-rét, (I. köt. VI és 153 lap. — II. IV és 265. lap. — III. köt. 280 lap.) . . . . 1 frt 50 kr.
- Kiss Károly.** Hunyady János utolsó hadjárata Bolgár- és Szerbországon. 1474-ben, és Nándorfehérvár fölmentése a török táboritástól 1456. 2 táblával 1857. 8-rét, 117 lap. . . . . 50 kr.
- Knauz Nándor.** Az országos tanács és országgyűlések története 1445—1452-ben. 1854. 8-rét 175 lap. . . . . 50 kr.
- Magyar László.** Délafrikai utazásai 1849—1857. években. A M. T. Akad. megbizásából sajtó alá egyengette és jegyzésekkel ellátta H u n f a l v y J á n o s Első kötet 1 földabrosz — és 8 kőiratu táblával. 1859. 8-rét, XVI és 464 lap. . . . . 1 frt
- » — Délafrikai levelei és naplókivonatai. Kiadta H u n f a l v y J á n o s. Egy abroszszal. 1857. 8-rét, 92 lap. . . . . 50 kr.
- Matlekovits Sándor.** A vasuti különbözeti viteldíjak A m. t. Akadémia által dícsérettel kitüntetett pályamunka. 1875. 8-ét. 172 lap . 1 frt.
- Rómer Flóris.** A régi Pest. Történeti tanulmány. Két térképpel. 1873. 8-adrét, 240 lap. . . . . 80 kr.
- Rupp Jakab.** Buda-Pest és környékének helyrajzi története. Két térképpel. 1868. 8-adrét, X és 314 lap. . . . . 50 kr.
- Rupp Jakab.** Magyarország helyrajzi története fő tekintettel az egyházi intézetekre vagyis a nevezetes városok, helységek s azokban létezett egyházi intézetek, püspökmegyék szerint rendezve. I. kötet 2 részben. II. kötet. 1870—1872. 8-adrét, (I. köt. 1. 2. XVIII és 807 lap, II. köt. VIII és 473 lap). . . . . 1 frt 50 kr.
- Szalay István.** Tapasztalati lélektan. 3 tábl. 1858. 8-adrét, 95 lap. 20 kr.
- Szinyei József.** Hazai és külföldi folyóiratok magyar tudományos R e p e r t o r i u m a. A m. t. Akadémia megbizásából. I. Osztály. Történelem és annak segéd tudományai. I. kötet:

- Hazai folyóiratok, évkönyvek, naptárak és iskolai értesítvények repertoriuma. 1874. 8-rét XXVI és 1486 has. lap . . . . . 5 frt.
- Vass József.** Hazai és külföldi iskolázás az Árpád-korszak alatt. A Gorove-féle díjjal jutalmazott pályamunka. 1862. 8-r. XII és 126 lap. 50 kr.
- Bardocz Lajos.** A mechanika alapvonalai. 225 fametszvénnyel. Koszorúzott pályamunka. 1874. Kis 8-adrét. VII és 350 lap. . . . . 1 frt.
- Cuvier György br.** Az állatország felosztva alkotása szerint, ford. Vajda Péter. Első kötet (Emlősök és madarak) 1841. 8-rét 644 lap. 50 kr.
- Euklides elemei.** XV. könyv. Fordította Brassai Sámuel, Számos fametszvénnyel. 1865. 8-adrét. XIV és 635 lap. . . . . 1 frt.
- Kalchbrenner Károly.** Magyarország hártanyagombáinak válogatott képei. (Icones selectae Hymenomycetum Hungariae.) Magyar és latin szöveggel. I. II. Füzet. 1873—1874. Nagy 4-edrét . . . . . 10 frt.
I. Füzet: X színes képtáblával és 1—20 lap . . . . . 5 frt.
II. Füzet: X színes képtáblával és 21—36 lap . . . . . 5 frt.
III. Füzet. . . . . 5 frt.
- Petzval Ottó.** Felsőbb mennyiségtan. Első rész. Külzeléki hánylat, alkalmazásával együtt. 1867. 8-rét. IX és 381 lap. Második rész. Egészleti hánylat, alkalmazásával együtt. 1868. 8-rét. VIII és 503 lap. Mind a két kötetnek ára . . . . . 2 frt.
- Dr. Soltész János.** A fővészet alapvonalai, tekintettel a műveltebb néposztály szükségéire. Koszorúzott pályamunka. Számos fametszettel 1873. Kis 8-adrét. II és 246 lap. . . . . 80 kr.
- Szabó Ignác.** A lég. Népszerű légtűnettan. (Meteorologia.) Különös tekintettel hazánk légtűneti viszonyaira. Két földabroszszal s számos ábrával. Koszorúzott pályamunka. 1874. Kis 8-rét. 220 lap. 80 kr.
- Nyelvemléktár.** Régi magyar Codexek és Nyomatványok. Kiadja a magy. tudományos Akadémia nyelvtudományi bizottsága. Szerkesztik B u d e n z J ó z s e f, S z a r v a s G á b o r és S z i l á d i Á r o n. I—III. kötet. 8-adrét 1874. Együtt . . . . . 5 frt.

Egyenkint:

- I. kötet. Bécsi Codex. Münchener Codex. Közzéteszi V o l f G y ö r g y XXX és 381 lap. . . . . 2 frt.
- II. kötet. Veszprémi C. — Peer C. — Winkler C. — Sándor C. — Gyöngyösi C. — Thewrewk C. — Kriza C. — Bod C. Közzéteszi V o l f G y ö r g y. XVIII és 406 lap. . . . . 2 frt.
- III. kötet. Nagyszombati C. — Szent Domonkos C. — Virginia C. — Közzéteszik: K o m á r o m y L. és K i r á l y P. IX és 354 lap. . . . . 2 frt.
- Kruspér István.** Légtűneti észleletek. Kiadja a M. T. Akadémia Matematikai és Természettudományi Bizottsága. 1866. 4-edr. 225 lap. 60 kr.